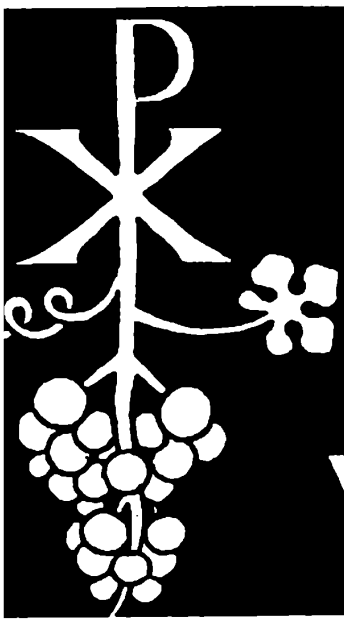

VINICE PÁNĚ

Svatá Panna chudých uzdravuje nemocné. List biskupa lutyšského Msgra Kerkhofse. - Svatá Panna chudých pomáhá i u nás. - Tříste výročí zasvěcení Francie Panně Marii (Slib krále Ludvíka XIII.) - Příbuzná presidenta Masaryka nalezla štěstí v katolické Církvi.- Konverse univ. profesora Maurice Sauriaua. - Je válka osudově nutna? - Potěšující ovoce Oktávy modliteb za sjednocení křesťanů. - Co praví konnersreutský farář. - Stigmatisace a Svátost oltářní.

V PRAZE-DEJVICÍCH 676

ROČNÍK DEVÁTÝ, ČÍSLO 1

Vinice Páně 1938

náboženský věstník

Řídí a vydává *Dr. Ant. Stříž*. Redakce a administrace *v Praze-Dejvicích 676* (Sadová 3). Telefon č. 70362.

Celoroční předplatné Kč 10·—; jednotlivá čísla po Kč 2·—.

Platí se připojenou složenkou, číslo šekového konta 45.648.

V úpravě Břetislava Štorma tiskne Průmyslová tiskárna v Praze VII.

Z redakce a expedice.

Pozdravujeme všecky věrné přátele a děkujeme za povzbuzující dopisy.

Pozdravujeme a vítáme též všecky, kdož se nově hlásí za odběratele. Těm doporučujeme, aby si opatřili i předchozí ročníky „Vinice Páně", neboť některé stati navazují na články minulých ročníků. Tak na př. v tomto čísle stati o Svaté Panně chudých předpokládají znalost zjevení, jež se udála v Banneux v Belgii r. 1933 a o nichž obojí církevní komise již podala příznivý úsudek. Pan biskup lutyšský doufá, že ještě letos mu bude možno vysloviti definitivní rozhodnutí.

Obraz v záhlaví tohoto čísla je snímek oltářního obrazu kaple Svaté Panny chudých na místě zjevení v Banneux, dílo Léona Jamina.

Složenky jsou připojeny k celému nákladu - pro zjednodušení expediční práce - dostanou je tedy i ti, kdo již mají předplaceno. Prosíme, aby to nepokládali za upomínku.

Oznamujte nám každou změnu adresy.

Vinice Páně

náboženský věstník

ročník devátý

Pořádá a vydává

Dr. Antonín Stříž

1938

v Praze-Dejvicích 676

Svatá Panna chudých uzdravuje nemocné.

List Jeho Exc. Msgra Ludvíka Josefa Kerkhofse, biskupa lutyšského, ct. sestře představené v Banneux Notre-Dame.

V Lutychu 1. listopadu 1937.

Velebná a drahá sestro!

Vaše klášterní komunita se uvolila celý rok se zúčastniti velikého útoku modliteb ke cti Panny Marie Banneuxské.

Naším úmyslem bylo si vyprositi uzdravení nemocné řeholnice, aby tím byla oslavena Svatá Panna chudých. Ježto bylo dosaženo tohoto uzdravení, je spravedlivo, abych Vám poděkoval za Vaši šlechetnou účast a za tu důvěřivou i radostnou vytrvalost, jež nám byla posilou a povzbuzením. Myslím, že vyhovím Vašemu oprávněnému přání, uvedu-li několik podrobností o onom uzdravení. Začnu tím, že podám

důvody mého zvláštního zájmu o tento případ.

1. *Nemocná sama.* Byla to ct. sestra Marie Luitgarda od Milosrdných sester v Namuru. Byla představenou sanatoria svaté Rosalie v Lutychu, když jsem tam dlel za své nemoci r. 1931. Dala mě ošetřovati svými sestrami a ošetřovala mě sama s oddaností, jež se nelekala žádné námahy ani žádné oběti. Moje vlastní matka by nebyla mohla činiti více. Ostatně byla velmi laskava ke všem nemocným; její nábožnost byla jadrná a mužná, její duch byl jasný a positivní, měla mnohem více odvahy než sil. R. 1920 byla operována na žaludek a po dlouhou dobu byla léčena z neduhu, který zachvacoval míchu a který ji nesmírně trýznil. Stav jejího zdraví se znovu vážně zhoršil koncem r. 1931: krvácení, stálá horečka, slabost. Ani šestinedělní pobyt ve Wellenu ani tři měsíce ztrávené na klinice svaté Alžběty v Namuru neměly valného účinku. Začátkem r. 1933 se nemoc ještě více zhoršila: přes všechen odpočinek a všechno léčení nemocná stále scházela a z 45 kg se spadla na 35.

2. *Styky s Banneux.* V té době se seznámila s Mariettou Becovou, jež přišla do sanatoria

navštívit nemocného příbuzného. Sotva se po prvé uviděly, vznikla mezi Mariettou a sestrou představenou vzájemná sympatie, projevující se vroucí důvěrností Mariettinou a uctivou blahosklonností ctihodné sestry k „poselkyni přesvaté Panny". Od té doby sestra představená zůstala důvěrnicí a rádkyní Mariettinou.

Po modlitbách k Panně Marii Banneuxské a po návštěvě místa zjevení nastalo jisté zlepšení ve stavu nemocné; hubnutí se zastavilo a váha stoupla až asi na 40 kg.

Od té doby se sestra Luitgarda denně utíkala k Svaté Panně chudých a pila vodu z poutního pramene. Vždy byla toho domnění, že v tom nalézá hlavní posilu duchovní i fysickou.

Nemoc však trvala dále: stálá horečka, nesnáze při výživě, ustavičné bolení hlavy, nespavost, skoro žádný oběh krevní, takže se i v posteli třásla zimou a přes to, že na klinice bylo teplo, i v létě musila používati několika zahřivadel. Kromě toho rostly obtíže při pohybech údů, nemocná se sotva vláčela a vůbec nemohla pokleknouti.

Tento stav, v němž buď odpočívala neb jen částečně pracovala, trval až do července r. 1936.

Povaha neduhu.

V ten čas pobyla jistou dobu v domě „Bethanie“ v Namuru a den před odjezdem záměnou podobných jmen se stalo, že byla důkladně vyšetřena dr. Beverem, který ve skutečnosti měl prohlédnouti sestru od svaté Luitgardy. Tento lékař shledal stav nemocné neobyčejně vážným a poradil generální představené, aby poslala nemocnou k dr. Van Gehuchten, profesoru university lovaňské. Ten jen potvrdil diagnosu svého kolegy namurského. Dal nemocnou roentgenovati na klinice Milosrdných sester v Brusselu, čímž vyšlo najevo, že jde o povšechné a velmi pokročilé *odvápnění* kostí.

Dr. Van Gehuchten odevzdal nemocnou dr. Albertovi, profesoru university v Lutychu. Po druhém roentgenování u sv. Rosalie sestra Luitgarda byla svěřena dr. Brulsovi (v bavièreské nemocnici), aby se zevrubně vyšetřila dieta nemocné. V Bavière byla nemocná znovu roentgenována a za několik neděl, když musila stále ležeti, byla zavezena zpět k sv. Rosalii. Její neduh zůstával nevysvětlitelný, a přes úsilí lékařů a přes naše modlitby nebylo ani potuchy po uzdravení.

Rok novén.

Nedlouho po návratu do Brusselu sestra představená šla s řeholnicemi na pouť do Banneux. Téhož dne, na slavnost svatého Růžence, jsem s nimi končil první novénu k Panně Marii chudých. Tato novéna, jež se konala zároveň i v jiných řeholních domech, aniž jsem o tom věděl, byla počátkem celé řady takových pobožností konaných po celý rok.

A tážete se po důvodu tak dlouhého a mnohonásobného naléhání? Měl jsem dojem, že případ ct. sestry Luitgardy je prozřetelnostně vyhlédnut na potvrzení úcty k Panně Marii Banneuxské.

Což to byla jen náhoda, pravil jsem si, že dr. Beverovi místo jiné řeholnice byla přivedena ct. sestra Luitgarda a že tak mohl býti vyjeven generální představené velmi vážný stav této sestry? Tato lékařská prohlídka byla odpovědí na novénu, kterou sestra Luitgarda konala k Panně Marii Banneuxské, aby osvítila její představené, co mají s ní počíti.

Což to byla jen náhoda, že týž lékař poslal nemocnou k učenému doktoru Van Gehuchten, témuž, který byl pověřen zkoumati několik uzdravení připisovaných Panně Marii

Banneuxské? Bylo jen pouhou náhodou, že celá řada výtečných lékařů, profesorů na universitě v Lovani nebo v Lutychu, kromě četných chirurgů na klinice svaté Rosalie, kteří znali sestru Luitgardu za jejího dvaadvacetiletého pobytu v Lutychu, že všichni to pánové se zajímali o tento případ?

A tím, že šlo o těžkou chorobu kostí, zjištěnou trojím roentgenováním na rozličných místech od vážených radiologů, zdaž není jasno, že byl tento případ zvolen, aby se nesporným způsobem zjistilo, že jde o nemoc, a to o nemoc vážnou?

Zdálo se mi tedy nutno utéci se k usilovné modlitbě. Veliké milosti, - a šlo tu o dvojí milost, jednu, jež se týkala osobně sestry Luitgardy, druhou řádu obecného a zjevně neskonale důležitou, totiž příznivý výsledek kanonického procesu o událostech v Banneux - takové veliké milosti se obyčejně získávají jen po dlouhých úpěnlivých modlitbách, ježto Prozřetelnost ráda přibírá přiměřené lidské úsilí, totiž modlitbu a sebezapření, k uskutečnění svých úradků, jako třeba při kanonisaci světců nebo když se prohlašují za článek víry veliké výsady Panny Marie.

Tedy třicet řeholních domů náležejících třem našim jazykovým skupinám, a mezi

nimi čtyři naše Karmely a sedm klášterů klarisek bylo získáno pro tento mohutný útok modliteb. Každá novéna byla podporována řadou devíti mší sv. ke cti Panny Marie Banneuxské.

Naše důvěra byla podrobena dlouhé zkoušce. Aniž bylo viděti nějaký výsledek, novény následovaly za sebou v dosti krátkých přestávkách, obyčejně před mariánskými svátky nebo k důležitým datům týkajícím se událostí v Banneux. Přece však sílilo naši naději, že jako v odpověď na naše modlitby se dostalo jistých milostí zejména řeholní obci u sv. Rosalie.

Příčina neduhu.

Zatím co jsme se tak bez valných úspěchů modlili, stala se neobyčejná, nad jiné důležitá věc. Dne 26. dubna, ve svátek Panny Marie dobré Rady a v poslední den novény konané k Svaté Panně chudých, radilog u sv. Rosalie jako náhodou objevil hlubokou příčinu nemoci sestry Luitgardy: *poblíž lože sestřina bylo v pokladnici uschováno značné množství radia* (přes 80 miligramů) *a po léta už ji obestíralo svými žíravými paprsky.*

Tento objev měl dvojí šťastný výsledek:

1. Vzbudil živý zájem u všech lékařů v Lutychu i okolí. Pokusy jistého odborníka se shledalo, že nemocná už po léta den ze dne byla vystavena účinkům, jež 25krát přesahovaly „snesitelnou dávku“, nad niž je vyzařování považováno za zhoubné lidskému organismu.

2. Od té doby byla známa příčina neduhu a mohla se zameziti. Snad už Panna Maria připravovala cestu k úplnému uzdravení. Abychom je lépe ocenili, vezměme na zřetel

vážnost neduhu.

1. *Soudě podle povahy nemoci samé:* Bylo to *pokročilé odvápnění* všech kostí. Všichni lékaři, kteří spatřili roentgenový snímek, byli tím překvapeni, ba žasli nad tím. Vznikly tím mnohonásobné *zlomeniny* kostí: klíční kosti, žeber, holenní kostí a kostí v pánvi břišní. Tím vzniklo též *znetvoření* páteře co do struktury a polohy, což zavinilo zmenšení výšky těla; nemocná měřívala 162 cm, teď však jenom 150 cm. Odtud také *neustálá bolest* stlačených nervů a postupné *ochrnutí* pohybů.

2. *Podle úsudku lékařů*, na př. dr. Bevera, který uvědomil o vážném nebezpečí generální představenou; pravil, že by bylo bý-

valo třeba zakročiti už před deseti lety. Dr. Van Gehuchten byl všecek vzrušen, maje vyjeviti nemocné, jak neobyčejně vážný je její stav. Dr. Bruls doufal, že ji zachová na živu pomocí zvláštní diety, ale bude prý do smrti chromá. Dr. Cornelis, jemuž jsem vyprávěl o její nemoci, pravil, že jistá rekalcifikace kostí není vyloučena, ale dodal, že by ani nebyla žádoucí, že když takový kostní obal ztvrdne, může vyvolati nesnesitelné bolesti. Všichni lékaři, kteří se o věc zajímali, buď říkali, že není pomoci, nebo dávali naději na vážné zlepšení *až aspoň za dvě léta.*

Uzdravení

se uskutečnilo bez zvláštního hluku a lesku, shodně s končícím se rokem modliteb.

Nyní se sestra Luitgarda cítí a jeví jako osoba s normálním zdravím a musí se rozpomínati dlouhá léta do minulosti, aby nalezla v paměti něco podobného.

Horečka úplně zmizela. Sestra se prochází někdy i půl druhé hodiny; chodí do schodů i se schodů v obou poschodích; kleká na zemi a vstává sama (to v sobotu 21. srpna, ve svátek Neposkvrněného Srdce Mariina v naší diecési octla se večer na kolenou u své po-

stele, aniž si mohla vysvětliti, jak si vzpomněla zaujmouti tuto polohu, když po tolik let jí to bylo naprosto nemožno); zdvíhá a přenáší dosti těžké předměty (lehátko, zavazadlo vážící asi 10 kg), kdežto předtím se jí zdálo nad její síly držeti v rukou misálek.

Také sluší poznamenati, že rozličné pohyby nebo i otřesy tramvaje nepůsobí jí *žádné bolesti* přes to, že zkřivení kostry trvá; měří stále jen 150 cm.

Ještě dlužno poznamenati, že od té doby, co v uvedeném stavu opustila kliniku svaté Rosalie, skoro ani nepožila léků a že jí nebylo dáno žádných injekcí. Za pobytu u moře přibylo jí od června pět kilogramů; váží asi 48 kg.

Závěr.

Uzdravení sestry Luitgardy je zřejmě něco neobyčejného, nepředvídaného, co daleko předstihuje i nejpříznivější dohady lékařů.

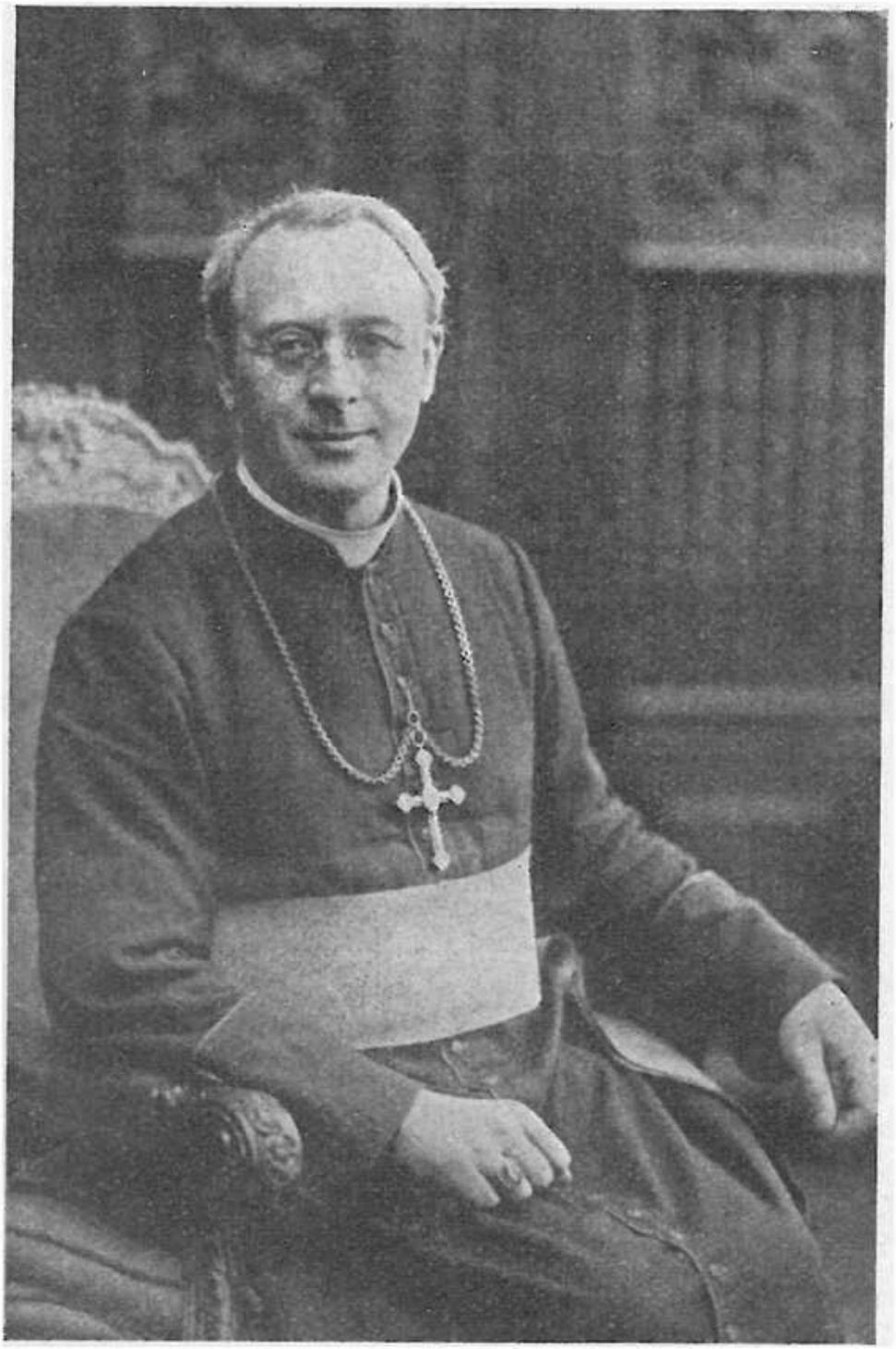
Toto tak pozoruhodné uzdravení bylo úpěnlivě žádáno na Bohu prostřednictvím Panny Marie Banneuxské, a jak o tom svědčí dlouhá řada listů, jež jsem poslal řeholním domům, bylo žádáno jako znamení, šlo o oslavení Panny Marie chudých a o uznání úcty, kterou jí vzdáváme.

Nemyslíte, že jsme dobře učinili, když jsme neprodleně vybídli konati novénu na poděkování? A nemyslíte také, že když jsme dosáhli tohoto prvního výsledku, dobře učiníme, zdvojnásobíme-li horlivost svou, abychom dosáhli i druhé milosti, po níž toužíme, totiž šťastného a brzkého vyřízení kanonického procesu o zjeveních v Banneux?

Již nyní Vás tedy zvu k veliké novéně, již na ten účel budeme obětovati před letošním svátkem Neposkvrněného Početí.

Račte přijmouti, velebná a drahá sestro představená, výraz mých díků a uctivé i srdečné pozdravy v Kristu a v Marii.

† LUDVÍK-JOSEF,
biskup lutyšský.

Mons. Ludvík-Josef Kerkhofs,
biskup lutyšský, ctitel Svaté Panny chudých.

Svatá Panna chudých pomáhá i u nás.

Svatá Panna v Banneux při svých zjeveních Mariettě Beco-vé řekla: „Přicházím ulevit nemocným, zmírnit utrpení," a o prameníku, jejž sobě vymínila, prohlásila, že ta voda je určena *pro nemocné, pro všecky národy.*

A vskutku mnozí nemocní, kteří se s důvěrou obrátili na Svatou Pannu chudých, zakusili její podivuhodné pomoci, a to nejen úlevy a zmírnění utrpení, nýbrž náhlého a úplného uzdravení z těžkých neduhů, jak svědčí zprávy v každém čísle revue „Banneux-Notre-Dame".

„Pro všecky národy!" Tedy i pro Čechy! To potvrzeno již několika případy uzdravení, jež se u nás udála na vzývání Svaté Panny chudých a po použití vody z jejího pramene v Banneux. Některé zde vypíšeme, ač si ovšem neosobujeme práva pronášeti úsudek o jejich nadpřirozeném rázu.

Když vyšlo ve „Vinici Páně" minulého roku pojednání o zjevení Svaté Panny chudých v Banneux a o podivuhodných uzdraveních, jež se tam udála, psal nám pan děkan

Jan Švec z Chyšek o dívce Blaženě Boučkové, která hrozně trpí, aniž jí lékaři mohou pomoci; žádal o opatření vody z Pramene a zápis do „Mezinárodní unie modliteb“ s úmyslem konati novénu k Svaté Panně chudých, aby dívce vyprosili uzdravení.

Po novéně dívka se skutečně uzdravila. Pan děkan Švec nám o tom píše 18. března 1937:

„Nemoc - úplná vnitřní otrava z neznámé a od lékařů nezjištěné příčiny - byla zcela jistě nevyléčitelná. Ústně to i mně dosvědčil slovutný primář okresní nemocnice v Táboře. I jiní lékaři byli téhož názoru. Zdejší okresní lékař Dr. Chyba léčil sice nemocnou a vykonal mnoho návštěv, ale často odcházel, jak mi rodiče vypravovali, zcela beznadějný.

Dostal z nemocné různými řezy mnoho hnisu a zkažené krve, ale stav nemocné se nelepšil; až teprve když jsme se začali modlit k Panně Marii Chudých v Banneux, otevřela se jí sama oteklá noha a nastal rychlý obrat k lepšímu. Používání vody z Banneux uzdravení urychlilo. Dívka je teď úplně zdráva - jen ruce ještě nemůže obvyklou rychlostí a do patřičné výše zvednout...

Rodiče se vůči mně i jiným vyjadřují, že uzdravení se stalo zázrakem... Já jsem též

přesvědčen, že tu pomohla jen Panna Maria z Banneux..."

Nespěchali jsme s uveřejněním tohoto případu, čekajíce, bude-li uzdravení trvalé. Později však uzdravená sama napsala o tom zprávu do časopisu „Svatá Hora", kdež byla otištěna v čísle 9.-10. ročníku XVI. na str. 237 pod nadpisem „*Podivuhodné uzdravení*" v tomto znění:

„Matičko Boží svatohorská! Měla bych vlastně pospíšiti do *Banneux* v Belgii a tam Svaté Panně poděkovati za svoje uzdravení, ale není mi to možné. Konečně i na všech jiných poutních místech, tedy i zde na Svaté hoře, jsi to Ty, vždycky táž Matička Boží a proto, majíc dnes příležitost Tebe navštíviti, děkuji Ti celým svým srdcem za to, že jsem tu dnes zdráva. Ty víš sama nejlépe, která byla příčina mé těžké nemoci. Devatenáct lékařů nemohlo se dohodnouti, a z nemocnice v Táboře propustili mne v beznadějném stavu, odsouzenou již v náruč smrti. Je pravda, doma mě ještě léčil obětavý lékař z Nadějkova, p. MUDr. Chyba, jediný, který se mne ujal. Ale bylo to spíše k úlevě v mých bolestech a k útěše mých drahých rodičů. Odcházel často, vzdávaje se vší naděje, a tak se také

o mně mezi lidmi vyjadřoval. Plných 28 týdnů jsem byla upoutána na lůžko, odkázána jen na nevšední maminčinu obětavost. Hned na té, hned na oné části těla, celá podlitá zkaženou, zhnisanou krví, nemohouc žádným údem pohnouti, ke konci již proleželá. Injekcí jsem dostala bezpočtu a co chvíle byla jsem někde prořízнuta, aby z údů, nesmírně zduřelých, mohl odtékati hnis. Co jsem vytrpěla sama a se mnou i moji drazí rodiče, ví jen Pán Bůh! Ale stále jsem důvěřovala v pomoc Tvoji, Matičko Boží svatohorská. Časopisem „*Vinice Páně*“, který mi dodal vldp. děkan Jan Švec z Chyšek, jenž mě chodil také posilovat Nejsvětější Svátostí, byla jsem upozorněna na Tvoje *zjevení v Banneux*, kde chceš býti uctívána pod jménem „*Svatá Panna chudých*“, a kde mezi jinými prosbami denně má býti k Tobě voláno: „Svatá Panno chudých, ulev nemocným.“ Jako tonoucí chytá se i stébla, tak i já jsem se Tebe, Matičko Boží, uchopila, dala jsem se i se svými drahými rodiči zapsat do *mezinárodní unie modliteb* v Banneux. Vldp. děkan opatřil mi vodu z tamní studánky a hned po jejím požití otevřel se mi sám otok hnisu, a již jsem byla mimo nebezpečí. Dnes klečím před Tebou úplně zdráva, plna vděčnosti, s pevným úmyslem býti

Tvým věrným dítkem, jako Ty jsi mi byla a budeš jistě i nadále mou pečlivou Matičkou.

BLAŽENA BOUČKOVÁ
z Branišova u Chyšek.“

Redaktor časopisu „Svatá Hora“ poznamenává k této zprávě:

„Dne 30. května t. r. byla na Svaté Hoře poděkovat, a tu jsem mluvil s ní a s jejími rodiči, kteří mi svými výpovědmi i podpisy stvrdili pravdivost údajů, a nadto ještě některé podrobnosti, jež zde sám zaznamenávám: Dívka musila 6. března 1936 ulehnout pro horečky. Stav nemoci, shora popsané, trval až do konce září. Otok byl po celém těle. Ihned po prvním požití vody z Banneux a po ukončení devítidenní pobožnosti k Panně Marii, již konal vldp. děkan, nastal náhlý obrat. Rány otevřené, způsobené operativními zákroky na rukou, ramenou, v zádech a na noze, se úplně zavřely a během půl hodiny(!) byla dívka zcela zdráva. Před tím musili ji doma krmit a na lůžko klást, protože sebou nemohla vůbec hýbat. Po svém uzdravení musela se teprve zase učit chodit. Od té doby je zcela zdráva a svěží, a její zdravý zjev nedává ani tušiti, jak hroznou nemoc nedávno přetrpěla.“

Paní Marie Sch. z B., která ve svém okolí šíří zájem o „Mezinárodní unii modliteb“ a doporučuje nemocným vodu z Banneux, sdělila nám 15. března 1937:

„Na přímluvu svaté Panny Chudých se zde náhle uzdravil vrchní četnický strážmistr Oldřich O. Měl otravu krve v celém těle. Jeho paní si přišla ode mne vyprosit vody od sv. Panny Chudých. S radostí jsem jí dala a slíbila, že se s ní budu modlit za jeho uzdravení. Jela za ním s tou vodou do Brna, kdež ležel v nemocnici. Pan primář řekl: „Pomoci není. Poslali jsme jeho krev do Prahy k prozkoumání, ale není pomoci.“ Paní ho chtěla míti pochovaného v B-ci, proto si ho převezla domů a dala již vyzdít hrobku a vše připravila k pohřbu - ale svatá Panna Chudých pomohla. Její muž se uzdravil, k velikému údivu lékařů a celého okolí.“

Choť nemocného pak žádala za otisknutí těchto řádků: „Z upřímného srdce děkuji svaté Panně Chudých za uzdravení mého manžela, který byl co nevyléčitelný odvezen z nemocnice a po požití zázračné vody z Banneux se úplně uzdravil. - G. O.“

A za několik dní, 12. dubna píše uzdravený sám: „Choroba nastala močovou otravou krve. Horečky přes 40° mne po dobu tří neděl

neopouštěly. Trpěl jsem ukrutné bolesti a stálé nadýmání k vrhnutí. Tři týdny v nemocnici jsem vůbec nejedl, byl jsem uměle živen. Jelikož pp. lékaři ztratili všecku naději na uzdravení, byl jsem převezen domů. Změna nastala po požití vody z Banneux, při převozu autem z nemocnice. Po prudkém opětovném vrhnutí cestou dostavil se doma za půl hodiny hlad a spánek a horečky úplně přestaly. Nyní dobře spím, chutná mi znamenitě, chodím na procházky a nemohu si naříkat... Tobě, svatá Panno Chudých, mohu děkovati, že jsi mě uzdravila! - O. O.“

Paní Marie Č., choť majora v M. B. píše 6. prosince 1937:

„V červnu byla jsem v nemocnici v T. Bylo nutno podrobiti se operaci. Ale byla jsem nervově nesmírně vyčerpána - vše, co jsem už dříve prožila, bylo těžkou zkouškou na mé nervy - několik nocí jsem skoro vůbec nespala, ani prostředky nepomáhaly. V neděli před sv. Aloisem mne zachvátila taková nevolnost od srdce, že jsem měla dojem, že skonávám. Na ty pocity nezapomenu! Měla jsem s sebou vodu z Banneux a s veškerým napětím sil jsem ji vzala s nočního stolku, napila se a vroucně v duchu prosila: „Svatá

Panno z Banneux, zachraň mne!“ Záchvat se ještě opakoval, i požila jsem opět vody a vzývala přesvatou Pannu. Od té chvíle už bylo dobře a po operaci jsem se přes slabost svých nervů probrala z narkosy. - Také jsem poslala vodu z Banneux ctihodné sestře představené zdejšího Domova sv. Antonína. Byla přes dva měsíce těžce nemocna, srdeční anginou, a pochybovalo se o ní. Nyní je, díky Bohu, zase čilá. Pravila, že denně pila kapku vody a kapkou si potřela srdce. Zajisté i jí Panna Maria pomohla.“

Máme zprávy ještě o jiných případech podivuhodného vyslyšení proseb, s nimiž se trpící obraceli na Svatou Pannu chudých.

Merci! Děkuji! - řekla dívka Marietta Svaté Panně, když jí projevila své úmysly prokazovati dobrodiní trpícím. Díky tobě, Svatá Panno chudých, Matko Boží, že obracíš k nám své milosrdné oči.

Dr. Ant. Stříž.

Třísté výročí zasvěcení Francie Panně Marii.

Slib krále Ludvíka XIII.

Návštěvníci Francie setkávají se v tamních svatyních i obrazárnách často s památkami připomínajícími zasvěcení Francie Královně nebeské. Tak ve chrámě Notre-Dame v Paříži, v Lyonu na Fourvière, kdež slib Ludvíka XIII. zobrazen v nádherné mosaice, ve svatyni lurdské, v katedrále montaubanské, kdež slavný Ingres zvěčnil onen památný slib na oltářním obraze, a na četných jiných místech.

Letos slaví Francie třísté výročí tohoto národního slibu a Svatý Otec Pius XI. povolil při té příležitosti mimořádné milostivé léto pro Francii. Bude tedy vítáno seznámiti se s původem a podnětem onoho slavnostního zasvěcení, jež se každoročně ve Francii obnovuje ve svátek Nanebevzetí Panny Marie, třebas se to nyní neděje s oficielní representací státu jako v dobách dřívějších.

Roku 1637 Francie prožívala těžké chvíle. Německá vojska obléhala Korbii, v témže pikardském kraji, kdež se opakovaly německé

vpády r. 1914. Kdyby bylo dobyto města, byla by otevřena cesta na Paříž. Král Ludvík XIII. svolal brannou moc, vyzval též města a stavy, a sám se postavil v čelo vojska. Přitom učinil slib, že věnuje velkou stříbrnou lampu do chrámu Notre-Dame, dopomůže-li mu Matka Boží k vítězství.

Druhou příčinou obav byla náboženská krise ve Francii. Církev se sice po hrozných náboženských válkách zotavovala. Královská moc ji podporovala v zavádění pronikavých reforem. Ale celý národ nebyl získán. Uvnitř státu protestanté se bouřili a špatní katolíci se nerozpakovali napadati papežské dekrety a neskrývali svou nelibost; byli mezi nimi i preláti. Pikle buřičské aristokracie byly čím dál tím hrozivější. Zvenčí pak ohrožovala Francii Anglie, nalézající spojence v Hugenotech, a moc domu habsburského.

Třetím důvodem tísně byla situace panovnického rodu. Ludvík XIII. po dvacetitřech letech manželství neměl dosud potomka. Očekával své první dítě. Jeho bratr neměl syna. Potomstvo Jindřicha IV. by vymřelo, kdyby královna porodila dceru; znovu by nastala anarchie, a to k velikému nebezpečí Francie. Král i královna se obraceli k Pánu života a francouzský národ se připojil k jejich

modlitbě. V nejsvětější Panně viděli všemohoucí prostřednici u Boha. Proto se král rozhodl zasvětiti zvláštním způsobem sebe, svou rodinu a celé království Panně Marii. Učinil to manifestem z 16. března 1638, v němž se zračí jeho hluboká víra, oddanost a důvěra. Praví v něm:

„Bůh, jenž povyšuje krále na trůn, netoliko nám udělil ducha, jejž dává panovníkům k řízení svěřených národů, ale zvláštním způsobem ráčí pečovati o naši osobu a o náš stát, že v tom nelze neviděti podivuhodné působení jeho dobroty, zachraňující nás z nehod, jež nás mohly zničiti.

Když jsme ujali vládu této koruny, slabost našeho věku dávala podnět některým nešlechetníkům, aby rozsévali neklid. Ale ruka Boží tak mocně podporovala spravedlivost naší věci, že zhoubné plány byly v zárodcích udušeny.

Jindy zase lstivost lidská a zloba ďábelská vznítily a podněcovaly roztržky neméně nebezpečné naší koruně jako škodlivé klidu našeho domu, ale Bůh ráčil odvrátiti zlo svou dobrotou i spravedlností.

Odboj kacířstva též vytvářel ve státě stranu, jež neměla jiného cíle než zmocniti se naší

autority, ale Bůh nás použil k pokoření pýchy a dopřál nám postaviti svaté oltáře na všech místech, kdež násilí této nespravedlivé strany bylo vyhladilo jejich stopy.

Když jsme se ujali ochrany našich spojenců, Bůh popřál takového zdaru našim zbraním, že před zraky celé Evropy a proti očekávání celého světa upevnili jsme je opět v držení jejich panství, o něž byli oloupeni.

Když nejmocnější nepřátelé této koruny se spikli, aby ji zničili, Bůh zmátl jejich ctižádostivé plány a ukázal všem národům, jak Prozřetelnost založila tento stát, jak jeho dobrota jej zachovává a jeho moc brání.

Uvažujíce o tolika tak zřejmých milostech, nechceme odkládati díkůvzdání za ně, třebas ještě nenastal mír, kterého se nám nepochybně dostane z téže ruky, i pokládáme za svou povinnost padnouti k nohám Jeho božské Velebnosti, jíž se klaníme ve třech Osobách, a k nohám Svaté Panny a svatého Kříže, v němž uctíváme dovršení tajemství našeho vykoupení, a zasvětiti se velikému Bohu, jenž skrze svého Syna se snížil až k nám, a tomuto Synu skrze jeho Matku povznesenou až k Němu, do jejíž ochrany svěřujeme zvláště naši osobu, náš stát, naši korunu a všecky naše poddané, abychom získali ochranu Svaté Tro-

jice na její přímluvu a ochranu celého dvora nebeského podle jejího pokynu a příkladu.

Poněvadž naše ruce nejsou dosti čisté, aby podaly naše oběti Nejčistšímu, soudíme, že ony ruce, jež byly hodny nositi Boha, učiní náš dar příjemným; a jest jistě přiměřeno, aby Maria, byvši prostřednicí těchto dobrodiní, byla též prostřednicí našeho díkučinění.

Z těchto příčin jsme prohlásili a prohlašujeme, že volíce přesvatou a přeslavnou Pannu za zvláštní ochránkyni našeho království, zasvěcujeme jí zvláště naši osobu, náš stát, naši korunu a naše poddané, prosíce ji, aby nám ráčila vnuknouti svaté vedení a hájila tohoto království proti útokům všech nepřátel, aby, ať trpí metlou válečnou nebo požívá sladkého míru, o nějž z plna srdce prosíme Boha, neopustilo cest milosti, které vedou k slávě.

A aby potomstvo se neuchýlilo od naší vůle v této věci, na nesmrtelnou památku tohoto našeho zasvěcení dáme znovu postaviti veliký oltář katedrálního chrámu pařížského s obrazem Panny, držící v náručí předrahého Syna sňatého s kříže a k nohám Syna i Matky dáme zobraziti sebe, jak jim podáváme svou korunu a žezlo.

Vybízíme pana arcibiskupa pařížského a ukládáme mu, aby po všecka léta ve svátek

Nanebevzetí dal konati památku našeho přítomného prohlášení při slavné Mši svaté ve svém katedrálním chrámu, a aby se konalo po nešporách téhož dne slavnostní procesí, jehož se účastní dvorní hodnostáři a korporace města. Totéž ať se koná i ve všech ostatních chrámech diecése pařížské. V kostelích, jež nejsou zasvěceny Svaté Panně, ať se jí zasvětí hlavní kaple a postaví ozdobný oltář k tomuto slavnostnímu úkonu. Arcibiskupové a biskupové nabádejte všechen náš lid ke zvláštní úctě k Panně Marii a dovolávejte se v ten den její ochrany, aby pod její mocnou záštitou naše království požívalo blahého míru a aby v něm Bůh byl ctěn a sloužilo se mu tak svatě, abychom my i naši poddaní mohli šťastně dospěti posledního cíle, pro který jsme byli stvořeni. Takové jest naše zalíbení.

Ludvík."

První tato slavnost se konala r. 1638. Král sám velel tehdy svým vojskům v Pikardii, nemohl se jí tedy osobně zúčastniti, ale průvodu, který z chrámu Notre-Dame procházel s velikou slávou ozdobenými ulicemi pařížskými, zúčastnil se královský dvůr, parlament a ministři, vojsko a množství lidu.

Svatá Panna se bohatě odměnila za projev synovské oddanosti svého věrného ctitele. V říjnu téhož roku narodil se králi syn, který se stal dědicem koruny - Ludvík XIV. Král netoliko šťastně vypudil nepřítele ze země, ale v pěti dalších letech své vlády rozšířil hranice Francie a připojil k ní Rousillon a téměř celé Alsasko.

Francie potom zažila jiný vpád - vpád Božího požehnání, vyprošeného Svatou Pannou. Henri Brémond nazval tento vpád „mystickou invasí". Nadpřirozenou činností kard. Bérulla, Oratoria, Karmelu, činností sv. Vincence Paulánského, sv. Jana Euda, P. Oliera, bl. Grigniona z Montfortu byly zúrodněny stávající řády, byla v ně vlita čistá míza Kristova a uskutečnilo se dílo náboženské obrody.

Ludvík XIV. zpečetil slib svého otce. Ve chrámě Notre-Dame dal postaviti vedle sochy svého otce svou vlastní sochu, aby Panna Ochránkyně přijala zasvěcení království z rukou obou králů, synů svatého Ludvíka. Ediktem z 31. srpna 1682 stanovil závaznost průvodu ve svátek Nanebevzetí pro celou Francii. Tyto výroční oslavy zasvěcení byly přerušeny toliko obdobím pronásledování za velké revoluce a podnes náležejí k nejoblíbenějším slavnostem francouzského lidu.

Takto od roku 1638 Panna Maria jest oficielně královnou Francie. Svatý Otec Pius XI. roku 1922 prohlásil Marii Nanebevzatou hlavní patronkou Francie, Regnum Galliae - regnum Mariae. Toť hlavní opora Francie v nynějších zmatcích.

Pan ministr klopýtl.

Když L. A. Thiers, tehdy ministerský předseda a později president francouzské republiky, byl jednou návštěvou v Římě, vyžádal si též audienci u papeže, ale vymínil si, že před papežem nepoklekne, protože je protestant. Řehoř XVI., tehdejší papež, mu vzkázal ať se zachová, jak mu libo. Když se potom Thiers objevil před papežem, poklekl a políbil Svatému Otci ruku. „Pane ministře," tázal se ho vlídně papež, „snad jste o něco klopýtl?" - „Ovšem," odvětil Thiers, „o velikost papežství klopýtáme všichni..."

Příbuzná presidenta Masaryka nalezla štěstí v Církvi katolické.

Byli jsme r. 1933 s národní poutí československou v Lurdech. V pondělí 14. srpna odpoledne po svátostném průvodu jsme stáli v hloučku před růžencovou basilikou. Tu přistupuje k nám dáma vysoké postavy, bíle oblečená, velký zlatý křížek na řetízku na prsou, a praví francouzsky: „Vy jste z Československa, není-liž pravda?“ Poznala to po našich odznacích a po invokacích, jež jsme pronášeli při svátostném žehnání nemocných. Představuje se nám: paní *Esperanza Garriguová*, sestra zemřelé choti presidenta Masaryka. Je ráda, že zde vidí Čechy a neodolala, aby se k nám nepřihlásila.

Rozpřádá se rozhovor. Statná paní, při svém pokročilém věku ještě svěží a zdravá, je profesorkou hudby na konservatoři v New-Yorku. Na otázku, co ji přivedlo do Lurd, se svěřuje, že od svého vstupu do katolické Církve každého roku prožívá část prázdnin v Lurdech.

„Ano, slyšeli jsme, že jste vstoupila do katolické Církve. Co Vás, madame, k tomu pohnulo?“

Paní sdílně vypravuje asi takto: „Už dříve jsem cítila sympatie ke katolicismu a četla náboženské knihy katolické. Velmi mě vše zajímalo, ale necítila jsem se ještě nutkána k přestupu. Až před pěti lety jsem přijela do Říma... Byla bych ráda viděla Svatého Otce. Ale jak se k němu dostati? Měla jsem však štěstí: přidružila jsem se k poutní výpravě anglické, jež byla přijata Svatým Otcem. Slovo Náměstka Kristova a jeho požehnání se mne podivuhodně dotklo. Hned poté jsem zašla do basiliky a modlila se u hrobu svatého Petra. V té chvíli už mi bylo jasno: musím vstoupiti do katolické Církve. Vycházejíc z chrámu obrátila jsem se na monsignora, jehož jsem spatřila před basilikou, s otázkou, neví-li o nějakém anglickém knězi v Římě, který by mne připravil k přijetí do katolické Církve. Označil mi anglického duchovního, jehož jsem hned vyhledala. Ten mne připravil a zakrátko byla jsem uvedena do pravé Církve Kristovy. Přijetí bylo vykonáno v katakombách u hrobu svaté Cecilie.“

„Ajstešťastna,paní,vkatolickéviře?“tážise.

„*Absolumeut heureuse!* Naprosto šťastna!“ odpovídá rázně paní Garriguová.

„A nevracejí se vám někdy ještě pochybnosti? Jste úplně jista?“

„*Absolument sûre!* Naprosto jista!“ tvrdí stejně rozhodně šťastná konvertitka.

„A co tomu říkal pan president Masaryk?“

„Psal mi, že mi blahopřeje k tomu kroku a že dávno očekával, že k tomu dospěji.“

Nakonec tato duše prosté a hluboké víry neutajila svého podivu, jak se může někdo, kdo již v Církvi katolické žil, od ní odtrhnouti.

Ještě několik vět a podáváme si ruce na rozloučenou rozcházejíce se ve stopách svaté Bernadety se vzájemným příslibem modlitby, aby Pravda Páně zvítězila.

Dr. Ant. Stříž.

Konverse universitního profesora Maurice Souriaua.

Obrácení sv. Pavla, jež Církev připomíná 25. ledna, opakuje se každým dnem.

Opět je zde takový případ jednoho z nejproslulejších profesorů francouzské university - příběh podivuhodný a jasný, zároveň tragický i plný klidu, cele pravdivý. Tento profesor, dnes osmdesátník, sám jej vypravuje v knížečce o 15 stránkách, zvlášť vydané vedle článku, objevivšího se v revui „Christus" (v nakladatelství Emmanuela Vitte v Lyoně, 3, place Bellecour). Je to „Konverse universitního profesora" od Maurice Souriau.

Toto krásné a upřímné vypravování, ušlechtilé a proniknuté tak čistým jasem, vážné a prosté, kde to zní poněkud melancholií, ale i šťastným klidem, vzbuzuje ve čtenáři živý zájem, dojímá a uchvacuje jej. Jsme dojati, až se nám slzy derou do očí. Cítíme útěchu ve svých vlastních strastech, když čteme, s jakou klidnou statečností autor snášel své útrapy. Vstupujeme důvěrně do nitra jeho srdce přímého a křesťanského. Jsme posíleni příkladem muže, který obětoval svou kariéru své víře. I na nás v hloubi duše působí smírně

láska, již osvědčuje vůči svým nepřátelům. A konečně podivujeme se tomuto vypravování pro jeho dokonalou klasičnost, jež činí z tohoto spisku krásné dílo. Jaká umírněnost ve všech episodách, ve všech úsudcích! Jaká skvostná francouzština!

Maurice Souriau, který takto vypráví svou vlastní konversi, je slavným autorem knih, jež jsou ve všech universitních knihovnách: „Dějiny romantismu ve Francii", důležité dílo o třech svazcích, jež studuje romantismus 17. a 18. století; „Historie francouzského Parnassu", elegantní a učená; „Pascalovy myšlenky katolické", svazek o 587 stranách, kde M. Souriau roztřídil a poznámkami opatřil Pascalovy myšlenky nenakažené jansenismem, čemuž předeslal „Úvod" o 120 stránkách, který je sám o sobě krásnou knihou. Bylo by dobře poznamenati si tuto knihu, vyšlou r. 1935, která zasluhuje, aby byla zařaděna do knihoven v katolických ústavech, tím spíše, že M. Souriau je výtečný vykladač Pascala.

V dílku, jež je předmětem tohoto článku, M. Souriau líčí, jak ztratil víru ve věku 16 let, roku 1872, vlivem rozhovoru se spolužákem z filosofie a jak hrozně bolestná prázdnota v něm pak náhle vznikla. Utrpení bylo tak

veliké a trvalé, že stav se profesorem, vystříhal se bedlivě, se vzácnou jemností, vysloviti slovo nebo vysvětlovati text, který by mohl zmásti duše gymnasistů v Nîmes, jimž přednášel. Byl přeložen na lyceum v Bordeaux, pak jmenován na universitu v Caen a brzy byl M. Souriau jedním z mistrů, o nichž se mluvilo jako o budoucím profesoru na Sorbonně. Emil Faguet, člen Francouzské akademie, jej tam očekával.

Maurice Souriau se v Caen oženil. Ačkoli byl volnomyšlenkář, ducha vytříbeného a dobrého srdce, měl ve veliké úctě zbožnost své ženy. Ale také kruté rodinné rány obrátily jeho myšlení k onomu světu: totiž smrt jeho tří prvních dítek. Po sedm následujících let zápasil jako sv. Pavel proti ostnu; dostal se i k tomu, že se opět modlil Otčenáš a pak první část Zdrávasu; ale zastavil se náhle u „Matko Boží". Nemohl pochopiti, že Maria je Matkou Boha. Konečně jednoho dne, když byl již vyčerpán zápasem, vstoupil do poutní basiliky Panny Marie Osvoboditelky, která se tyčí mezi Caen a mořem. Zapálil svíci před černou Madonou a pak byl s to vysloviti „Matko Boží" a vyšel z chrámu vnitřně proměněn, prozářen radostí, říkaje sám v sobě: „Ježíš, můj Pán a můj Bůh!"

Po návratu do Caen neskrýval své konverse, neboť to byla veliká duše; s povznesenou hrdostí opovrhoval opatrnickostí, s níž by si byli počínali jiní. Leč mezi kolegy, povolanými, aby jej zvolili pro Sorbonnu, někteří nenávistní skeptikové mu odepřeli své hlasy. Jeho kariéra se zastavila v Caen.

Od té dávné doby Maurice Souriau je velikým služebníkem Božím, kterého všichni francouzští katolíci ctí. Pánu záleželo na tomto muži, který měl obětovati své víře nejkrásnější dráhu universitní. Také stala se v jeho životě neobyčejná příhoda. Ještě před svou konversí, v době zásnub, když šel ze slušnosti s rodinou své budoucí ženy do onoho chrámu Panny Marie Osvoboditelky, byl Maurice Souriau překvapen bouří. „Poběžíme k nádraží", volá. „V tom okamžiku hrom udeří do zvonice; blesk vyhnuv se lanu hromosvodu skočí na mne a obklopí mě vírem plamenů modrých, žlutých a růžových, otravuje vzduch kolem zápachem síry."

Ježíš je stále Bohem živým, který dlouho duše ponouká, i poráží je, když chce — aby je pak zvedl prozářené světlem.

SERGE BARRAULT,
profesor na universitě ve Fribourgu.

Je válka osudově nutna?

Z „Echa", švýcarského katolického týdeníku.

Jsou lidé, kteří v to věří a kteří se pokoušejí tuto domněnku i šířiti. Tak i jistý redaktor hlavního fašistického deníku italského Popolo d'Italia. Tvrdí, že spory mezi státy nikdy se nebudou moci vyříditi pokojně smírčími soudy, jako se to děje velmi často se spory mezi osobami soukromými. Důvod? „Poněvadž," odvažuje se tvrditi, „patří k podstatě státu, že se snaží učiniti z toho, kdo nad něj vyniká, sobě rovného a z rovného sobě podřazeného; jest v podstatě státu směřovati k větší a větší převaze (imperialità). Kdyby válka měla jednoho dne zmizeti s obzoru, i jako pouhá možnost, od toho dne by již nebylo osudovosti, nebylo by politiky, ale pouhé úřadování."

„Osservatore romano" již vyvrátil tuto thesi víře nepodobnou. Dnes činí taktéž jiný list katolický, boloňská „Avvenire d'Italia". Mezi důvody, které rozvíjí tento deník, jeden se také dovolává příkladu Švýcarska.

„Švýcarsko," správně píše vynikající boloňský list, „tvoří zajisté stát, ale nemá nižádné ctižádosti *snížiti na sobě rovného* toho, kdo

nad něj vyniká a *pod svou úroveň* toho, kdo je s ním na stejné výši. Pokud víme, Švýcarsko se nikterak nechystá sestoupiti do Trentina, ani vpadnouti do Francie, ba ani vnikati do Rakouska, což by pro ně bylo sousto zcela lehce stravitelné. Tedy podle této filosofie Švýcarsko by nebylo státem, poněvadž by mu chyběla věc, jež by byla základní v samé podstatě státu."

Avvenire d'Italia snadno dokáže, že co řekl o Švýcarsku, platí také pro velmoci. Připojuje vhodný důkaz, na který bojovný novinář z Popolo d'Italia nepochybně nebyl myslel. „Nějaká velmoc," praví, „může toužiti po válce pro výboj a rozšíření. Ale až by tyto potřeby výboje a rozpětí byly vyhnány do krajnosti a dokonale ukojeny, ona velmoc by se zcela přirozeně vzdala svých bojovných záměrů, a pak by přestávala v důsledku toho býti státem, poněvadž v nejvnitřnější a nejhlubší podstatě státu je válčiti a ‚směřovati k větší a větší převaze'."

Tato zajímavá výměna názorů nám připomíná krásnou řeč, kterou pronesl spolkový rada Motta v Národní radě švýcarské v prosinci 1937 a v níž důrazně potvrdil, že válka není nemocí tkvící v pokolení lidském ani věčnou metlou.

To byla řeč nejen křesťanská, ale prostě lidská. Na neštěstí lidé odvykli jí rozuměti. Jak tedy správně praví Avvenire d'Italia, teorii o osudovosti války jest hoditi do „velikého moře poblouzení lidských".

Osservatore romano uveřejnil nový článek proti domněnce o osudovosti války. Vyvolává nám v mysli mírové výzvy vržené doprostřed světové války papežem Benediktem XV. a lituje, že krátkozrakost, jíž trpěl tehdy svět pro válku, zabránila, že nebyla poznána celá velikost myšlenky velekněžovy. Konstatuje pak hořce, že mír je dnes považován za *velikou utopii* a válka za *velikou skutečnost*. Povstává proti těm, kteří nemajíce dosti na tom, že prohlásili válku za nevyhnutelnou, dělají z války teorii, politiku, mravouku pokroku skrze čin, obětování, zanícení. Politika rozpínání, výboje, ethika hrdinství a slávy jsou dnes vychvalovány. Od toho se začali dovolávati i evangelia, aby se potvrdilo, že křesťanství samo se ztotožňuje s válkou a cituje se sv. Tomáš. „Je válka spravedlivá a válka nespravedlivá," praví Osservatore, „ale je faktem, že ti, kteří *soudí*, jsou toho času jednou *stranou* ve sporu a že potrestání předchází rozsudek."

Osservatore romano volá: „Věrni památce

toho, jenž zůstal otcem mezi svými dětmi v boji, a podivuhodnému příkladu toho, který jeho dědictví sklidil a obohatil, zůstaneme neochvějně věrni „veliké utopii“. Jsme takovými, poněvadž věříme ve Vykoupení a v jeho učení, jež otevřely duším spásu věčnou a způsobily, že sporné věci mezi národy jsou smiřitelné v čase. Jsme takovými ve jménu rozumu, ještě dříve, než se staneme takovými ve jménu poctivosti, neboť kdyby mír byl klamem, kdyby bylo přeludem chtíti jej zajistiti beze zbraní, pak přátelství, dohody, pakty — to vše by bylo nepřípustnou naivností spíše než obratnou hrou. Jsme pro mír, poněvadž věříme, že válka jest „velikou utopií“.

Kdyby hrdinové nesmírného souboje, totiž poslední války, byli mohli čísti v budoucnosti, nebyli by začali hru, která není ještě skončena. Ve světě jest, to je pravda, zároveň zlo i dobro. Ale tím není řečeno, že první má zvítěziti nad druhým. Zločin také existuje, ale jmenuje se zločinem a je trestuhodný, i když není vždy potrestán. Zlo existuje, ale neztotožňuje se s dobrem, i když je vítězné, i když se z něho těží. Tak i válka existuje, ale nikoli jako zřízení přijaté, oprávněné, oslavované, nikoli aby stavěla libovůli mezi podmínky státní svrchovanosti.

Potěšující ovoce „Oktávy modliteb za sjednocení křesťanů".

Každého roku se koná již po několik let v křesťanském světě „světová oktáva proseb za sjednocení všech křesťanů", a to od svátku Nastolení sv. Petra v Římě (18. ledna) do svátku Obrácení sv. Pavla (25. ledna). Podnět ke konání této oktávy nevyšel z Církve katolické - která ovšem stále se modlí, *aby všichni jedno byli* podle toužebného přání Srdce Ježíšova - nýbrž z řad upřímně smýšlejících evangelíků. Mladí zbožní anglikáni v Americe, sdružení ve „Společnosti smíru" v Graymooru (New York) a vydávající revui „The Lamp", si uvědomovali osudnou nejednotu křesťanů rozdělených v tolik sekt, což je v příkrém rozporu s úmysly Ježíše Krista, a poněvadž žádoucí sjednocení nelze dosíci lidskými silami, vyzývali všechny křesťany dobré vůle, aby se spojili ve vroucích modlitbách na ten úmysl. Tato jejich dobrá snaha byla podivuhodně odměněna. Někteří z těchto horlitelů poznali, že v Církvi katolické je středisko pravé jednoty a za nedlouho celá komunita v čele s pastorem P. Paulem přestoupila k římské Církvi a někteří členové stali se později kněžími.

V Římě tato myšlenka došla ohlasu a Sv. Otec Pius X. r. 1909 doporučil konati *oktávu proseb za sjednocení křesťanů*, Benedikt XV. ji r. 1916 přímo přikázal konati v celém světě. Takto nejen po celém světě katolickém, nýbrž též mezi upřímnými křesťany v protestantismu se konají každého roku tyto oktávy, a není věru možno, aby tolik modliteb na úmysl tak Bohu milý vyznělo naprázdno. A vskutku bylo v posledních letech pozorovati nejen konverse jednotlivců, ale i celých obcí a krajů mezi rozkolníky a jinověrci, na př. na Libanonu, v Syrii, v Persii a značné přiblížení anglikánů k Římu.

Vizme, co uvádí týdeník „The Tablet" o loňském výsledku „oktávy modliteb", jak byl zjištěn při schůzi anglikánské společnosti „Society for Catholic Reunion" konané v Caxton Hall v Londýně.

Společnost pro katolické znovuspojení - praví se v oné zprávě - byla založena r. 1929 a jejím účelem je podporovati hnutí pro spojení se Svatou Stolicí. Ve stanovách se čte mezi jiným: „Poněvadž Společnost pokládá úplný dogmatický souhlas za podstatný předpoklad k uskutečnění jednoty, požaduje od svých členů výslovné přijetí katolické víry, jak ji Apoštolská Stolice dosvědčuje a defi-

nuje. Společnost tudíž pokládá Svatou Stolici za nejvyšší autoritu v katolické Církvi a proto naprosto odmítá státní vměšování do otázek církevní správy, bohoslužby a kázně, jak tomu jest v anglické státní církvi."

Členové se zavazují při svém vstupu uznati Tridentské Vyznání víry a rozhodnutí Vatikánského sněmu a prohlašují svou ochotu uplatňovati je ve svých náboženských obcích jakožto základ církevního vyučování. Počet členů, kteří se výslovně svým podpisem zaručili přistoupiti na úplný program sjednocení, jest nyní 1158; to znamená proti předešlému roku přírůstek o 149. Lze však právem usuzovati, že asi 2000 anglikánských duchovních, kteří toto hnutí vítají, koná ve svých osadách společně *světovou oktávu proseb za sjednocení.* Počet těch, kteří sympatisují s anglokatolickým hnutím, odhaduje se asi na čtvrtinu všeho anglikánského duchovenstva.

Jeden člen byv tázán, jak smýšlí o platnosti anglikánských svěcení, vyslovil se takto: „Věříme ovšem v platnost svých svěcení, sice bychom vůbec nemohli nic podnikati; ale známe též rozhodnutí Říma a musíme tudíž býti vnitřně pohotovi k tomu, že naše svěcení budou v tomto duchu rektifikována. Církev se snaží (v pochybných případech) při sváto-

stech si zjednati vždy největší jistotu a my víme, že Svatá Stolice bude vůči nám zrovna tak shovívavá, jako kdysi vůči biskupům svěceným od odpadlíka Talleyranda."

Ve Vancouveru v Kanadě přestoupila nedávno celá komunita anglikánských sester, pečující o staré ženy a výchovu dívek, ke katolické Církvi. Sestry Společnosti lásky Kristovy náležejí k jedné ze čtyř ženských řeholních společenstev vzniklých v anglikanismu.

Sestry sepsaly na své ospravedlnění zevrubný spis pod názvem „Vývojové děje naší konverse", v němž praví:

„Mluvívalo se nám často o neblahém rozštěpení křesťanstva, a když jsme pomyslily, že náš Pán sestoupil s nebe, aby založil svou Církev jako záchrannou archu pro celý svět, jednu, svatou, obecnou a apoštolskou Církev, a že se mnoho modlil za to, aby tato jednota nebyla roztržena, tu jsme si uvědomovaly smutnou skutečnost. Není možno s úvahou čísti slova Ježíšova u sv. Jana (17, 21) a nedospěti přesvědčení, že my všichni v té věci jsme odpovědni a nemáme práva zůstávati nečinni a ponechávati věci, jak běží. Otázka jednoty Církve byla po několik let předmětem našich úvah a modliteb a nabádala nás k pozornému studiu Bible, nauky církevní

od apoštolských dob a církevních dějin. Toto studium dalo podnět k našemu rozhodnutí, jež nám diktovalo svědomí... Roku 1933 slavila anglokatolická skupina anglické církve první století svého trvání. Tu jsme se věnovaly horlivě studiu dějin naší náboženské skupiny... Až do té doby jsme pevně věřily, že anglokatolická církev jakožto část církve anglické, skutečně je větví Církve katolické. Až do té doby jsme nechápaly, že jednotná Církev nemůže býti rozštěpena na dvě části, zejména když tyto části jsou přísně odloučeny. Výsledek našeho studia byl nám skutečným zjevením. Může pospolitost, která vůči sobě je nejednotná, býti Církví, o které Pán pravil, že Duch Svatý ji bude uchovávati v pravdě? Odpovídá popisu danému svatým apoštolem Pavlem: ‚živý chrám Boží, sloup a tvrz pravdy'? Pravda si nemůže odporovati. Duch Svatý je duch řádu a nikoli zmatku... Nyní jsou naše srdce naplněna radostí, poněvadž jsme se přiblížily k svému domovu. A ohlížely-li jsme se přece ještě s jakýmsi bolem, bylo to jen proto, že jsme za sebou musely zanechati milované lidi. Oni jsou ještě na cestě a snad nás někdy dostihnou."

Co praví konnersreutský farář?

Vídeňská „Schönere Zukunft" je velmi vážný a hodnotný časopis. Popřávajíc však volné pole svým pisatelům, propůjčila místa také autoru, jenž píše zcela neodpovědně o Terezii Neumannové. Na štěstí tentokrát se ozval farář Naber a poslal redakci tento dopis.

Velectěný pane vrchní redaktore!

V čísle z 23. ledna 1938 vašeho týdeníku „Schönere Zukunft" jsem právě četl článek „Konnersreuth na soudu theologie a mediciny". Jsem farář Naber, jenž toto píši, a jsem již dvacetosm let duchovním správcem a zpovědníkem Terezy Neumannové, znám ji ještě ze školy a velmi přesně jsem pozoroval z největší blízkosti všechno, cokoliv se až dodnes s ní mimořádně dělo. Vždycky jsem se snažil - což mi dosvědčí kdokoliv mne zná - abych si zachoval co nejvíce střízlivosti, a kromě krátkého zjištění na svědectví pravdě hned z počátku událostí, jsem nic nepsal, ačkoliv by to bylo pro mne bývalo výnosným obchodem. Od samého začátku měl jsem zásadu: Měj se přísně na pozoru, neukáže-li se v těchto mimořádných jevech, co by odporovalo církevní

nauce a mravu. Ukáže-li se něco takového, pak ihned neúprosně zakroč; ne-li, nechť se děje co děje, jen ať nakonec nejsou rušeny záměry Boží. Dosavad jsem uvážil každé slovo o Tereze Neumannové, abych snad neřekl příliš; neostýchám se však také, abych veřejně vydal svědectví pravdě; bez váhání bych dal život za pravdivost mimořádných jevů, jež jsem pozoroval na Tereze Neumannové, zvláště za nepřijímání potravy. Vidíme-li prostotu, přirozenost a upřímnost tohoto velikého dítěte ve smyslu Spasitelově, viděli-li jsme, jak jí z očí vyzařuje oheň lásky k Vykupiteli a nadšení pro něho, viděl-li kdo, jak se bez jakéhokoliv jejího přičinění dostavují všechny mimořádné stavy, vidění atd. se stejně ušlechtilou, přirozenou prostotou a s dokonalou dějinnou pravdivostí, pak nelze než říci, co po takovém pozorování řekly tisíce jiných lidí: „Je to pravé." Pak je nám na nic z farizejského pozorování a vyšetřování krve i moče, z obalování sádrou atd., jak je vyžaduje věda.

Bohužel bylo velmi mnoho, mnohdy znetvořeně, nesprávně a nevkusně psáno o Konnersreutu, ačkoliv se tomu vzpírala Tereza Neumannová i její rodiče. Tohle vypočítavě shánějí určití pánové, aby z toho utvořili

pitvoru Konnersreutu — jakýsi „Pfaffenspiegel“ proti Konnersreutu. Nikomu nevyčítám, nevěří-li jen tak beze všeho v Konnersreuth, ale vyčítám všem, kteří jej soudí, aniž se s ním přesně seznámili. Kdo básníku chce rozuměti, do jeho vlasti musí jeti. To platí mnohem více o tak mimořádných věcech. Hleďte! Jsem pouze ubohý venkovský farář, nejsem doktor aniž něco takového, nebojím se však jediného z oněch učených pánů, poněvadž zkušenost, o niž jsem se nepřičiňoval, jest na mé straně. „Pane profesore, není tomu tak, jak předpokládáte.“ Na příklad, co všechno napsal dr. Deutsch, zakládá se v celku i v jednotlivostech na nesprávných předpokladech. Patrně se co živ zabýval jen hysterkami (k lékaři chodí přece jenom nemocní) a čině diagnosu na dálku, bezohledně prohlašuje Terezu Neumannovou za hysterickou. Jeho spisek „Wie steht's um Konnersreuth“, prohlásil kterýsi bavorský biskup za nejapný hanopis. A v příčině článku dra Deutsche ve „Wiener Kleruskorrespondenzblatt“ napsal mi známý pražský lékař, že kterýsi rakouský biskup s ním sdělil, že konference rakouských biskupů jednomyslně odmítla a zavrhla tento článek. Dr. Deutsch nikdy zde nebyl. Rovněž zde nebyli dr.

Heermann, P. Masoin a P. Richstätter T. J., jenž je horlivě činný proti Konnersreutu. Pan M. S. (asi se usměje, shledá-li, že se mu přikládá jméno Michael Schmaus) byl zde jedenkrát v roce 1926 zcela krátce a tvrdil poté, že tehdy vsugeroval Tereze Neumannové nějaké vidění. Také řezenský biskup Buchberger nebyl již v Konnersreutu bezmála sedm let. A vy, pane vrchní redaktore, jenž máte za úkol, abyste to, co přijmete do svého týdeníku, hájil, byl jste zde již někdy? A co Vy, dr. Pie Havemanne? Po deset let stále znovu ohřívají protivníci Konnersreutu svoji lživou polívčičku, opisují se navzájem a tomu se říká věda.

Proč pak nejsou dotázáni o úsudek ti, kteří znají Terezu Neumannovou, její povahu, její nábožensky mravní chování a mimořádné události s ní? A její duchovní správcové, její náramně střízliví rodičové a sourozenci, její sousedi, celá farnost, přečetní biskupové a kněží a soudní vážení laikové, kteří zde již byli, také lékaři, kteří už ji pozorovali a vyšetřovali? Tou dobou jest již tři týdny v Eichstättu u nemocného vysokoškolského profesora Wutze, u něhož jest její sestra hospodyní. Tam docházejí profesoři vysokých škol, velmi často přichází biskup. Tito všichni, obzvláště

biskup, se nadmíru zajímají o Terezu Neumannovou. Měl o ni zájem také bývalý eichstättský biskup, jenž nyní jest biskupem v Berlíně. Profesor Wutz je zrovna pověstný svojí střízlivostí a přímostí. Od roku 1926 byl často v Konnersreutu, Tereza Neumannová často v Eichstättu. Kdyby tu byl nějaký podvod, jistě dávno by jej byl vystopoval. Jiný vysokoškolský profesor z Eichstättu, odborný chemik a biolog, zaslal řezenskému biskupovi Buchbergrovi dlouhou zprávu o svých poznatcích z pozorování Terezy Neumannovy. Přikládám její opis.

Roku 1927 dotazoval se biskupský ordinariát příslušné vědecké autority, jak dlouho obstojí člověk bez jídla a bez pití. Odpověděla: Asi jedenáct dní. Načež bylo nařízeno, aby Tereza Neumannová byla pozorována 15 dní. Jen si to přečtěte u arcibiskupa Teodorowicze, jak přísně se to bralo. (Přirozeně i tento arcibiskup, jenž zde několikráte byl, také nepadá na váhu, stejně jako kardinál Kašpar a kníže arcibiskup Waitz, právě proto, že nejsou proti Konnersreutu.) Výsledek vyšetřování byl úředně uveřejněn s připomínkou, že ani na klinice nebylo by lze je lépe provésti, a že jest tím vyřízena přírodovědecká část projednávání toho případu. Otec Neu-

mann jest ochoten přísežně prohlásiti, že mu tehdejší generální vikář slíbil - aby ho získal pro vyšetření - že nebude více obtěžován po tomto vyšetřování. Nyní tedy říká otec: „Dostál jsem svému slovu, dovolil jsem vyšetřování, teď také ať stojí v slově biskupský úřad.“ Prohlášení biskupského ordinariátu z 10. prosince 1937 praví, že vyšetřování v roce 1938 zjistí pouze skutečný stav věci v týdnech vyšetřování. Jenom ať přísežně vyslechnou osoby, které jsou s to vypovídat o mimořádných událostech s Terezou Neumannovou a mohou přisahati, vždyť přísaha jest platna i u duchovního i u světského soudu. A zvláště žití bez potravy je věc, k jejímuž zjištění hodí se každý člověk zdravých smyslů. Zaviněním lékařů byl vyvolán v otci Neumannovi nepřekonatelný odpor k novému lékařskému vyšetřování Terezy. Jsem přesvědčen, že on, starý kanonýr, jest tak tvrdohlavý jen z vyššího dopuštění a řízení - berlínský biskup pravil, že ho jen těší, je-li otec Neumann takový; neboť, přivolí-li otec k novému vyšetřování, nedostane se Tereza vůbec z klinik, ježto nevěří lékař lékaři a klinika klinice. Co pak si myslíte, že Spasitele lze volati před soudnou stolici vědy, aby tam prokazoval svoje zázraky? Přišel a koná zá-

zraky nikoliv pro vědu, nýbrž pro prostý, zdravý lidský rozum, jenž se spojil s dobrou vůlí. Když Spasitel visel na Kříži, volali na něho vědci tehdejších dob: „Sestup a dokaž tím, že's Boží Syn!“ Spasitel nesestoupil, ale hned poté vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa a nikomu z oněch pánů nebylo dovoleno, aby tomu byl přítomen. Jak by se vedlo Spasiteli, kdyby se dnes zjevil na zemi a konal zázraky? Co jest příčinou našeho náboženského shroucení? Řekněme si to, náš poloviční racionalismus. Jistý ministerský rada, dříve fanatický protestant, jehož obrácení se stalo Terezou Neumannovou a nyní jest velmi šťasten, psal mi nedávno, hluboce pobouřen projednáváním případu Terezy Neumannové: „Křesťanství není přece ratio, nýbrž mysterium.“

Dne 29. dubna 1925, v den svého svatořečení, pravila sv. Terezie Ježíškova Tereze Neumannové: „Jest nutno, abys zcela vyplnila svoje poslání, také abys se snažila vždy více se připodobniti neuznávanému, opovrženému a pronásledovanému Spasiteli.“ Tereza Neumannová se toho zděsila, já též. A prosil jsem Spasitele: „Oh nedopusť přece, abych byl nástrojem tohoto neuznání, opovržení a pronásledování!“ Domnívám se, že i mnozí

jiní by měli důvod takto se modliti. Theologové konají tím Kaifášovo dílo, pomáhají však tím také Tereze, aby se připodobnila Spasiteli v jeho přetěžkém utrpení. Jistý universitní profesor, když po prvé slyšel o událostech s Terezou, tázal se: „Pronásledovala ji už církev? Jediné tehdy uvěřím, že jsou pravé."

Očekáváme, co se stane, beze strachu. Tereza se modlí: „Spasiteli, přece víš, že jsme nikdy nepomysleli na takové věci. Ty's je začal, jest na Tobě, abys je i dokonal."

Váš článek je hrozné podezírání. Znáte osmé přikázání. Tereza se utěšuje soudným dnem jako Spasitel před Kaifášem.

Vše dobré přeje

NABER, FARÁŘ.

Konnersreuth.

Stigmatisace a Svátost Oltářní.

Vyňato z díla arcibiskupa dra Jos. Teodorowicze „Konnersreuth ve světle mystiky a psychologie“.[1])

Stigmatisace pojímá utrpení vůbec jako oběť za veškero lidstvo. Golgotská oběť byla spjata s jiným činem lásky, jejž Spasitel vykonal těsně před svojí smrtí. Tím činem bylo ustanovení nejsvětější Svátosti Oltářní. Eucharistickou obětí bylo zvěčněno tajemství Golgoty nejenom jako připomínka umučení Kristova (Memoriale passionis), nýbrž i jako neustále obnovovaná obětní smrt Jeho. Jak tajemně a důmyslně se znázorňuje v životě stigmatisovaných osob tato pospolitost utrpení Kristova a svaté Eucharistie! Jejich tělo přijímá čestné odznaky ran Kristových; neméně podivuhodně však bývá jejich duše obohacena zvláštním smyslem, jenž je uvádí v mimořádný a přirozeně nevysvětlitelný styk se svatou Eucharistií. Stejně jako svědčí jejich rány o utrpení Kristově, potvrzuje i tento zvláštní eucharistický smysl, že eucharistický Spasitel jest přítomen na oltáři jejich duše.

Stigmatisace byla by co do jevů jednostran-

[1]) „Konnersreuth im Lichte der Mystik und Psychologie“. Vyšlo u Ant. Pusteta v Salzburgu.

ná a nedokonalá, kdyby se extatická vidění odnášela pouze k minulosti, kdyby oněch pět stigmatických ran bylo pouhým obrazem Kristova utrpení. Teprve, když se dostaví zevní, upřímný poměr k svatému přijímání, dostane se tajemství vykupitelského díla plného vyjádření v stigmatisaci; minulost a přítomnost splynou v nerozlučný celek: nejsvětější krev Kristova, obrazně vyjádřená v ranách, najde své výrazné znamení v Kristově mystickém těle, ve svaté Eucharistii. „Dnešek" Kristova utrpení doplňuje se „dneškem" eucharistické oběti, v němž se neustále obnovuje a uskutečňuje Jeho obětní smrt. Neníť sice vnímavost stigmatisovaných osob pro svatou Eucharistii tak patrna a nepůsobí tak mocně na obraznost, jako prožívání Kristova utrpení, přece však propuká svými mimořádnými jevy neméně pádně a mohutně jako stigmatické projevy, jež nabývají plné výraznosti a plného významu teprve důvěrným přilnutím duše k svaté Eucharistii. Neboť krev, prolitá na Golgotě, a mystická krev v nejsvětější Svátosti Oltářní jsou nedělitelně jedinečné a také nejdokonalejší dílo lásky.

Na důvěrném poměru Terezie Neumannové k nejsvětější Svátosti jsou nám nápadny tyto mimořádné známky:

I. Vyciťování přítomnosti eucharistického Spasitele.

Toť znatelně a silně vyjádřené znamení, jež činí na každého mohutný dojem, totiž ono vyciťování přítomného eucharistického Spasitele. Tohle ostatně jest dobře známý úkaz v dějinách mystiky. Stigmatisované osoby obzvláště projevují smysl pro nejvznešenější, smysly nejméně chápatelné a pouze věrou pochopitelné tajemství Eucharistie. Tyto duše jsou velmi citlivé na eucharistickou přítomnost, na př. ihned rozeznají konsekrovanou a nekonsekrovanou hostii, nebo uhodnou místo, kde se nachází eucharistický Spasitel, i když ono místo není označeno ani svatostánkem, ani hlavním oltářem, ani věčným světlem. Na př. Görres píše: „Juliana z řádu cisterciáckého často pozorovala na dálku, že odnášejí po skončení bohoslužeb nejsvětější Svátost z kostela sv. Martina, a její přítelkyně Eva, jež ji mnohdy v onu hodinu navštěvovala, viděla, jak z toho vždy zesmutněla. (Její životopis k. 22.) Když kdysi františkáni nabídli pohostinství karmelitánu Cassetovi, vyňali dříve Svátost z obvyklého tabernaklu, aby tak zkoušeli, jakého má ducha, a umístili ji jinam, kde před ní nehořelo světlo, kdežto

věčná lampa svítila jako jindy před hlavním oltářem. Když tedy Cassetus podle svého zvyku především šel do kostela a jeho průvodce zamířil k hlavnímu oltáři, ihned mu řekl: „Tam ne, ale zde, kde nehoří lampa, jest uschováno Tělo Páně; neboť bratři, kteří tamhle proti hlavnímu oltáři za mříží uschovaní stojí, změnili jeho místo, aby nás pokoušeli, a zhasili lampu, kdežto hoří tamhle, kde ho není.“ (Pintius de ven. Hieronymo Casseto Carmelitano.) Také sv. František Borgia měl takovýto smysl a přišel-li do některého kostela, veden jím kráčel přímo k místu, kde byla ukryta Svátost, třebaže nijaké zevní znamení neukazovalo její blízkost. (Rho. L. c. I. n. de Franc. Borgia.) Jana Metlesova v Norfolku dovedla podle svědectví Tomáše Valdenského ukázati posvěcenou hostii mezi zcela stejnými neposvěcenými. Jak při takových příležitostech přechází úhrnný smysl ve smysly jednotlivé, jeví se u kohosi, podle Gersonova svědectví (v jeho promluvě na Zelený čtvrtek, v níž se odvolává na Viléma Pařížského) tím, že byl veden čichem, kdežto Kateřina Sienská viděla hostii zářící.

Zde uvedu několik příkladů takového vyciťování Terezie Neumannové. Fahsel vypravuje:

„Předem pociťuje . . . způsobem, jejž nelze přirozeně vysvětliti, že se blíží nejsv. Svátost. Když jsem na Štědrý den po půlnoční prodléval v jejím pokoji, ležíc v posteli zřetelně popisovala, jak farář v kostele vyňal Nejsvětější ze svatostánku, aby jí Je přinesl. Pak klasickým líčením sledovala jeho cestu do jejího domu. Cesta byla umrzlá a kluzká a s posvátnou nedočkavostí patřila v duchu na faráře, jak tentokráte zvolna a obezřetně kráčel a udělal malou okliku přes náměstí před jejich domem. Často již podobně popsala, jak se blíží nejsvětější Svátost."

Podobný případ se mnou sdělil farář Naber: Kráčel s Nejsvětějším mimo jejich dům právě, když toužebně očekávala příchod Spasitelův. Cestou však napadlo faráře, aby dříve zaopatřil jistého nemocného, takže přišel k Neumannovům poněkud opožděně. Terezie věděla o této pochůzce farářově a trpěla tímto opožděním, toužíc po Spasiteli. Jakmile přišel farář, obrátila se Terezie s dětsky prostou důvěrností na Spasitele jako jindy a pravila s nádechem výčitky: „Tak! pěkně jsi mi to dneska vyvedl, Spasiteli!"

Terezie Neumannová, odpovídajíc mi na příslušný dotaz, prohlásila, že na svých cestách po širém okolí, kde jsou i katolické i pro-

testantské kostely, ihned vycítí, kde je katolický kostel a na kterém oltáři je svatá hostie.

Profesor Wutz mi vypravoval, jak šel, provázen větší společností, s Terezií Neumannovou městem, jež neznala, a jak Terezie se náhle zastavila u nějakého domu a zvolala: „Zde jest Spasitel." Ačkoliv se všichni snažili jí vymluviti, že tu není kostela ani kaple, trvala na svém: „Zde přebývá Spasitel." Pátrali a přesvědčili se, že tento dům byl určen pro duchovní, kteří tudy cestují, a že je tam vskutku domácí kaple s Nejsvětějším.

II. Vnímání přítomnosti eucharistického Spasitele v těch, kteří přijímali.

Terezie vyciťuje přítomnost eucharistického Spasitele také v těch, kteří právě přijímali. Profesor Wutz vypravoval mi kdysi, že sloužil Mši svatou o půl deváté a přišel k ní teprve v jedenáct. Otázala se ho: „Ještě jste nepil kávu, 'dyť to vidím, Spasitel 'eště neodešel od Vás."

Je-li u vytržení, ihned pozná svěcené kněze, dotknou-li se její ruky palcem a ukazováčkem. (Zajisté nejenom proto, že jejich ruce, když byli svěceni na kněze, byly pomazány od palce až po konečky ukazováčků, ale patrně

i proto, že berou palcem a ukazováčkem posvěcenou hostii.) Pozná však také kněžství, aniž se jí kdo dotkl. Mnohdy byli kněží oblečeni po světsku a v Konnersreuthu nikdo nevěděl, že to byly posvěcené osoby. Ponejvíce řekla svým dětským způsobem: „Ty jsi pan farář." Kdysi pronesla o kterémsi občansky oděném návštěvníku, jenž jí podal ruku: „Ten už měl v rukách Spasitele." Týž ohromen a udiven ohlédl se na přítomné a vyznal, že vskutku má svěcení, ale již dlouho tomu, co vystoupil z Církve.

Také jsem byl přítomen, když Terezie Neumannová poznala jistého odpadlého kněze a o něm řekla, že druhdy držíval v rukou Krista.

III. Živé vnímání způsoby, jež v ní téměř trvale zůstává. - Touha po svatém přijímání.

Terezie Neumannová živě vnímá, že v ní trvale přebývá eucharistický Spasitel. Obyčejně trvá u ní vědomí přítomnosti eucharistického Spasitele až 24 hodiny — na Velký pátek až 48 hodin. V době mystického utrpení krátí se ona doba až na dvě hodiny.

Jakmile se způsoby v ní rozloží, pocítí v útrobách tělesnou bolest a zároveň vzniká

pozvolné slábnutí těla. S tím zesiluje se touha po Spasiteli, jež propuká i v hlasitý nářek: „O, Spasiteli, proč jsi mne opustil? Proč jsi odešel? Přijď, Spasiteli, přijď!“

Svatá Terezie opět a opět ve svých spisech i ve svém životě zdůrazňovala touhu po svatém přijímání jako zvláštní znamení mystického života. Nesmírná radost Terezie Neumannové z přítomnosti svátostného Spasitele v jejím nitru a drtivá bolest, kterou trpí, když v ní mizí způsoby minulého svatého přijímání, nejlépe dokazují, jak vroucně touží po svatém přijímání. Tato mocná touha se projevuje docela zjevně v pátek, pokud u ní trvá extase: ve vytržení, horoucně si žádajíc Spasitele, volá bez ustání: „Přijď, Spasiteli, přijď!“

Když jsem jí měl podati svaté přijímání, upozornil mne farář již předem, že jsouc ve vytržení, vyjadřuje svoji prudkou žádostivost, aby co možná nejrychleji měla Spasitele v sobě, tak bouřlivě a horoucně, že chytá kněze za štolu a poškubává jeho rochetou.

Příště dále.

POUT NA LA SALETTU, DO ARSU, PARAY-LE-MONIAL, LURD, TURINA, PADOVY

bude pořádána - dá-li Pán Bůh -
Lurdským spolkem
ve dnech 7.-21. července 1938.

Pojede se nejkrásnějšími krajinami Švýcarska s návštěvou poutního místa Maria-Einsiedeln, zastávka v Ženevě, jízda z Grenoblu horskou drahou nad údolím Draka do La Mure, na La Salettě dvoudenní pobyt. V Lyonu navštíví se Notre-Dame de Fourvière. Čtyřdenní pobyt v Lurdech. Odtud francouzskou Rivierou do Nizzy, celodenní pobyt u moře s případným zájezdem do Monte Carla, návštěva chrámu a ústavu Dona Bosca a královské kaple s posv. Rubášem Páně v Turině, prohlídka Milánu s případným zájezdem do Certosa di Pavia, návštěva Padovy, prohlídka Benátek, zpět přes Vídeň.

Program je tedy velmi bohatý po stránce náboženské, ale také skýtá příležitost poznati mnoho památností a přírodních krás. Byl rozšířen z toho důvodu, aby ti, kteří si nemohou dopřáti vícekrát cesty do ciziny, získali jedinou cestou co nejvíce.

Vyžádejte si podrobné prospekty u Lurdského spolku v Praze I, Husova třída č. 8.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze-Dejvicích 676. Toto číslo vydáno 28. února 1938. Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze. - Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegr. v Praze č. 91.529-VII-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 47.

Právě jsme vydali, co všichni s radostí uvítáte:

DUCHOVNÍ PÍSNĚ

na slova Vladimíra Hornova.
Nápěvy a průvody Dra O. Stanovského a O. A. Tichého:

1. Zdrávas Panno, koruno všech svatých.
   Mešní píseň ke cti Panny Marie.
2. Pokoj věčný uděliž, ó Pane.
   Mešní píseň za zemřelé.
3. Smiluj se, Otče věčný.
   Mešní píseň ke cti bl. Anežky Přemyslovny.
4. Vyslyš proseb našich hlas.
   Mešní píseň ke cti sv. Antonína Paduánského.
5. Pastýřko chudá.
   Píseň ke cti sv. Bernadety, pasačky Lurdské. S obrázkem.
6. Pod ochranu tvou se utíkáme.
   Antifona pro jednohlasý sbor s průvodem od O. A. Tichého.
7. Vesel se, nebes královno.
   Velikonoční antifona pro jednohlasý sbor od O. A. Tichého.

Úplné texty na dvojlístcích - 50 výtisků za 5 Kč - nápěvy s průvodem varhan na listech po 1 Kč. „Pod ochranou tvou" za 2 Kč (dva listy). - Doporučujeme objednati si všecky nápěvy najednou v obálce za *6 Kč* (místo 8 Kč).

Ukázky textů Vám na požádání pošleme zdarma. Opisování textů i not se však zapovídá.

Píseň Vlad. Hornova „Ó Jezu, Bože spásy", již jsme nedávno vydali, došla již značného rozšíření. Tím větší zájem lze očekávati o tyto nové písně s krásnými, melodickými nápěvy a vzorným průvodem.

Po mariánské mešní písni už se dávno volalo.

K oslavě bl. Anežky velmi přispěje, budeme-li se při svaté Oběti dovolávati její přímluvy a ji písní uctívati.

Pro úterky sv. Antonína zde vhodná mešní píseň.

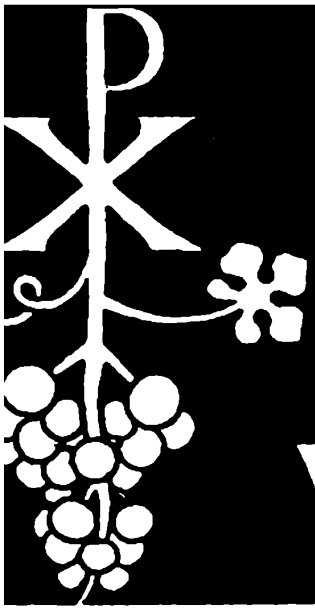
Píseň „Pokoj věčný" vhodně vystřídá příliš často opakovanou zádušní píseň.

Místo nechutných „sólových vložek" zavádějte antifony „Pod ochranu tvou" a „Vesel se, nebes královno" pro jednohlasý sbor neb lidový zpěv.

Texty i nápěvy jsou církevně schváleny.

Zaveďte je! Snadno se nacvičí!

EXPEDICE VINICE PÁNĚ V PRAZE-DEJVICÍCH 676.

VINICE PÁNĚ

Blahoslaveného Ludvíka-Marie Grigniona z Montfortu Okružní list přátelům Kříže z r. 1714. - Dr. Josef Teodorowicz, arcibiskup lvovský: Stigmatisace a Svátost oltářní: IV. Extatické přijímání. V. Stav povzneseného klidu po sv. přijímání. - Závěť španělského kapitána. Dopis kapitána Ramose před popravou v Bilbau. - Moc jednoho Zdrávasu.

V PRAZE-DEJVICÍCH 676

ROČNÍK DEVÁTÝ, ČÍSLO 2

Vinice Páně 1938

náboženský věstník

Řídí a vydává *Dr. Ant. Stříž*. Redakce a administrace *v Praze-Dejvicích 676* (Sadová 3). Telefon č. 70362.
Celoroční předplatné Kč 10·—; jednotlivá čísla po Kč 2·—.
Platí se připojenou složenkou, číslo šekového konta 45.648
V úpravě Břetislava Štorma tiskne Průmyslová tiskárna v Praze VII.

List přátelům Kříže od bl. Grigniona z Montfortu, jehož svátek se slaví 28. dubna, vydali jsme již ve III. ročníku „Vinice Páně", ale ročník ten je už dávno rozebrán a právě po tomto Listu byla značná poptávka mezi přáteli, kteří se teprve později s „Vinicí Páně" seznámili. Vyhovujeme tedy jejich přání a otiskujeme tento hluboký a vzletný Okružní list bl. Grigniona znovu. Přátelé, kteří onen III. ročník mají, nebudou se, doufáme, na nás horšiti už z toho důvodu, že tehdy byl vydán v chudé výpravě. V době, kdy z východu i západu se vedou zběsilé útoky proti Kříži Kristovu, dlužno tím úsilněji vztyčovati toto znamení Spásy a orientovati se podle něho.

Počet ctitelu Panny Marie, kteří se u nás přihlásili do *Arcibratrstva Královny srdcí*, zřízeného podle nauky bl. Grigniona, dostoupil v těchto dnech 2000.

„Stručný katechismus dokonalého zasvěcení Panně Marii podle nauky bl. Grignione" vydali jsme v 5. čísle VII. ročníku „Vinice Páně". „Zlatá knížka" bl. Grigniona *O pravé pobožnosti k Panně Marii* doporučuje se k májovým rozjímáním.

Děkujeme všem, kdož zaslali předplatné. Pohříchu byly nám poštou opět vráceny výtisky některých odběratelů, kteří přesídlili, aniž nám oznámili změnu adresy.

Bl. Ludvíka Marie Grigniona z Montfortu „List přátelům Kříže".

Bl. Grignion z Montfortu přišel v druhé polovici července roku 1714 do Rennes, hlavního města Bretaně, aby tam konal misie pro lid. Ale tamní faráři, nasáklí jansenismem, zavřeli mu všecky kostely. Svatý misionář proto neklesl na mysli. Jsa zvyklý na všech svých cestách potkávati kříže, uvítal i tento kříž s klidem a s radostí, a odsouzen byv k mlčení, konal přece misie - pro sebe. Odebral se do samoty a konal sám pro sebe desítidenní duchovní cvičení, při nichž hlavním předmětem rozjímání mu bylo *tajemství kříže*. Aby pak přece ukojil žádost těch, kteří toužili občerstviti se a posilniti slovem spásy, jehož se jim mělo dostati při svatých misiích, napsal bl. Grignion posledního dne svých exercií tento plamenný, duchaplný *oběžník* a dal jej potom vytisknouti.

Svatý Pavel mluví o *nepřátelích kříže Kristova*, jejichž koncem je zahynutí.

Máme na vybranou: buď býti *přáteli kříže* - nebo *nepřáteli kříže*.

Při svatém biřmování přijal každý křesťan nezrušitelný znak jakožto bojovník Kristův, tudíž *přítel kříže*.

Jen v tomto znamení je vítězství.

Vroucí a jímavý „oběžník" apoštola kříže a úcty mariánské bude výtečnou příručkou každému, kdo chce býti věren Ježíši Kristu a bojovati o rozšíření jeho království, což nynější náměstek Kristův nazývá *katolickou akcí*.

„List přátelům Kříže" byl též učebnicí Terezii Neumannové z Konnersreuthu.

Okružní list přátelům Kříže.

Dnes, v poslední den svých duchovních cvičení, setřásám se sebe kouzlo vnitřní samoty, abych vrhl několik lehkých šípů v podobě kříže na tento papír a proklál jimi vaše dobrá srdce. Kež by mi Bůh dopřál, abych k jejich zostření mohl použíti krve svých žil místo in-

koustu svých per! Než běda! Kdyby přece byla nutná, má krev je k tomu příliš hříšná. Nechť tedy duch živého Boha je takřka životem, silou a obsahem tohoto listu; jeho milost nechť jest inkoustem mého písma, božský Kříž mým perem a vaše srdce mým papírem.

I. Úkol přátel Kříže.

Přátelé Kříže, jste shromážděni jako stateční vojíni Ukřižovaného, abyste bojovali proti světu, ne utíkajíce z něho, jako řeholní osoby, z bázně před porážkou, nýbrž jako silní a udatní bojovníci na bojišti, ani o píď neustupujíce aniž prchajíce. Zmužilost! Bojujte udatně. Spojte se v silný svaz duší a srdcí, svaz nekonečně silnější a strašnější pro svět a peklo, než je vojenská pohotovost říše pevně sjednocené vnějším nepřátelům státu. Ďáblové se spojují, aby vás zahubili: spojte se i vy, abyste je rozdrtili. Lakomci se seskupují, aby se domohli zlata a stříbra: znásobte i vy svou práci, abyste získali poklady věčnosti, jež jsou ve Kříži ukryty. Prostopášníci světa se scházejí, aby se pobavili; vy se spojte, abyste trpěli. Nazýváte se *přáteli Kříže!* Jak vznešené jest toto jméno! Přiznávám se, že jsem jím unesen a oslněn. Jméno toto jest jasnější než

slunce, vznešenější než nebesa, slavnější a velkolepější než nejnádhernější tituly císařů a králů; jest to veliké jméno Ježíše Krista, pravého Boha a pravého člověka zároveň; jest to jedině správné a neobojetné jméno křesťana.

Než jsem-li jeho leskem unesen, cítím se nicméně jeho obsahem ustrašen. Jaké neodbytné a těžké povinnosti jsou obsaženy v tomto jméně a vyjádřeny ve slovech Ducha Svatého: *Genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis*, „*pokolení vyvolené, královské kněžstvo, národ svatý, lid dobytý*". Ano, *přítel Kříže* jest člověk omilostněný, vyvolený z desetitisíců těch, kteří se nechávají vésti svými smysly a pouhým rozumem, neboť je povznesen nad rozum a obrněn proti smyslům skrze život ve světle čisté víry a horoucí lásky ke Kříži. Přítel Kříže jest všemocný král a hrdina, který vítězí nad Satanem, světem a tělem v jejich třech žádostivostech: svou láskou k potupám sráží k zemi pýchu Satanovu, svou láskou k chudobě přemáhá lakotu světa a svou láskou k utrpení umrtvuje smyslnost těla. Přítel Kříže je člověk svatý, oproštěný ode všeho viditelného, jehož srdce je povzneseno nade vše pomíjející a vrtkavé a jehož obcování jest v nebesích, jenž zde na světě se chová jako cizinec a poutník, a na zemi, jíž svého srdce

nevěnuje, jen levým okem lhostejně pohlíží a po ní s opovržením šlape. Přítel Kříže je vzácná kořist Vykupitele, jenž na hoře Kalvarii spolu s Matkou svou byl ukřižován: jest Benjamin, syn bolesti, zrozený v jeho bolestiplném srdci, vyšlý z jeho probodeného boku a rudý jeho krví. Pro svůj krvavý původ dýše jen kříž, jen krev, jen smrt pro svět, tělo a hřích, aby zde na zemi zcela s Ježíšem Kristem byl skryt v Bohu. Dokonalý přítel Kříže jest konečně opravdový kristonoš a druhý Kristus, takže vpravdě s apoštolem může říci: *Vivo, iam non ego, vivit vero in me Christus*, „žiji, nikoli již já, ale žije ve mně Kristus".

II. Jste opravdu přáteli Kříže?

Jste-liž, drazí přátelé Kříže, ve svých skutcích tím, co toto velké jméno praví, nebo máte-liž aspoň pravou touhu a upřímnou vůli tím se státi pomocí milosti Boží ve stínu Kříže na Kalvarii a ve spolku s bolestnou Matkou? Užíváte-liž také prostředků k tomu potřebných? Vstoupili jste na pravou cestu života, úzkou a trnitou cestu na Kalvarii? Či jste snad, ani to nepozorujíce, na široké cestě světa, jež vede k záhubě? Víte-liž také, že jsou *cesty, jež zdají se člověku přímými a jistými, ale*

přece vedou k smrti? Rozeznáváte-liž také hlas Boží a božské milosti od lákání světa a přirozenosti? Slyšíte-li hlas Boha, našeho dobrého Otce, jenž po svém trojím „Běda!“ nade všemi, kdož slouží žádostivosti světa - *Vae, vae, vae, habitantibus in terra* - k vám láskyplně a s otevřenou náručí volá: *Separamini, populo meus*, „odluč se od nich, můj vyvolený lide“, drazí přátelé Kříže mého Syna, odlučte se od *synů světa*, kteří ode mne Nejvyššího jsou prokleti, od mého Syna vyloučeni a od Ducha Svatého odsouzeni? Varujte se vstoupiti do jejich nakažené školy; nežijte podle jejich rady, ba ani neprodlévejte na jejich cestách. Prchněte z velikého hanebného Babylona, poslouchejte jen hlasu mého milovaného Syna a choďte jen v jeho šlépějích; neboť Jeho dal jsem vám, aby byl vaší cestou, vaší pravdou a vaším životem a vzorem: *Toho poslouchejte!*

Posloucháte-li ho, tohoto lásky nejhodnějšího Ježíše, jenž křížem obtěžkán na vás volá: „*Pojďte za mnou!*“ „*Kdo mne následuje, nechodí v temnotě*“ - „*důvěřujte, já jsem svět přemohl?*“

III. Dvě strany.

Hle, moji drazí bratří, to jsou dvě strany, jež den co den se na vás obracejí: strana Ježíše

Krista a strana světa. Strana našeho milého Spasitele stojí vpravo a vystupuje po úzké a těsné cestě vzhůru k nebi. Její dobrý Mistr kráčí v čele bos s hlavou trním korunovanou, s tělem zkrvaveným a s těžkým křížem. Jenom hlouček věrných jest Jeho družinou; jsou to však ti nejudatnější. Neboť v reji světa jen málokteří slyší Jeho mírný hlas. Jiní nemají odvahy, aby Ho následovali v Jeho chudobě, v Jeho bolestech, potupách a ostatních křížích; neboť toto vše bylo by jim v Jeho službě snášeti po všechny dny života bez výjimky. - Po levé straně ubírá se strana světa a ďábla, jež jest četnější, nádhernější, skvělejší, aspoň na pohled. Celý milý svět běží s ní. Ačkoli cesty jsou široké a prostranné, tísní se na nich davy a valí se dopředu proudy. Cesty jsou posety květinami, pokryty zlatem a stříbrem, a všude vábí místnosti pro zábavu, tanec a hru.

Na pravé straně, v malém hloučku, jenž následuje Ježíše, mluví se jen o slzách, o pokání, o modlitbě a pohrdání světem a je slyšet slova, často vzlykáním přerušovaná: „Trpme, plačme, postěme se a modleme se! Buďme skryti, pokorni, chudi a umrtveni. Kdo nemá ducha Kristova - a to jest duch Kříže - není vůbec Kristův. Kdo se přidruží ke Kristu, musí své tělo s jeho chtíči křižovati. Buďto podobati se

obrazu Kristovu, neb býti zavržen! Zmužile! povzbuzují se vespolek, zmužile! Jestliže Bůh pro nás, s námi a před námi, kdo může pak býti proti nám? Bůh, jenž v nás jest, jest mocnější než kníže tohoto světa. Služebník není nad pána. Okamžik lehké strasti přináší nám radosti věčné slávy. Méně jest vyvolených, než se za to má: jen zmužilí a kdož si násilí činí, uchvátí království nebeské. Nikdo není korunován, kdo nebojoval, jak předpisuje evangelium, nikoli snad móda. Bojujeme tedy udatně a běžme rychle, abychom dostihli cíle a získali korunu."

To jest část osvícených výroků, jimiž se přátelé Kříže navzájem povzbuzují. Synové světa naproti tomu se vespolek pobádají k bezstarostné vytrvalosti ve své zlobě a volají na sebe denně: „Život! Mír! Radost! Jezme, pijme, zpívejme, tancujme a hrejme! Bůh jest dobrotivý; Bůh nás nestvořil, aby nás zatratil; Bůh nezapovídá obveseliti se; my nebudeme proto zatraceni, nedělejme si zbytečné, přemrštěné strachy a úzkosti. *Neumřete...!*"

IV. Výzva Ježíše Krista.

Pomyslete si, drazí bratří, že náš dobrý Ježíš na nás teď pohlíží a ke každému zvlášť praví: „Hle, jak téměř celý svět mě na krá-

lovské cestě kříže opouští. Slepí modloslužebníci se posmívají mému kříži jako bláznovství; zatvrzelí Židé se nad ním horší, jako nad kamenem úrazu. Kacíři jej rozbíjejí a lámou, jako by byl vydán v opovržení. Co však jen se slzou v oku a se srdcem bolestným mohu říci, jest, že dítky mé, jež na svém srdci jsem vychoval a ve své škole vyučil, že moji údové, jež jsem svým duchem oživil, mě tak dalece opustili a zavrhli, že jsou nepřáteli mého kříže. Chcete i vy ještě zbylí mě opustiti, prchajíce před mým křížem, jako synové světa, kteří v tomto ohledu jsou pravými antikristy, *antichristi multi?* Chcete se připodobniti k tomuto nynějšímu světu a povrhnouti chudobou mého kříže a honiti se za bohatstvím? Chcete i vy se vyhýbati útrapám mého kříže a vyhledávati zábavy, nenáviděti potupy mého kříže a usilovati o pocty? Mám mnoho přátel zdánlivých, kteří sice hlasitě dosvědčují, že mě milují, ve skutečnosti však mě nenávidí; mnoho přátel, kteří chtějí seděti za mým stolem, ale málo, kteří kříž můj za mnou nesou.“

V. Obsah slov Ježíše Krista.

Vzhůru, vzmužme se při této láskyplné a bolestné výzvě Ježíšově! Nedejme se svésti

svou smyslností, jako Eva! *Hleďme jen na původce a dovršitele naší víry*, na Ježíše Krista, Ukřižovaného! Prchejme před zlými žádostmi tohoto zkaženého světa; milujme Ježíše Krista upřímně a věrně, milujme Ho uprostřed všelikých křížů! Uvažujme vždy ona podivuhodná slova našeho laskavého Mistra, jež obsahují celou dokonalost křesťanského života: *Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.* Celá křesťanská dokonalost záleží vskutku v tom, aby 1. člověk *chtěl* se státi svatým: *chce-li kdo přijíti za mnou;* 2. aby se zapíral: *zapři sebe sám;* 3. aby trpěl: *vezmi kříž svůj na se;* 4. aby jednal, aby byl činný: *a následuj mne.*

Ježíš praví: *Chce-li kdo*, t. j. chce-li *jeden* a nikoli, chtějí-li *mnozí*, aby naznačil malý počet vyvolených, kteří se chtějí připodobniti Ukřižovanému, tím že nesou svůj kříž. Počet jest tak malý, že bychom se svíjeli bolestí, kdybychom jej viděli, tak nepatrný, že kdyby Bůh chtěl pravé nositele kříže shromážditi, musil by na ně volati, jako kdysi ústy proroka: *Congregamini unus et unus:* Shromažděte se po jednom - jeden z toho kraje, druhý z oné země.[1])

[1]) Blahoslavený mluví tu o křesťanech, kteří Ježíše Krista následují dokonale, snášejíce svůj kříž stále statečně. Nechce tím nikterak křesťany méně dokonalé, jichž počet jest velmi velký, počítati mezi zavržené.

Chce-li kdo, t. j. kdo má opravdovou, upřímnou vůli, tedy nenechává se ovládati přirozeností, zvykem, samoláskou nebo lidskými ohledy, nýbrž pouze účinnou milostí Ducha Svatého, jíž ne každému se dostává: *není dáno všem znáti tajemství.* Neboť pravé poznání tajemství kříže jest jen málokterým dáno. Muž, jenž chce vystoupiti na Kalvarii a uprostřed své vlasti s Ježíšem se nechati přibít na kříž, musí býti člověk odvážný, hrdinský, rozhodný, pro Boha nadšený, jenž vzdoruje světu i peklu, svému tělu i své vlastní vůli, jenž je odhodlán vše opustiti, vše podniknouti, vše trpěti pro Ježíše Krista. Drazí přátelé Kříže, kdo z vás nemá této rozhodnosti, jde jen po jedné noze, létá jen jednou perutí a není hoden, aby k vaší četě náležel. Neboť není hoden slouti přítelem kříže, kříže, jejž nutno s Ježíšem Kristem milovati *se srdcem velkým a s myslí ochotnou.* Taková jen polovičatá vůle mohla by jako prašivá ovce zkaziti celé stádo. Je-li snad taková mezi vámi, vniknuvší do vašeho ovčince špatnou brankou světa, vyžeňte ji jménem Ježíše Krista Ukřižovaného ven, jako vlka, jenž vpadl do vašeho stáda.

„Chce-li kdo přijíti *za mnou,*“ za mnou, jenž jsem se tak pokořil, tak zničil, že jsem více červu se podobal než člověku. Jen proto jsem

přišel na svět, abych kříž na se vzal, jej „doprostřed srdce svého" vsadil, jej „od svého mládí" miloval. Po něm celý svůj život jsem toužil, abych jej s radostí nesl, abych mu přednost dal přede všemi radostmi a rozkošemi nebes i země, a neměl dříve klidu, až v jeho objetí jsem vydechl.

Chce-li tedy kdo následovati mne, Ukřižovaného, chlubiž se, jako já, jen svou chudobou, potupou a utrpením svého kříže a „*zapři sebe sám*". Daleko od společnosti pravých přátel Kříže nechť jsou oni pyšní nositelé kříže, oni mudrci světa, oni velcí geniové a silní duchové, již jsou tvrdohlavi a naduti na své vědomosti a schopnosti. Daleko nechť jsou od nich oni velcí mluvkové, kteří dělají mnoho hluku a nepřinášejí jiného ovoce, než ovoce ješitnosti. Daleko nechť jsou od nich oni pyšní svatoušci, kteří stále na rtech mají slova pyšného Lucifera „co se mne týče" a si lichotí myšlenkou: „Já nejsem jako ostatní, co neumějí trpěti. Jsem-li kárán, neomlouvám se; jsem-li pokořován, nevynáším se; jsem-li napadán, nehájím se." Varujte se bedlivě přijmouti do společnosti své ony přeútlé a citlivé duše, jež se bojí každého píchnutí jehlou, při nejnepatrnější bolesti vykřiknou a si stěžují, které nikdy neokusily žíněné košile, cilicia a

řemení a jiných pokání, a své módní pobožnosti mísí s rafinovanou a dovedně líčenou citlivostí a změkčilostí.

„Vezmi kříž *svůj*“ : každý člověk, ať muž ať žena - cena každého takového jednotlivce je větší než všechny poklady světa - nechť vezme s radostí svůj kříž na sebe, obejme jej s láskou, nechť nese jej s odvahou na svých bedrách; *svůj* kříž, nikoli kříž někoho jiného; *svůj* kříž, jejž má moudrost mu upravila co do počtu, váhy, míry; *svůj* kříž, jemuž já sám po zralé úvaze jsem dal jeho čtverý rozměr, jeho tloušťku, jeho délku, jeho šířku a jeho hloubku. Nechť nese *svůj* kříž, jejž já jsem mu uřízl z kříže, který já z neskonalé lásky k němu jsem nesl na Kalvarii; *svůj* kříž, jako největší dar, který mohu svým vyvoleným na zemi dáti. Nechť vezme na se svůj kříž, jenž ve své *tloušťce* složen jest ze ztráty pozemských statků, potup, pohan, bolestí, nemocí a duševních muk, jichž se mu z rukou mé prozřetelnosti každého dne až do smrti musí dostávati; *svůj* kříž, jenž ve své *délce* se skládá z určitého počtu měsíců a dní, jež musí býti pomluvou sklíčen, nemocí na lůžko uvržen, ožebračen, mnohým pokušením bezútěšnosti, opuštěnosti a jiným duševním mukám vydán; *svůj* kříž, jenž ve své *šířce* obsahuje nejtvrdší a nejtrpčí zkuše-

nosti se strany přátel, služebnictva, příbuzných; *svůj* kříž konečně, jenž ve své *hloubce* skrývá tajná muka, jež mu uložím, aniž by nalezl útěchy od tvorů, kteří se podle mého nařízení od něho zcela odvrátí a se mnou spojí, aby mu nová utrpení způsobili.

Vezmi! Ať svůj kříž *nese*, ne vleče, aniž setřásá, nic z něho neuřezává, aniž jej skrývá. S rukama vzhůru zdviženýma ať jej nese, bez netrpělivosti, bez zármutku a nářku, bez dobrovolného reptání, bez pohovy a přirozené úlevy, beze studu a lidského ohledu. *Vezmi!* na svém čele jej umístiž, řka s Pavlem: „Daleko odstup ode mne, abych něčím jiným se chlubil než křížem Pána našeho Ježíše Krista, svého Mistra“ (Gal. 6, 14). Nes jej na svých bedrách po příkladu Ježíše Krista, aby kříž byl pro něho zbraní jeho vítězství a žezlem jeho panství, *imperium principatus eius super humerum eius*. Konečně ať z lásky jej vsadí do svého srdce a učiní z něho keř, jenž by dnem i nocí hořel nejčistší láskou k Bohu a přece neshořel.

Kříž ať nese, neboť nic není tak nutné, tak užitečné, sladké a slavné, jako trpěti pro Ježíše Krista. Vskutku, drazí přátelé Kříže, vy jste všichni hříšníci; není mezi vámi, kdo by nebyl zasloužil pekla, já více než kdo jiný.

Hříchy naše musí na tomto neb na onom světě býti potrestány; odpykáme-li je na tomto světě, nepotřebujeme pykati na onom. Potrestá-li je Bůh s naším souhlasem na tomto světě, bude trest velmi mírný. Bude je trestati milosrdenství Boží, jež na tomto světě vládne, ne přísná spravedlnost; trest bude lehký a dočasný, provázený sladkostí a zásluhami, a v zápětí bude míti odměny časné i věčné. Zůstane-li však trest, jejž jsme za hříchy své zasloužili, uchován pro svět onen, bude tam trestati Boží spravedlnost, krví a ohněm mstící. Trest hrozný, nevyslovitelný, nepochopitelný. Kdo může změřiti moc hněvu Tvého? *Quis novit potestatem irae tuae?* Trest bez milosrdenství, *iudicium sine misericordia*, trest bez soucitu, bez útěchy, bez zásluhy, bez hranic a bez konce. Ano, bez konce; těžký hřích, který jsi spáchal za jeden okamžik; tato zlá a dobrovolná myšlenka, jež z paměti tvé vymizela; ono slova, jež větrem odvanulo; tento zdánlivě nepatrný přestupek zákona Božího, jenž tak krátký čas trval - budou trestány s ďábly v pekle po celou věčnost, pokud Bůh Bohem bude, a mstící Bůh nebude míti soucitu s tvými hroznými mukami, s tvými vzdechy a tvými slzami, jež by byly s to skálu obměkčiti. Vždy trpěti, bez zásluhy, bez milosrdenství

a bez konce! Ach, zdaž na to vše myslíme, moji drazí bratří, musíme-li na tomto světě něco malého trpěti? Jak šťastni jsme přece, že můžeme, snášejíce trpělivě svůj kříž, věčný, nezáslužný trest změniti v dočasný a záslužný! Kolik vin jsme ještě neodpykali! Kolika hříchů jsme se dopustili, za něž i po hořké lítosti a upřímné zpovědi bylo by nám pykat v očistci po celá staletí, poněvadž jsme se na tomto světě spokojili jen s lehkým pokáním! Ach, plaťme po dobrém na tomto světě, rádi nesouce svůj kříž. Na onom světě bude nutno zaplatiti vše s přesností, i poslední zbytečné slovo, až do posledního haléře. Kdybychom jen mohli jednou vytrhnouti ďáblovi knihu smrti, v níž zanesl všechny naše hříchy a tresty za ně příslušné, jak veliký dluh bychom nalezli a jak bychom byli radostí celí uneseni, že sníme po celá léta zde na zemi trpěti, raději než jen jediný den na světě onom!

VI. Bez utrpení nemožno býti přítelem Božím.

Nelichotíte-liž si, milí přátelé Kříže, že jste přáteli Božími nebo že se jimi chcete státi? Rozhodněte se tedy píti kalich, jenž bez podmínky musí býti vypit, aby kdo se stal přítě-

lem Božím: *Calicem Domini biberunt et amici Dei facti sunt*, „pili kalich Páně a stali se přáteli Božími“. Nejvroucněji milovaný Benjamin měl kalich a jeho bratří měli jen pšenici; miláček Páně sv. Jan povolil touze svého srdce, vystoupil s Ježíšem na Kalvarii a pil z kalicha. *Potestis calicem bibere?* „Můžete píti kalich?“ Jest dobře toužiti po slávě Boží, ale přáti si jí bez rozhodnutí, vše z lásky k ní trpěti, jest bláhové a pošetilé přání; neboť „*nevíte, oč prosíte...*“ *Oportet per multas tribulationes*, nutno dožadovati se toho mnohými strastmi. *Oportet*, praví se, jest naprosto nutno a nezbytno vejíti do království Božího mnohými strastmi a kříži. Právem se honosíte, že jste dítkami Božími; honoste se tedy také ranami, jež tento dobrý Otec vám dal a v budoucnosti ještě dá, neboť On trestá všechny své dítky. Nepatříte-li do počtu jeho milovaných dítek, pak patříte - jaké to neštěstí, jaká to hromová rána! - pak patříte podle slov sv. Augustina - k počtu zavržených. Kdo na tomto světě nestená jako poutník a cizinec, nebude se ani na onom světě radovati jako občan nebeský, praví týž sv. Augustin. Jestliže Bůh Otec vám nepošle časem nějaké dobré kříže, je to důkazem, že na vás již nemyslí a na vás jest rozhněván. Hledí na vás jen jako na cizince, kteří jsou

mimo jeho dům a nikoli pod jeho ochranou, jako na děti nevlastní, které nemají podílu na otcovském dědictví a proto také nezakoušejí jeho péče a kázně.

VII. Ve vědě Kříže jsou obsaženy všecky vědy.

Přátelé Kříže, učedníci ukřižovaného Boha, učení o kříži je tajemství, jež pohanům je skryto, od Židů zavrženo, u kacířů a špatných katolíků v opovržení, ale přece velké tajemství, jemuž je nutno se učiti ve škole Ježíšově a jemuž jen tam lze se naučiti. Marně budete ve všech vysokých školách starého věku hledati filosofa, jenž by mu byl učil; marně zkušenosti smyslů nebo světla rozumu na radu bráti: Ježíš Kristus jediný může vás svou vítěznou milostí tomuto tajemství vyučiti a vám dáti, abyste jeho sladkost okusili. Hleďte tedy, abyste činili pokroky v této vznešené vědě pod vůdcovstvím tak velikého učitele; brzy nabudete i všech jiných věd, neboť v ní jsou všechny ostatní obsaženy. Co jiného je v jádru naše přirozená i nadpřirozená filosofie, naše božská a tajuplná theologie? Toto jest onen kámen mudrců, jenž při trpělivém vytrvání proměňuje surovou rudu v drahokamy, nej-

horší bolesti v slast, chudobu v bohatství, nejhlubší pokoření v slávu. Kdo z vás nejlépe umí nésti svůj kříž, jest ze všech nejmoudřejší, i kdyby ani abecedy neznal. Slyšte velikého sv. Pavla, jenž při svém návratu ze třetího nebe, kde viděl tajemství, jež i andělům jsou skryta, blaženě zvolal, že nic jiného nechce věděti než Ježíše Krista Ukřižovaného. Raduj se, ty prostý, neučený muži, ty prostá ženo bez vloh a vědy! Dovedeš-li s radostí trpěti, dovedeš více než nejučenější doktor Sorbonny, který nedovede tak dobře trpěti jako ty. Jste opravdu údové těla Kristova. Jaká to čest! Než, jak nutno jest pro vás, abyste jako takoví trpěli. Hlava je trním korunována, a údové by měli býti ozdobeni růžemi? Na hlavu plivají a na cestě křížové blátem házejí, a údové by měli seděti na trůně uprostřed libovonných mastí? Hlava nemá podušky, kde by odpočinula, a údové měli by si změkčile hověti v prachových peřinách? To by byl neslýchaný rozpor, podivná stvůra. Nikoli, drazí přátelé Kříže, neklamte se! Oni křesťané, jež všude vidíte, podle módy oblečení, vyšňoření, vzdělaní a domýšliví nadmíru, nejsou praví učedníci ani praví údové Ježíše Krista, Ukřižovaného. Dopustili byste se pohany proti této trním korunované Hlavě a

pravdě evangelia, kdybyste byli opačného náhledu. Ó, můj Bože, kolik je takových zdánlivých křesťanů, kteří se vydávají za údy Vykupitelovy, vpravdě však jeho zrádci jsou a pronásledovateli, poněvadž rukou sice kříž dělají, ve svém srdci však jsou jeho nepřáteli. Jsi-li týmž duchem řízen, vedeš-li podobný život jako Ježíš Kristus, tvá trním celá pokrytá Hlava, připrav se na trní, hřeby a rány, jedním slovem, na kříž. Jestiť nutno, aby s žáky tak se jednalo jako s učitelem, s údy jako s hlavou. A kdyby ti nebe, jako sv. Kateřině Sienské, podalo dvě koruny, jednu trnovou a druhou z růží, vol jako ona, bez rozmýšlení, korunu trnovou a vtiskni ji na hlavu, abys Ježíši Kristu byl podoben.

VIII. Nebeský Jerusalem z broušených kamenů.

Víte dobře, moji přátelé, že jste živými chrámy Ducha Svatého a že tento Bůh lásky chce vás jednou užíti jako živých kamenů ke stavbě nebeského Jerusalema. Připravte se tedy na to, že budete kladivem kříže otesáni a odlabáni, jinak byste zůstali surovým kamenem, jehož nelze upotřebiti, jenž se s opovržením pohodí. Varujte se protiviti se kla-

divu, jež vás upravuje; dávejte pozor na dláto, jež vás tesá, a na ruku, jež vámi otáčí. Snad chce tento dovedný a láskyplný stavitel učiniti z vás jeden z nejkrasších kamenů na své věčné budově, jednu z nejkrásnějších ozdob svého nebeského království. Nechte ho jednati, miluje vás, ví, co dělá, má zkušenost; všechny jeho údery zasahují jistě a jsou dávány s láskou; neučiní rány chybné, jestliže člověk svou netrpělivostí nezmaří užitečnost rány. Duch Svatý přirovnává kříž brzy k řešetu, v němž se čistí pšenice od koukole a plev. Nechte sebou bez odporu točiti sem a tam jako pšenice v řešetu; vždyť jste v řešetu Hospodářově, brzy budete v jeho sýpce. Brzy přirovnává jej k ohni, jenž žárem svého plamene sežírá rez železa. Náš Bůh je sžíravý oheň, jenž křížem a utrpením přebývá v duši, aby ji očistil, aniž by ji zničil, jako kdysi v hořícím keři. Konečně přirovnává Duch Svatý kříž k výhni, kde se dobré zlato tříbí, tím že zkoušku ohněm obstojí; falešné zlato však se plamenům brání a zaniká v kouři. Ve výhni strastí a pokušení očišťují se praví přátelé Kříže svou trpělivostí, kdežto jeho nepřátelé pro svou netrpělivost a své reptání v kouři hynou.

IX. Příklad všech spravedlivých.

Pohleďte, moji drazí přátelé Kříže, na velký počet svědků, kteří mlčky dokazují, co vám pravím. Pohleďte na spravedlivého Abela, který od svého bratra jest zabit; na Abrahama, jenž jako cizinec po světě putuje, nebo na spravedlivého Lota, jenž ze své země jest vyhnán. Pohleďte na zbožného Jakoba, jenž od svého bratra jest pronásledován, na ctnostného Tobiáše, jenž je slepotou raněn, na trpělivého Joba, jenž jest zchudlý, ponížený a od hlavy až k patě malomocenstvím pokryt. Pozorujte život apoštolů a mučedníků, kteří svou krví zemi zbarvili; na život tolika ochuzených, pohaněných, vyhnaných, zapuzených panen a vyznavačů, kteří všichni se sv. Pavlem volají: „Pohleďte na našeho milého Ježíše, původce a dovršitele naší víry v něho a v jeho kříž. On *musil* trpěti, aby skrze svůj kříž vešel do své slávy. Vizte, jak vedle Ježíše ukřižovaného meč bolesti proklál i něžné a nevinné srdce Marie, jež prosta zůstala nejen hříchu dědičného, ale i každého osobního hříchu.“ Kéž mohl bych přece zevrubněji pojednati o mukách jejich, abych ukázal, že naše muka ničím nejsou proti mukám jejich. Kdo z nás mohl by po této úvaze ještě se zpě-

čovati vzíti na se ochotně svůj kříž? Kdo by nespěchal rád k místu, kde kříž ho čeká, a se sv. mučedníkem Ignácem nezvolal: „Oheň, muka, divé šelmy, všechny trýzně ďáblovy nechť na mne přijdou, abych získal Ježíše Krista.“

X. Chtěj nechtěj - kříži neujdeš.

Jestliže však přes to přese všechno nechcete trpěti trpělivě a nésti kříž svůj s odevzdaností, jak učinili vyvolení, musíte jej přece snésti, byť i s reptáním a netrpělivostí, jak tomu jest u zavržených. Budete se podobati oněm dvěma dobytčatům, jež bučela táhnouce archu úmluvy; budete jednati jako Šimon Cyrénský, jenž proti své vůli kříž Ježíše Krista do rukou vzal a s reptáním nesl; stane se vám konečně, jako zlému lotrovi, jenž s výše kříže do pekelné propasti se zřítil. Nikoli, tato prokletá země, na níž žijeme, nemůže nikoho učiniti blaženým; v této zemi temnoty nemůže nikdo světlo pravdy jasně poznati. Na tomto bouřlivém moři nejsme nikdy v úplném klidu, také nikdy bez boje na tomto místě pokušení a trvalého zápasu s mocnostmi tmy. Ani před poraněním nemůžeme trvale býti jisti na této trním pokryté zemi. Zkrátka, vy-

volení jako zavržení musí zde stejným dílem, ať chtějí či nechtějí, svůj kříž nésti. Pamatuj si tyto verše:

> Vol jeden z křížů, které na Golgotě zříš,
> vol moudře, neboť *musíš* nésti kříž,
> buď jako světec nebo jako kajícník
> neb jako kletbou štvaný pekelník.

Netrpíš-li s radostí, jako Ježíš Kristus, nebo s trpělivostí, jako dobrý lotr, musíš přece trpěti, jako lotr zlý. Až na dno musíš pak vypíti nejtrpčí kalich, nemaje ni nejmenší útěchy milosti, celé břímě svého kříže musíš na se vzíti, nemoha počítati s vydatnou pomocí Ježíše Krista. Docela i ono neblahé břímě musíš nésti, jež ďábel k tvému kříži ještě přidá netrpělivostí, do níž tě zaplete, až nešťasten, jako lotr zlý, také ještě na věčnosti s ním budeš spojen v plamenech zla.

XI. Sladkost kříže.

Naopak trpíš-li, poněvadž a jak Bůh chce, bude ti kříž sladkým jhem, jež Ježíš Kristus ponese; dá duši tvé křídla, jimiž k nebesům se vzneseš; stane se stožárem lodičky, jež šťastně a lehce tě dopraví do přístavu spásy. Nes kříž svůj s trpělivostí, a najdeš světlo v tak

četném temnu ducha; neboť co ví ten, kdo netrpěl pokušením? Nes kříž svůj s radostí, a budeš roznícen ohněm božské lásky; neboť nikdo nežije bez utrpení v čisté lásce Spasitelově. Růže lze trhati jen mezi trním; kříž jenom skýtá potravu lásce Boží, jako dříví ohni. Vzpomeň krásného výroku Následování Krista: „Čím více se přemůžeš, abys trpělivě snášel kříž, tím více budeš prospívati v lásce Ježíše Krista." Neočekávej ničeho velkého od oněch zchoulostivělých a lenivých duší, jež kříž odstrkují, když se k nim blíží, a nikdy nepomyslí vzíti jej na se dobrovolně. Taková duše se podobá nevzdělanému poli, jež plodí jen býlí, nejsouc moudrou rukou oráno a překopáváno. Jest jako stojatá, hnijící voda, jež se nehodí ani k mytí ani k pití. - Nes svůj kříž s radostí, nalezneš v něm vítěznou moc, které nikdo z tvých nepřátel neodolá, a budeš při tom pociťovati útěchu, jejíž sladkost s ničím nelze srovnati. Ano, bratří moji, věžte, že pravý pozemský ráj spočívá v tom, že možno něco trpěti pro Ježíše Krista. Optej se všech svatých a odpovědí ti, že nikdy nemohli duši své poskytnouti vzácnějšího hodu, než když mohli největší muka snášeti. „Kéž všechna muka ďáblova se na mne sesypou," pravil sv. mučedník Ignác. „Trpěti neb umříti," říkala

sv. Terezie. A „ne umříti, nýbrž trpěti“, volala sv. Magdalena de Pazzi. „Trpěti a pro Tebe, ó Ježíši, býti v opovržení,“ říkal sv. Jan od Kříže; a kolik jiných se vyslovilo podobně. Ano, Duch Svatý sám dosvědčuje, že kříž, nese-li se s radostí, pro mnohé jest příčinou slastí. Radost, plynoucí z kříže, je nepřirovnatelně větší než štěstí chuďasa, jenž by byl znenadání bohatstvím všeho druhu zahrnut, nebo podruha, jenž by byl na trůn povýšen, nebo generála, jenž slavných vítězství dobyl, větší než radost zajatce, jenž je svých řetězů zbaven. Ano, představme si ještě jiné všechny možné radosti; radost ukřižované osoby, jež trpí s pravým smýšlením, zahrnuje v sobě všechny ostatní radosti, převyšuje je všecky.

XII. Kříž nejvyšším vyznamenáním.

Radujte se proto a jásejte, jestliže Bůh sám nějaký dobrý kříž udělí, neboť dostalo se vám největšího dobra, jež na nebi a v Bohu samém existuje, aniž byste to pozorovali. Jaký veliký dar Boží jest přece kříž! Kdybyste to mohli pochopiti, dávali byste na mše svaté, konali devítidenní pobožnosti na hrobech svatých a podnikali daleké poutě, jako činili svatí, abyste si tento božský dar na nebi vyprosili. -

Svět nazývá kříž bláznovstvím, potupou, hloupostí, nerozumem, ztřeštěností. Nechte je mluviti, ty slepce! Jejich slepota, v níž jako lidé pozemsky smýšlející nepoznávají radosti kříže, bude nám k nové slávě, jestliže svým opovržením nebo pronásledováním nám připraví nějaký nový kříž; dávají nám drahokamy, dosazují nás na trůn, věnčí nás vavříny. Co pravím? Všechny statky, všechny pocty, žezla a třpytné koruny mocnářů a císařů nejsou ničím proti slávě kříže; kříž převyšuje, jak praví sv. Jan Zlatoústý, i slávu apoštolů a evangelistů. „Rád bych opustil nebe, kdyby mi to bylo ponecháno na vůli," praví týž Duchem osvícený světec, „abych pro Boha nebes něco mohl trpěti. Žalářům a věznicím dal bych přednost před trůny nebeského království; po slávě serafínů bych tolik netoužil, jako po větších křížích. Dar divů, jímž ďáblům se poroučí, jenž živly otřásá, slunce zastavuje a mrtvým život dává, nečením tak, jako čest utrpení. Sv. apoštolové Petr a Pavel jsou v žaláři a okovech slavnější, než když jsou povzneseni do třetího nebe a dostávají klíče ráje." Věru, není-liž to kříž, jenž Spasiteli *dal jméno, které je nade všechna jména, že „ve jménu Ježíš všechna kolena klekati musí na nebi, na zemi i pod zemí"!* Sláva člověka, jenž trpí

správně, je tak veliká, že nebesa, andělé, svatí i trojjediný Bůh s radostí na něho pohlížejí jako na nejvelkolepější divadlo, a kdyby svatí měli přání, bylo by to přání, vrátiti se na zemi a snášeti kříž. Je-li však tato sláva již na zemi tak veliká, jaká bude sláva, kterou kříž v nebesích získá? Kdo kdy pochopí a vysvětlí věčnou slast a slávu, kterou nám způsobí jediný okamžik radostně snášeného kříže? Jakou odměnu nám přinese teprve kříž, snášený po celý rok, mnohdy po celý život v mukách a bolestech? Věru, drazí přátelé Kříže, nebe vás připravuje pro něco velikého, ježto Duch Svatý vás tak těsně spjal s křížem, před nímž celý svět s největší pečlivostí prchá. Bůh chce vás zajisté jako přátele Kříže učiniti svatými, zůstanete-li věrni svému povolání a ponesete-li jako Kristus kříž správně.

Neboť nestačí trpěti: ďábel a svět mají též své mučedníky. Nutno v utrpení a kříži krátčeti v šlépějích Ježíše Krista: *následuj mne*, t. j. nes kříž, jak jej nesl Ježíš. Přátelé Kříže, musíte tudíž zachovávati tato pravidla:

XIII. Pravidla.

1. Nepřipravujte si úmyslně a vlastní vinou kříž a utrpení, jako nemáte činiti něco zlého,

abyste pak nad tím mohli vzbuditi lítost. Bez zvláštního vnuknutí nemá také nikdo konat své práce hůře proto, aby tím uvalil na sebe nevážnost lidí. Každý má spíše následovati Ježíše Krista, o němž se praví, že vše dobře učinil, ne ze samolásky nebo ješitnosti, nýbrž aby Bohu se líbil a bližního získal. Plníte-li své povinnosti tak dobře, jak jen možno, nebude se vám tak jako tak nedostávati odporu, pronásledování a opovržení, jež božská Prozřetelnost vám pošle bez vaší vůle a bez vaší volby.

2. Konáte-li nějaký skutek, jenž sám o sobě je lhostejný, nad kterým se bližní, byť i neprávem, horší, zdržte se ho z lásky, abyste zabránili „pohoršení maličkých“. Tento hrdinský akt lásky má větší cenu, než co konáte nebo chcete konati. Jestliže však dobrá věc, kterou konáte, se vám zdá pro bližního užitečnou nebo docela nutnou, ale farisejská nebo zlovolná duše se nad ní neprávem horší, poraďte se s moudrým vůdcem, abyste se dověděli, zda jest skutečně ke blahu bližního nutna neb aspoň užitečna. Přisvědčí-li, jednejte klidně dál a nechte jiné mluviti, co chtějí, jen když oni vás nechají. Při takových příležitostech řekněte si, co náš Pán řekl několika svým učedníkům, když přišli a mu řekli,

že fariseové se nad jeho slovy a skutky pohoršují: „Nechte je, jsou slepí.“

3. Byli-li někdy svatí (nebo jiné vynikající osobnosti), kteří o kříž a utrpení, opovržení a pokoření se modlili a je vyhledávali neb tu a tam docela svým podivínským chováním si sami připravili, jest nám ovšem v takových duších uznati kromobyčejné působení Ducha Svatého a jemu se diviti a při pohledu na tak vznešenou ctnost se pokořiti. Avšak abychom jejich příklad napodobili, k tomu nejsme nikterak zavázáni, ba ani oprávněni, poněvadž neumíme tak vysoko létati a proti těm rychlým orlům a těm silným lvům jsme jen bázliví zajíci a chromí psi.

4. Můžete však a máte prositi o moudrost kříže, už proto, že potvrzuje pravdu nejsladšími zkušenostmi a nejskrytější tajemství ve světle víry ozřejmuje. Tato tajemná věda kříže získá se však jen namáhavou prací, hlubokým pokořováním a horlivými modlitbami.

Nejste-li dosud naplněni tím základním duchem, jenž nám umožňuje nésti zmužile i nejtěžší kříže; nedostává-li se vám dosud té duchovní dobroty a sladkosti, jež duši dopřává radovati se vyšší radostí i z nejtrpčích protivenství; nemáte-li dosud toho zdravého

a přímého ducha, jenž hledá jen Boha; oné vědy kříže, jež v sobě všechno obsahuje, zkrátka, nemáte-li ještě onen nekonečný poklad, jehož vhodné užívání činí duši účastnou přátelství Božího; proste oň vytrvale, důvěrně, bez váhání, bez bázně, že budete odbyti, a zcela jistě ho získáte; a poznáte pak jasně z vlastní zkušenosti, jak možno kříž žádati, hledati a radostně nésti.

5. Dopustíte-li se z nevědomosti nebo docela vlastní vinou chyby, která vám působí kříž a utrpení, neznepokojujte se, pokořte se ihned pod mocnou rukou Boží, řkouce v nitru: „To jest, ó Pane, zase jeden z mých kousků." A je-li v chybě, jíž jste se dopustili, skryta vina, přijměte rádi pokoření z ní plynoucí jako pokání a zahanbení. Není-li v ní však viny, přijměte je ochotně jako ponížení své pýchy. Často, ano velmi často připouští Bůh, aby jeho největší sluhové, kteří v životě v jeho milosti stojí nejvýše, se dopustili i chyb věru pošetilých, aby je pokořil v jejich očích a před lidmi, aby je uchránil pyšných myšlenek, jež snadno by v nich mohla vzbuditi vzpomínka na hojné milosti, jež obdrželi, a na dobré, jež vykonali, aby „*žádné tělo nechlubilo se před Pánem*".

6. Buďte přesvědčeni, že všechno, co v nás jest, hříchem Adamovým a našimi vlastními

hříchy jest pokaženo. Nejen smysly tělesné, také síly duševní utrpěly hříchem. Proto jakmile náš zkažený duch na nějaký dar Boží, který mu byl udělen, se podívá s rozvahou a samolibostí, poskvrní se a zkazí se ten dar, ten úkon nebo ta milost, takže Bůh své svaté oči odvrátí. Jestliže pohledy a myšlenky lidského ducha pokazí takto nejlepší činy a nejsvětější dary, co jest nám teprve říci o úkonech naší vlastní vůle, jež jsou ještě zkaženější než úkony ducha? Nedivme se tedy, kryje-li Bůh se zálibou své vyvolené jako tajemství, která jen on vidí, aby ani pohledy lidí ani vlastním ješitným pozorováním sebe nebyli poskvrněni. A aby je takto skryl, co všechno tento žárlivý Bůh připouští! Kolik pokoření jim působí! Do kolika chyb je nechá upadnouti! Kolik pokušení nechá na ně útočiti, jako na sv. Pavla! V jaké nejistotě a temnosti je udržuje! Ó, jak podivný jest přece Bůh ve svých svatých a v cestách, po nichž je chce vésti k pokoře a svatosti.

7. Mějte se na pozoru, abyste nemyslili jako pyšní a samolibí svatoušci, že váš kříž je veliký, že podává důkaz o vaší věrnosti a svědomitosti a vám slouží za zřejmé znamení, že Bůh k vám chová zvláštní lásku. Tato léčka duchovní pýchy je sice velmi jemná a chytrá,

ale také velmi nebezpečná a osudná. Buďte pevně přesvědčeni, že vaše pýcha a vaše samoláska vás až příliš snadno svedou, abyste měli stéblo za trám, škrábnutí za těžkou ránu, myš za slona, malé, do vzduchu promluvené slovo, vlastně „nic" za hroznou pohanu a ukrutnou urážku. Pomyslete, že kříže, jež vám Bůh posílá, jsou spíše láskyplné tresty za vaše hříchy, jak tomu skutečně jest, než důkazy zvláštní přízně Boží.

Buďte ujištěni, že Bůh, byť vám sebe více křížů a pokoření seslal, přece vás nekonečně více šetří s ohledem na počet a velikost vašich hříchů, jež přece musíte pozorovati ve světle svatosti Boží, jež nic nečistého nesnese, od vás však nejhruběji byla uražena. Uvažte jen míru a těžkost svých hříchů, chyb a nedostatků před tváří svého na kříži umírajícího a pro vaše nepravosti bolestmi obtíženého Boha, před očima majíce věčné peklo, jež jste tisíckrát, snad desetitisíckrát zasloužili. Uvažte, že do trpělivosti, s kterou svůj kříž nesete a trpíte, přimícháváte více lidského a přirozeného, než tušíte a než byste věřili. To dosvědčují ony malé úlevy, jež si s rozmyslem hledíte připraviti, touha ulehčiti svému srdci nářkem před přáteli nebo duchovním vůdcem, ony důvtipné sebeomluvy, ony pláštíkem křesťan-

ského konejšení zakrývané pomluvy těch, kdož vám ukřivdili, ony různé úskoky něžné samolibosti při vašem utrpení, ona ďábelskou pýchou vnuknutá pevná domněnka, že jste něco velikého... Nebyl bych ještě u konce, kdybych zde chtěl popsati všechny pletichy přirozené samolásky i při utrpení.

8. Udělej si malé kříže ještě užitečnějšími než velké. Vždyť Bůh nehledí tak na velikost utrpení, jako na způsob, jak kdo trpí. Mnoho trpěti a zároveň špatně trpěti, je trpěti jako zatracenec. Mnoho a srdnatě trpěti, ale pro věc zlou, je trpěti jako mučedník Satanův, mnoho nebo málo, ale pro Boha trpěti jest trpěti jako světec. Můžeme-li si již jednou kříž voliti, volme si raději kříže malé a skryté než veliké a do očí bijící. Kdo od přirozenosti jest pyšný, nechť si žádá kříže veliké a nápadné, je hledá, docela volí a na se vezme, ale malé a skryté kříže voliti, to může býti jen účinkem veliké milosti a věrnosti k Bohu. Jednejte tedy jako kupec se svou pokladnou: užijte všeho, neztraťte ani kousku pravého kříže, byť to bylo i jen píchnutí mouchy nebo jehlou, nebo nějaké protivenství od souseda, malá urážka, způsobená omylem, malá ztráta jednoho haléře, sebe menší znepokojení duše, malé nepohodlí tělesné, malá bolest atd. Ze všeho něco

vyzískejte, jako kupec ve svém krámě, a brzy zbohatnete zásluhami před Bohem jako kupec penězi, haléř za haléřem ukládejte do své pokladny. Při nejmenším protivenství, jež vás potká, rcete: *Bůh budiž pochválen! Bože můj, děkuji Ti.* Pak uschovejte zásluhu svého kříže v paměti Boží takřka jako ve zlaté skříncе a nemyslete již naň, leda abyste Bohu znovu děkovali a v jeho milosrdenství se poroučeli.

9. Pravím-li vám, abyste kříž milovali, nemyslím tím ovšem lásku smyslovou - bylať by nepřirozená. Jest totiž tři druhy lásky dobře rozeznávati: lásku smyslovou, lásku rozumovou a lásku ideální; nebo lépe řečeno: lásku nižšího člověka neboli lásku těla; dále lásku vyššího člověka, neboli lásku přirozeného rozumu; konečně lásku nejvyšších sil duševních, jež nadpřirozenou vírou jsou osvíceny a milostí zušlechtěny. Bůh nežádá od vás, abyste kříž milovali nízkými city těla. Tyto city jsou ve své podstatě zkaženy a snadno hříšny a proto vše, co žádají, snadno je duši škodlivo a Bohu nelibo. Proto když tyto nízké city se chtěly uplatniti u Spasitele v zahradě Getsemanské před jeho hořkým utrpením, modlil se: „*Otče můj, Tvá vůle se staň a ne má!*“ Jestliže se tyto nízké city i u Ježíše Krista, přes jeho nekonečnou svatost, vzpíraly proti

kříži; čím spíše budou v nás kříž odmítati! Nicméně může se přihoditi, jako u některých svatých, že při svém utrpení pociťujeme smyslovou radost. Ale tato radost nemá původu v nízkých, tělesných citech, ačkoli ji pociťujeme smysly. Vznikla z vyšších rozchvěvů duše, jež jest připisovati působení Ducha Svatého a jež jsou s to, aby ovládly i city nižší. V takových chvílích může ukřižovaná duše zvolati s Davidem: „*Srdce mé a tělo mé plesá k Bohu živému.*“ (Žalm 83, 3.) Zcela jiného druhu je láska ke kříži, kterou nám vnuká rozum a která jest proto zcela duchovní. Milostí vytříbený rozum poznává snadno veliké štěstí, jež přináší utrpení pro Boha. Povznáší duši a plní ji nadšením, takže pociťuje vnitřní radosti a cítí se posílena a potěšena. Ačkoli tato citelná láska rozumu ke kříži a utrpení jest v sobě velmi dobrá a musí býti přičítána zvláštní milosti Boží, není nikterak nutna, aby kdo trpěl radostně a bohulibě. Proto jest ještě jedna vyšší láska, takřka na vrcholu duše, jak říkají učitelé duchovního života, nebo v inteligenci, jak říkají filosofové. Silou této lásky se chopí člověk kříže bez jakéhokoli pocitu smyslové radosti, také bez záliby rozumu, přece však pln lásky, vezme jej ochotně na svá bedra a nese jej vzhlížeje k Bohu, opíraje

se o skálopevnou víru a neochvějnou důvěru v Boha, byť se nižší stránka bouřila proti mukám trpěným, byť sebe více stenala, plakala a hleděla si uleviti, takže člověk by volal s božským Mistrem: „*Otče, Tvá vůle se děj a ne má*“ a v modlitbě nejblahoslavenější Panny: „*Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.*“ Kříž musíme milovati a přijímati s jednou z těchto dvou lásek vyššího člověka.

10. Rozhodněte se, drazí přátelé Kříže, snášeti všechny druhy kříže bez výjimky a bez výběru: každou chudobu, každou nespravedlivost, každou ztrátu, každou nemoc, každé pokoření, každý odpor, každou pomluvu, každou suchopárnost, každou opuštěnost, každou vnitřní i vnější bolest, myslíce stále: „*Připraveno jest srdce mé, o Bože, připraveno srdce mé.*“

Připravte se tedy, že budete od lidí i od andělů, jaksi i od Boha opuštěni, ode všech pronásledováni, závistí stíháni, zrazeni, pomluveni, snižováni a všanc vydáni, hlad, žízeň, nedostatek, vyhnanství, žalář, šibenici a muka všeho druhu trpěti, nezasloužívše všeho toho zločiny, jež se vám za vinu kladou. Představte si konečně, že vás vyženou z vašeho domu, o vaše statky a vaši čest oloupí jako Joba nebo sv. Alžbětu, královskou dceru uherskou, že budete zašlapáni v kal, jako tato světice,

nebo vyvlečeni jako Job plni vředů na smetiště a že nikdo vám nepodá šatu, abyste přikryli své rány, ani skývy chleba, abyste ukojili svůj hlad, čeho by přece ani koni nebo psu neodepřeli. Kromě všech těchto muk myslete si ještě, že Bůh vás zůstaví všem pokušením a útokům ďáblovým a nevleje do vaší duše ni kapky citelné útěchy. Při všech těchto utrpeních buďte pevně přesvědčeni, že vše to jest nejvyšší stupeň božské slávy a čistého štěstí pravého a dokonalého přítele Kříže.

11. Abyste uměli trpěti záslužně, učiňte si svatým zvykem uvažovati o čtyřech věcech:

Pozorujte především oko Boží. Jako velký král s výše věže se zálibou pozoruje své vojíny ve vřavě bitevní a povzbuzuje a pochvaluje jejich udatnost, tak dívá se Bůh s nebe dolů na děti této země. Na koho zrak jeho je upřen? Na krále a císaře, na svých trůnech sedící? Zajisté, na ně se dívá, ale často jen s opovržením. Také na velká vítězství mocných vojsk, na drahokamy bohatých knížat, zkrátka na vše, co v očích lidí se zdá veliké, hledí jeho bystrý zrak; ale co lidé mají za důležité a žádoucí, bývá často předmětem ošklivosti v očích Božích. Ale nač pak shlíží Bůh se zálibou a radostí? Kdo to jest, o němž andělé a ďáblové mu mají podávati zprávy? Je to člověk, jenž

pro Boha bojuje proti svůdné moci peněz, světa a ďábla, ano i proti sobě samému bojuje, člověk, který s radostí svůj kříž nese. „Neviděls na zemi onen velký div, který celé nebe s úžasem pozoruje?“ ptá se Pán Satana. „Neviděl jsi služebníka mého Joba, jenž pro mne trpí?“

Pozorujte dále ruku tohoto mocného Pána, kterou posílá nebo připouští každé přirozené neštěstí, jež nás stihne, od největšího do nejmenšího. Táž ruka, jež 100.000 lidí v jedné bitvě zdrtila, působí také, že padá list se stromu nebo vlas s naší hlavy. Ruka, jež tak tvrdě udeřila Joba, dotýká se vás mírně malým zlem, jež vás potkává. Touž rukou tvoří den i noc, slunce i temnotu, příjemné i zlé. Připouští hříchy, jež jiní páchají, aby vám ublížili; třeba nechtěl jejich zlobě, jejich čin přece připustil. Vidíte-li tedy před sebou Semeje, jenž vám laje a po vás jako po králi Davidovi kamením hází, pomyslete si: „Nemstěme se, nechme ho, neboť Pán to připustil, aby tak proti nám si počínal. Vím, že jsem zasloužil všechnu možnou hanu, a Bůh mě trestá nyní právem. Zadrž, ruko má, a nebij; opanuj se, jazyku, a neříkej nic. Tento muž nebo tato žena, slovem nebo skutkem mi ubližující, jsou posly Božími, kteří ve jménu jeho spravedl-

nosti ke mně přicházejí, aby vykonali na mně mstu po dobrém.“ Nevyzývejme Boží spravedlnosti, osobujíce si právo jeho msty, neopovrhujme jeho milosrdenstvím, vzpírajíce se jeho láskyplným ranám, bojme se spíše, aby mstu své přísné spravedlnosti neodložil pak na věčnost. - Vizte, jak jedna ruka všemocného a nejvýš moudrého Boha vás chová, zatím co druhá vás bije; jednou usmrcuje, druhou povyšuje; ponižuje a povyšuje a svýma rukama *dosahuje mírně a silně od jednoho konce vašeho života až k druhému;* mírně, ježto nedovoluje, abyste byli nad své síly zkoušeni a souženi; silně, ježto vás podporuje svou mocnou milostí, přiměřenou síle a době vašeho pokušení a vaší trampoty. Jeho mocné rámě bude podle slov Ducha Svatého vaší oporou, když stojíte na kraji propasti; vaším průvodcem na cestě, když jste zbloudili; vaším stínem v úpalu, jenž vás souží; vaší střechou v dešti, jímž promokáte; vaším oděvem v zimě, jíž křehnete; vaším vozem v únavě, jež vás ochromuje; vaší pomocí v protivenstvích, jež vás potkávají; vaší berlou na kluzkých stezkách a vaším přístavem v bouři, hrozící vám smrtí a záhubou.

Pozorujte za třetí rány a bolesti Ježíše Krista ukřižovaného. On sám vám praví: „Vy vši-

chni, kdož kráčíte trnitou cestou kříže, kterou i já jsem šel, pozorujte a vizte! Pozorujte okem svého těla a hleďte okem ducha ve svém rozjímání, zda vaše chudoba, vaše nahota a vaše opovržení, vaše bolest a vaše opuštěnost se vyrovná mé! Pozorujte mne, jenž jsem nevinen, a litujte sebe samých pro své viny." Duch Svatý nám poroučí rovněž ústy apoštolů, abychom pohled upřeli na Ježíše ukřižovaného. Káže nám ozbrojiti se myšlenkou na trpícího Spasitele, jež je ostřejší a našim nepřátelům hroznější než všechny jiné zbraně. Cítíte-li se tedy stiženi a sklíčeni chudobou, hanbou, bolestí, pokušením a jinými kříži, ozbrojte se štítem, brněním, přílbicí, dvojsečným mečem, myšlenkou totiž na Ježíše ukřižovaného; v tom spočívá rozluštění všech nesnází a vítězství nade všemi vašimi nepřáteli.

Pozorujte konečně krásnou korunu, jež vás tam nahoře v nebi čeká, dobře-li svůj kříž ponesete. Tato odměna udržela patriarchy a proroky v jejich víře a protivenstvích, nadchla apoštoly a mučedníky v jejich pracích a soužení ch. „*Raději chceme*," pravili patriarchové s Mojžíšem, „*s lidem Božím býti potlačováni, abychom věčně s ním byli šťastni, než na chvilku míti nedovolený požitek*"... „*Trpíme velká pronásledování k vůli odměně*," říkali proroci s Davidem.

„*Jsme žertvami k smrti určenými, divadlem světu, andělům i lidem pro svá utrpení; jsme povrhelem a prokletím světa pro nesmírnou cenu věčné slávy, kterou tato chvilka utrpení nám přinese,*“ říkali apoštolové a mučedníci se sv. Pavlem. - Pohleďme vzhůru k andělům, kteří k nám volají: „Mějte se na pozoru, ať nepřijdete o korunu, která za váš kříž je určena, ponesete-li jej ochotně. Nechcete-li však tento kříž na se vzíti, jiný jej ponese, jak náleží, a korunu vám odejme.“ „Bojujte udatně a trpte oddaně,“ praví k nám všichni svatí, „a dosáhnete království věčného.“ Slyšme konečně Ježíše Krista, řkoucího nám: „Dám odměnu svou jen tomu, kdo trpělivě bude trpěti a zvítězí.“ Hleďme dolů, na místo, jež jsme zasloužili a jež nás v pekle se zlým lotrem a všemi zatracenci čeká, trpíme-li s reptáním, nevolí a pomstychtivostí. Zvolejme se sv. Augustinem: „*Pal, ó Pane, bij, řež na tomto světě, abys potrestal mé hříchy, toliko mne ušetři na věčnosti.*“

12. Nenaříkej nikdy dobrovolně a s reptáním na tvory, jichž Bůh používá, aby nás ranil. Rozeznávejte v tomto ohledu tři druhy nářku v těžkých navštíveních a utrpeních. Na prvním místě je tu jmenovati nářek nedobrovolný a přirozený. Je to nářek těla, jež stená, naříká a pláče; zůstane-li duše, jak jsem řekl,

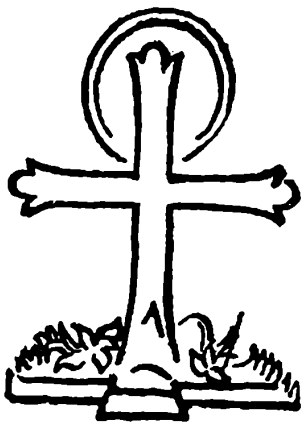
odevzdána do vůle Boží, není tu hříchu. Druhý nářek je rozumný, když si člověk postěžuje a své zlo odhalí před těmi, kdo mohou pomoci, na př. před představeným nebo lékařem; tento nářek může býti nedokonalostí, je-li příliš prudký, ale hříchem není. Třetí nářek je hříšný, když někdo si naříká na bližního, aby se zbavil zla, jež mu od něho jest trpěti, neb aby se na něm pomstil. Hříšné jest také naříkati a bědovati nad svými bolestmi bez potřeby nebo docela slovy netrpělivými a zlostnými.

13. Přijměte kříž vždy s myslí pokornou a vděčnou. Vloží-li Bůh na vás někdy větší kříž, děkujte mu zaň zvláštním způsobem a proste jiné, aby vás v tom podporovali. Jak krásný jest příklad oné chudé ženy, jež po ztrátě veškerého svého jmění následkem vnuceného procesu za těch několik haléřů, co jí ještě zbyly, dala sloužiti Mši svatou, aby Pánu Bohu za toto navštívení poděkovala.

14. Chcete-li si zasloužiti milost, aby Bůh na vás vložil kříže bez vašeho přičinění, kteréžto kříže jsou vždy nejlepší, hleďte s dovolením dobrého duchovního vůdce cvičiti se ve snášení dobrovolných malých křížů. Máte-li na př. nějaký nepotřebný předmět, na němž srdce vaše lpí, dejte jej chudým, řkouce si:

„Ty bys měl míti přebytek, kde Ježíš jest chud?“ Máte ošklivost před nějakým úkonem ctnosti, před jídlem, zápachem? Přemozte se a přineste tu malou obět! Milujete-li nějakou osobu trochu příliš něžně, vzdalte se od ní a jděte jí s cesty. Cítíte-li jakousi zvědavost něco viděti nebo slyšeti, nebo přirozený pud své mínění projeviti nebo někam jíti, odvraťte své oči, držte se v pozadí a zůstaňte v skrytosti! Máte-li však přirozený odpor proti nějakému předmětu nebo některé osobě, jděte tam často a přemozte se!

Jste-li pravými přáteli kříže, láska, vždy vynalézavá, dá vám najíti stero takových malých křížů, jimiž se nepozorovaně můžete obohatiti, aniž byste utrpěli škodu ješitností, jež tak ráda se přiměšuje k trpělivosti, s níž se snášejí jiné znatelné kříže. Poněvadž jste byli Bohu věrni v malém, ustanoví vás Pán nad mnohým, jak slíbil, t. j. daruje vám mnoho milostí, pošle vám mnoho křížů a připraví vám také velikou slávu.

Stigmatisace a Svátost Oltářní.

Z díla arcibiskupa dra Josefa Teodorowicze „Konnersreuth ve světle mystiky a psychologie".

IV. Extatické přijímání.

Dvojím způsobem přistupuje Terezie k svatému přijímání. Jedno jest obyčejné, druhé neobyčejné, jež nazýváme extatickým a dochází k němu po velikém smírném utrpení za jiné. Zde jest nutno, abych uvedl Fahselova tvrzení na pravou míru, neboť vzbuzují dojem, jako by extatická přijímání a vidění, jež je provázejí, byla u Terezie Neumannové pravidlem. Ve skutečnosti jsou spíše výjimkami, k nimž - jak jsem právě připomněl - docházívá po mimořádně silném smírném utrpení. Kdysi mi na př. pravil farář, že Terezie v noci velice trpěla za jistou osobu. - „Tedy dnes", pravil jsem, „bude extaticky přijímati." - „Nevím sice", odvětil farář, „ale myslím, že bude dnes přijímati jako obyčejně, ježto extatické přijímání následuje pouze po neobyčejném smírném utrpení. Dnešní utrpení bylo silné, ne však neobyčejné." Tehdy jsem jí podával přijímání a ona je přijala za obyčejného stavu.

V dějinách mystiky nejsou extatická přijí-

mání novinou. Dějství extatických přijímání, jakož i způsob, jak se uskutečňují a jak odporují přírodním zákonům, bývá vylíčen životopisci takových osob, na př. v životopise svaté Kateřiny Sienské a v životopisech jiných extatiků. Je zvláštní, že svatá hostie, kterou byl kněz položil na jazyk extatické osoby, ihned zmizí, aniž prodlela vůbec v jejích ústech.

Gerlich popisuje, jak se děje extatické přijímání Terezie Neumannové: „Jakmile farář minul s ciboriem roh oltáře, dostala se Terezie, spatřivši hostii, do extase a projevovala mocné přání, že vyjde Spasiteli v ústrety, v čemž jí zabránila židle svými vpřed zahnutými opěradly. Její duch jest rozzářen, oči jí svítí. Poněkud rozepjala ruce, nohy se pohybují. Celé tělo se poněkud nadzvedlo, jako by vstávala. Farář mne poučil, abych poklekl před ní tak, abych jí viděl právě do úst. Stalo se. Když se hostie přibližovala, otevřela dokořán ústa a poněkud vyplázla jazyk. Ruce měla na prsou. Farář vložil jí na předek jazyka celou hostii a ihned od ní odstoupil. Viditelně vtáhla poněkud jazyk, na němž ležela hostie, ale pouze natolik, že se jeho špička ještě dotýkala spodního rtu a zakrývala pouze zuby dolní čelisti, takže jsem nadále viděl zadní část jazyka a patro. Pojednou hostie

zmizela. Ústa byla široce otevřena a nezavřela jich od chvíle, kdy je otevřela. Od chvíle, kdy ústa otevřela, nepohnula jimi, aby polkla. V dutině ústní a na patře, jež jsem viděl jejími neustále otevřenými ústy, nespatřil jsem hostie. Po chvíli nejniternějš ho soustředění dlouho extaticky promlouvala."

Hodně poučí zpráva kapucína otce Heřmana Josefa; píše: „Jednoho pátku po velikonocích, 24. května, byl jsem v Konnersreutu. Onoho dne neudálo se nijaké extatické utrpení, za to však jsem měl štěstí, abych spatřil extatické přijímání, štěstí, jehož se dostane málo komu. Sotva se mi však podaří, abych vyjádřil slovy, co jsem spatřil. Bylo to příliš krásné. - Farní mše, při níž jsem poněkud vypomohl ve zpovědnici, chýlila se ke konci. Stál jsem již v sakristii, abych se přioděl k další mši. Pojednou se rázně otevrou dveře zvenčí. Bezděky jsem pootočil hlavu - a hleděl jsem ve tvář, zalitou bolem a steskem, jakou jsem dosavad neviděl ani na umírajícím. Oči mi připomínaly prahnoucího, jenž - prve než vysílen klesne - naposledy usiluje, aby dostihl šumivého pramene. Byla to Terezie Neumannová, jež přišla, aby přistoupila k svatému přijímání. Byla nejspíše v extasi, neboť neviděla mne, aniž co jiného. Byla v extasi touhy,

pro niž není pojmenování, a niterné odevzdanosti Bohu, jež ji vždy uchvacují, když byly zmizely svaté způsoby minulého přijímání. Když tak kráčela sakristií, bystře jsem pozoroval všechny její pohyby. Myslím, že jsem byl málokdy tak kriticky naladěn, jako po oba dva dny v Konnersreutu. Uctivě se sklonila na kolena za oltářem. Jest známo, že sakristie jest v přístavku za oltářem, takže otevrou-li se dveře, spatříme jeho zadní stěnu - usedla do lenošky, kterou tam postavili, neboť jí potřebuje, jsouc příliš slába; jest v ní nepopsatelné napětí, jež se projevuje každým pohybem, aniž působí nepěkně nebo ukvapeně. Nyní se opět vzpamatovala a její tvář má znovu pravidelný výraz. Pokyne ministrantům, aby za ní zavřeli dveře, poněvadž si nepřeje, aby ji někdo viděl u svatého přijímání. Mlčky uposlechnou. Stejně potichu znovu otvírám dveře a usednu stranou, odkud bych nepozorovaně mohl všechno pozorovat. Přece mi bylo dáno, abych ji uviděl při extatickém přijímání. „Ovšem nevím," pravil farář, smí-li dnes spatřiti Spasitele." Bývá to jen, když v noci přestála smírné utrpení. Pak také může přijmouti celou hostii, kdežto jindy jenom namáhavě požije malou částečku. - Farní mše byla u konce a farář nijak nechvátal, ačkoliv

jeho ovečka téměř hynula touhou po svatém pokrmu. Málem, že jsem ho nepoprosil z útrpnosti, aby si pospíšil. Nejprve popořádku vypustil děti a nevím co ještě vyřizoval v kostele, teprve pak vzal na sebe rochetu a štolu. A konečně se objevil zpozarohu, drže bělostnou hostii nad ciboří. Pokynul mi, abych přistoupil co nejblíže, zrovna vedle Tereziny stolice. Bylo mi to snadno, neboť neviděla a neslyšela již nic, co se dělo kolem ní. Jakmile spatřila nejsvětější Svátost, zmocnila se jí extase. Spočívala-li zprvu na smrt unavena v stolici, nyní seděla zpříma s uctivě sepiatýma rukama pokorně vyčkávajíc přesvaté chvíle. Poklekl jsem vedle Terezy na krok od ní vzdálen, že jsem byl s to, abych shlédl i maličkosti a měl přehled. Kněz postoupil k ní o krok. U vytržení rozepiala Terezie obě paže a vztáhla je po svaté hostii. Ale její zrak neupírá se na jediný bod, jímž jest svatá hostie, nýbrž na postavu, kterou nevidím. Je jí dovoleno patřiti na samého Spasitele, jejž mám před sebou, zahaleného ve způsobě chleba. Farář stojí tak dobrou minutu, ne-li déle, a já využívám té chvíle, abych pozoroval a si zapamatoval všechny podrobnosti s chladnou rozvahou a bystrým zrakem. Podnes mám v jasné paměti tento obraz. Takový

krásný obraz, že by jej mistr nenamaloval. Každý tah pln ušlechtilosti. Hledě na tu tvář bezděky jsem pomyslil na místo z Písma, jež mluví o Štěpánovi: Jeho obličej jako andělův. Nebyla to již tvář Terezie Neumannové, byla to zcela jiná tvář. Toť úcta tvora, kořícího se nesmírné velikosti a velebnosti svého Stvořitele. Toť výraz naprosté závislosti a oddanosti. A přes to, jaká to královská důstojnost. Jako by to byl odlesk něčeho, nač patří. Věru tato tvář září! A přece ne, přesvědčuji se, toť pouze nevýslovná krása postoje a výrazu tváře, jež vzbuzují tuto domněnku. A opět napadají mne slova Písma: „Učinil mi veliké věci ten, jenž mocný jest a jméno jeho svaté." Živoucí Magnificat! To vyjadřuje vše. — Teď p. farář zvedá svatou hostii, aby jí žehnal. Terezie spíná ruce, otvírá ústa — ještě ne, je nutno, aby ještě vyčkala — oddaně čeká — ale její touha uchvacuje. A teď — „Corpus Domini nostri Jesu Christi..." Pokorně sklání hlavu, když kněz činí nad ní znamení kříže, a znovu otvírá ústa. Bedlivě hledím na ni, zpozoruji-li, že hostie zmizí, o čemž již mnozí psali, nevidím však nic; příliš rychle zavřela ústa. Ovšem nelze postřehnouti ani nepatrné polknutí."

Vidění svatého přijímání popisuje Fahsel

takto: „Její paže jsou pozdviženy a ona hledí tam, kde je v rukou farářových svatá hostie. Zatím co se kněz modlí další modlitby, hledí blaženě se usmívajíc a jako proměněna vzhůru a pak zase dolů. Poté jsem se jí tázal, proč to, a ona mi odvětila: Patřím na jasnou postavu Spasitelovu. Pak přejde jas jeho postavy v ohnivý plamen, jenž jde ke mně a vstoupí do mých úst. Pak už nevím nic, pak už jsem celá u Spasitele.“ Bylo nápadné, že zvlášť pozorně hleděla dolů. Prohlásila, že viděla, jak rány na nohou Spasitelových obzvláště září.“

V. Stav povzneseného klidu po každém svatém přijímání.

Zpravidla po svatém přijímání počíná extatický stav, jenž trvá asi čtvrt hodiny a podle našeho pozorování se rovná všemi svými úkazy stavu povzneseného klidu, jejž jsme popsali.

Konečně nutno se zmíniti ještě o mystickém jevu, jenž se dostavuje u Terezie Neumannové, a míním tím svaté přijímání bez přísluhy knězovy. Stává se to zcela nevysvětlitelným způsobem, není to nový jev a jest znám z životů svatých.

Bl. Raymund Kapuánský v „Životopise sv. Kateřiny Sienské“, jejž sepsal jakožto její

zpovědník, zaznamenává případy, kdy světici se dostalo svatého přijímání bez přísluhy knězovy. Ve 12. kapitole píše:

„Začal jsem sloužiti Mši svatou. Ona byla ode mne vzdálena o celou délku kostela a ani jsem tehdy nevěděl, že je v kostele. Když pak po Proměnění a po Modlitbě Páně jsem chtěl svatou Hostii rozlomiti podle ritu církevního nejdříve na dvě částky a potom ještě jednu na dvě, rozdělila se prvním rozlomením nikoli ve dvě částky, nýbrž ve tři: ve dvě velké a jednu malou. Částka tato však odskočila, jak jsem svýma očima viděl a dobře si všiml, od kalichu, nad nímž jsem podle řádu lámal, a zdálo se mi, že padla na korporál. Neb jsem jasně viděl, jak padala nedaleko kalichu dolů ke korporálu; ale na korporálu jsem jí nespatřil. - Domnívaje se, že pro bělost korporálu nerozeznávám bílé částečky, lámal jsem po druhé. A když jsem pořikal Agnus Dei a požil přesvaté Tělo, hmatal jsem po celém korporálu, ale nic nenahmatal. To mne velmi zarmoutilo, i rozhodl jsem se, že dosloužím Mši a až věřící odejdou, znovu budu hledati tu částečku po celém oltáři. Když se tedy rozešli, hledal jsem od místečka k místečku, sehnul se i k zemi a pozorně hledal, ale nic se nenašlo. Přikryl jsem tedy oltář, zavolal sak-

ristána a poručil mu, ať nikoho nenechá přiblížiti se k oltáři, dokud se nevrátím. Poté jsem se svlékl s posvátných rouch, míně se jíti poradit s převorem. Vtom přišel převor od sv. Rignarda pan Krištof a žádal mne, abych mu zjednal možnost mluviti s pannou Kateřinou; i šel jsem s ním do domu, kde přebývala. Než domácí mi pravili, že již dávno odešla do kostela bratří a že je tam dosavad. Tomu jsem se podivil, i vrátil jsem se s převorem do kostela, a nalezl jsem její družky v zadní části kostela. Když jsem se jich ptal, kde jest panna Kateřina, odvětily, že tam klečí opřena o lavici a že je ve vytržení. Mne však bodala v srdci stále nehoda, jež se mi stala, i prosil jsem jich, aby zkusily ji probuditi, poněvadž máme na spěch.

Když ji probudily, svěřil jsem se jí stručně se svou nehodou. Ona se pousmála a odvětila mi, jako by o všem věděla: „A což jste neprohledal všecko?“ A když já na to, že všude jsem hledal, dodala: „Proč tedy vás pojímá takový zármutek?“ a znovu se pousmála. Tu já tuše, co se stalo, pravil jsem: „Věru, matko, myslím, že ty jsi ta, jež jsi mi vzala tu částečku Hostie!“ Ona smějíc se dí: „Neklaďte mi to, otče, za vinu. Vězte, že někdo jiný to byl. Ale té částečky nenajdete.“ Tu jsem ji přinu-

til, aby mi jasně odhalila, co o tom ví. I pravila: „Otče, nermuťte se pro tu částečku, neboť, abych vám pravdu pověděla jako svému zpovědníku a duchovnímu otci, ta částečka byla donesena mně a já jsem ji přijala z ruky Ježíše Krista. Když totiž moje družky dnes nechtěly, abych přijímala, pro čísi reptání, já nechtějíc jich rmoutiti, utekla jsem se k svému předobrotivému Ženichu, a on sám zjeviv se mi, částečku tu od vás vzal a mně ji milostivě donesl a já jsem ji z jeho přesvatých rukou přijala. Radujte se tedy z toho, neboť nic zlého se vám nestalo a mně se dostalo dnes tak velikého daru, že míním po celý den pěti chvály a díky Spasiteli.“[1])

Očitý svědek vypravoval mi tuto událost: Tereza Neumannová prodlévala v jeho domě za příčinou rodinných záležitostí a vzala na sebe smírné utrpení za umírající matku známého učence. Její tělesné i duševní utrpení bylo strašlivé. Ale jeho údiv byl nesmírný, když Tereza zachvácena ekstasí, pojednou otevřela ústa, složila na prsou ruce, poté zavřela ústa a sklonila hlavu, jako když někdo přijme Velebnou Svátost. Údiv a zděšení

[1]) „Život sv. Kateřiny Sienské“ od bl. Raymunda Kapuanského v překladu Ant. Stříže (Dobré dílo, svazek 25) str. 257.

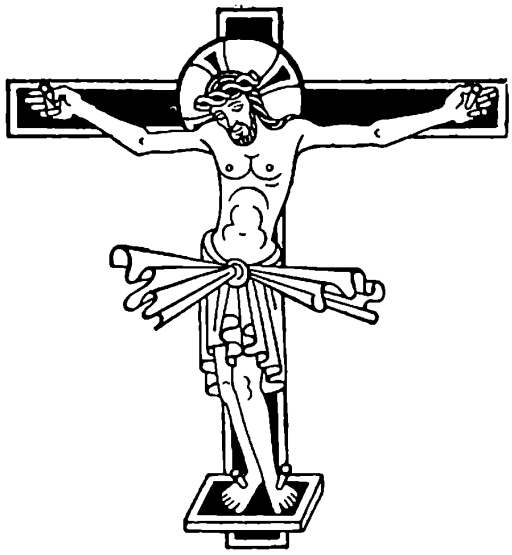
mého zpravodaje, jenž byl domácím pánem tohoto domu, vyvrcholil, když zjistil, že v domácí kapli chybí hostie, konsekrovaná pro Terezu Neumannovou. Týž očitý svědek vypravoval mi analogickou, ač mnohem více udivující příhodu: Tereza byla v Konnersreutu, vzdáleném od onoho místa několik hodin jízdy železnicí. Kteréhos dne zastihl ji farář, jenž jí přinášel svaté přijímání, v stavu, v němž bývá po svatém přijímání, a Tereza, aniž co vysvětlovala, mu řekla, že již dnes přijala eucharistického Spasitele. Zatím kněz, jenž mi to vyprávěl, zpozoroval v týž den a v touž hodinu, že v jeho soukromé kapli zmizela jedna z tří konsekrovaných hostií. Dvě z nich byly již požity dvěma přijímacími osobami, třetí zůstala v úschově, neboť osobě, jež onoho dne měla přijímati a pro niž byla určena, právě se naskytly překážky a nepřijímala.

Vypravuji obě události, jak mi o nich dala zprávu dobře mi známá osoba, aniž je nějak ze široka rozbírám.

Farář mi vypravoval ještě jinou událost. Ježto však ji podrobně popisuje Fahsel, jenž na ní měl bezprostřední účast, použiji na tomto místě Fahselova popisu: „V pátek dne 26. června 1931 přišla Tereza o půl jedenácté na faru. Vypadala uboze a zřejmě pociťovala

slabost. Dozvěděli jsme se, že krátce před tím trpěla za jistého umírajícího. Prosila faráře, aby jí podal Tělo Páně, jež posledně přijala minulého dne. Šel jsem naproti do sakristie. Tereza vzala s sebou klíč od sakristie, pro slabost však nebyla s to, aby otevřela dveře. Zavřeli jsme pak za sebou a Tereza viditelně se potácejíc, odešla k svému sedadlu za oltářem. Farář se mne laskavě otázal, přeji-li si opět jí podati Nejsvětější svátost. Odpověděl jsem kladně a hned poté jsme šli oba před oltář. Vyňal jsem z tabernaklu ciboř, kdežto farář se při tom na stupních modlil obvyklé confiteor. Po obou prvých modlitbách obešel jsem v levo oltář k stolici Terezině, kdežto farář zároveň obcházel v pravo. Když jsem asi na metr před ní stanul a pozvedl svatou hostii, abych pronesl poslední modlitbu, podivil jsem se, nespatřiv ji, že by se byla ke mně obrátila, nýbrž klidně seděla na stolici obrácena k zadní stěně tabernaklu. Paže spočívaly křížem přes prsa. Ústa i oči byly zavřeny. Byl to tedy týž postoj, jejž obvykle zaujala, když přijavši svaté přijímání, byla ve stavu povzneseného klidu. Pohlédnuv udiveně na faráře, postřehl jsem ještě, jak se zarazil, načež mi oběma rukama kynul, abych ustal. Neporozuměl jsem ihned, že se mám vrátit, nýbrž mne napadlo:

Snad nepřišla v ekstasi a bude nutno, abych jí z hostie ulomil pouze nepatrnou částečku. Neboť za přirozeného stavu nebyla tehdy s to, aby pozřela celou svatou hostii. V touž chvíli se pohnula její postava. Majíc zavřené oči, obrátila se ke mně, poněkud zvedla hlavu a otevřela ústa. I spatřil jsem, že na jejím jazyku spočívá bělostná hostie. Teď jsem pochopil, že již byla přijala Velebnou Svátost. Spustil jsem svatou hostii, kterou jsem držel v prstech, do kalicha a vrátil se k oltáři. Farář šel se mnou."

Závěť španělského kapitána.

Dopis, který napsal své rodině španělský kapitán Ramos, zastřelený rudými v Bilbau, dříve než do města vtrhlo vojsko gen. Franco.

Bilbao, 16. prosince 1936,
civilní nemocnice Basurto.

Předrahé děti,

píši Vám v nejrozhodnějším okamžiku svého života, abych Vám dal rady — rady otce před smrtí.

Dbejte jich do písmene, aby Vám byly vodítkem v životě!

Měl jsem tři veliké lásky: Boha, Španělsko a Vaši mamičku, která Vám zůstává. Bůh chce, abychom byli *stálí* následujíce jeho příkladu lásky a obětavosti. Pracoval jsem vždy horlivě a věrně pro tyto tři čisté lásky: modlil jsem se mnoho, za Španělsko jsem vždy bojoval, až pro ně dávám svůj život a svou krev, a miloval jsem nade všecky ženy Vaši dobrou maminku, která byla láskou mých lásek!

Opouštím Vás dnes, kdy jste ještě dětmi, kdy si ještě nedovedete uvědomiti, že ztrácíte otce, rádce, vychovatele; ale Vaše dobrá ma-

minka mne nahradí. Budu prositi za ni i za Vás s výšin nebeských.

Studujte dobře: staňte se *muži* vytrvalostí a prací! Nezapomeňte nikdy, že hlavní věcí je víra v Boha, který je spasitelem duší a cílem našeho pozemského bytí! Buďte dobrými katolíky, co nejhorlivějšími, zavrhněte lidské ohledy ve všem, co se týká Boha! Vyznávejte jej hrdě na veřejnosti i v soukromí, neboť On jest nejvzácnější odměnou, kterou budete míti!

Zanechávám Vám malé jmění; není zrovna nutné k tomu, abychom žili s Bohem, neboť spíše z oběti se rodí ctnost. Máte příklad ve své matce: spravovala malý náš majetek tak pečlivě, že jsme nikdy nepostrádali věcí potřebných. Nikdy nebudete milovati dost tuto dobrou matku a žádná oběť, kterou si pro ni uložíte, nechť se Vám nezdá příliš těžká!

Žádám Vás, moji drazí maličcí, abyste mne všichni tři nahrazovali u ní, až budete větší; abyste ji podporovali, pomáhali jí a jednou byli oporou jejího stáří, jestliže se zalíbí Bohu dopřáti jí dlouhých let.

Nechci, aby mezi Vámi byla řevnivost ani hádky. Ty největší, José-Luizi, jejž jsem nazýval Puchito na památku Tvé sestřičky - kterou brzy uvidím, dá-li Pán Bůh - Ty máš se časem vzdáti svých práv ve prospěch men-

ších a budeš mým nástupcem u rodinného krbu. A Vy všichni buďte poddajní k mamince a budete žíti šťastně!

Vy, Juan-Ignaci a Evaristo, poslouchejte svého bratra, neboť on zastupuje mne a všichni chraňte maminku ve všem a všude, bez řečí, prostě proto, že je to Vaše matka.

Osvědčujte ve všem nezlomnou poctivost; ať si vyvolíte kterýkoli stav, mějte stále pevný cíl, plňte do krajnosti svou povinnost; pracujte vždy horlivě s očima upřenýma vzhůru, neboť Bůh odměňuje stonásobně, co jsme pro něho učinili!

Postaví-li Vás změny osudu do situací kritických, všichni tři jako jeden muž podpírejte svou matku. Největší hrdostí syna jest moci nahraditi oběti, jež matka pro něho přinášela od jeho dětství! Musíte ji ctíti pro ctnosti, kterým jsem se mohl na ní obdivovati po několik let, jež nám Bůh dopřál žíti pospolu! Bojovala vždy po našem boku a doplňovala svou silou, jestliže jsem ochaboval.

Umírám, děti, za opětné upevnění katolické víry a za velikost Španělska. Jediné, čeho lituji, je to, že má oběť nebude, možná, tak plodná, jak jsem o tom ve svých představách snil. Nepočítal jsem svých obětí pro Španělsko a ačkoli jisté děti této vlasti mne nyní připra-

vují o život, Vy zůstáváte, abyste se obětovali ještě třikrát, pamatujíce vždy, že Váš otec, který Vás vášnivě miluje, neváhal ani okamžik, když vlast, milované Španělsko, žádalo po něm oběti jeho pokoje, klidu, všeho, co měl svého, i jeho krve! A to vše dávám v naději, že Vám bude zanecháno Španělsko katolické a veliké, jako Španělsko někdejší, nad nímž slunce nezapadalo. Umírám jako mučedník za tyto povinnosti a činím tak prohlašuje, že největší mou hrdostí jednou bude, že jsem vytrval jako *katolický, apoštolský a římský* až do svého posledního dechu! Budu umírati, dá-li Bůh, volaje: „Ať žije Kristus-Král! Ať žije Španělsko!"

Odpouštím všem svým nepřátelům. Nezapomeňte, že spravedlnost jest vykonati beze msty, že má býti odleskem spravedlnosti Boží, že se nesmí poskvrniti vášní - vždyť právě vášeň mě posílá na smrt: vpravdě, největší nespravedlností z celého toho procesu bylo, že mne považovali za *zrádce vlasti*, zatím co já dávám život a vše, co mám, za její velikost a za její vysvobození ze spárů bezbožníků, lidí, jimž vlast není ničím, židů a zednářů, kteří, všichni společně, ji chtěli utratiti navždy!

Španělsko povstane z těchto ssutin, tím jsem si jist; spatří brzy lepší dny. Vždy jsem

věřil a věřím v sílu jeho armády, nejvěrnější to svědectví, že Španělsko chce a musí existovati. Prosím Boha, aby má krev, prolitá pro něho a pro mou otčinu, zúrodnila zemi, lásku mých lásek!

Konečně oslovuji Tebe, má zbožňovaná Candeluco; poněvadž jsi mi vším, je tento dopis také Tobě určen. Setkal jsem se ve svém životě se skvělými ženami, obdařenými všemi přirozenými dary, ale Tys byla vyvolenou mého srdce a Bůh odměnil mou volbu přehojně. Nikdy nebylo ženy křesťanštější, čestnější, oddanější, čistší!

Moji drazí maličcí, miloval jsem ji vášnivě až do svých posledních okamžiků a jediný závazek, který Vám ukládám, je ten, abyste vyrovnali svou láskou oběti, které přinesla, aby si vymohla propuštění-vysvobození, jež by mne bylo nechalo na několik hodin po jejím boku, ale které, možná, by mě bylo na věky odloučilo od Boha!

Co věcí bych Ti měl psáti, Candeluco! Co bych neučinil, abych Tě potěšil! Buď jista, že s výšin nebeských, kamž, doufám, přijdu, budu Tvým rytířem, budu se za Tebe přimlouvati, budu prositi a budu uplatňovati před Bohem všecku lásku, kterou jsem k Tobě měl, aby Tě zahrnul všemi svými dary!

Děkuji Vám, děde, babičko a bratři, za všechnu Vaši péči. Nahrazovali jste mi rodiče a já jsem Vás ctil stejně jako je. Prosím Vás za odpuštění, jestliže jsem někdy vůči Vám pochybil. Nechci Vám uložiti, abyste bděli nad mými dětmi po čas, který Vám Bůh ještě dopřeje, neboť vím, že tak stejně učiníte.

A nyní prohlašuji před Bohem, kterého uvidím za několik hodin, že jsem byl a že jsem *katolík*, že umírám rád moha dáti život pro Boha a Španělsko a že Ty, drahá Candeluco, bylas největší láskou mého pozemského života.

S Bohem, obloho mé vlasti! S Bohem, mé zbožňované děti! Buďte vždy zadobře s Bohem i s matinkou! A Ty, duše mé duše, lásko mých lásek, vzorná choti, ženo statečná jako ona z bible, přijmi v mých posledních okamžicích svědectví, žes mne učinila šťastným! S Bohem - až na věčnost!

Ať žije Kristus-Král! Ať žije Španělsko!

Moc jednoho „Zdrávasu".

Francouzský spisovatel Ludvík Bertrand, člen Francouzské Akademie, vypravuje, co způsobilo jeho návrat k víře a křesťanskému životu:

„Přes dvacet pět let jsem žil ve velikém duchovním zmatku... Jednou jsem potkal v Bejrutu Otce jesuitu, který mi z nenadání řekl:

„Proč si myslíte, že už nejste katolíkem? Zítra, to jest ve svátek Všech Svatých, budu se za vás modliti. Slíbíte mi, že se budete modliti také?"

„Neslibuji nic."

Přece však jsem byl příštího dne přítomen konsulátní Mši, abych se sešel se svými krajany. Pokusil jsem se modliti a se skeptickým úsměvem na rtech jsem zašeptal filosofovu neurčitou Modlitbu na Akropoli:

„O, neznámý Pane...!"

Ze svého místa jsem spatřil rohaté čepce Sester sv. Vincence z Pauly, zbožně klečících. Tento prostý pohled mi připomněl, že lidumilnost jest jedna z křesťanských ctností.

Bez okolků jsem také já poklekl a s velikým nadšením srdce jsem odříkával *Zdrávas Maria...*

Od tohoto dne vše, co mě v katolických náboženských úkonech odpuzovalo, a vše, co se mi zdálo nemožným, stalo se mi snadným, ba i příjemným. A o Štědrovečerní noci jsem klečel s poutníky v kapličce františkánského kostela v Betlémě a vztahoval své rty k Hostii..."

Kolem 20. května přijede do Prahy abbé *Louis Jamin* z Banneux, svědek zjevení Svaté Panny chudých a duchovní pastýř Marietty Becové. Rád by poznal též zdejší ctitele Svaté Panny chudých a členy Mezinárodní unie modliteb a promluvil k nim o událostech z Banneux. Kdo byste si přáli ho slyšeti, napište nám a sdělíme Vám místo i dobu konference a pobožnosti. Řeč bude tlumočena česky. Abbé Jamin už předem vzkazuje všem pozdrav.

Pan biskup lutyšský Msgre Kerkhofs pronesl při zahájení mariánského milostivého léta v Lutychu slavnostní řeč, v níž otevřeně mluví o zjeveních v Banneux a projevuje naději, že již do konce roku bude možno vydati o nich slavnostní prohlášení.

V Rumunsku se dostavuje kaple ke cti Svaté Panny chudých podle plánu kaple banneuxské. Abbé Jamin se zúčastní jejího svěcení a bude v ní obětovati první Mši svatou.

Cecil Kerr:

Teresa Helena Higginsonová, apoštolka úcty k Svaté Hlavě Páně

Z angličtiny přeložila Marie Eva Fišerová. Za 10 Kč u překladatelky v Praze-Dejvicích 1802.

Životopis anglické učitelky, mystické duše († 1905), jež byla obdařena mimořádnými charismaty a poctěna zjeveními božského Spasitele, jenž ji nabádal, aby šířila zvláštní úctu k jeho svaté Hlavě. „Jako za dřívějších dob hledal zadostučinění za chlad srdcí, tak v tomto věku rozumové pýchy a nevěry chce smírné pokání za urážky činěné jeho Moudrosti . . . Poněvadž hlava je střediskem rozumových mohutností a činnosti ducha, ze Svaté Hlavy vyzařuje všecka věda, moudrost, chápání a vůdčí síla vůle a citů svatého Srdce.“ (Str. 70.) „Dal mi poznati, že bude korunovati a přioděje zvláštní slávou všecky, kdož budou šířiti tuto pobožnost.“ (Str. 72.)

Už jste si objednali

DUCHOVNÍ PÍSNĚ

Vinice Páně?

Pro dobu velikonoční nacvičte *Vesel se nebes Královno* od O. A. Tichého; možno zpívati denně při májových pobožnostech, jakož i *Pod ochranu tvou se utíkáme.* Sešit obsahuje ještě nápěvy a průvod čtyř nových mešních písní - k P. Marii, bl. Anežce, sv. Antonínu, zádušní - a píseň k sv. Bernadetě. Za 6 Kč.

DUCHOVNÍ PÍSNĚ

řada II,

právě vydány v expedici „Vinice Páně".

Jsou to: dvě písně k Panně Marii od Josefa Blatného, profesora státní konservatoře v Brně, *Panenko čistá* a *Paní, smutných těšitelko* pro dvojí hlas, hymna *Zdrávas, Hvězdo mořská* od O. A. Tichého pro jednohlasý sbor (lidový zpěv) a dvě písně k sňatku od Dra O. Stanovského. Objednejte rychle a zpívejte tyto krásné písně. Cena sešitu 6 Kč.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze-Dejvicích 676. Toto číslo vydáno 23. dubna 1938. Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze. - Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegr. v Praze č. 91.529-VII-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 47.

Stigmatisovaný kapucín P. Pius z Pietralciny. - Neznámé dopisy Charlesa Foucaulda, apoštola Tuaregů, p. Henry de Castries. - Hélène Borgéová: Ve škole svatého Josefa. - Maria de la Luz Conacho, mučednice katolické akce v Mexiku. - Modlitba presidenta republiky argentinské při eucharistickém kongresu v Buenos Aires.

Obrázky: P. Pius z Petralciny. - Kapucínský klášter San Giovanni Rotondo u Foggie.

V PRAZE-DEJVICÍCH 676

ROČNÍK DEVÁTÝ, ČÍSLO 3

Vinice Páně 1938
náboženský věstník

Řídí a vydává *Dr. Ant. Stříž*. Redakce a administrace *v Praze-Dejvicích 676* (Sadová 3). Telefon č. 70362.
Celoroční předplatné Kč 10·—; jednotlivá čísla po Kč 2·—.
Platí se připojenou složenkou, číslo šekového konta 45.648.
V úpravě Břetislava Štorma tiskne Průmyslová tiskárna v Praze VII.

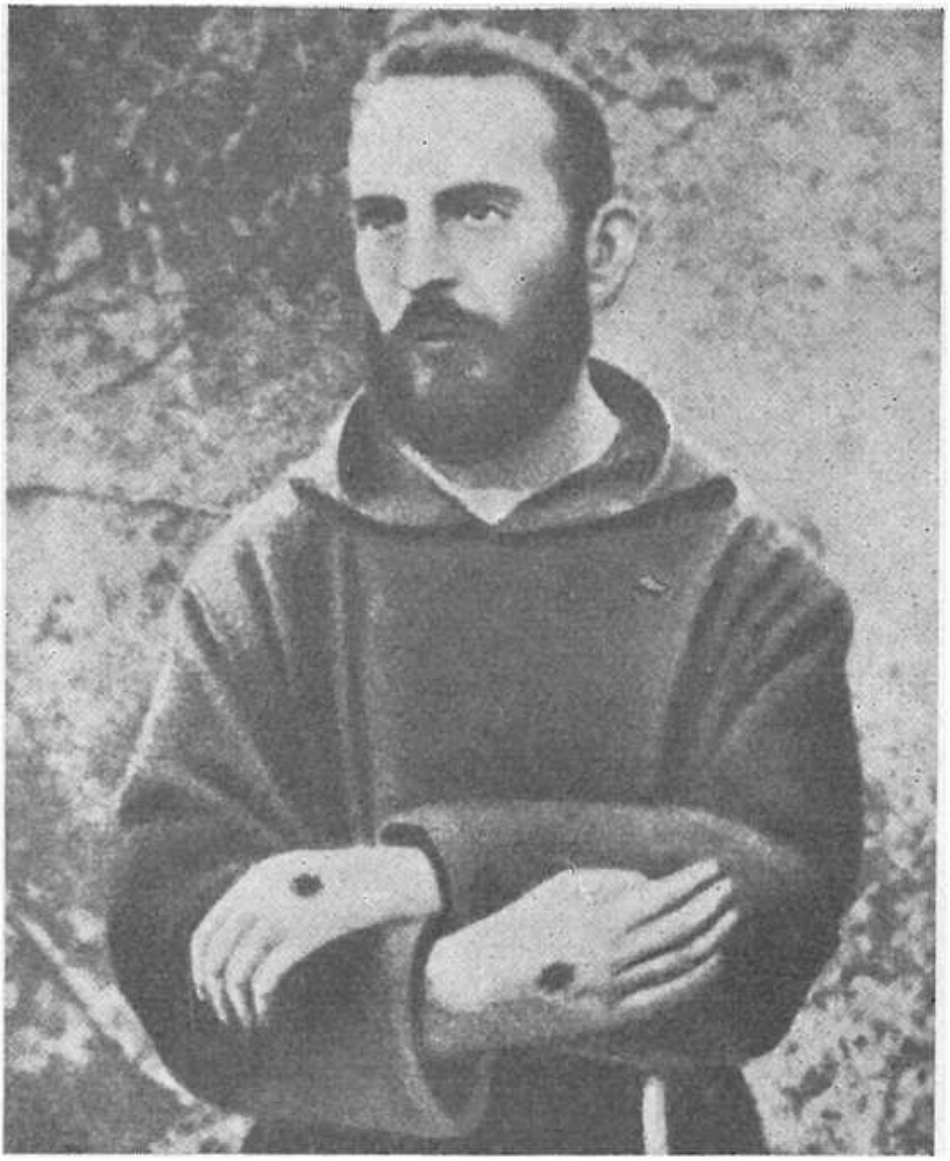

Abbé Louis Jamin z Banneux přijel do Prahy právě v den, kdy vojsko obsazovalo říšskoněmecké hranice. U sv. Anny měl přednášku velmi četně navštívenou a vykonal s námi pobožnost se zasvěcením Panně Marii. Myšlenky své přednášky nám později poslal písemně. Jeho list, jenž byl zaslán již mezi tiskem tohoto čísla „Vinice Páně", bude otisknut v příštím čísle.

Dne 7. července odjíždím s poutí pořádanou Lurdským spolkem na La Salettu, do Paray-le-Monial, Arsu, Lourd, Turina, Milánu a Padovy. Budu tam vzpomínat všech přátel „Vinice Páně", a dne 11. července budu obětovati Mši svatou na La Salettě na Vaše úmysly.

Dr. A. Stříž.

Stigmatisovaný kapucín P. Pius z Pietralciny.

Narodil se r. 1887 v Pietralcině, v provincii beneventské v Italii. Již v letech světové války vyprávěly se o něm podivuhodné věci a po válce se všech končin světa se hrnuli lidé

všech stavů k odlehlému kapucínskému klášteříku San Giovanni Rotondo u Foggie, aby viděli a slyšeli tohoto pokorného kněze, o němž kolovaly tak neuvěřitelné zprávy: čte v tajích svědomí, uzdravuje nemocné přítomné i vzdálené, předpovídá netušené věci, jež se doslova splňují a má stigmata jako sv. František.

V posledních letech zprávy o něm utuchly, neboť některé spisy o něm byly církevní censurou zakázány. Důvodem zákazu byly asi výroky a předpovědi rázu politického, jež se připisovaly P. Piovi a jež buď nepocházely od něho nebo nebyly určeny pro veřejnost.

Nedávno však vydal o něm knihu lékař Dr. Georgio Festa, jenž P. Pia dlouho zblízka pozoroval a na popud představených kapucínského řádu sebranou látku uveřejnil. Tato kniha prošla římskou censurou bez námitky a byla již také přeložena do jiných jazyků. Zde obsah jedné kapitoly:

Obrácení svobodného zednáře.

Cesare Festa - bratranec spisovatelův - povoláním státní zástupce v Janově, náležel od mládí k zednářstvu a zaujímal v lóži vysokou hodnost. Všecky pokusy hluboce věřícího lékaře i jiných příbuzných, směřující k jeho

obrácení, selhávaly. Jeho umíněnost a nepodajná letora neslibovaly ani nejmenší naděje na změnu smýšlení.

R. 1921 tito dva tak nerovní bratranci opět se jednou sešli a s pravou italskou živostí debatovali. Hlavním předmětem jejich rozhovoru tentokrát byl Pater Pius z klášteříku San Giovanni Rotondo. Lékař ho nedávno byl navštívil, i vyprávěl bratranci, jaké nevysvětlitelné zjevy na něm pozoroval. Poukazoval na jeho vnitřní sílu, přísný život a na jeho roztomilý způsob jednání s jinými. Není divu, že v zarputilém zednáři posléze se zrodilo přání poznati onoho vyhlášeného kapucína.

Za několik neděl po onom rozhovoru poslal bratranci lístek z Foggie: „Jsem na cestě ke klášteru San Giovanni, sdělím Ti odtamtud své dojmy.“

Z Foggie vydal se zvědavý cestovatel k Monte Gargano, vypínajícímu se v cípu poloostrova, a na horském svahu uviděl klášteřík. Zanedlouho se potkal se skupinou kapucínů. Když se jich ptal po P. Piovi, jeden z nich k němu přistoupil. Byl to sám P. Pius. Pozdravil příchozího přívětivě a prohodil:

„Vy, milý pane, jste přišel sem za námi? Ale vy přece jste svobodný zednář!" Tázaný přisvědčil a označil též účel zednářství: „potírati Církev s politického hlediska".

P. Pius však nemařil času politikou nebo planým hašteřením. Tiše jako beránek vzal příchozího za ruku a hleděl mu dlouho s něžnou útrpností do očí. Poté ho odvedl stranou a vyprávěl mu tak jasně a úchvatně podobenství o marnotratném synu, že sebevědomí hrdého polemika rychle splaskl. Místo aby rozhořčeně diskutoval a argumentoval jako se svým bratrancem, klekl tento vzdělaný muž k nohám Patera Pia, aby od něho přijal slova útěchy a odpouštějící lásky.

On, který před 25 lety zanechal modlitby a přijímání svátostí a odvracel se od každého kostela, byl náhle přímo omámen velebností věčné Pravdy a Lásky. Vzdal se svých falešných ideálů a přísežně se odřekl zednářství.

Šťasten a jako znovuzrozen odcházel ze

San Giovanni Rotondo. Ne, takhle si nepředstavoval výsledek své návštěvy.

Ve svém domově, v Janově, vedl nyní Cesare Festa vzorný křesťanský život. Často přijímal svaté svátosti. Stykem s osvícenými kněžími byl přiveden k účinné charitativní práci a zůstal vždy mužem modlitby a rozjímání. Vždy nosil v kapse malé Evangelium, do něhož mu P. Pius vepsal větu:

„Blaženi, kdož učelivě přijímají slovo Boží, žárlivě je střeží a věrně naplňují!“

Ještě zajímavá podrobnost z oné doby. Tehdejší milánský arcibiskup kardinál Ratti, dnešní papež Pius XI. organisoval r. 1921 italskou poutní výpravu do Lurd. Také Cesare Festa se jí zúčastnil, věnuje se ještě více obsluze nemocných než své zbožnosti. Tato cesta nezůstala bez následků. Brzy byl otištěn v „Avanti“ a jiných podobných novinách tučným písmem do očí bijící článek: „*Svobodný zednář v Lurdech!*“

Jeden lóžový bratr neprodleně poslal ono číslo Cesaru Festovi na jeho letní sídlo v Piemontu. Ten s úsměvem přelétl předložený cár a napsal odesilateli několik děkovných řádků, mezi nimiž byla věta: „Více ještě než nad případy uzdravení měl jsem příležitost žasnouti nad divy víry.“

Ve všech lóžích italských i okolních byl z toho rozruch. S počátku se jeho nepochopitelná cesta do Lurd vysvětlovala zvědavostí nebo úmysly důkladného studia; nyní nikdo nevěděl, co tomu říci a jak o tom souditi. Byla tudíž svolána mimořádná schůze zednářů, jejímž účelem bylo zaujmouti stanovisko k „případu Festovu“.

O dni a hodině schůze doslechl se též Cesare - a rozhodl se jíti tam a obhájiti věc Boží a věc pravdy. Neposlední pohnutkou k tomu bylo psaníčko, jež právě byl dostal od P. Pia ze San Giovanni.

Po své lurdské pouti mu totiž sdělil své dojmy, ale po dva měsíce nedostával odpovědi. A hle! právě ten večer, kdy se chystal do zednářské schůze - poslední ve svém životě! - přišel dlouho očekávaný dopis a v něm toto povzbuzení milého Otce kapucína:

„Neustávej, přemilý bratře a synu, hledati pravdy a domáhati se nejvyššího Dobra. Buď podajný ke všemu, k čemu tě milost nabádá a vábí. Nestyď se za Krista a za jeho nauku! *Již jest čas bojovati s otevřeným hledím.* Dárce všeho dobra uděl ti všecku potřebnou sílu k tomu."

Není divu, že Cesare Festa vítězně hájil katolické hledisko před tříbodovými bratry, dříve než oficielně složil svou zednářskou hodnost a navždy se s nimi rozešel.

V přítomnosti svého přešťastného bratrance, zmíněného lékaře, byl zanedlouho potom před jesličkami na Ara Caeli v Římě slavnostně přijat za terciáře svatého Františka, takže celá Italie se dověděla o jeho obrácení.

Papež Benedikt XV. nedlouho před svou

smrtí přijal šťastného konvertitu v audienci. Při ní vyjádřil se též o omilostněném kapucínu slovy: „*Oh ano, Pater Pius je opravdu muž Boží. Mnozí o tom pochybovali. Ty však přispěješ k tomu, aby byl poznán...*“

Pravíte: „Ať si lidé přestanou milovati Boha — jen když milují vlast a ctnost.“

Toť jako byste řekli: „Pramálo záleží na tom, prýští-li pramen v horách, jen když nechybí vody v potrubích měst.“

Adam Mickiewicz.

Nevolnictví v království Božím.

Zdůvodnění nauky bl. Grigniona z Montfortu o „svatém nevolnictví".

Z disertační práce Dra Ant. Stříže.

Úvod.

Před Bohem jsou si všichni lidé rovni. Majíť všichni tutéž přirozenost, tytéž mohutnosti tělesné i duševní, týž společný cíl, k němuž mají spěti zachovávajíce zákony, jež jsou rovněž všem lidem společné.

Avšak Tvůrce člověka je též zakladatelem *společnosti* lidské a tím i původcem nerovnosti mezi lidmi, neboť útvar společnosti předpokládá vládu a poslušnost, t. j. rozšíření moci těch, kteří vládnou, a omezení svobody těch, kteří jsou pod mocí.

Ve stavu prvotní spravedlnosti, prýštící z milosti nadpřirozené, nebývalo by bylo poddanství, vyžadované rodinným a společenským řádem, pociťováno jako něco násilného a ponižujícího, neboť při jasnosti poznání vlitého od Boha byla by se vláda vykonávala naprosto rozumně a povinnost podříditi se byla by též se strany poddaných snadno

uznávána jako samozřejmý požadavek rozumu, tedy bylo by to rationale obsequium, a vůle nakloněná jen k dobrému a ovládající nižší mohutnosti nebyla by se vzpírala pokynům nadřízených, kteří taktéž jen s nejčistšími úmysly, bez příměsi sobectví a panovačnosti byli by určovali, co třeba činiti k společnému blahu. Služebnost mezi členy lidské společnosti neměla by rázu nesvobody, jsouc odleskem řádu a souladu, jenž vládne v hierarchii duchů nebeských.

Avšak hřích přivodil nesoulad, více méně příkrý, ve vzájemném poměru držitelů moci a podřízených. To se projevilo hned po prvním hříchu prarodičů v ráji. Již předtím byl muž hlavou ženy, ale při vrozeném souladu nebylo v nadvládě mužově nic příkrého.

Uvolněním a rozpoutáním vášní, sobeckou panovačností, vzpourou a zneužíváním svobody si psychologicky vysvětlíme, že ve společenském životě poměr poddanství se snížil u některých osob i celých vrstev až k úplné téměř nesvobodě, k otroctví. Svoboda je nejcennějším darem člověka a znakem jeho důstojnosti. Zneužívání svobody a nečestné jednání tedy nutně vedlo k tomu, že provinilci byli trestáni omezením nebo i úplným odnětím svobody a vrháni v trvalou závislost.

Tak již patriarcha Noe stíhá kletbou Kanaana: „Zlořečen buď Kanaan! Služebníkem služebníků - *ebed abadim* - bratří svých bude!“ (Gen. 7, 25.)

Sobecká touha po moci působila, že silní jednotlivci využívali slabých a nesamostatných a učinili si z nich pouhé pracovní stroje. Války byly příležitostí k ujařmení celých kmenů a ponenáhlu se vžilo a uzákonilo rozdělení společenských tříd na svobodné a nevolníky. Stavovský rozdíl dospěl mezi pohanskými národy tak daleko, že otroku byla upírána i důstojnost člověka, což vyjádřeno i názvem, kterým Řekové označovali otroka: andrápodon (lidonožec), tedy pouhým specifickým odlišením od čtvernožce — tetrápodon.

Společenské rozvrstvení obyvatelstva na svobodné a nevolníky bylo i u národa židovského, třebas protivy byly mírnější. Ukážeme zde na příčiny, pro které zákon Mojžíšův uznává tento stav a právně upravuje nevolnictví. Ani Ježíš Kristus, obnovitel lidské důstojnosti pro každého člověka a původce nadpřirozeného sbratření všech lidí, jež vykoupil a povýšil na dítky Boží, nezasahuje přímo do řešení tohoto sociálního problému. Nezasazuje se přímo o emancipaci otroků, ba ani se této otázky nedotýká, ač nevolnictví

trvalo v prostředí, v němž žil a působil, jak rovněž ukážeme. Ani apoštolové neberou na sebe úkol lámati pouta nevolnictví. Sporná věta sv. Pavla v prvním listě ke Korintským 7, 21, která v poslední době byla novým výkladem uváděna za doklad emancipační snahy Apoštolovy - a tudíž vyžaduje zvláštního zhodnocení - nedokazuje, že by bylo křesťanství od samého začátku usilovalo o vymanění nevolnictva z právní a sociální nesvobody.

Chceme však ukázati na skutečnost velmi nepříjemnou humanismu a liberalismu - který v Kristu vidí a oceňuje hlavně reformátora názorů na člověka a hlasatele svobody - že totiž Ježíš Kristus i při své neskonalé lásce k chudým a poníženým počítá se stavem nevolnictví jako s danou skutečností a dokonce volí poměr nevolníka k pánu za výstižný příklad poměru člověka k Bohu, jak se má utvářiti v duchu jeho Evangelia. Evangelium je školou dokonalosti. Učí nás dokonale sloužiti Bohu. Nejúplnější službou, nejdokonalejším poddanstvím je stav, ve kterém člověk se vším, co jest a co má, se dává tomu, v němž vidí svého pána, a to jest právě nevolnictví. Evangelium nás učí svatému nevolnictví, t. j. podrobiti se Bohu dokonale, celou svou bytostí. Tomu nás Ježíš Kristus učí i svým pří-

kladem. I on se stal nevolníkem - *zmařil sebe, sám přijav způsobu služebníka* (dúlos = otroka, nevolníka). Touto dokonalou služebností se dospívá k dokonalé svobodě. Jest na snadě, že tento způsob nazírání, povrchním a uvolněným duchům nesympatický, nicméně však jasně vyzařující z Evangelia, má krystalisační působivost k přesné orientaci věřícího člověka, aby co nejdokonaleji upravil svůj poměr k Bohu, abychom *neměli svobodu za zástěru špatnosti, nýbrž jako nevolníci Boží* (1. Petr. 2, 16). Je to pregnantní pravda, které lze s velikým prospěchem využíti zejména v exerciciích. Ostatně netřeba se obávati její nečasovosti pro nynější generaci, neboť liberalismus se vyžívá a mladé pokolení přímo se dožaduje autority a kázně.

Volíme zpravidla výraz „nevolník" - všude tam, kde v hebrejštině nacházíme *ebed*, v řečtině *dúlos*, neboť slovo „služebník" by se mohlo chápati v tom smyslu, jako za nynějších poměrů, kdy sluhové jen pronajímají zaměstnavateli své práce na výpověď, kdežto zase označení „otrok" bývá spojováno s představou hrubé a násilné poroby, která nemívá vždy místa v biblickém pojetí a tím méně se hodí, běží-li o nevolnictví v duchu evangelia Kristova.

I. Vývoj nevolnictví v pohanstvu a v Israeli.

Od otrockého nevolnictví, jež značí vlastnické právo na člověka jakožto na věc, dlužno rozlišovati *poddanství* záležející v tom, že určité skupiny lidí jsou zavázány vzdávati jisté pocty příslušníkům jiného kmene, odváděti jim poplatky, konati pro ně práce, nebo vyloučeny jsou z jistých práv a činností, čímž však osobní svoboda zůstávala v celku nedotčena.

Otroctví nevzniklo u všech národů stejně, ba někde vůbec se nevyvinulo. Na jeho vznik mají vliv různé stupně kultury a prostředí. V dobách, kdy jednotliví kmenové se zabývali lovem, nemohlo otroctví vzniknouti, neboť jednak lovci nepotřebovali poddaných, jednak ani nemohli nad nimi vykonávati svou moc - otroci by jim byli bývali jen přítěží a snadno by se byli útěkem osvobodili. Proto nenacházíme otroctví ani u dnešních kmenů zabývajících se lovem: u Australců, křováků, afrických Pygmejců, obyvatelů Ohňové země, Starosibiřanů, Eskymáků. Jsou to ostatně kmenové nesmělí, kteří se uchýlili do oněch odlehlých končin, aby si uchovali své bytí, poněvadž rozumově ani diplomaticky se ne-

mohli měřiti s kmeny silnějšími a vyspělejšími. Skladištní obchod, s nímž se setkáváme u těchto kmenů, je význačnou známkou jejich bázlivosti a pocitu nerovnosti.

Příznivější půda pro vznik nevolnictví je u kmenů zabývajících se pastevnictvím a zemědělstvím, neboť zde je potřebí pracovních sil, a tu již se projevuje snaha získati si pracovní síly a zajistiti si je trvale. Rozvoj stavitelství vyžaduje ještě většího počtu dělnictva a aby bylo umožněno prováděti velkolepé stavby paláců, chrámů, opevnění a vodovodů, uvalují se v porobu celé vrstvy obyvatelstva válkou nebo ujařmením slabších.

Otroctví právnicky pojímáno záleží v tom, že člověk jest považován za věcné vlastnictví.

Poněvadž pak i vlastnictví mělo u primitivních národů různou povahu, nacházíme úplný rozvoj otroctví ve smyslu soukromého vlastnictví nad člověkem teprve tam, kde aspoň patriarchálním rodinným svazkem je rodinné vlastnictví zdůvodněno.

Proto též je příznačné, že nejdříve vystupují jakožto majitelé otroků ty osobnosti, jež mezi ostatními příslušníky kmenovými mají vyslovené nároky na vlastnictví. Jsou to náčelníci kmenů a kněží.

Družstevní vlastnictví kmenů nese s sebou,

že závislost rovněž má ráz skupinový, takže závislá je celá skupina.

Otroctví v pravém smyslu se vyskytovalo v sunerské době babylonské i předbabylonské. Otroci se rozlišovali od proletářů a patriciů tím, že byli pokládání za zboží. Nejstarším znakem pro otroka je phallus, v němž je značka pohoří, a pro otrokyni vulva a pohoří; tím se poukazuje na muže a ženu z hornatých krajin, obydlených lovci a sběrateli. Otroky byli asi v první řadě cizinci, a to váleční zajatci. Kromě toho vyskytuje se tam též nevolnictví jakožto rukojemství za dluhy a za provinění. Otrok si musil ostříhati vlasy a dostal otrocké znamení.

V nejstarší době byli otroci hlavně ve službách krále a chrámů; soukromníci nedrželi si tehdy četného služebnictva, spokojujíce se několika otrokyněmi; mužských otroků bylo málo. Zvláštní třídu tvořili dvorští otroci, kteří stáli ve službách panovníkových a tím nezřídka nabývali značného vlivu. Také služebnictvo chrámové, původně ponejvíce otroci, později zasvěcení božstvu, zaujímali významné postavení. Otrocké právo záleželo hlavně v tom, že nepoddajní byli státní mocí trestáni, a poranění nebo zabití otroka jiným opravňovalo pána, aby uplatnil proti provi-

nilci nárok na náhradu škody právě tak, jako při poškození majetku. S otroky však se asi nejednalo krutě; otrokyně se stávaly ženinami. Otroci směli si bráti za ženy netoliko služebnice jiného majitele, nýbrž i svobodné dívky. Proti svému prodeji směli otroci, jak se zdá, protestovati. O slavnostech, a zejména o Novém roce se stavovské rozdíly přerušovaly. Smrtí pánovou připadali otroci dědicům, mohli však též býti darováni a prodáni. Propuštění se dálo jednak *adopcí*, čímž otrok se ocital v poměru klienta k svému patronovi, dokud tento žil, jednak *vykoupením*, čímž nabýval ihned úplné svobody. Toto vykoupení se dálo hlavně pomocí přátel, kteří půjčili peníze. Zvláště slušelo se kupcům vykupovati v cizině své krajany z otroctví. Takový kupec býval odškodněn z peněz chrámu své osady nebo od krále. Avšak babylonský otrok, vykoupený některým krajanem v cizině, nabýval po svém návratu do vlasti svobody, patrně proto, že se pokládalo za hanbu, kupovati v cizině své krajany. V assyrské době mnozí otroci se vyšinuli k vynikajícímu postavení. Domácí otroci byli stále doplňováni přílivem otroků cizích. (Meissner, Babylonien u. Assyrien I, 1920.)

Když tedy nevolnictví se vyskytovalo u všech starověkých národů a jevilo se zřízením zcela

přirozeným, netřeba se diviti, že již na prvních stránkách Písma svatého patriarchové se objevují s družinami nevolníků. Souhlasí to s obyčeji jejich rodného území. V Chaldejsku bylo hojně otroků. Byli to cizinci zajatí ve válkách a oběti loupežných vpádů, jež beduini podnikali do Syrie a do Egypta. Používalo se jich k hrubým pracím, k stavbám a vzdělávání polností. Zákon s nimi nakládal jako s dobytkem a pán nad nimi měl právo života a smrti. Neuplatňoval však tohoto práva v plné strohosti, leč v případu neposlušnosti, vzpoury nebo útěku. Otrokům chaldejským se dovolovalo vstupovati v manželství a zakládati rodinu. Byli-li inteligentní, mohli si i nastřádati jmění, aby se osvobodili a čestně se živili.[1]) Takto se nakládalo později i se židy v době jejich zajetí v zemi, která byla kdysi kolébkou jejich předků.

Rovněž v Egyptě, kde na čas prodléval Abraham a později synové Jakobovi, otroctví bujelo. Otroci se získávali z cizinců zajatých ve válce nebo uloupených. Domácí lid nízkých vrstev žil v poddanství pod ochranou pánů a statkářů. Se židy se v poslední době jejich pobytu v Egyptě jednalo jako s pravými otroky,

[1]) Sr. Maspero, Histoire ancienne des peuples de l'Orient classique, Paris 1895, t. 1, p. 742-745.

takže nazývají tuto zemi otrokárnou - beth abádim (Exod. 13, 3 a 14; 20, 2 a 17 a jinde).

Na památnících egyptských spatřujeme zobrazeny otroky v přehojném počtu; muže i ženy, lidi všech barev pleti.

Bylo tudíž v Egyptě hojně otroků, otroci však z krajin kanaanských byli tam zvláště ceněni, jako později též v Řecku a v Římě, kde slova Syrus a Syra, označující jejich původ, tak často se vyskytují, zvláště u spisovatelů veseloher. Byli v údolí Nilském tak četní, že tam „služebník" nazýván byl také semitským slovem ábata.

„Egypťané", dí Soury,[1]) „vždy nad jiné cenili otroky semitské. Drahné století před Aristofanem, jak napsal Chabas, užívají papyry z doby Ramsovy slova „Syrus" v témže smyslu jako klasikové. Karavany, jež se ubíraly Palestinou do Egypta, nedovážely jen vonné věci a balzám, nýbrž dodávaly také na trhy memfidské nebo thebské vybrané otroky.

Abraham již v Egyptě měl služebnictvo a byli to vpravdě nevolníci, neboť je byl dostal od Faraona. Pozoruhodné jest, že ve výpočtu jeho majetku se kladou doprostřed mezi dobytek: „Dostal ovec, hovězího dobytka, oslů,

[1]) J. Soury: Revue de deux mondes, 15. února 1875, str. 808.

služebníků a služebnic, oslic a velbloudů“ (Gen. 12, 16). Když pak se vrátil do země Kanaan a chystal se vytáhnouti do boje, aby vysvobodil Lota, „shromáždil tři sta osmdesát svých ozbrojenců, domorodých to otroků, a hnal se až k Danu“ (Gen. 14, 14).

Zákonodárství mojžíšské o otrocích předpokládá, že nevolnictví po návratu z Egypta bylo i u židů již všeobecné. Rovněž moudré rady o jednání s otroky v Ecclesiastiku.

Tu však se namítá, jak mohl Bůh, jenž zvláštním způsobem vedl a vychovával národ israelský, uznávati nevolnictví, a to nejen nevolnictví z titulu válečného výboje, nýbrž i porobu mezi Israelity samotnými, kteří přec měli v sobě navzájem viděti bratry? Odpověď vyplývá z analogie poměrů manželských. Ač Bůh zamýšlel manželství jakožto přísnou monogamii, připouštěl ve Starém Zákoně více žen a dovoloval propustiti manželku (Deut. 24, 1) „lístkem zápudným“. Bylo to však, jak Spasitel praví (Mt. 19, 8) „pro tvrdost srdce vašeho“. Připouštěl-li tedy Bůh ve věci tak závažné výjimku ze zákona, který jest požadavkem práva přirozeného - a to vzhledem k poměrům a okolnostem, v nichž Israelité žili - není divu, že připouštěl nevolnictví, které se vyvinulo u všech okolních národů a

k jehož vyloučení u Israele nebylo potřebných podmínek. Nevolnictví vyžadovala ostatně již reciprocita, neboť když se Israelité vrátili do zaslíbené země, postupem časů nepřátelští národové okolní při svých vpádech si odváděli mnohé židy v porobu nebo je prodávali na trzích. Tak si počínali i Feničané a Filišťané, kteří je prodávali Řekům. (Sr. Joel 3, 6, Amos 1, 6, 9, I. Malach. 3, 41.) Syrský vojevůdce Nikanor, potřebuje dva tisíce hřiven, nabízel prodati 90 židů za hřivnu, což znamenalo prodej asi 180 tisíc židovských otroků (II. Makab. 3, 41). Jak Egypťané zabírali židy v otroctví, o tom píše Josephus Flavius ve svých „Starožitnostech" XII., 3. a IV., 9. - Domorodé nevolnictví pak bylo odůvodněno jednak zvykovým právem všech okolních národů, jednak příčinami sociálními a mravními a nutností trestních sankcí.

Israelita mohl se do otroctví buď prodati sám (Lev 25, 39) z bídy, nebo stal-li se zlodějem a nemohl-li dáti náhrady, mohl býti do otroctví prodán (Ex. 22, 3). Také otec mohl prodati své děti (Ex. 21, 7). Z pozdějších dob lze uvésti i doklad, že mohl býti prodán dlužník, když nemohl zaplatiti (4. Král. 4, 1).

II. Poměrná mírnost nevolnictví u židů oproti pohanské krutosti.

Zákonodárství mojžíšské neustanovilo otroctví; zastihlo je už zavedené, konstatuje je jakožto skutečnost a upravuje je v ten způsob, že bdí nad životem a důstojností otroků, jak tomu nebylo u žádného národa starověkého. Vždy Písmo sv. pokládá otroctví za jakési ponížení a trest. Chanaan kletbou Noemovou se stává „otrokem otroků svých bratrů" (Gen. IX. 25).

U Řeků a zejména u Římanů otrok byl pokládán za člověka nižšího druhu, za zvíře nebo zboží. Neměl práva a nebylo vůči němu povinností. Pán ho směl užívati jak se mu líbilo, a odníti mu život, aniž by mu bylo se z toho odpovídati. Cizinec, jenž zabil nebo poranil otroka, zaplatil prostě způsobenou škodu, jako by šlo o zvíře. Když zestárl, nebo byl neschopen práce, povrhlo se jím jako starým nářadím.

I Aristoteles uznává oprávněnost otroctví. Kdo podle zákona přírodního nenáleží sobě samému, nýbrž jinému, jest přirozeně otrokem... Je-li někdo nižší než jemu podobní, jako tělo jest nižší duše, zvíře člověka... jest od přirozenosti otrokem... Užitečnost zvířat

a užitečnost otroků se téměř rovnají. (Politika, kn. I., kap. 2.)

V Athenách na 20.000 měšťanů bylo 400.000 otroků, v Korintě 460.000, v Egině 470.000. Na Delu, kdež bylo veliké tržiště na otroky, prodalo se jich až 10.000 za den (Mommsen, Römische Geschichte t. II, p. 75).

V Římě jich bylo na milion. Dobschütz (Urchristliche Gemeinden p. 267) podotýká, že jediný Říman mohl míti k svým službám 10 až 20 tisíc otroků.

Výboji Římanů dostaly se do Říma spousty otroků. Aemilius Paulus prodal 150.000 Epyřanů, Marius po bitvě u Aquae Sextiae 80.000 Teutonů, po bitvě u Vercel 20.000 Cimbrů, César po dobytí Gallie přes milion.

Mohl tedy napsati Tacitus: Máme v rodinách celé národy. *Nationes in familiis habemus* (Ann. XIV, 44).

S otroky se jednalo krutě. Když jeden ze 400 otroků Pedania Sekunda zavraždil svého pána, senát přes odpor lidu rozhodl, aby byli povražděni všichni. Nápis v Ankyře v Galatii, týkající se války Sexta Pompeja r. 38-36 před Kristem, přičítá mu mezi jiným za zásluhu, že na 30.000 uprchlých otroků, kteří se vzbouřili, vrátil jejich pánům k popravě (Mommsen, Res gestae divi Augusti, Berlin 1883, p.

LXXXX) a Appian dodává (De bello civili V, 131), že 6.000 otroků, jejichž páni se nenašli, bylo ukřižováno, každý v městě, z něhož byl uprchl.

Plautus vyjadřuje resignaci otroka vědoucího, jaký osud ho čeká:

> Nač mi hrozíš? Vím, že kříž mi bude hrobem.
> Na ten byli položeni moji předkové: otec, děd, praděd, prapraděd.
>
> *Miles gloriosus* II, 4, 372.

Seneka praví: „Jen se ozve, již je bit holí. Stačí zakašlati, škytnouti, vzlyknouti; jakékoli přerušení ticha velikým trestem se odpykává" (Epist. XLVII).

Namnoze pracovali v Italii otroci spoutáni řetězy: vincti, compediti, alligati, ferratile genus. Otroci, pracující na latifundiích a v průmyslových podnicích, byli zavíráni na noc, a někdy i ve dne v noci, v otrokárnách (ergastulum), často podzemních.

Byl-li dopaden uprchlý otrok, vpálilo se mu žhavým železem znamení. V Brindisi našel se na krku kostry psí obojek s nápisem: *Fugi, tene me* - Uprchl jsem, drž mne.

Před zákonem otrok byl úplně zbaven práv. O tom platil axiom: *Servile caput nullum jus habet.* Čehokoli otrok nabyl, nabýval pro svého pána (Gaius II, 13).

Ani řádné manželství (justae nuptiae) nebylo dovoleno otrokům, nýbrž jen *contubernium*, které pán mohl podle libosti roztrhnouti. Reskript císaře Antonina Pia, uvedený v Digestách, ukazuje jakýsi rys blahovůle k otrokům, ale míněn jest v zájmu pánů. Pro otroky nebylo tedy ani manželství, ani rodiny, ani příbuzenstva.

Nemá práva ani na život, ani na čest. Jen k prostopášnostem se jim popřávala svoboda. Účast na bohoslužbách jim byla zapovědena (Cato, De re rustic., 5).

Jen nevyhladitelný zbytek lidské slušnosti působil jistou umírněnost, zejména, že otrokům zvláště schopným a prokázavším mimořádné služby rodině pánově, se dopřávaly jakési výhody, na př. že směli míti nějaké jmění. Toho též používali otroci k svému vymanění z otroctví.

Někteří páni byli ovšem poněkud soucitnější než zákon; ale zákon upravoval poměry téměř všech otroků a páni měli většinou na tom zájem, aby se drželi předpisů zákona (Sr. Döllinger: Heidentum und Judentum, t. IV., Wallon: Histoire de l'esclavage dans l'antiquité).

U *židů* abodâh - douleia, servitus - byla rovněž pravým nevolnictvím. Kniha Sirachov-

cova 33, 25-32 dává hospodáři rady, jak si počínati s otrokem: „Píce a hůl a břímě oslu, chléb a kázeň a práce otrokovi. Pracuje-li v kázni, hledá odpočinku (t. j. jsa zmořen námahou, nemá myšlení na útěk); uvolni mu ruce, i bude hledat svobody. Jho a otěž shýbají šíji tvrdou, a otroka skloňuje ustavičné zaměstnání.“ Připouští ponižující tresty: „Otroku zlovolnému bití a pouta“ (v. 28) a „Nebude-li poslouchati, shýbej ho pouty“ (v. 30).

Nicméně mělo se s otrokem hebrejským jednati se zvláštní mírností. „Ale přespříliš neukládej žádnému člověku“, připomíná Sirachovec hned dále (v. 30), a s věrnými, podajnými otroky má hospodář jednati jako s bratry: „Máš-li otroka (věrného), budiž tobě jako tvá duše a jako s bratrem s ním nakládej, neboť krvavě jsi ho nabyl (31).

I otrok cizozemec měl úděl poměrně příznivější. Byl-li nadaný, mohl si získati výhodné postavení. Přísl. 17, 2: „Služebník moudrý ovládne syny (pánovy) zpozdilé, a s nimi bude se děliti o dědictví.“ Bylo-li s ním jednáno bezprávně, mohl se dovolávati spravedlnosti. Ijjob praví: „Jestliže nedbal jsem práv svého sluhy neb služky, byli-li ve sporu se mnou, co učiním, jestliže povstane Bůh, co odpovím, bude-li vyšetřovat?“ (31, 13, 14) a odůvod-

ňuje nutnost spravedlnosti k otrokům společným původem od téhož Tvůrce: „Zda tvůrce můj v matčině jej nestvořil těle, a sám nás nevyhnět v matčině lůně?“ (v. 15).

Vyrazil-li pán otroku neb otrokyni oko nebo zub, měli tito podle zákona nárok na propuštění z nevolnictví (Exod. 21, 26, 27).

Byl-li otrok usmrcen, zákon přiznával právo odvety jako na usmrcení svobodného (Exod. 21, 20).

Otrok, který uprchl z cizího území na půdu palestinskou, měl býti ponechán na svobodě (Deuter. 23, 15, 16).

Mravní zákon platil pro otroky a ve prospěch otroků stejně přísně jako pro svobodné, také ve věcech manželských. (Exod. 21, 7-11.)

Rovněž otrok byl vázán předpisy náboženskými a měl podíl na dobrodiních zákona náboženského. (Exod. 20, 10. Deut. 12, 18; 16, 11, 14.)

Konečně ve prospěch hebrejských otroků byla v Israeli výsada milostivého léta, jakož i ustanovení o výkupu otroků (Lev. 25, 39-55, Deut. 15, 12-18; 24, 7).

Z toho všeho patrno, že bylo sice postavení nevolníků u Israelitů značně mírnější než u pohanů, ale nicméně bylo to skutečné nevolnictví.

Příště dále.

Neznámé dopisy Karla Foucaulda.

Pařížské „Etudes, revue catholique d'intérêt général" otiskuje řadu dosud neznámých dopisů apoštola Tuaregů Karla Foucaulda panu Henry de Castries. Dopisy svědčí, s jakou láskou, statečností a zároveň svědomitostí se připravoval mučednicky zesnulý misionář na svůj úkol. Nejen Francie, ale celá kulturní Evropa uctívá nyní památku tohoto muže velkého svými ideály i činy. Nedávno byla v Paříži otevřena pod protektorátem francouzského ministra kolonií T. Steega výstava Karla Foucaulda, bylo tam také vystaveno mnoho jeho kreseb a maleb, jimiž zdobil své svatyně v poušti. Karel Foucauld marně očekával učedníka, jenž by byl vykonavatelem jeho duchovního odkazu. Teprve po jeho smrti rozhodl se žíti podle ideálu Foucauldova František P. Karel Ondřej Poissonier, který vstoupil do řádu v pozdním věku a roku 1930 se odebral do pustých krajin Atlasu, kde si získal pověst „marabuta". Ošetřoval nemocné a sytil ze svých zásob v době hladomoru Tuaregy. Zemřel ve věku 41 let, byv zachvácen tyfem.

Viz článek „Karel Foucald, apoštol Tuaregů" v minulém ročníku „Vinice Páně", str. 292.

Jetřich Lipanský.

I.

JESUS. *Trapistický klášter Notre-Dame-des-Neiges, 23. června 1901.*

Drahý příteli,

mlčení kláštera není mlčením zapomenutí... Nejednou, během oněch dvanácti let požehnané samoty, vzpomínal jsem na Vás a modlil jsem se za Vás. Nedávno mi můj synovec Ludvík sdělil o Vás zprávy, které mne potěšily...

Pro Boha tu zachovávám mlčení a k vůli Němu je zase přerušuji... Je nás tu několik mnichů, kteří se nemůžeme modliti Otče náš, abychom nevzpomínali na ono širé Maroko, kde žije tolik duší, aniž vzdávají chválu Bohu a aniž jsou účastny jeho království a znají božský chléb svaté Eucharistie. Víme, že nutno milovati ony ubohé duše, jako sebe, chceme učiniti s pomocí Boží všecko, co závisí na naší malosti, abychom jim mohli nésti světlo Kristovo a svolali na ně paprsky srdce Ježíšova...

Proto chceme pomoci oněm ubohým, jak bychom si přáli, aby bylo pomoženo nám samým, kdybychom byli na jejich místě. Nechceme založiti na marockých hranicích tra-

pistický klášter, velký a bohatý, nechceme využíti zemědělsky krajinu, ale chceme zříditi jakýsi druh skrovné poustky, kde by několik chudých mnichů se mohlo živiti ovocem a trochou ječmene, jejž by si sami vypěstili, v přísné klausuře, v pokání a v adoraci Nejsvětější Svátosti, aniž by vycházeli z kláštera, aniž by kázali, kteří by však hostili všechny příchozí, dobré i zlé, přátele i nepřátele, moslímy i křesťany... Taková evangelisace, ne slovy, ale přítomností Nejsvětější Svátosti Oltářní, božskou obětí, modlitbou, pokáním, uskutečňováním evangelických ctností, charitou, charitou bratrskou a universální, jež se dělí o poslední sousto chleba se všemi chudými, s hosty, se všemi neznámými, kteří přijdou a přijmou všecko lidské, jak opravdový bratr...

Kde by bylo nejlépe zříditi tuto malou misii? Kde by byla nejpříznivější spáse duší... v místech, kde by bylo lze navázati styky s Marokány... v místech, kde by bylo možno nejlépe se usídliti a učiniti průlom a později vnikati stále hlouběji... která strana je nejpřístupnější evangelisaci... Myslím, že je to jih... zdá se mi, že by bylo nejlépe usídliti se někde u osamělého zdroje vody mezi Aïn-Sefra a Tuatem... Poskytovali bychom skrovné pří-

střeší pocestným, karavanám, a také našim vojínům... Nebojíme se ani námahy ani nebezpečí, naopak, milujeme je a přejeme si je... Nikdo nezná lépe než Vy tuto krajinu: mám k Vám tedy žádost a prosím Vás, abyste mi, jako jste mne vždy zahrnoval laskavostí, i tentokrát ráčil naznačiti, které místo na nejzazším jihu Maroka se Vám zdá nejvhodnější pro naši malou misii.

Poroučím náš skromný plán do Vašich modliteb, jenž tolik milujete Alžír a Maroko. Račte býti ubezpečen mou nejuctivější oddaností.

Váš pokorný sluha v Ježíši:

FR. KAREL JEŽÍŠŮV.

II.

JESUS. *Notre-Dame-des-Neiges, 8. července 1901.*

Drahý příteli,

jak mne dojal Váš vřelý dopis!... Tisíceré díky za Vaše drahocenné a věrné přátelství. Díky také za zprávy, které jste mi poslal a za zprostředkování, které jste mi nabídl. Jsem Vám vděčen z celého srdce...

Ano, máte pravdu, islam vnesl do mého

nitra zmatek... pohled na onu víru, na ony duše, žijící stále v přítomnosti Boží, probouzí ve mně něco většího a pravdivějšího než světské záležitosti. *Ad majora nati sumus...*

Počal jsem studovati islam, a pak Bibli, a pomocí účinné milosti Boží nalezl jsem a obnovil jsem víru svého dětství. Nemohu dosti děkovati Bohu: můj život plyne v milosti a v nepřetržitém okouzlení: ano, drahý příteli, máte pravdu, Bůh mi dal to nejlepší, za což jsem nekonečně vděčný: chtěl bych, abyste věděl, jak jsem šťasten: nedomníval jsem se, že naleznu štěstí, myslel jsem, vstupuje do kláštera, že naleznu jen kříž a objal jsem s radostí milovaného Ježíše, abych ho následoval. Ale třebaže jsem ho tam skutečně nalezl (bez Něho by život nebyl úplný, poněvadž se nepodobá Milovanému), dostalo se mi tolik slastí, že i strasti vyluzují slzy radosti: jest to jasná krajina, pod mraky, ve věčné pravdě a ve věčné radosti: hořekujeme, že tolik duší, které by měly býti účastny onoho štěstí v čase a ve věčnosti, Ho nezná a někdy se Mu vzdalují na vždycky. Ale tento žal, jediný, jenž může zkaliti nesmírné štěstí, jehož jsme účastni při myšlence, že Bůh je Bohem a že Ten, jejž milujeme z celého srdce, je nekonečně a věčně šťasten...

Nečteme profanních knih: ale Vaše kniha není knihou profanní: učí mne lépe znáti moslímy, jež opravdu miluji, učiní mne schopnějším činiti jim dobro, což je mojí vřelou touhou: budu velmi šťasten a vděčen, jestliže mi ji zašlete a budu ji čísti s největší péčí.

Pochopil jste dokonale to, co bych chtěl, zříditi dům modlitby a pohostinství mezi Aïn-Sefrou a Gurarou, abych nechal zářiti Evangelium, Pravdu, Charitu, Ježíše.

Opuštěné oasy, o nichž se zmiňujete, mne velmi zajímají: ale jestliže se ve francouzských posádkách nedostává kněží, byl bych nucen zvoliti si tyto, aby duše, nemocní a umírající, nebyly z mé viny oloupeny o život věčný.

Právě se obracím na Bílé Otce, jichž péči je tato krajina svěřena, nemohu se tam usídliti bez jejich schválení. Až dosáhnu s oné strany potřebného svolení, napíši Vám dlouhý dopis, abych si vyžádal Vaše rady a Vaše podpory, jež mi nabízíte s takovou dobrotivostí a jichž důkladně využiji.

Děkuji znovu a račte býti ubezpečen mou hlubokou úctou a hlubokou oddaností.

Váš pokorný služebník v našem Pánu Ježíši:

FR. KAREL JEŽÍŠŮV.

III.

JESUS. *Notre-Dame-des-Neiges 14. srpna 1901.*

Drahý příteli,

píši co nejdrobněji, abych s Vámi mohl co nejdéle rozmlouvati; po tři týdny těším se z Vašeho pojednání o Islamu... Oh ne, to není četba profanní: přináší mi mnoho dobra příklady, jež oživujete, oněmi posvátnými příklady našich mučedníků Euloga, Flory, Issaka, Bérarda a jejich druhů, příklady moslímů, kteří tak často žili ve ctnosti: šejk-ech-Châraui, Omar II., Mohamed - bojujíce a trpíce pro jediného Boha, nemajíce než dům vystavený svýma rukama a několik velbloudů, a všichni ti první moslímové, ctnostnější než křesťané, proti nimž bojovali: - a také Vaším vlastním příkladem, drahý příteli, neboť Vaše tak seriosní kniha a plod tolika zkušeností a studií je proniknuta pokorou a nestranností, že je nemožné ji čísti a nemilovati Vás, i když, jako já, Vás již dosti miluji.

Žehnám Vám, že jste učinil, co je ve Vašich silách, abyste dal duším dobro pravdy, pokud se týká Islamu a že jste rozptýlil bajky, jež slyšíme s politováním každého dne. Jaký

div, že moslímové si tvoří nesprávné závěry o našem náboženství, když skoro všichni z nás mají tak fantastické závěry o jejich víře? Vy odhalujete pravdu „osudu po způsobu tureckém“ a o „ráji Mohamedově“ a Vy jste podivuhodně vylíčil onu nejzazší a tak krásnou prostotu mravů a onu velkou sebekázeň...

Nemohu než znovu opakovati, že jsem byl velmi poučen Vaší knihou a že jsem v ní nalezl spoustu příkladů k napodobení, včetně příkladu Vašeho...

Drahý příteli, řekl jste mi, že Vaše víra je rozviklána... Dovolte, abych Vám řekl, že kdo miluje pravdu tak jako Vy a kdo má tolik prostředků, aby ji poznal, může ji vždycky nalézti, a tak, třebaže jsem Vám hluboce oddán, přec jen se neznepokojuji o Vás... Dovolte, abych mluvil velmi prostě.

Mnich nežije, leč Bohu, miluje vzhledem k Němu duše z celého vroucího srdce, poněvadž jsou jeho obrazem, jeho dílem, jeho dětmi, jeho miláčky, stvořeny, aby věčně byly účastny Boha, vykoupeny krví Ježíšovou a poněvadž nemohu být stvořen s ním, Láskou nestvořenou a nekonečnou, aniž bych miloval z celého srdce svého, podle jeho slov: Milujte se navzájem, tak lidé poznají, že jste mý-

mi učedníky - nemohu k Vám mluviti, na Vás mysliti, aniž bych Vám přál jediného dobra, jež si přeji i pro sebe: Boha, Boha poznávati, milovati a Jemu sloužiti, v čase a ve věčnosti.

Promiňte mi však, že s Vámi mluvím tak důvěrně, či spíše že Vás neprosím o prominutí, neboť jsem si jist, že mi rozumíte a že se mnou budete souhlasit: *Allah akbar*, Bůh je největší, větší než všecky věci, které můžeme vyjmenovati, ale především zaslouží si našich myšlenek a našich slov, i když mluvíme, i když jste unaven čtením mého dopisu, i když přerušuji tímto dopisem mlčení kláštera, tedy jen proto, abychom Ho lépe mohli poznávati a Jemu sloužiti. Všecko, co nás nevede k tomuto cíli, abychom lépe poznávali Boha a Jemu sloužili, jest časem ztraceným...

Počínám jako Eulog vyznáním: Vaše víra není rozviklána. Moje víra byla dokonale mrtva řadu let: dvanáct let žil jsem bez jakékoli víry: nic se mi nezdálo dosti prokazatelné. Ona lhostejnost, s níž jsou sledována náboženství zcela odlišná, vede, zdá se mi, k zavržení všech. Alespoň mně z mého dětství nezdálo se mi býti nic přijatelno, ani ono 1 = 3 nemohl jsem rozluštiti. Islamism se mi velice líbil pro svou prostotu, pro jednoduchost

dogmat, pro jednoduchost hierarchie, pro jednoduchost morálky, ale viděl jsem zřetelně, že je bez božského základu a že tam není pravdy.

Filosofové jsou všichni v rozporu: já však po dvanáct let nic jsem nepopíral a nic jsem nevěřil, zoufaje nad pravdou a nevěře ani v Boha; žádný důkaz nezdál se mi býti dosti přesvědčivým.

Vše, co říká Eulog o sobě samém, mohu říci o sobě, žil jsem, jak lze žíti, když poslední jiskřička víry uhasla... Jakým zázrakem nekonečné Milosrdenství mne přivedlo zpět z takové dálky? To lze přičítati jen nekonečné dobrotě Toho, jenž řekl sám o sobě: *Quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia eius...* a Jeho všemohoucnosti...

V době, kdy jsem prodléval v Paříži a dal do tisku svůj cestopis o Maroku, setkával jsem se s osobami velmi ctnostnými a velmi křesťanskými a říkal jsem si - promiňte mé přímosti, opakuji-li své myšlenky - že snad toto náboženství není tak nesmyslné, v téže době mě ovládala vnitřní, neobyčejně silná milost, začal jsem choditi do kostela, aniž bych věřil a nedovedl jsem nic lepšího než opakovati během dlouhých hodin tuto podivnou modlitbu: Bože můj, jsi-li, dej, abych Tě poznal.

Pak mi přišla myšlenka, abych se nechal poučiti o onom náboženství, v němž snad lze nalézti onu pravdu, nad níž jsem zoufal.

A řekl jsem si, že nejlépe by bylo, kdyby mne někdo vyučoval katolickému náboženství, tak jako jsem se učil arabštině a jako jsem hledal dobrého *thaleba* pro arabštinu, hledal jsem zkušeného kněze, aby mne vyučoval katolickému náboženství...

Byl mi doporučen velmi vzácný kněz, někdejší žák na École Normale, nalezl jsem ho v jeho zpovědnici a řekl jsem mu, že jsem nepřišel ke zpovědi, poněvadž nevěřím, ale že bych si přál, kdyby mne mohl poučiti o katolickém náboženství... Milostivý Bůh, jenž počal velkolepě dílo mého obrácení, onou vnitřní milostí tak mocnou, jež mne téměř neodolatelně vedla do Církve, toto dílo dokončil: dosud mi neznámý kněz, k němuž jsem se obrátil, vynikající ctností a ještě více dobrotou srdce, stal se mým zpovědníkem a zůstal v oněch patnácti letech, jež uplynuly od té doby, mým nejlepším přítelem. Když jsem uvěřil, že je Bůh, pochopil jsem, že nemohu žíti jinak, než pro Něho... mé řeholní povolání vzniká v téže hodině jako má víra: Bůh je tak veliký! Jak velký je rozdíl mezi Bohem a vším, co není On! V počátcích musela víra

překonávati překážky, měl jsem tolik pochybností, že jsem neuvěřil všemu za jediný den, hned zázraky evangelia se mi zdály neuvěřitelné, hned zas úryvky z koranu mísily se mi do mých modliteb. Ale božská milost a rady mého zpovědníka rozptýlily mračna pochybností... Přál jsem si být řeholníkem, žíti pouze Bohu a konati jen to, co je nejdokonalejší, a to se také stalo...

Můj zpovědník mne nechal čekati tři roky, já pak, touže „vydechnouti před Bohem všecku svou zkázu", jak říká Bossuet, nevěděl jsem, který řád zvoliti: evangelium mne poučovalo, že prvním přikázáním je „milovati Boha z celého srdce svého" a že je třeba všecko obsáhnouti v lásce, každý ví, že láska se snaží v prvé řadě napodobovati, nezbývalo mi tedy nic jiného než vstoupiti do řádu, kde bych mohl nejdokonaleji napodobovati Ježíše. Necítil jsem se schopným napodobovati Jeho veřejný život kázáním: musel jsem tedy napodobovati Jeho skrytý život pokorného a chudého dělníka z Nazaretu. Zdálo se mi, že nikde nelze dosáhnouti ideálu tohoto života, leč v trapistickém klášteře.

Jsem nesmírně vděčen za to, co Bůh mi ponechal z rodinného života, chtěl jsem přinésti

oběť napodobováním Toho, který tolik pro mne učinil, i odebral jsem se před dvanácti lety do jednoho trapistického kláštera v Armenii. Prožil jsem tam šest a půl roku, pak, touže se podobati ještě více Ježíšovi, v touze po ještě větším osamocení a po sebekázni ještě tužší, odešel jsem do Říma a dostalo se mi od generála řádu dovolení, abych se mohl odebrati sám do Nazaretu a žíti tam neznám, po způsobu dělníků, z denní práce, zůstal jsem tam déle než čtyři léta, v ústraní, v osamělosti, v požehnané soustředěnosti, v radosti z oné chudoby a z onoho ponížení, po němž Bůh mi dal tak vroucí touhu, abych Ho následoval.

Je tomu právě rok, co jsem se vydal na cestu do Francie, na radu svého zpovědníka, abych byl vysvěcen na kněze. Až budu vysvěcen, postarám se o to, abych mohl na Sahaře pokračovati „v skrytém životě po způsobu Ježíšovu v Nazaretu“, ne abych kázal, ale abych žil v samotě, v chudobě, v práci a to pro dobro duší, ne slovy, ale modlitbou, svatou obětí, charitou... Snad, až dostanete tyto řádky, nebudu už ve Francii, neboť Bílý Otec má býti jmenován biskupem na Sahaře a jestliže schválí můj plán, může mne povolati do Alžíru, aby se se mnou dohovořil... Jak-

mile budu míti církevní svolení, obrátím se na Vás a budu Vám velmi vděčen - - -

Proč tak obšírné vyznání, drahý příteli? Poněvadž, soudě podle Vašich dvou dopisů, které jste mi s takovou laskavostí napsal, zdá se mi, že Vaše některé podružnější rysy podobají se stavu mého ducha před patnácti lety - ovšem velmi, velmi podružné, na štěstí: neboť Vaše víra je jen poněkud zviklána, kdežto moje byla mrtva, a především Váš život je pln ctnosti a dobrých skutků, zatím co můj, ó běda, byl jich prázden... Onen nekonečný mír, ono skvoucí světlo, ono neměnitelné štěstí, jichž jsem účasten po dvanáct let, budou i Vám údělem na cestě k Bohu, kterou jsem volil i já: modliti se, modliti se co nejvíce, zvoliti si dobrého zpovědníka s velkou obezřetností, úzkostlivě se říditi podle jeho rady, tak jako posloucháme dobrého profesora, čísti, opět čísti a rozjímati evangelium a snažiti se je uskutečňovati v životě.

S těmito třemi věcmi nemůžete nedojíti co nejdříve onoho světla, jež přetvořuje všecky věci života a přeměňuje zemi v nebe, sjednocujíc naši vůli s vůlí Boží... Ježíš řekl: je to Jeho prvé slovo k Jeho apoštolům, Jeho první slovo ke všem těm, kteří mají touhu poznati Ho: *Venite et videte*... Nejprve „přijďte“ tím, že

mne budete následovati a napodobovati a že uskutečníte mé rady, a pak „uvidíte“, že budete se radovati ze světla, v téže míře, jak jste uskutečnil svá předsevzetí.

Venite et videte, já viděl do té míry, svojí zkušeností, pravdu oněch slov, že vám píši tento dopis, abych Vám to řekl...

Co záleží na tom, že nedostatek víry je zjevem všeobecným, že věří jen ženy a děti? Jestliže naše náboženství je pravdou, jestli evangelium je slovem Božím, musíme věřiti a dáti důkaz víry, i kdybychom byli sami v tom ohledu. Ale nedostatek víry není tak všeobecný, jak se zdá. Eliáš se také domníval býti sám a Bůh byl údělem i jiným duším, jež on neznal a jež neskláněly svá kolena před Baalem - - - Podivuji se Vaší učenosti, pronikl jste ke scholastice víc, než leckterý Benediktin, ale víte přec ze zkušenosti, že tam nenajdeme světla: nalezneme je v modlitbě, „proste a bude vám dáno“, nalezneme je ve vytrvalém uskutečňování rad dobrého zpovědníka „kdo vás slyší, mne slyší“, nalezneme je v následování Ježíše, „chce-li mně kdo sloužiti, následuj mne“...

A když učiníme ony tři věci, vejdeme neomylně do plného světla a budeme moci říci s Davidem: *Nox illuminatio mea in deliciis meis*,

neboť Ježíš to slíbil: „Toho, kdo přijde ke mně, neodmítnu.“

Modlím se hodně za Vás. Chtěl bych býti svatý, abych mohl vyprositi pro Vás velké milosti svými modlitbami. Ale poněvadž nejsem, ó běda, ani ctnostný, ani učený, ani rozvážný, ani inteligentní, cítím se neschopen vyprositi pro Vás velká dobra, jež bych chtěl, aby Vám Bůh poskytl, dávám Vám jedinou věc, již mám, svou duši, vyznání svého života. Jsem bezmocný a nicotný, a proto činím pouze to, co mohu, snažím se dáti najevo svou důvěru a svou oddanost, rovněž neomezenou.

Modlete se za tohoto hříšníka, jemuž Bůh prokázal tak velké milosrdenství a buďtež ubezpečen hlubokou a uctivou oddaností Svého nejpokornějšího služebníka, jenž se Vám poroučí v Nejsvětějším Srdci Ježíšově,

FR. KAREL JEŽÍŠŮV.

IV.

Společnost afrických misionářů.
(Bílí otcové.)

JESUS. *Alžír, dne 11. září 1901.*

Drahý příteli,

dostal jsem před několika dny dopis od nejdůst. Otce generála řádu trapistického, v němž mi ukládá, abych Vám poděkoval za Vaše dobrodiní pro jeho řád a Vás poprosil, abyste v této činnosti pokračoval; řekl mi, že nynější zákon o kongregacích nedovoluje činiti přípravy k založení trapistického kláštera u Tuatu: o něco později, jestliže to okolnosti dovolí, uloží mi, abych Vás požádal o Vaši pomoc v této záležitosti.

Ale já osobně prosím Vás dnes o Vaši přátelskou pomoc... Mám již všecka potřebná dovolení se strany církevních úřadů, abych se mohl usaditi, jako jakýsi dobrovolný almužník,[1]) někde na Sahaře, abych našim nemocným vojínům mohl poskytovati náboženskou útěchu a pomoc, především však, aby nikdo nezemřel bez svátostí.

[1]) *Aumonier* = kněz konající duchovní službu v nějaké komunitě neb vojenský duchovní.

Nejedná se nyní o založení kláštera, ještě méně o kázání nebo o cestování, ale abych se usídlil u některé francouzské posádky na Sahaře, kde není kněze, abych tam žil bez jakéhokoli úředního titulu, jako nezávislý kněz, který by každý den těšil v nemocnici choré, přinášel jim svátosti, nad nimi bděl, a když zemrou, křesťansky je pochovával. Mám úmysl usaditi se v Igli, kde není almužníka a kde projdou četná vojska...

Jsem u Bílých Otců v Alžíru na několik dní. Mohl byste mi poslati doporučení, jež uznáte za vhodná, na Vaše přátele v politické koloniální správě? - Byl bych Vám nesmírně vděčen...

Víte, co si přeji: dovolení, abych se mohl usídliti na svůj náklad v Igli a žíti tam bez jakéhokoliv úředního titulu, jako volný kněz, abych mohl poskytovati náboženskou útěchu svým kamarádům ve zbrani. Nežádám ani stravy, ani nic jiného. Nejsem již vlastně trapistou od té doby, co nejdůst. Pater generál mně dovolil odcestovati do Svaté Země. Zůstávám v duchovním spojení s řádem a jsem považován za bratra, ale nenosím už hábit... Jsem *volným knězem.*

Děkuji předem, drahý příteli, za to, co pro mne učiníte. Vy jste byl prvním důvěrníkem

mé touhy po životě na Sahaře, věděl jsem, že obrátím-li se na Vás, nebudu žádati nadarmo... Aniž bych Vás často viděl, měl jsem Vás rád a byl jsem Vám zcela oddán.

Doporučte mne Bohu, Vy přece tak dobře chápete, že jsme stvořeni, abychom se Mu klaněli.

Vzpomínám často na Vás a modlím se za Vás jak nejlépe umím.

Račte přijmouti výraz opravdové oddanosti a hluboké úcty od svého pokorného služebníka, jenž zůstává Váš v Nejsvětějším Srdci Ježíšovu

FR. KAREL JEŽÍŠŮV.

V.

JESUS. *Beni-Abbés, 15. ledna 1901.*

Drahý příteli,

domnívám se, že obdržíte občas zprávy z onoho území, které jste prostudoval a jež Vás tak zajímalo, od svého ubohého přítele, jemuž Vaše rady byly tak užitečné... Mé styky s domorodci jsou nepřetržité a výborné: se Zenaty (to je rodové jméno, jež si tu dávají Imazirové z ksuru), dělícími se na Chleuhy a

Haratiny, ta dvě jména mají tu smysl poněkud odlišnější než na západě: zde Chleuha neznamená totéž co bílý Amazir, nýbrž svobodný Amazir, Haratin neznamená černý Amazir, ale služebný Amazir, který je připoután ke hroudě. Chleuhové jsou většinou bílí, Haratinové většinou barevní, ale setkáme se i s výjimkami, s kočovnými Araby (zde jsou všichni příslušníky kmene Renanma), a s otroky...

Největší ranou tohoto území je otroctví; domníval jsem se až do tohoto dne, po tom, co jsem viděl v Maroku a co lze tak často slyšeti v Alžíru a v Orientu, že otroctví u moslímů není zlé, nyní, když důvěrně hovořím každého dne, zvláště v nepřítomnosti pánů, s mnoha otroky (je jich poměrně málo v ksurech, jejichž obyvatelstvo je dosti pracovité, velmi četní jsou u nomádů, vzhledem k jejich lenosti a pýše, z téhož důvodu převládají v zaujích), vidím, že jsem se mýlil: příliš mnoho práce (čerpání vody k zalévání palmových hájů), bití každý den, žádná strava, ani oděv a když se pokusí utéci - což se stává často - pronásledují je s puškou v ruce a jestliže je dostihnou živé, zmrzačí je nadosmrti tím, že jim přikovají koule na obě nohy... A zvláštností otroctví tohoto kraje je: že páni využivše

otroků, pokud jim byli potřebni k denní práci, nechají je jinak blouditi, aby si sehnali potravu, jak mohou...

Není jiného prostředku proti této hanbě a nespravedlnosti, než osvobození: osvobození nebude míti zjevných následků v ksurech, leč snad pro hrubé marabuty; co se týká nomádů, budou nuceni vyvarovati se své lenosti a své pýchy - to také bude úspěchem - nebo musejí najímati služebníky na měsíc nebo na rok, místo otroků - toto řešení je velmi pravdě podobné a velmi prosté...

Bezpochyby bude nomádům a marabutům nepříjemné viděti konec současného režimu, ale tohoto konce a zrušení otroctví je nezbytně třeba, je to požadavek spravedlnosti a práva, a konečně zrušení otroctví bude jen ku prospěchu kraje, neboť nyní otroci pracují co nejméně (proč pracovati? Pán si ponechá vše: ať pracují nebo ne, i když z toho nic nemají, i když nedostanou nic k jídlu), a ksuřané nemají tolik práce, kolik by chtěli (otroci ji z části vykonají); až ustane otroctví, všichni otroci budou pracovati, poněvadž práce bude odměňována, ksuřané budou závoditi s otroky a budou pracovati více, konečně několik Arabů naučí se také znenáhla pracovati...

Je bezmeznou nemravností krásti děti ve

věku čtyř nebo pěti let rodinám v Sudanu a držeti je zde násilím, když zde přece vládnou francouzské úřady, jež vlastně jsou spoluvinny oním lupičstvím a nesvobodou oněch nešťastníků... Jakýkoliv důvod hospodářský nebo politický nemůže omluviti takovou nemravnost, takovou nespravedlnost... Prosím Vás snažně, drahý příteli, Vy, jenž máte možnost to učiniti, abyste se zmínil o onom veřejném, dovoleném otroctví, trpěném ve francouzské zemi, a prosím Vás, abyste pokud budete moci, snažil se zabrániti tomuto zlu.

S Bohem, drahý příteli, každého jitra Vás doporoučím při mši svaté Pánu našemu.

Od 2. prosince sídlí Nejsvětější Svátost trvale v Beni-Abbés. Modlete se za mne i za všechny duše těchto krajů. Do svých bědných a ubohých modliteb uzavírám i paní de Castries, račte ji požádati, aby se modlila trochu za mne k Ježíši a za všecky duše, které mne obklopují kol kolem a tlumočte jí projev mé úcty.

Račte přijmouti, drahý příteli, projev mé hluboké a opravdové oddanosti. Váš nejpokornější sluha oddaný v Srdci našeho Pána Ježíše

FR. KAREL JEŽÍŠŮV.

Ve škole svatého Josefa.

Hélène Borgéová, Lyon.

Jeho Svatost Pius XI. vzbudil podiv katolického světa, když položil „velikou akci katolické Církve proti světovému bezbožectví komunismu“[1]) pod zvláštní ochranu sv. Josefa.

Jest ovšem pravda, že sv. Josef náleží světu práce a že „poznal z trpké zkušenosti chudobu sám na sobě i se svatou rodinou, jejíž byl hlavou bdělou a milující“[1]); stejně je zřejmo, že komunistický blud zachvacuje obzvláště třídu dělnickou, dávaje jí naději, že přejde k útoku v drsném zápase, jímž je její život... Není tu však jakýsi nepoměr mezi zmíněným zlem, tímto „komunismem bolševickým a bezbožeckým, který zamýšlí zvrátiti sociální řád a strhnouti až do základů křesťanskou civilisaci“[1]) a mezi mírným lékem proti němu, který se navrhuje z příkladu sv. Josefa: „upřímná obnova soukromého i veřejného života podle zásad evangelia“?

Naopak zdá se, že nejvyšší Velekněz byl božsky inspirován, když postavil proti tomu všemu hrozbu tak závažnou, což může samo napraviti celého člověka, a když nás přivádí

[1]) Encyklika „Divini Redemptoris“, 19. III. 1937.

k učení Kristovu, aby sám účinně zápasil proti hnutí, které nechce nic menšího než potlačiti Boha...

Zvolený prostředek je právě tak jistý jako jednoduchý, neboť křesťanský život, opřený jednou o pevné ctnosti rodinné, vyzařuje navenek do života společenského...

Ale jak přiměti každého křesťana, aby žil tak, v hrdinství, které jediné Bůh zná, opakuje bez ustání tato skrytá úsilí, vniterné vlákno v jeho úloze jakožto člověka?

V tom je vliv sv. Josefa, osměluji se to říci, rozhodný. Neboť, může-li časem zůstati v duši jistá přirozená hrdost, když se přibližujeme Kristu-Bohočlověku, možno-li okoušeti v kultu Panny Marie jakousi sladkou něžnost umělce, pak jen *víra* má své místo tam, kde jde o sv. Josefa. A je třeba poznati již hluboce svou vlastní bídu, abychom se podivovali ideálnímu tesaři nazaretskému, je třeba vážiti si vnitřního života, jak zaslouží, abychom milovali tohoto muže mlčení, kterého Bůh vede ve snu, velikána, pronikajícího v rozjímání vždy až k výšinám úlohy, jež se vymyká obvyklosti, vždy tichého a pohotového přijmouti i nejhorší překvapení.

Sama o sobě jeho postava se nám stane líbeznou podle míry našeho nadpřirozeného

života, ale zdaž není prozřetelnostně určen k tomu, aby nám odhalil tuto božskou důvěrnost, která také z nás učiní světce? A zdaž nezískáme tuto „ctnosti zásluhu“,[1]) které si Církev žádá tak naléhavě na Duchu sv. pro všechny věřící, snáze pod vedením učitele, jenž tak dobře zná náš život a jeho nesnáze? Čeho se nám tedy nedostává k tomu, abychom se mohli vystaviti hlubokému vlivu sv. Josefa? Myslím, že nám chybí prostě pochopiti celou cenu jeho důvěrnosti s Bohem a přáti si jí opravdově: tehdy neprůhledná mlha, která zahaluje jeho silnou osobnost, stane se nám průzračnou a světec se nám objeví... Ale ihned, mlče sám o sobě, přitáhne nás mezi chudé lidi, chudé zevně nebo vnitřně; seznámí nás s těmi, „kteří neměli úspěch“, hřích to, jejž svět neodpouští; ukáže nám existence, buď podobné jeho životu věrností jejich odpovědi, nebo zmírající celičké ve veliké opuštěnosti srdce, nebo ubíjené nenávistí, nebo lidi na pokraji zoufalství...; ale vždy uvidíme skrze srdce Josefovo tyto ubohé životy, zaplavené přes všechna utrpení jeho láskou...

Vezměte „jeho knihu“ (Francis Jammes: Kniha o sv. Josefu), knihu, kterou by mohl podepsati svou rukou. A tyto stránky, na kte-

[1]) „.... Da virtutis meritum...“, svatodušní sekvence.

rých se mísí radost i bolest, nad nimiž se vznáší veliké milosrdenství Boží, chce nám dnes čísti, věda, že se hned jimi staneme lepšími.

„Ochraňuj, svatý Josefe, ubohých služebných, které se stěhují do pekla měst, do té zalidněné pustiny, kde je pláč, kde již není práva ani na skromnou lásku, kde se na ně utrhují, kde ukládají o jejich ubohé tělo, kde chléb, jejž jedí, již nemá příchuti lásky. Malé opuštěné děvče je tak ubohé...“[1])

To je řeč všech lidí a všech dob, jednotlivců stejně jako davu, tak volá dnes „Křesťanská mládež dělnická“ (jocisté):

„Vy, růže převelmi rudé krví, prolitou v práci, jak je spravedlivo, že obklopujete tento kříž! Strasti mladého učedníka, z nichž mají lidé smích, i strasti starce, opuštěného na sklonku života, bolesti všech matek, bolesti, z nichž jsou spleteny všecky kolébky, ano i kolébky prázdné..., trýzně jednotvárného dne i práce na noční směně, smutku služebné, cítící příliš svou osamělost v podkrovní světničce, muky bojujícího, zmítaného v ohni útoků... utrpení, pevný tmele celé obce, tvé místo je tady a je čas, abys sem předstoupilo!“[2])

[1]) Jammes, Kniha o sv. Josefu, III.
[2]) Ze sborníku, vydaného k 10. výročí J. O. C.

Nejsou-li tyto stránky ozvěnou jedna druhé? Zdaž nejsou živeny týmž duchem, i při rozdílném rámci, hrubším pro továrnu, mírnějším pro venkov baskické krajiny?

A zdaž další slova neshrnují ideál každých zásnub jocistů, jako i každého křesťanského domova? Soustřeďme se, abychom jim naslouchali:

„... Kdybyste žili za časů, kdy náš Pán byl na zemi, věřím, že by byl usedl u krbu, který zakládáte, poněvadž by tam nalezl dvě srdce, sjednocená v prostinké dobrotě... Spojeny jeden s druhým poplynou vaše životy v pokoji a vy budete bedlivě střežiti, aby nic nezkalilo jejich proudu, abyste v něm mohli pozorovati každý den trochu odlesku Svaté rodiny.“[1])

Prostota srdce, toť vskutku pouto, které přitahuje navždy ubohé životy k tomu, který je vyvolává tak láskyplně. „... Všichni chválí tebe, svatý Josefe, který jsi poznal v tuhém boji stín smrti, vznášející se nad tvým Bohem, i vyprahlost úst pod sluncem pouště... a všechnu bídu a každou smrt a celou lásku drobných lidí, kteří se ti podobají.“[1])

Nuže, nedivme se, představují-li se nám jejich postavy pod vzezřením zcela všedním; je to kontrast úmyslný, aby na nich vynikla

[1]) Kniha o sv. Josefu, X.

„ona nadpřirozená ušlechtilost, na níž všechny pozemské pocty a bohatství jsou jen prachem...“

Z toho, co se zdá ničím, z každodenní všednosti vychází celý obzor nádherných věcí, neboť Josef je tu jen proto, aby opatroval Ježíše, ukazoval nám jej, dával nám ho; tam, kde je milován, tryská křesťanský život rozlévaje se...

Hle, to je velkolepé ovoce „jeho knihy“, ovoce, se kterým nejvyšší Velekněz počítal, svěřuje „Vzoru dělníků“ velikou úlohu vůdce pro věc Boží na zemi. Opravdu, nikdo nemůže čísti tyto stránky aniž pocítí hluboké, tiché a sladké pohnutí, podobné vánku, který ohlašuje duši věrné příchod Ducha Svatého; nikdo nemůže zavříti tuto knížku, aniž se pohříží ihned do radosti ze svého postavení, i sebeskromnějšího, aniž se poněkud dotkne hybné síly vnitřního života, aniž nabude víry v ducha chudoby, prostoty a modlitby, aby vytvořil „tato nová nebesa i tuto novou zemi“,[1]) po nichž hladovíme a žízníme - jako sv. Petr, jako Pius XI....

Tu již jsme v ovzduší, kde jediné láska má místo; kde z každé z předvedených podrobností se vynořuje vítězící duchovnost: „V té-

[1]) Zakončení Encykliky „Divini Redemptoris“.

to atmosféře, jež vyzařuje z tebe, sv. Josefe, odhalils mi nekonečnou cenu i nejmenšího stvoření a nejnepatrnější věci...“[1]) Nenacházíme v této úctě ke každé duši, milované Bohem a vykoupené Kristem, rozhodnou odpověď nepravé mystice, která nám přináší „pseudoideál spravedlnosti, rovnosti a bratrství v práci“[1]) a „olupuje lidskou osobnost o vše, na čem se zakládá její důstojnost... upírajíc lidskému životu všechen posvátný a duchovní ráz?“[2])

Pracujme i my, každý ve svém, třeba i malém okruhu působnosti, abychom uspíšili tento mír, po němž tak všichni touží, „mír Kristův v království Kristově“[1]) a dejme se proto do školy sv. Josefa! Následujme ho hodně blízko, až si osvojíme vznešenou víru z posledních řádků „jeho knihy“: „Josef nyní kráčí před námi. On. Nebe se přibližuje. A vše ostatní není nic více než pasáčkův kouř, jenž se již rozptýlil.“[3])

[1]) Jammes, Kniha o sv. Josefu, XX.
[2]) Encyklika „Divini Redemptoris“.
[3]) Jammes, Kniha o sv. Josefu, XXII.

Mexická mučednice katolické akce.

Zprávy z Mexika dosvědčují, že v této zemi není ještě míru. Přes to, že revoluce již po léta řídí kormidlo státu, nedošla klidu. Toť znamením každé revoluce. Dospělo-li se k cíli - k diktatuře, domnívali bychom se, že nastane klid. Ale tomu tak není! Revoluce se střídají. Vidíme to dnes v Rusku, v Mexiku a ve Španělích.

V Mexiku dosavad neskončilo mučednictví. Otec Dragon z Tovaryšstva Ježíšova podává zprávu o hrdince víry Marii de la Luz Conacho, jež v roce 1934 padla za oběť pronásledování. Je nazývána prvomučednicí katolické akce.

Byla neděle, když Homer Margalli dne 30. prosince shromáždil svoji bezbožnou mládež, aby podnikl útok na kostel v Coyoacanu. Mělo se to státi nazítří o desáté, v době, kdy děti přijdou do kostela na mši svatou. Tehdy jevila se zvláště příznivá příležitost, aby kostel byl zapálen! Již před devátou hodinou shromáždilo se na občině asi šedesát mladíků v černočervených uniformách. Margalli je očekával, aby všem dal po revolveru a deseti

nábojích. K tomu jim bylo ještě statečně naléváno koňaku, aby byla podnícena „odvaha" mladých revolucionářů. Útok měl započíti za volání „ať žije revoluce". Jenom ať se nebojí. Vždyť v Mexiku vládne Garrido a Garrido jest jejich ochránce!

Všechno bylo opatřeno. Policie dostala rozkaz, aby se neukázala na jevišti. Bude-li zapotřebí, utekou chlapci do obecního domu, budou tam bezpečni, nic se jim nestane. Ať se o to pokusí! Obecní dům je naproti kostelu. V parku asi třicet metrů od kostela tyčí se misijní kříž. Pověsí se naň revoluční prapor. Na podstavci kříže bude postaven obraz vůdce Margalliho. Někteří ze skupiny mladých „hrdinů" mají promluvy. Řeční se stále totéž: posměch z papeže, z církve, biskupů, duchovních. Pustě se kleje a rouhá. Koňak dává lidem výmluvnost.

Mnozí z lidu starostlivě hledí na ten shon a jsou znepokojeni. Hlásí věřícím hrozící nebezpečí. Nejvíce pozornosti budí svými nestoudnými řečmi patnáctiletý řečník. Jeho slova zřejmě naznačují účel, proč jsou zde. Ví, oč jde, a hlásá svým soudruhům:

„Osvobozenecké hnutí v Tabascu jest povinno povražditi všechny mnichy, zbořiti kostely a zničiti náboženství. Obrazy a kos-

tely buďtež spáleny. Spoleháme na podporu vlády, jež sympaticky vítá naše hnutí a pomáhá mu. Ani president republiky nebude s to, aby nás zadržel, neboť v Mexiku poroučí Garrido!"

Takhle mluvil oné neděle ráno tento mladý revolucionář před coyoacanským kostelem. Svědci dotvrzují ona slova, jak je byli slyšeli. Jako požár šíří se celou farností - „chtějí zničiti náš kostel"!

Tou dobou byla Maria de la Luz doma. Jakmile se toho doslechla, rozhodla se, že si pospíší ke kostelu, aby ho hájila. Maria de la Luz je dvacetisedmiletá horlivá učitelka katechismu. Ví, že v kostele je dvěstě jejích bývalých žáků. Jest nutno jim pomoci! Maria sice je právě nemocna, bez otálení však praví své sestře Lupitě, aby ihned s ní šla. Maria de la Luz je si vědoma, že je to v tomto pozemském životě její poslední cesta. Rychle se ještě obleče ve svůj nejkrásnější šat. Aby vyšla svému ženichu v ústrety v nejkrásnějším oděvu. „Proč se tak pěkně strojíš?" vzrušeně se tázala sestra. Odvětila: „A neměli bychom se obléci v nejkrásnější šat, jejž máme, jdeme-li hájiti Krista Krále?" Za deset minut jsou obě u kostela. Obešly sad, z něhož k nim doznívá hlu-

čení rudých. Tak dospěly ke kostelu. Kdosi z rudých oddělil se od své roty a blíží se k oběma sestrám. Ví, co se stane. Zastaví tedy dívky a praví jim: „Příliš se nechlubte, že jste katoličky, dnes dopoledne uvidíte strašné věci!" - „Nemáme strachu," odpověděla Maria de la Luz, „jsme připraveny, abychom zemřely pro Krista Krále, bude-li toho zapotřebí, a jsme spokojeny, bude-li to možno."

Zatím se v sakristii připravoval duchovní na mši svatou. Dívky jdou k němu a varují ho před nastávajícími věcmi. Dobrák farář se domnívá, že nebezpečí nebude příliš veliké. Oblékl se v mešní roucha a počal sloužiti mši svatou. Za hluku rudé mládeže, jenž proniká i do kostela, pronáší kněz u oltáře slova: „Introibo ad altare Dei... Quare tristis es anima mea et quare conturbas me?"

Maria de la Luz zůstala u kostelních vrat. Řekla si: Vrazí-li sem tudy, tedy půjdou přes mou mrtvolu. Zcela klidna očekává, co se stane. Její sestra Lupita stojí jí po boku. A na blízku jsou ještě některé jiné dívky. U vchodu sedí také ochrnutý žebrák.

Tehdy přichází ke skupině dívek rudý oděnec. Je z Coyoacanu. Býval žákem Marie de la Luz na katechismu. Ještě ho připravovala na první svaté přijímání! Zdá se, že ho tlačí

svědomí, i promlouvá ke své učitelce, kterou by rád zachránil: „Slečno, prosím vás, nezdržujte se tu. Právě se chystáme, že zapálíme kostel.“ Maria však neodchází ze svého místa. Vyzvání se „Sanctus“!

Tu jako by nějaká zuřivost posedla zástup rudé mládeže. Klejí, divošsky křičí a blíží se. „Ať zhynou kněžouři!“ - „Ať žije revoluce!“ - „Zatracená církev - pryč s ní.“ Bylo dáno znamení k útoku. Vtom ozve se hlas volající do kostela: „Kdo má odvahu, přistup k vratům!“ Asi dvacet lidí spěchá ke dveřím. Několik dělníků - dívky - několik matek s dětmi na rukou. V popředí stojí katechetka Maria de la Luz.

Nyní je si i duchovní vědom nebezpečí, v němž se ocitl. Obává se znesvěcení a proto požil svaté hostie. Zatím matky a dívky odvedly v bezpečí pobočními dveřmi svoje dítky. Vně kostela hromadí se lid v podrážděné náladě. Ježto je rudým zřejmo, že se nedostanou do kostela, leda přes mrtvoly těchto zmužilých, shromážděných u brány, tím zuřivěji klejí a běsní. Jejich pekelnému křiku odpovídají od kostelních vrat hlasy odvážlivců: „Ať žije Kristus Král! - Ať žije naše milá Paní Guadelupská!“

Vůdce roty, synovec Garrida Canabala,

stojí na podstavci misijního kříže a na chvíli neví, co činit. Kterýsi katolík povzbuzuje svoji paní slovy: „Křič taky jako Maria de la Luz - ať žije Kristus Král! I v Římě kdysi prétorové dali prvním křesťanům, aby se rozhodli: buď aby zapřeli Krista a sloužili modlám - nebo aby zemřeli."

Tu náhle volá celá ta smečka na strážce kostelních vrat: „Zapřete Krista!" - Vyňali revolvery. Za křiku „ať žije revoluce" vrhli se na bezbranné. „Ať žije Kristus..." nedokončivši větu padá - statečná katechetka Maria de la Luz! Výstřel ji zasáhl do středu hrudi. Maria klesla do náručí své sestry. Před kostelními dveřmi vznikl zmatek. Zbabělí nemohou dovnitř. Před vchodem krvácejíc leží mladá katechetka. Její sestra omdlela. I jiné se kácí. Když Lupita procitla, ležela vedle ní u kostelních vrat její umírající sestra.

Rudí zbabělci, vystřílevše svoje náboje, odtáhli ze strachu před zuřivostí sbíhajícího se lidu. Byli tu mrtví i ranění. Zbabělci utekli se do obecního domu - kam pod záštitu před hněvem lidu je vpustil statečný vůdce, aby za nimi ihned uzavřel dveře.

Marii de la Luz, jíž krev uniká ranou, udělil kněz ještě poslední pomazání.

Umírá v kostele - ale kostel je zachráněn.

Modlitba presidenta republiky.

Generál Justo, president republiky Argentinské modlil se při eucharistickém kongresu v Buenos Aires r. 1934 před vystavenou Velebnou Svátostí modlitbu, jejíž nejvýznačnější věty zde uvádíme:

„Pane všehomíra, Bože národů, velkých i nepatrných, Osvětiteli, jenž vedeš člověka neproniknutelným tajemstvím života, Bože Evangelia, jemuž svědectví vydává naděje přírody z jara i naděje lidstva při zrození člověka; Bože odpuštění, milosrdenství a lásky... My cítíme tvou přítomnost, ó Pane, ve všem stvoření i tehdy, když náš ubohý duch jí nedovede postihnouti, my cítíme tvou přítomnost v nesmírné harmonii světů, ve světle kroužících hvězd, jež naplňují oblohu, i v nádherném divadle přírody... Milujeme Tě a dobrořečíme Tobě s oním žhoucím zápalem, jejž jsi vznítil v našich srdcích... Vyslyš, ó Pane, modlitbu, kterou k Tobě vysílá jeden z nejpokornějších služebníků Tvých, jenž od svých spoluobčanů byl určen, aby jako vůdce řídil jejich osudy ve chvílích nejtěžšího uchýlení tvorů od Tvé božské vůle. Blíží se k Tobě v zastoupení všech svých bra-

tří, kteří obývají tuto zemi, Argentincům od Tebe svěřenou. Ten, jenž již při své nástupní přísaze sliboval svému lidu věrně a oddaně sloužiti a Tebe o pomoc vzýval, modlí se nyní s tímto národem, aby tím podal veřejný, upřímný a slavnostní důkaz své vděčnosti, své víry a své lásky. V hrdém vědomí, že se smí cítiti Tvým poddaným, přichází, aby Ti poděkoval za bohaté dary, jež Tvá ruka sesypala na tuto vlast, v níž lidé nejrůznějších čeledí nalézají blaho. Přichází s vědomím, že Ti nemůže dáti, co by Tebe bylo hodno, ale podává Ti svou lásku, svou víru, své tužby...

Ježíši, náš Vykupiteli, viz zde u svých nohou věřícího, jenž k Tobě volá: Všemohoucí Pane, dej, aby na tento národ sestoupil Tvůj mír a aby vládl v srdcích všech Tvých synů, v jejich rodinách, v celém národě, v Americe, v celém lidstvu, jež tolik potřebuje míru a tolik trpí a úpí, poněvadž opustilo Tvou božskou cestu. Pane národů, jehož vůlí jest, aby člověk, jehož jsi stvořil k svému obrazu, bojoval o své povznesení, dej, aby se zušlechťoval v míru se svými bratry, s čistým svědomím a s radostným klidem srdce, jenž vykvétá ze svornosti... Pane, požehnej všem! Tvé požehnání sestup na naši vlast. Pane, rač ji ochraňovati!“

DUCHOVNÍ PÍSNĚ „VINICE PÁNĚ“

I. řada:

1. Zdrávas Panno, koruno všech svatých.
   Mešní píseň mariánská.
2. Pokoj věčný.
   Mešní píseň za zemřelé.
3. Smiluj se, Otče věčný.
   Mešní píseň ke cti bl. Anežky.
4. Vyslyš proseb našich hlas.
   Mešní píseň k sv. Antonínu Paduánskému.
5. Pastýřko chudá.
   Píseň k sv. Bernadetě.
6. Pod ochranu Tvou.
   Antifona pro jednohlasý sbor.
7. Vesel se nebes Královno.
   Velikonoční antifona.

Texty písní jsou od Vl. Hornova, nápěvy od Dra O. Stanovského a O. A. Tichého.

Nápěvy s průvodem varhan 6 Kč. Texty k písním číslo 1.—5. na dvojlístcích, 50 výtisků za 5 Kč.

II. řada:

8. *Josef Blatný:* Panenko čistá.
   Píseň k P. Marii pro dvouhlasý sbor na slova Fr. Kašpara.
9. *Josef Blatný:* Paní, smutných těšitelko.
   Pro dvouhlasý sbor na slova Fr. Odvalila.
10. *Otto A. Tichý:* Zdrávas, Hvězdo mořská.
    Na slova církv. hymnu pro jednohlasý sbor.
11. *O. Stanovský:* Dvě písně k sňatku.
    Na slova A. Stříže pro jednohlasý nebo smíšený sbor.

Nápěvy s průvodem varhan za 6 Kč. (Texty zvlášť nejsou vydány.)

Všichni, kdož dosud objednali tyto písně, jsou nadšeni jejich melodikou, svérázností a přístupností. Též kritika se o nich vyslovuje s nevšedním uznáním. *Čekáme též od Vás brzkou objednávku!*

Manuel Cálvez:

MAMERTO ESQUIÚ
řeholník a biskup

Ze španělštiny přeložili Marie Baušová a R. J. Slabý. S úvodním listem Dra Jaroslava Ovečky S. J. - Vydalo Cyrilo-Metodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze. Cena 25 Kč, váz. 32 Kč.

V Argentině pod Kordillerami vykvetl v 19. století život podivuhodného františkána Mamerta Esquiú, jenž mocně zasáhl do osudů oné země. Svými mimořádnými vlohami kazatelskými upoutával na sebe pozornost, ale tak se bál popularity, že odešel z vlasti a odmítl i hodnost biskupskou. Teprve po návratu ze Svaté Země, kde se cele pohroužil do rozjímání utrpení Páně, přijal úřad biskupský. - Povolaného životopisce nalezl v Manueli Cálvezovi. Je to nejčelnější spisovatel současné Argentiny, hluboce věřící, zakladatel a předseda Pen-klubu v Buenos Aires. V těchto dnech navštíví Prahu. Děkujeme překladatelům i vydavateli, že nám umožnili poznati osobnost velikého muže v tomto skvělém vylíčení.

Arnošt Hello:

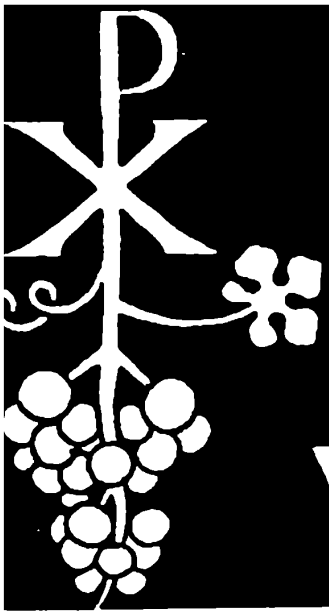
POSTAVY SVATÝCH

Přeložil Sigismund Bouška. Ve sbírce „Ver sacrum" vydal Ladislav Kuncíř v Praze. S obrazovými přílohami. Cena 33 Kč, váz. 48 Kč.

„Fysiognomie Svatých" vyšlé česky již před 30 lety pod titulem „Podobizny Svatých" měly značný vliv na náboženskou kulturu naší doby. Kniha byla však už dávno rozebrána a bylo třeba ji znovu vydati, neboť mezi všemi knihami o Svatých zaujímá zcela zvláštní vynikající místo pro originální způsob, jakým Arnošt Hello, veliký kontemplátor, dovede patřiti na svaté a postřehnouti na každém právě to, co nejvíce charakterisuje jejich osobnost. Je opravdu duchovním zážitkem a uměleckým požitkem četba těchto 33 statí. Překlad Bouškův pro toto nové vydání přehlédl a zdokonalil výborný tlumočník francouzských autorů Otto Albert Tichý, od něhož máme překlad Hellovy knihy „Slova Boží". - Opatřte si tuto knihu a používejte jí za příležitostné dary.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze-Dejvicích 676. Toto číslo vydáno 27. června 1938. Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze. - Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegr. v Praze č. 91.529-VII-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 47.

VINICE PÁNĚ

Abbé Louis Jamin, kaplan Svaté Panny Chudých z Banneux, mluví v Praze. - Z alokuce Msgra Ludvíka-Josefa Kerkhofse, biskupa liéžského, o otázce banneuxské. - Československá národní pouť v Lurdech 1938. - Dr. Ant. Stříž: Nevolnictví v království Božím. III. Nevolnictví na počátku Nového Zákona. IV. Ježíš Kristus a nevolnictví. V. Apoštolové a nevolnictví. VI. Smýšlení sv. Augustina. - Admirál H. Joubert: Baskická otázka. - Henri Massis: Franco a Francie. - Za zesnulou sestrou mistra Ant. Dvořáka.

Všimněte si druhé strany obálky!

V PRAZE-DEJVICÍCH 676

ROČNÍK DEVÁTÝ, ČÍSLO 4

Vinice Páně 1938

náboženský věstník

Řídí a vydává *Dr. Ant. Stříž*. Redakce a administrace *v Praze-Dejvicích 676* (Sadová 3). Telefon č. 70362.

Celoroční předplatné Kč 10·—; jednotlivá čísla po Kč 2·—.

Platí se připojenou složenkou, číslo šekového konta 45.648.

V úpravě Břetislava Štorma tiskne Průmyslová tiskárna v Praze VII.

Expediční upozornění

Odběratelům, kteří dosud neposlali předplatné na tento ročník, přikládáme do tohoto čísla složenku a prosíme, aby každý, kdo má složenku v tomto čísle, bez odkladu nám předplatné poukázal. Rovněž kdo dluhuje ještě předplatné za ročník minulý. Nezapomeňte!

Sešity „Vinice Páně", pojednávající o zjeveních v Banneux a v Beauraingu, nemůžeme již dodávati jednotlivě, poněvadž by je bylo dlužno bráti z kompletních ročníků, jež by tím zůstaly kusé. Proto kdo chcete své známé poučiti o těchto významných událostech, doporučte jim, ať si opatří celé příslušné ročníky - sedmý a osmý - po 10 Kč. Naleznou tam přec vesměs pozoruhodné články, stejně aktuální jako v čase uveřejnění.

Sešity „Vinice Páně" ročníku VI. jsou ještě jednotlivě na skladě, možno tedy ještě objednati zvláště:

Zjevení Panny Marie ve Fatimě (2 Kč) a zajímavý doplněk:

Svědkové zjevení Panny Marie ve Fatimě (2 Kč),

Skrytý život sv. Bernadety, pasačky lurdské (2 Kč), obsahující též stručné vylíčení zjevení lurdských.

Objednejte pro své známé, dokud jsou jednotlivá čísla na skladě.

Abbé Louis Jamin, kaplan Svaté Panny Chudých z Banneux, mluví v Praze.

Podáváme zde obsah řeči abbé Jamina, přednesené v neděli 22. května u sv. Anny v Praze. Pro tisk ji ještě některými podrobnostmi doplnil.

Drazí přátelé!

Přicházím ponejprv do vaší krásné země. Těšil jsem se na tuto návštěvu, neboť jsem věděl, že zde naleznu mnoho oddaných přátel, ctitelů Svaté Panny Chudých a členů Mezinárodní unie modliteb, která byla založena k uskutečnění jejích přání. Byl jsem

pozván do Rumunska, abych tam o svatodušních svátcích sloužil první Mši svatou v kapli právě dostavěné, zasvěcené Svaté Panně Chudých, a to mi bylo vítanou příležitostí, abych navštívil také vaši vlast a shlédl památnosti vašeho krásného hlavního města. Vkročil jsem na českou půdu právě v den, kdy vojenské šiky vaše stanuly na hranicích, což je mi podnětem, abych se zde s vámi modlil za odvrácení hrozícího nebezpečí.

Sešli jste se zde v tak hojném počtu očekávajíce, že vám povím něco o událostech v Banneux a o stavu, v jakém se nachází řešení jejich s hlediska církevního. Vyličovati celý postup zjevení by nás zde dlouho zdrželo a ani toho není třeba, neboť jste o nich dostatečně poučeni z pojednání, jež o nich napsal ve „Vinici Páně" dobře informovaný abbé Stříž. Omezím se tedy jen na některé podrobnosti.

Nejdůst. pan biskup liéžský (lutyšský) Msgr Kerkhof, jenž býval mým duchovním vůdcem a zpovědníkem za pobytu v semináři i po vysvěcení, jmenoval mě duchovním správcem osady Banneux. Neznal jsem dříve této vsi a shledal jsem, že byla z nejubožejších v celé diecési, pustá i v oboru náboženském. A nejubožejší rodinou v té osadě

byla rodina Becova, chudá, osamělá, náboženský netečná. A ze všech dětí, které jsem vyučoval náboženství, byla právě dívka z této rodiny, Marietta, nejzanedbanější. Málokdy se ukázala na katechesi a později po několik měsíců jsem ji ani nespatřil a marně jsem se po ní ptal. Až dne 16. ledna 1933 přišla ke mně její družka Josefina Léonardová a oznamovala mi, že Marietta viděla Svatou Pannu. Odbyl jsem to jako dětskou ilusi. Ve středu 18. ledna uviděl jsem Mariettu v kostele, kde už dlouho jsem ji nebyl viděl, a ještě více jsem se podivil, že zůstala i na katechesi, pozorně a vážně sledujíc výklad. Poněvadž pak zatím už se ve vsi hovořilo o jejím vidění, zavolal jsem si ji po katechesi na faru a ptal se, co dalo podnět k těm řečem. Zatím co mi dívka vyprávěla a odpovídala na dotazy, znamenal jsem si její výpovědi, aniž jsem si tvořil úsudek. Nakonec jsem jí vložil na srdce, aby na to už nemyslila, nikde o tom nemluvila, ale aby se hodně modlila a uctívala Pannu Marii. Téhož dne večer však došlo k novému zjevení a následovala další. Otec Mariettin sám přišel - po tak dlouhé době našel cestu k svému duchovnímu pastýři i k zpovědnici! - a vyprávěl o podivných změnách, jež pozo-

ruje na dítěti. Marietta pak přicházela se svěřovat se vším, co viděla a slyšela v následujících dnech. Pečlivě jsem vše znamenal, ale nedal najevo žádného zájmu, a k domu Becovu a k místu zjevení schválně jsem se po celou tu dobu nepřiblížil.

Když už se po vsi i v okolí hovořilo o zjeveních a přicházeli tam lidé, aby pili z pramene, který byl Mariettě ukázán, nezbývalo než zpraviti o věci pana biskupa. Z mé zprávy poznal pan biskup, že v celé věci nevidím už pouhé dětské přeludy, a věnoval jí vážnou pozornost. První, co učinil, bylo, že požádal všecky časopisy, aby prozatím vůbec se zdržely diskuse o věci banneuxské, poněvadž se jí bude sám důkladně zabývati. Bylo to moudré opatření. Vždyť víme, jaké nepříjemnosti byly způsobeny ve věci beauraingské právě tím, že nevčasně a nevhodně se na ni vrhla smečka bojovných literátů. Pana biskupa liéžského uposlechly i redakce liberálních listů z úcty k jeho osobě. Požívať všeobecné úcty a oddané lásky nejen ve své diecési, ale v celé Belgii pro svou neobyčejnou bystrost ducha, zbožnost a vzdělanost. Vědělo se, že u něho je věc v nejbezpečnějších rukou.

Pan biskup se souhlasem celého episko-

pátu belgického ustanovil nejdříve lékařskou komisi, aby věc důkladně prozkoumala. Podkladem byly již první písemné záznamy pořízené již v prvních dnech za výslechů Marietty, jejích rodičů a svědků. Byly to záznamy kněží, lékařů, psychologů a jiných váž-ných osobností. Lékařská komise zkoumala dále a po roce shrnula výsledek svého šetření ve větu: „Věc banneuxská nenáleží do oboru lékařství; bylo by třeba nových prvků, dosud neznámých, aby jí byl přičítán původ přirozený“ (Dr. G. Charleroi).

Poté jmenoval pan biskup druhou komisi, z pěti theologů, pod předsednictvím Msgra Dra Lerouxe, známého hloubkou svého ducha a kritičností. Tato komise zasedala *83krát*, a ač její úsudek nebyl dosud úředně prohlášen, z počínání pana biskupa, jenž tolikrát již dal najevo svůj vřelý poměr k věcem banneuxským, každý vyčte, že jest osobně o nadpřirozeném rázu zjevení úplně přesvědčen.

Vždyť ochotně schválil, aby na místě zjevení byla vystavěna „kaplička“, jíž si Svatá Panna přála; schválil ustavení družstva *Caritas*, jež by zakoupilo domek rodiny Becovy se zahrádkou a přilehlým pozemkem; schválil, aby byl zakoupen nedaleký zámek a

upraven v hospic pro nemocné; schválil Mezinárodní unii modliteb, ustavenou v intencích zjevení. Když pan biskup pozoroval, jak příval poutníků stále roste a že nelze dostáti novým úkolům bez újmy duchovní správy, svěřil faru jinému spolubratru a mně vyhradil péči o pouti, správu zřízených ústavů a vedení Unie modliteb. Často se dává informovati o všem, co se děje v Banneux. Milé jsou mu také zprávy, jež docházejí občas z Prahy, a bude jistě velmi potěšen, až mu budu vyprávěti - a to již za tři dni, neboť se sejdeme na eucharistickém kongrese v Budapešti - o vaší tak hojné a srdečné účasti na této konferenci. Když k němu zajíždím do Liége, rád používá někdy mého úctyhodně starého auta k příležitostným vyjížďkám. Nazývá tuto rachotinu „autem Svaté Panny Chudých". Měl také dříve auto, ale prodal je, nechtěje si dopřávati tohoto přepychu, když jiní strádají. V tom pozorujete další krásný rys povahy tohoto apoštolského biskupa.

Ale - tážete se - proč nevydal dosud pan biskup autoritativní prohlášení? Na to odpovídám: V Belgii, poněvadž je to malá země, vydává závažnější projevy zpravidla celý episkopát společně. Proto byl výsledek

diecésního procesu předložen mezidiecésní komisi. A ví se, že ve věcech tohoto druhu církevní autorita vždy spíše váhá než spěchá. Avšak Jeho Excelence pan biskup liéžský jasně vyslovil svou osobní víru, a to v slavnostní alokuci pronesené 16. ledna 1938 v basilice sv. Martina v Liége na zahájení mariánského jubilejního roku.[1]) Vyjadřuje v ní naději, že k zakončení tohoto mariánského jubilea, jež se skončí právě v den šestého výročí prvního zjevení v Banneux, bude vydáno slavnostní prohlášení episkopátu.

Rádi byste také věděli, co se děje s Mariettou. Setrvává dále v řádové nemocnici v Liége ošetřujíc nemocné. Pan biskup má často příležitost hovořiti s ní a pozorovati ji. Minulého roku však se stalo něco zvláštního. Tato zdravá, veselá dívka náhle pocítila velmi prudké bolesti v noze, patrně v kosti. Po čase bolesti přešly, ale od té doby se vracejí, vždy se stejnou prudkostí. Lékařům se dosud nepodařilo zjistiti původ a povahu této nemoci. Je to snad začátek utrpení, jež je jí připraveno jako jiným duším, jež byly poctěny zvláštní přízní nebes? Marietta střeží

[1]) Část této alokuce, v níž mluví Msgr Kerkhofs o věci banneuxské, otiskujeme na dalších stránkách.

si své tajemství, jež jí bylo svěřeno Svatou Pannou, ale z některých jejích poznámek, prohozených při různých příležitostech, lze souditi, že si je vědoma, že její pobyt na světě bude krátký. Snad právě se zřetelem k budoucím těžkým zkouškám řekla jí Svatá Panna: „Budu se modliti za tebe!“ Proto vás prosím, drazí přátelé, modlete se i vy za Mariettu, aby vítězně bojovala.

Konečně dlužno poukázati, že kromě tolika uzdravení, k nimž dochází v Banneux i v celém světě vzýváním Svaté Panny Chudých a používáním vody z jejího pramene - každé číslo měsíčníku „*Banneux-Notre-Dame*“ přináší řadu dokladů - zvláštní požehnání spočívá na všem, co se v Banneux podniká. Již v prvním roce po zjeveních byla tam z darů poutníků vystavěna „kapličkа“, v níž 850 tabulek „ex voto“ hlásá vděčnost uzdravených. Kupovaly se pozemky, stavěly budovy s nepatrnými zálohami, a vždy bylo vše včas zaplaceno. Nyní se staví nový hospic pro nemocné a poutníky, a ač nebývá často v pokladně ani haléře, přece pro den výplaty se sejde potřebná částka.

Příznačné je také rozšíření Mezinárodní unie modliteb. Rozšířila se opravdu mezi všecky národy. Čítá již přes 360.000 členů.

Naším odznakem je pěticípá hvězda, v jejímž středu je pramen. Značí milosti, jež se skrze Marii rozlévají do všech pěti dílů světa. Vždyť Svatá Panna přišla „pro všecky národy" a plně zasluhuje názvu *Paní národů.*

V Rumunsku se snaží využíti slíbené přízně a pomoci *Paní národů*, Panny Chudých. Jeho Excelence Msgr Alexander Nicolescu, arcibiskup východního ritu v Blaji, daroval pozemek na stavbu kaple Svaté Panny Chudých a kaple byla vystavěna jen z příspěvků chudých věřících přesně podle plánů kaple banneuxské. Hned po vykonaném svěcení zasvětí tam pan arcibiskup svou diecési Svaté Panně Chudých, a to s dvojím zvláštním úmyslem: aby Svatá Panna uchránila jejich domovinu nebezpečí bezbožeckého komunismu a aby způsobila návrat rozkolníků k jednotě Církve.

Vaše vlast, drazí přátelé, prožívá těžké chvíle. Ale také pro váš národ přišla Svatá Panna. Důvěřujte v ni a přičiňte se, aby ona mohla důvěřovati ve vás. Děkuji jménem Svaté Panny vám všem, kteří rozšiřujete úctu k ní, zvláště... A než vám řeknu „Na shledanou", dovolte mi, abych vyslovil přání: aby také ve vaší vlasti brzy byla vystavěna kaple ke cti Svaté Panny Chudých, na

zajištění její ochrany a pomoci. Jistě se leckde u vás projektuje stavba kaple neb kostelíku, třeba na venkově. Proč by nemohla býti zasvěcena Svaté Panně Chudých a vystavěna přesně podle vzoru kaple banneuxské? Nejlépe někde u lesa, aby podobnost byla úplnější. Podrobné plány bychom ochotně zapůjčili. Měli byste „české Banneux" pro ty, kdož do Belgie nemohou putovati. A mohu vás skoro ujistiti, že nejdůst. pan biskup liéžský by sám přijel kapli posvětiti. Budu doporoučeti uskutečnění tohoto přání Svaté Panně v její kapli na místě zjevení v Banneux a všem, kdož se ujmete této myšlenky a přispějete k jejímu uskutečnění - ať jste zde nebo tuto zprávu budete čísti - volám již předem ze srdce: *Merci!* Děkuji vám!

Abbé Louis Jamin vykonal s námi potom pobožnost se vzýváním Svaté Panny Chudých a modlitbami za nemocné a udělil svátostné požehnání. V pondělí dovezl ho p. Ant. Doseděl do Staré Boleslavě, kdež uctil naše Paladium a mučednictví sv. Václava. V úterý pak sloužil Mši svatou u Pražského Jezulátka. V revui „Banneux" vzpomíná na návštěvu našich posvátných míst.

Kdo by byl ochoten darovati pozemek na vhodném místě pro kapli? Nebo kdo aspoň ví o takovém pozemku, který by bylo možno získati? Prosíme, oznamte nám! *Dr. Stříž.*

Z alokuce Msgra Kerkhofse, biskupa liéžského,

pronesené 16. ledna 1938 v basilice sv. Martina v Liége na zahájení mariánského jubilejního roku.

Na které úmysly bude slaven tento mariánský rok? Především na veliké hlavní úmysly našeho Svatého Otce: za dosažení míru mezi národy, svobody Církve a jejího vítězství nad bezbožeckým a hmotařským komunismem, za rozšíření víry mezi pohany a národy odkřesťaněnými.

Nadto v naší vlastní diecési za obnovu křesťanského života a vzrůst úcty k Eucharistii a k Svaté Panně.

Posléze jako o *zvláštní milost* budeme prositi o šťastný a rychlý výsledek kanonického procesu, týkajícího se věci banneuxské.

Co do tohoto posledního úmyslu rád bych vás varoval proti dvojí lhostejnosti: lhostejnosti k samému faktu „zjevení" a lhostejnosti vzhledem k naší osobní účasti na uznání tohoto faktu.

Nebuďme lhostejni k faktu zjevení.

Setkáváme se s osobami, jež říkají: „Já se

držím Evangelia a pravd definovaných Církví. Víra nepotřebuje všech těch zjevení. Proto se o ně nezajímám."

Těm, kteří takto mluví, mohlo by se poukázati na zjevení lurdská a v Paray-le-Monial; mohlo by se jim připomenouti, že konec konců Pán sám a Svatá Panna vědí lépe než kdokoli, co je vhodné pro ně i pro nás. Ale spokojím se tím, že rozliším, co v jejich řeči je pravdivého a co nikoli.

Je pravda, že naše katolická víra nikterak nespočívá na takových zjeveních; je též pravda, že tato víra nám neukládá v ně věřiti.

Ale kromě těchto nutných základů náboženských, kromě dogmat, jimž učí Církev, není nic, co by mohlo nebo mělo zajímati věřícího? Vše, co je schopno probuditi víru, oživiti zbožnost, posíliti důvěru, obrátiti a zachrániti duše - zdaž nezasluhuje našeho zájmu? Vzpomeňte na zázračné děje ze života takového sv. Františka Xaverského, nebo z doby nám bližší, takového sv. faráře arsského, nebo Dona Bosca! Nejsme povinni je věřiti; ale přece kdo by se odvažoval popírati, že velmi podporovaly apoštolát a poslání těchto mužů Božích?

Pokud jde o Svatou Pannu, víra nás učí, že jest v nebesích, že tam vládne v slávě a že

se tam nicméně zajímá účinně o své dítky na zemi.

Ale předpokládáme-li, že nás přichází navštívit, zjevujíc se tomu neb onomu z nás a slibujíc zvláštní milosti pro ty, kdož ji přijdou vzývat na místě jejího zjevení, nebyl by to nový citelný důkaz blahovolné dobroty a mateřské péče naší nebeské Matky? Nebyl by to projev způsobilý roznítiti naši vděčnost, naši důvěru, naši oddanost k ní? A došlo-li k takové návštěvě, u nás, v naší vlasti, v naší diecési, neměli bychom se z toho radovati a čerpati z toho posilu?

Není tomu dávno, celá Belgie věděla dobře, že máme v Bruselu roztomilou královnu, od srdce dobrou, prostou a soucitnou. A přece když někdy se královně Astridě zalíbilo opustiti královský palác a ukázati se v některé naší lidové čtvrti nebo vstoupiti do některé chudé domácnosti a tam se důvěrně baviti s matkou, objímati malé děti a zanechávati jim dárky královské štědrosti, nemyslíte, že taková návštěva přibližovala panovnici ještě více srdci jejího lidu a oblažovala zvláště rodinu, čtvrt, město poctěné touto přízní?

A pomyslete nyní, že jednoho dne se dozvíme, z pramene vážného a s důkazy při nejmenším pravděpodobnými, o této druhé

skutečnosti: nikoli již královna pozemská, nýbrž Královna nebeská, Královna všech andělů a svatých, Matka mého Spasitele a Boha, jakož i má vlastní Matka ráčila vyjíti ze svého paláce nebeského a přijíti k nám, do ubohé vesničky této diecése, a usmála se na chudé děvčátko z dělnické rodiny, naznačila své jméno, o sobě nové a smyslem staré, schopné v každém případě dojmouti každého, kdo si je vědom své chudoby, ať hmotné či duchovní, slíbila uleviti nemocným a zmírniti utrpení, naše i všech národů, ukázala jemně na příbytek Ježíše-Hostie a třikrát nám opakovala evangelické poselství o ustavičné modlitbě - přiznávám se, že taková zvěst mne nenechává lhostejným a věřím také, že každý, kdo chová srdce synovské k Svaté Panně, bude sdíleti mé pohnutí.

A jedním z prvních účinků tohoto pohnutí bude bezpochyby u všech touha lépe poznati tyto události, prozkoumati jejich základ, přispěti podle možnosti k jejich úplnému objasnění.

Nebuďme lhostejni k uznání faktu.

Tu se potkáváme s druhou lhostejností, vyhlašovanou napořád, jež praví: „Jest věcí Církve zjednati jasno v těch věcech. Nechme ji jednati. Já zatím se tím nezabývám."

Tato řeč obsahuje též dobrou pravdu a špatný závěr.

Ovšem, přísluší církevní autoritě vysloviti autentické rozhodnutí v takových případech, usoudí-li to za vhodné. Může, podle okolností, buď se zdržeti jakéhokoli positivního zásahu, nebo chopiti se studia té věci a po prozkoumání buď zamítnouti ony zjevy nebo upustiti od jakéhokoli prohlášení o nich, nebo schváliti pobožnost s případným rozhodnutím, že se zakládá na skutečnostech sdostatek podepřených.

Je vám známo, bratří, že co se týče Banneux, nebylo dosud prohlášeno žádné oficiální rozhodnutí. Diecésní komise skončila dlouhé a podrobné šetření, a její zpráva, jako zpráva komise beauraingské, jest dále zkoumána v Malines, kdež bude podrobena tribunálu metropolitnímu.

Dejme tomu, že vaše jednomyslné přání se splní a soud *schválí* úctu k Naší Paní z Banneux: nepozorujete nesmírný dosah takového rozhodnutí? Byla by to radost pro miliony věřících, byl by to pro mnohé konec jejich váhání, byl by mohutný a trvalý rozmach a možno říci všeobecný, kultu Panny Chudých!

Ale to vše je ještě dosud budoucnost. Má-

me však zatím čekati s rukama složenýma v klín?

Jistě nikoliv! Především není nutno opírati se jen o autentický úsudek Církve k připuštění pravdivosti zjevení banneuxských; možno je přijímati buď na základě osobního studia faktů uvažovaných o sobě, v jejich vývoji, v jejich účincích, nebo na základě autority osob, jejichž moudrost, opatrnost a zbožnost známe; nebo na základě zvláštních dobrodiní, jichž se nám dostalo od Panny Chudých.

Toto osobní přesvědčení se může vtěliti v soukromé projevy zbožnosti, ve vzývání Matky Boží z Banneux, užívání vody z Pramene, pouti k její svatyni. Ti, jimž se dostalo nějaké mimořádné milosti, mohou ji s užitkem oznámiti na příslušných místech.

Avšak hlavní součinnost, přístupná všem a ukládající se všem, je součinnost modlitby.

Nezapomínejte, že případné významné rozhodnutí má býti prohlášeno lidmi; čím rychleji a čím úplněji budou ujasněni ve příčině těchto událostí, tím snadnější a ráznější bude jejich úsudek. Modlitba může jim zjednati potřebné osvícení, vtisknouti jejich zkoumání vhodný směr, ano i získati pro ně zázračné důkazy, schopné rozptýliti poslední váhání.

Bratří! Po několik let spojuji svou modlitbu s modlitbami mnoha jiných, kněží i laiků, aby pravda v této věci zazářila. Nevěřím, že tyto modlitby až dosud byly nadarmo, ano doufám, že tohoto roku, kdy celá diecése se bude modliti na týž úmysl, ukáže se konečný úspěch našich úsilí. Poněvadž takové oficiální uznání události banneuxské není milostí individuální ani pouze místní, poněvadž to jest nesmírná milost kolektivní, diecésní, ano všeobecná, dlužno, podle pravidelných cest Prozřetelnosti, domáhati se jí modlitbou společnou, všeobecnou a zejména diecésní. Jaká radost pro nás všecky, kdyby bylo možno na zakončení tohoto mariánského roku v neděli 15. ledna 1939 - o šestém výročí prvního zjevení - slaviti zde tento úspěch!

Panno požehnaná, Naše Paní, rozpomeň se, že jsi vpravdě matkou všech! Rač shlédnouti na všecky svými mateřskými pohledy: na chudé, abys jim pomohla, na nemocné, abys jim ulevila, na ztrápené, abys je potěšila; na hříšníky, abys je obrátila, na věrné, abys jim vymohla horlivosti; slovem - na všecky, aby se všichni skrze Tebe přiblížili k Ježíši, svému Spasiteli, Tvému Synu, jenž s Otcem a Duchem Svatým živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Československá národní pout v Lurdech 14.-17. července 1938

Lurdský známý týdeník *Le Journal de la Grotte* uveřejnil v čísle z 31. července tento článek:

Přijdou? či že by nepřišli?...

Kladli jsme si tuto otázku, neboť od té doby, co se zapsali do seznamu poutních výprav na rok 1938, událo se mnoho věcí ve střední Evropě, které by byly mohly zabrániti uskutečnění jejich záměru... Ale přes úzkosti, jež svíraly jejich vlastenecké srdce, oni nikterak neoslábli ve svém rozhodnutí, ba naopak se v něm ještě utvrdili.

Zdolavše tedy všecky překážky, dostavili se v počtu 147 (6 nemocných) pod vedením Msgre dr. Antonína Stříže a jeho spolupracovníků profesora Dominika Trnky, generálního tajemníka Lurdského spolku, a P. Vincence Straňáka O. P.

Neměli čeho litovati, neboť všude - opakovali nám to s nadšením - ať již v Arsu,

u Panny Marie Fourvièreské, na La Salettě nebo v Lurdech byli uvítáni velmi přátelsky a velmi srdečně.

Náhodnou, ale opravdu významnou shodou okolností příjezd a uvedení jejich poutní výpravy do jeskyně zjevení připadaly na 14. červenec, kdy se konaly po celé Francii národní slavnosti, v té Francii, jež drží právě ochrannou ruku nad Československem. Kněží a poutníci českoslovenští se tedy s dvojnásobnou horlivostí modlili za oba spřátelené a spojenecké národy při mších svatých, jež byly slouženy ihned potom u rozličných oltářů v basilice svatého růžence.

Kázání obstaralo několik kněží z poutní výpravy, a jak si snadno pomyslíme, jejich předmětem byl mír, tak žádoucí všem srdcím. Mír, to první ze všech dober, jehož si každý přeje, ale jež každý více méně vědomě porušuje a jež bylo slíbeno jen lidem dobré vůle.

Za jakých podmínek se ho tedy lze nadíti? Když prostě odklidíme příčiny nepokoje, to jest hříchy, jenž plodí válku jako logický důsledek rozpoutaných vášní a spravedlivý trest uráženého Pána.

Je tedy dlužno odříci se hříchu, je se třeba káti za minulé hříchy osobní i za ty, jimiž

hřešil celý národ; je třeba odčiňovati své viny skutky milosrdenství, konejšiti Boží hněv usilovnou modlitbou. Je třeba poučovati a přiváděti k pravdě zbloudilé jak domluvami a důkazy, tak zvláště i dobrým příkladem a modlitbou.

Dovedeme si představiti, jak hluboko dojímaly tyto výzvy poutníky, svírané úzkostí pod stálým ohrožením se strany nikdy neukojených sousedů. Jejich city se ovšem projevují vroucností jejich modliteb a tou tklivou zadumaností, jež proniká všecky jejich zpěvy. Zejména jsme si všimli dosud nevydané písně k svaté Bernardetě, jejíž slova jsou od Msgra Hornova a nápěv od Msgra Stanovského.

Jeho Excelence pan biskup Choquet vyslovil těmto hodným lidem, dříve než opustili Lurdy, své velmi přátelské city sympatie a přání všeho nejlepšího. Poutníci byli velmi dojati laskavostí nového pana biskupa.

Po událostech posledních dnů budete tyto projevy sympatie Francouzů k našemu národu čísti se zatrpklým úsměvem. Ale nezapomínejte, že nelze ztotožňovati francouzský katolický lid s nespolehlivými a rozkladnými živly, jimiž je Francie oslabována . . .

Při loučení vyzvali jsme s kazatelny u lurdské jeskyně francouzsky všechny přítomné, aby se modlili za těžce zkoušený náš národ a všichni hned se s námi modlili, mnozí s pláčem. *Sž.*

Nevolnictví v království Božím.

Zdůvodnění nauky bl. Grigniona z Montfortu o „svatém nevolnictví".

Z disertační práce Dra Ant. Stříže.

III. Nevolnictví na počátku Nového zákona.

Dříve než přihlédneme k nevolnictví, jak se nám jeví z knih Nového zákona, vizme, jaký obraz nám poskytují prameny židovské o právním a osobním postavení otroků na přelomu Starého a Nového zákona. Se strany liberalismu rádo se poukazuje na velikou lidumilnost, jaká vládla v židovstvu po jejich vypuzení z Palestiny. Vůči židovským otrokům doporučuje prý Talmud „blahovolné a blahosklonné počínání", vzhledem k nežidovským přimlouvá prý se Talmud za jednání v jádru laskavé. Některé tvrdé zákony sluší prý přičítati vlivu římskému (T. André, L'esclavage chez les anciens Hébreux, p. 42, 150). V tom se jeví jasné tendence: ukázati, že Talmud má zrovna tak vyspělou a ušlechtilou morálku jako křesťanství. Leč skutečnost s tím nesouhlasí. P. J. Hershon (Genesis with a talmu-

dical Commentary) uvedl plno talmudických a rabínských míst, z nichž je patrno, jak hluboko vězí pokřesťanská židovská morálka.

Jest spíše pravděpodobno, že v době Kristově, kdy židovstvo bylo silně promíseno pohany, jednalo se s otroky tvrději než v dobách dřívějších, a to právě vlivem pohanských obyčejů.

Obraz, jaký nám podává Halakha, ukazuje, že stav nevolníků se v době novozákonní valně nelišil od dob předchozích. Sr. Hermann L. Strack, Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch. XXVI. Exkurs: Das altjüdische Sklavenwesen, München 1928.

IV. Ježíš Kristus a nevolnictví.

Skutečné nevolnictví bylo v Palestině i v době působení Ježíše Krista. Nevyskytovalo se ovšem v tom rozsahu a v té příkrosti, jako v říši římské, neboť v Palestině nebylo velkoměst, latifundií a velkoprůmyslu a poměry byly bližší dobám patriarchálním a nemohli v té době židé míti otroků cizozemců, poněvadž nebylo válečných výbojů. Bylo však jistě dosti případů, že insolventní dlužníci propadli v nevolnictví a země byla promísena pohany,

namnoze zámožnými, kteří ve svém majetku měli početnou čeleď otroků, jak bylo všeobecně v obyčeji. Setkával se tedy Spasitel ve městech i na venkově s nevolníky a ve svých podobenstvích často mluví o služebnících dobrých i zlých. Byli-li sluhové věrní odměňováni za svou mimořádnou píli zvláštní důvěrou pánovou, že je ustanovil správci celého rozsáhlého majetku, používalo se též strohého práva, že pán nepoctivého otroka bez soudu mohl zabíti nebo zmrzačiti. Tuto skutečnost má na mysli Spasitel v podobenství u Mat. 24, 14nn., kdež výslovně praví o pánu, zjistivším nepoctivost sluhovu, že zlého sluhu *rozpoltí*. Vidno z toho, že slovem dúlos míněn je zde v pravém smyslu nevolník, otrok, a že nechybíme, pojímáme-li i na jiných místech evangelií slovo dúlos v tomto smyslu, zejména když od dúloi se odlišují sluhové námezdní misthótoi (Jan 10, 12, 13), místhioi (Luk. 15, 17), ergátai (Mat. 9, 37; 20, 1 nn; Luk. 10, 2 a j.).

V podobenství u Luk. 17, 7-10 ukazuje Spasitel, že jako otrok, který vykonal všecky své povinnosti, nemá nároku na zvláštní uznalost pánovu, tak ani my, když jsme všecko vykonali, co zákon Boží od nás žádá, nemáme si činiti nároků na odměnu, nýbrž říci: „Služebníci (nevolníci) neužiteční jsme; co jsme byli

povinni učiniti, učinili jsme.“ Dr. Franz Mich. Willam ve své knize „Život Ježíše Krista v kraji a lidu izraelském“ (čes. překl. str. 255) se kloní k úsudku, že v této parabole jsou míněni svobodní služebníci, poněvadž jinak by se zdálo, že Ježíš vylučuje veškerou odměnu za dobré skutky. Ale přiměřenější se zdá viděti zde skutečného nevolníka, kterému není pán zavázán zvláštní blahovůlí, což vyplývá z vyznání, jež svým učedníkům klade Ježíš do úst - „služebníci neužiteční jsme; co jsme byli povinni učiniti, učinili jsme“ - a jež nelze pojímati jako projev servilní dvornosti, nýbrž jako výraz čiré skutečnosti. Spíše tedy dáme za pravdu Dru Joh. von Walterovi, jenž praví k tomuto výroku: „Stěží se najde slovo, jímž Ježíš ostřeji než tímto odsoudil samolibou radost nad vlastním dobrým skutkem. Na obraze, jenž každému je běžný, vysvětluje to, co člověku připadá tak za těžko. Otrok nemá práva oddati se odpočinku, dokud nevykonal všech svých povinností. Toť myšlenka všem průzračná, na které se objasňuje, co všichni nechápou, obraz, který s onou názorností, jež jest vlastní jen podobenstvím Ježíšovým, předvádí nám před zraky namáhavé povinnosti otroka. Jeho život je vskutku takový, že je honěn z práce do práce a neklidí za to vděku.“

(„Die Sklaverei im Neuen Testamente, str. 21.)

V aplikaci příměru se nevylučuje odměna se strany Boží ani de congruo, ani de condigno, vždyť v parabole pán také odměňuje služebníka tím, že jej živí a ochraňuje, a odměna de condigno má konečně základ též jen v blahovůli Boží. Proto v asketické aplikaci - a o tu právě jde! - správně dovozuje Karl Haggeney S. J. (Im Heerbann des Priesterkönigs, V. Teil, pag. 42): „Pokora je pravda a právě apoštolu jakožto služebníku pravdy tak dobře sluší. Nesmí si mysliti, že vyplněním přijatých příkazů si Boha zavázal právně ke zvláštnímu díku. Každý člověk jakožto tvor Boží je na svém Pánu mnohem více závislý a má zcela jiné důvody zcela se mu podřizovati než otrok vůči svému pánu..."

Douloi - služebníci otroci - se objevují často v podobenstvích Ježíšových: v parabole o vinařích (Mar. 12, 2-5, Mat. 21, 34-36, Luk. 20, 10-12), o hostině (Mat. 22, 1-10, Luk. 14, 15-23), o marnotratném synu (Luk. 15, 22 nn), o koukoli (Mat. 13, 27), o pánu odcházejícím do ciziny (Mat. 25, 14-30, Luk. 19, 11-27), o prodeji insolventního dlužníka v otroctví (Mat. 25, 23 nn).

Tážeme se, jak se Ježíš Kristus stavěl k sociální otázce nevolnictví. Nechybělo, zvláště

od 19. století, kdy otázky sociální vystupovaly do popředí, sociálních filosofů, kteří křesťanství prohlašovali za hnutí v nejvnitřnějším jádru sociální, a náboženský jeho charakter za pouhý obal. I tak vážný badatel jako Robert Pöhlmann označuje křesťanství jako výkvět antického socialismu, podávající světu nejsilnější revoluční ideologii.[1])

S druhé strany se vyčítá křesťanství, že chudým a utlačeným podávalo jen krásné sliby blaženosti v nebesích, ale k vymanění ubohých ze skutečné bídy nemělo síly ani odvahy.

Obojí názor je jednostranný a povrchní. Ježíš Kristus, jenž *zjevně mluvil světu*, nezaujal nikde „zásadního stanoviska" k otázce nevolnictví, tím méně se vyslovuje pro jeho zrušení. Jako nezasahuje do otázek rázu politického, tak ani se nevyslovuje o soudobých institucích právních a sociálních. Jako se vyhnul přímé odpovědi na otázku, sluší-li platiti daň císaři, tak odbývá sociální požadavek člověka, jenž se dovolával jeho zásahu při svém nároku na spoludědictví, slovy: „Člověče, kdo pak mne ustanovil nad vámi soudcem a dělitelem?" (Luk. 12, 13-14).

Uhlhorn praví ve svém vynikajícím díle

[1]) „Geschichte der sozialen Frage und des Sozialismus in der antiken Welt", München 1912, II, 633.

„Die christliche Liebestätigkeit in der alten Kirche“: „Jest základním nepochopením díla Kristova a křesťanství, tvrdí-li se se strany socialistické, že dílo Kristovo selhalo a že křesťanství nebylo s to splniti svůj úkol, poněvadž je dnes ve světě zrovna tolik nouze a bídy jako dříve. Jako by Kristus býval chtěl býti sociálním reformátorem, kdežto on začíná tím, že prohlašuje sociální postavení člověka vůči nejvyššímu životnímu cíli za bezvýznamné a že vytyčuje lidskému životu cíl každému dosažitelný, totiž království Boží, jehož každý může býti účasten, ať zevnější postavení jeho je jakékoliv, ať je bohatý či chudý, vznešený či prostý, svobodný či nevolník. Nepřišelť Kristus, aby zrušil chudobu. Naopak praví, že chudí vždycky budou (Jan 12, 8). Přišel však, aby uvedl chudé do království Božího. Ne aby všeliké bídě na světě učinil přítrž, nýbrž aby trpící potěšil. Nikoli sociální reforma, nýbrž založení království Božího jest jeho životním dílem. Kde to se uskutečňuje, tam se projevuje hojivé a obrodné působení z Krista vycházející i v oboru života sociálního; ale to je toliko důsledek vnitřní proměny; není to však přímo zamýšleno, nýbrž jen se to přidává těm, kteří hledají království nebeské“ (str. 56).

Tutéž myšlenku nacházíme již nesčetněkrát

i u Otců a scholastiků. Na př. Primasius Adrumentský (Comm. in ep. ad Ephes. 6, 5-9) praví: „Kristus nepřišel měniti sociální postavení, nýbrž smýšlení."

A také karitativní činnost prvotní Církve se neumenšuje tím, že nepečuje na prvním místě o hmotné, nýbrž o duchovní a věčné. Její péče o hmotné blaho lidí vykvétá z lásky k Bohu, z ní čerpá sílu, vzrůst a plodnost.

„Kdyby byl Kristus prostě hlásal zrušení nevolnictví, nebyl by spasitelem světa, nýbrž hrdinou jako Spartacus. Nejhlubší důvod, proč Církev se po staletí nedotýkala sociálních zřízení, je ten, že skutečnou sociální bídu chtěla vyléčiti v jejích nejhlubších kořenech" (F. X. Kiefl: Die Theorien des modernen Sozialismus über den Ursprung des Christentums, p. XX). Že Kristus tímto způsobem, z hloubky, řešil všecky otázky, patrno i z výroků, jež navazuje na své vyhýbavé neb odmítavé odpovědi: na politickou otázku fariseů spojených s herodiány dodává v své odpovědi: „Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu" (Mat. 22, 21), a odmítaje autoritativní zásah sociální otázky „dělení statků", připojuje výstrahu, která bije na kořen této otázky: „Vizte a chraňte se všeliké lakoty, neboť byť kdo měl hojnost, život jeho nejde z majetku

jeho“ (Luk. 12, 15) a dokládá to podobenstvím o lakotném blahobytníku.

Spasitel by byl prostě udusil zájem o své vlastní poslání, kdyby byl hověl časným potřebám lidu, jenž beztak byl stále nakloněn viděti v mesiáši jen vysvoboditele z útlaku politického a sociálního. Jako když ho zástupové hledali po zázračném nasycení, odpověděl jim: „Hledáte mě ne proto, že jste viděli divy, nýbrž že jste jedli z chlebů a nasytili se. Pracujte nikoli o pokrm pomíjející, nýbrž o pokrm, který zůstává k životu věčnému, kterýž vám dá Syn člověka“ (Jan 5, 26, 27), tak by byl podobně mohl odpověděti těm, kteří by se byli domáhali u něho vymanění z poroby sociální: Pracujte o svobodu nikoli pomíjející, nýbrž o pravou, o svobodu ducha, kterou Syn člověka vám dá.

Když však Ježíš znal postavení nevolníků a tolikrát služebníky zabírá do svých naučných podobenství, nepronesl nikde ani slovíčko nabádající k vlídnému a jemnějšímu jednání s nimi? Byl by po té stránce zůstal i za pohanským filosofem Senekou? Na to vhodně odpovídá Dr. Joh. von Walter: „Významnější jest, že Ježíš ve svých pokynech o chování k bližnímu *nečiní* rozdílu mezi pánem a otrokem, nežli kdyby jej činil. Kdyby tomu takto

bylo, platila by jeho slova o lásce bližeńské brzy té, brzy oné třídě lidstva. Napomenutí: „Také s otrokem jednej vlídně“ obsahuje již v slůvku „také“ něco zraňujícího. Ježíš však mluvil *jen* o bližních, kteří všichni mají otcem Boha v nebesích. Netřeba se nám obávati, že zde do slov Ježíšových vpravujeme smysl, kterého nemají. Když napomínal učedníky k vzájemnému vpravdě pokornému chování, tu použil slova, které nepřipouští žádné pochybnosti o svém smyslu: „Kdo mezi vámi chce býti prvním, budiž vaším - Marek místo toho praví: ‚všech‘ - nevolníkem“ (Mat. 20, 27, Mar. 10, 44). Chlouba křesťana tkví v tom, že se činí nevolníkem vůči jiným a následuje toho, jenž učedníkům prokazuje službu nevolníka, myje jim nohy, nebo že na se béře mučidlo otroků, kříž, a jde za pánem (Mat. 16, 24 a j.). Kde toto platí, tam mizí jakýkoli stavovský rozdíl a tu není potřebí zvláštní oslnivé retoriky, aby se světu jasně ukázalo, že i otrok je člověk“ (Die Sklaverei im N. Test., p. 380).

Vyléčí-li se neduh, kterým je zachvácen hlavní orgán a který brzdí funkce i jiných orgánů, ozdraví postupně celý organismus. Spasitel přišel uzdravit člověka a celé lidstvo z nejhoršího neduhu, ze hříchu, a jeho nad-

přirozená milost, vlévající božskou lásku do srdcí, postupně měla působiti k ozdravění ve všech oborech a tak skutečně pozorujeme, že pozvolným pronikáním křesťanství se vyrovnávají i sociální protivy.

V. Apoštolové a nevolnictví.

Nedotýkal-li se Ježíš Kristus přímo otázky nevolnictví, jest nasnadě, že ani apoštolové nezasahovali přímo do řešení tohoto sociálního problému. Měli však přímější vztah k otrokům, neboť jim bylo působiti v zemích pohanských, kde otroctví bujelo v nesmírném rozsahu a příkrosti, a v řadách proletariátu a nevolnictva získávali stoupence Ježíši Kristu, jsouce si vědomi, že „chudým zvěstuje se evangelium".

Sv. Petr a sv. Pavel ve svých listech nemluví již o nevolnictví jen v podobenstvích, nýbrž přímo se obracejí na nevolníky i svobodné, obojím dávajíce napomenutí v duchu učení Kristova a upravujíce jejich poměr k Bohu a k sobě navzájem.

První významnou skutečností jest, že v učení apoštolském se výslovně ruší rozdíl mezi nevolníky a svobodnými *v oblasti náboženské.* Na všech dobrech, jež křesťanství dávalo a slibo-

valo svým stoupencům, mají míti svobodní i otroci stejný podíl. Stal-li se kdo křesťanem a tím novým člověkem, „tu není Řek a Žid, obřezanec a neobřezanec, cizozemec, Skyt, otrok, svobodník, nýbrž všecko a ve všech jest Kristus“ (Kol. 3, 11). „Neboť v jednom Duchu my všichni jsme byli pokřtěni v jedno tělo, ať jsme byli židy nebo pohany, ať nevolníci nebo svobodní“ (I. Kor. 12, 13). „Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši“ (Gal. 3, 28). Všichni také bez rozdílu stavu mají nárok na nebeskou odměnu jako spoludědicové Kristovi (Efez. 6, 8 a Gal. 3, 29). Uvědomíme-li si, co tyto duchovní hodnoty v prvotním křesťanstvu znamenaly, snadno uznáme, že otrok se tím stával plnoprávným údem křesťanské obce a mohl v ní zaujmouti též význačné postavení. Vzpomeňme na autora knihy „Pastýř“ z 2. století, která požívala v některých kruzích vážnosti kanonické knihy. Byl to propuštěný otrok Hermas. A o století později stal se papežem Kalixt, rovněž propuštěnec.

Co do vzájemného poměru mezi pány a otroky apoštolové napomínají služebníky k poslušnosti a úctě, pány pak k vlídnému jednání s otroky. Křesťanstvím vane do společenského

života duch, který v té době nebyl zcela nový. Již Stoa vystupuje s humannímí zásadami co do jednání s otroky, a ještě před Senekou Philo Alexandrijský mluví o pravé svobodě, svobodě ducha, kterou se může honositi i otrok a předčiti svého pána, který nedosahuje jeho mravní výše.[1]) Týž Philo vypráví o dvojích společenstvech, jež od theorie pokročila k praksi a jejichž členové nedrželi otroků, hlásajíce svobodu všech lidí. Byli to Therapeutové v Egyptě a Esseni v Palestině. Humánní názory stoiků nedošly sice v praksi valného uplatnění, ale přece přispěly k tomu, že učení křesťanské o poměru pánů a otroků nalezlo půdu již poněkud připravenou. Nové jsou u křesťanství pohnutky, jimiž se ona napomenutí zdůvodňují. Apoštolové poukazují na příklad Kristův. Nejzevrubněji o tom mluví sv. Petr ve svém 1. listě, 2, 18-25. Jedná-li se s otrokem zle, nemá ho to podněcovati k reptání, nýbrž má nezasloužené křivdy snášeti trpělivě, připomínaje si, že i Kristus svá muka tiše snášel. Jinde se poukazuje na naději věčné odplaty, jež má otroka vzpružovati (Efez. 6, 8, Kol. 3, 24 n.), nebo se připomíná povinnost dbáti dobré pověsti křesťanů (1. Tim. 6, 2, Tit. 2,

[1]) Sr. jeho spis: „Quod omnis probus liber", vol. VI, ed. Cohn-Wendland, zvl. § 18.

10). Také se zdůrazňuje, že poslušnost nemá býti toliko vnější a vynucená, nýbrž spojená s poslušným smýšlením (Kol. 3, 23, Efez. 6, 6 n). Pánům pak se připomíná, že i oni mají pána v nebesích, jemuž jsou odpovědni (Efez. 6, 9, Kol. 4, 1). Tím se zajisté předpokládá, že douloi i v křesťanských domech byli otroci. Zcela určitě to vysvítá z 1. listu sv. Pavla k Timotheovi: „Všichni, kdo jsou pode jhem jakožto otroci, pokládejte své pány za hodny veškeré úcty, aby jméno Páně a učení se netupilo. Ti však, *kteří za pány mají věřící*, nepohrdejte jimi proto, že jsou bratry, nýbrž tím ochotněji služte jim, protože to jsou věřící“ (1, 1-2).

Táž naučení nacházíme v *Didaché:* Nebudeš rozhořčeně poroučeti svému otroku neb služebnici, kteří v téhož Boha doufají... Vy pak, nevolníci, buďte poddáni pánu svému jako obrazu Božímu v uctivosti a bázni“ (IV, 10-11).

Nenacházíme však v apoštolských listech ani náznaku snahy o uvolnění oněch ponižujících pout, jež držela nesčetné davy lidí v tak tíživé závislosti? Zůstávají apoštolové, kteří přec působili převrat smýšlení v celých národech, netečni k instituci otroctví, tak divně kontrastující se svobodou dítek Božích? Neměli nic pro své porobené bratry než slova

útěchy a napomenutí k poslušnosti? Zdá se to málo, zvláště zapomíná-li se, že ona dočasná poroba není ani zdaleka úměrna slíbené odměně svobody věčné. Ale o celkovou emancipaci se zasazovati nemohli. Apoštolové se chránili chvatně podvraceti zřízení, které bylo srostlé s veškerým řádem společenským a státním, a které by se nebylo dalo zrušiti bez vážných pohrom. Ptá-li se někdo, proč Apoštol nepožadoval aspoň od křesťanských pánů, aby rozpustili otroky, lze mu odpověděti též otázkou: Proč Stoa, která měla neskonale větší vliv, nevyvodila stejné praktické důsledky ze svých zásad? Křesťanství se od počátku chránilo zasahovati násilně do světských poměrů. „Vytyčiti si za program zrušení nevolnictví“, praví Dr. von Walter,[1]) „znamenalo tehdy stanoviti nemožný požadavek, právě tak nemožný, jako kdyby třebas dnes někdo chtěl řešiti sociální otázku tím, že by se zasazoval o odstranění strojů.“ Zrušení nevolnictví bylo by tehdy otřáslo hospodářskými základy státu i jednotlivců a vládnoucí vrstvy by si je byly daly tak málo líbiti jako zrušení soukromého vlastnictví. Apoštolové nebyli demagogové a byli příliš opatrní, aby podněcovali milionové masy do boje za svobodu, které

[1]) Die Sklaverei im N. Test. 37.

by osvobození byli většinou nesnesli a ještě potupnější porobu na sebe uvalili. Apoštolové byli by poškodili i vzrůst Církve, kdyby byli otroky vábili heslem svobody. Otroci byli by se k nim zajisté houfně přidávali a mezi nimi bylo i dosti živlů pochybné hodnoty; těmito nespolehlivými živly byla by se Církev zatížila, že by nebývala byla s to čeliti nepřátelům. Apoštolové však poctivě usilovali zjednati nejprve jakýsi modus vivendi, sejmouti s nevolnictví, co bylo na něm nenáviděného a zneuctívajícího, a pány přiměti k mírnosti a laskavosti (sr. list k Filem.). Přitom však svým učením o důstojnosti člověka a křesťana a svými pravidly o spolužití různých stavů vytyčili směrnice, které pozvolna, ale jistě působily k reformě, a celou společnost, pány i poddané, vychovávaly k blahodárné přeměně.

VI. Smýšlení sv. Augustina o nevolnictví.

Aby se ukázalo, že ani v době pokonstantinské Církev ještě se nezasazovala o zrušení nevolnictví a setrvávala při mínění sv. Pavla v tom smyslu, jak jsme jej vyložili proti liberálnímu a sociálnímu pojetí Dra Steinman-

na,[1]) uvedeme stanovisko, jaké zaujímá k otázce nevolnictví veliký biskup hipponský, jenž netoliko je povolaným vykladatelem smyslu Písem, ale jakožto bedlivý a obezřelý biskup plně chápal a sdílel se všemi vrstvami věřících tísně a potřeby oné sociálně pohnuté doby. Tomuto smělému mysliteli i praktickému řešiteli tolika aktuálních otázek stěží možno vytýkati úzkoprsost a zpátečnictví.

Sv. Augustin, hlásaje princip rovnosti mezi lidmi, poukazuje na nezákonný původ otroctví a uznává základní jeho nespravedlivost. Ale přece podle tradice a prakse církevní je dalek toho, aby chtěl bezprostředně aplikovati důsledky vyplývající z těchto principů. Proto nemluví o zrušení otroctví, nýbrž spíše o jeho trpění.

Vykládaje slova apoštola sv. Pavla k Timotheovi: *Kdožkoli jsou pode jhem otroctví, pokládejtež své pány za hodny všeliké cti* (1. Tim. 6, 1), podotýká, že Církev nemínila z ubohých otroků činiti svobodné občany, nýbrž ze špatných otroků vychovati ctnostné a věrné křesťany. „Ecce non fecit de servis liberos, sed de malis servis bonos servos“ (Enar. in ps. XXIV, 7, Patr. Lat. tom. 37, col. 1653).

[1]) „*Exegetický problém I. Kor. 7, 21*“, stať otištěná v „Časopise katol. duchovenstva“ 1938.

Proto též mluvě o zákonu mosaickém, podle něhož hebrejský otrok v sedmém roce služby nabývá svobody, zdůrazňuje, že ten zákon neměl platnosti pro křesťany, poněvadž sv. Pavel (Ef. 6, 5; I. Tim. 6, 1) svou apoštolskou autoritou poroučí otrokům, aby zůstali poddáni svým pánům (Quaest. in Heptat., l. II, LXXII, P. L. t. 34, col. 624).

Ale nač tento příkaz? Aby, odpovídá sv. Augustin slovy sv. Pavla, otroci pod záminkou svobody nebouřili se proti svým pánům a svými nerozvážnostmi neuvalovali na křesťanskou propagandu podezření, že podvrací sociální řád, a tak aby nebylo haněno od pohanů jméno Boží.

Monod zde klade proti sobě sv. Augustina s Origenem. Praví, že kde Origenes schvaluje sedmiletý zákon mojžíšský, sv. Augustin jej pojímá alegoricky, aby zabránil, by křesťané ho nepoužívali. „Hle - dodává Monod - o důkaz víc, že genius řecký je humánnější než latinský“ (Encyclopedie des sciences religieuses, při slovu Esclavage, Paris, vol. 4, p. 504).

Zatím však jsou to jen tvrzení odchylná, nikoliv protichůdná. Oba vykladatelé se pohybují ve dvou různých oblastech; není možno, aby se potkali a srazili. O tom praví dobře Mons. Talamo: „Origenes hledí obhá-

jiti zákonodárství židovské od nezaslouže-ných obvinění Celsových; právem uvádí svému odpůrci na mysl zákon sedmiletý, proniknutý spravedlností a občanskou moud-rostí, oproti zákonům vládnoucím u všech téměř národů světa. Sv. Augustin pojedná-vaje v Komentáři Exodu o tomto zákonu, podává jen historický dokument vztahující se k němu, t. j. příkaz daný od Apoštolů otrokům pokřesťaněným, aby ze zákona si nebrali podnět k odboji proti platným záko-nům a nepoškozovali náboženství a tím i se-be. Alegorie, mysterium, na něž naráží, týká se druhé části zákona mosaického, totiž tres-tu, jímž byl stíhán otrok, který dával před-nost otroctví před svobodou (Salvatore Ta-lamo: Il concetto della schiavitù da Aristote-le ai Dottori scolastici, Roma 1908).

Sv. Augustin měl pochopení pro sociální instituce a nemohl si zahrávati s idejemi příz-nivými demagogismu. Nebezpečí takové ne-bylo imaginární ve IV. století, kdy některé církevní obce musily sáhnouti i k extrémním opatřením, aby se mu ubránily. Tak synoda v Gangře, jež se konala asi r. 343, vydala ká-non: „Nabádá-li někdo otroky, aby pohrdali pány a opouštěli je pod záminkou nábožen-ství, místo aby jim s oddaností a úctou slou-

žili, buď vyobcován.“ Rovněž synoda v Neocesarei r. 314-325 má podobný předpis (Mansi, II, 1102, Conc. Can. Can. 3).

Poněvadž tedy dlužno trpěti rozdělení společnosti lidské ve dvě třídy, pánů a otroků, biskup hipponský učí a vštěpuje, aby obě třídy se sbližovaly pouty spravedlnosti a křesťanské lásky.

Prohlašuje tudíž povinnosti křesťanských pánů k jejich otrokům. Především nemají je pokládati za nářadí nebo soumary a tak s nimi jednati, nebo za zboží, nýbrž za lidi, jimž přísluší úcta a láska (De sermone in monte, L. I, XIX, 60. Patr. Lat., 34-35, col. 1260).

Ano, nestačí ctíti v otrocích osobu lidskou, třeba je i milovati jako dítky. Připomíná pánům příklad patriarchů (De Civitate Dei l. XIX, c. XVI, Patr. Lat., tom. 41, col. 644).

Ještě otcovštější jednání vštěpuje pánům křesťanským vzhledem k vlastním otrokům. Pán má jako biskup pečovati o své otroky, bdíti nad jejich vírou, aby neupadli v bludy, poněvadž svobodné i otroky Pán za stejně velikou cenu byl koupil (Sermo XCIV, P. L. t. 38, col. 581).

I pokárání a potrestání otroka v zákonitých mezích, odpouští-li mu pán v srdci a

modlí-li se za něho, je dobrým skutkem (Enchiridion de fide, 19. P. L. t. 40).

Ublíží-li neprávem otroku, není třeba, aby otroka odprošoval, stačí, kaje-li se před Bohem a s otrokem pak jedná laskavě. Blanda enim appellatio veniae est postulatio (Sermo CCXI, V. P. L. t. 38, col. 1056).

Ale nejen pánům dává Augustin napomenutí a poučení; také otroky nabádal, aby plnili své povinnosti. Apoštol naléhá velmi na poslušnost; sv. Tomáš vidí důvod toho naléhání v okolnosti, že mezi Židy byl bludný názor, že kdo má Boha pánem, nemusí sloužiti žádnému; a blud ten se šířil i mezi křesťany a mohl dáti podnět k rozdmychání demagogických vášní, kdežto Kristus nepřišel potlačiti vírou právní řád (Sv. Tom. In Epist. ad Titum, c. II, loc. cit. 2). Též v dobách sv. Augustina hrozilo toto nebezpečí. Proto sv. Učitel i Otcové toho věku vštěpují otrokům zvláště povinnost setrvávati v řádu a v poddanství. „Otroctví, následek hříchu, je dopuštěno tím zákonem, jenž požaduje řád a zapovídá nepořádek... Proto Apoštol vybízí otroky, aby snášeli poddanství a sloužili ochotně svým pánům“ (De Civ. Dei c. XIX, c. XV).

Avšak jsou-li páni tyranští a nevěřící, ne-

bylo by lepší vymknouti se z jejich jha? Není nedůstojné, aby spravedlivý a křesťan sloužil nespravedlivému a nevěřícímu? „Ne," odpovídá sv. biskup v jedné své řeči, „to není návod Kristův, ba naopak, on řekl, aby se sloužilo a dotvrzuje to svým příkladem. On první byl nevolníkem nespravedlivých. Všecko, co trpěl při svém umučení, bylo naň vloženo od služebníků, a to služebníků hříšných" (Enarr. in ps. CXXIV, 7, P. L. t. 37, col. 1654).

„Člověk dobrý, byť i otročil, je svoboden; zlý však byť i vládl, je otrokem, a to nikoli jednoho pána, nýbrž - což horší jest - tolika pánů, kolika neřestem hoví" (De Civ. Dei c. IV, c. III, P. L. t. 41, col. 114).

Tento ideál vyzdvihuje sv. Augustin před zraky posluchačstva, jehož značnou částí byli asi otroci. Svobodu ducha staví nad svobodu osobní. Tuto myšlenku slyšíme z úst i ostatních Otců a spisovatelů církevních.

„Ať se učí otroci, že možno si získati svobodu ducha skrze náboženství," dí Origenes (Contra Celsum l. III, 54).

„Vzdávati se a poddávati se neřestem a vášním naší přirozenosti, je nejpotupnější otroctví, jako ovládati pudy je jediná svoboda" (Strom. l. II).

Sv. Ambrož v listě k Simplicianovi: „Moudrému i otroctví je svobodou, bláznu i vláda je otroctvím; a což je horší, zatím co poroučí nemnohým, otročí přemnohým a krutým tyranům. Sloužíť svým vášním a chtíčům, z jejichž moci se nevymaňuje ani na chvilku; nosíť v sobě tyto pány a trpí ve svém nitru otroctví nesnesitelné“ (Epistolarum classis I, Ep. XXXVII, 24).

Táž myšlenka se stále ozývá ve spisech sv. Augustina, zvláště v díle De civitate Dei (na př. l. XIX, c. XV).

I když však sv. Augustin je všecek unesen svobodou vyšší, nadpřirozenou, kterou nám získal Ježíš Kristus, takže se mu ztrácí téměř hodnota nezávislosti pozemské, není nepřítelem této svobody pozemské, ba chválí ty, kteří osvobozují a propouštějí otroky, a radí k tomu. Tak se obdivuje svému kleru, že osvobozuje své otroky (Sermo CCCLVI, 3). Mluví s chválou o jednom svém jáhnu dosti chudém, který svou vlastní prací si získal jmění, kterým koupil otroky a jim daroval svobodu na památku svého vstupu do stavu duchovního (Sermo CCCLVI, 5).

Baskická otázka.

Tuto stať vyjímáme z brožury viceadmirála H. Jouberta, nadepsané „Francovo Španělsko“:

Dobytí Biskajska zavdalo podnět k jedné z nejzvrhlejších propagačních kampaní.

Nehledě ke zboření nesčetných chrámů a surovému vraždění kněží, řeholníků a řeholnic, na něž se asi zapomnělo, usilovalo se dokázati, že byli-li Baskové, nejkatoličtější Španělové, spolčeni s rudými, přece že rudí nebyli opravdu nepřáteli náboženství, naopak že nacionalisté se rozzuřili proti Baskům, poněvadž jsou katolíci. Odvodilo se z toho, že Franco a jeho přívrženci jsou tak nebezpečni pro katolíky jako němečtí nacisté. Takto Mauriac a Maritain připravují katolíky, aby přijali podávanou ruku Stalinovu a Thorezovu.

Kde je pravda?

Baskové obývají čtyři provincie, totiž Navarsko a tři „Vascongadas“: Biskajsko, Guipuzcou a Alavu.

Tyto provincie mívaly kdysi zvláštní práva nazvaná „Fueros“, jež tvořila skutečnou hospodářskou a vojenskou nezávislost.

Tyto svobody, omezené r. 1839 a 1876 po karlistických válkách za účelem sjednocení státu, byly r. 1878 nahrazeny hospodářskou a správní dohodou, jež po několika přeměnách dospěla k svému poslednímu vyjádření výnosem z 15. srpna 1927.

Zákonodárná moc náležela španělským cortesům místo juntám a cortesům místním, při čemž ony čtyři provincie si uchovávaly jistou autonomii co do daní a místní správy s podmínkou, že budou odváděti 6 milionů za Navarsko a 40 milionů za všecky tři Vascongadas. Byla to znamenitá výsada v poměru k ostatním provinciím a učinila z baskického kraje nejbohatší končinu Španělska, až mu toho záviděly ostatní kraje.

Ony čtyři provincie jsou úplně katolické, ale Navarsko je zcela karlistické, to jest royalistické a španělské. V ostatních provinciích od rozvoje baskického nacionalismu, jehož apoštolem byl koncem minulého století Sabino de Arana Goiri, řevnivost mezi karlisty a liberály způsobila roztržku mezi karlisty a nacionalisty, neboť nacionalisté proti zásadě španělské vlasti a španělského království stavějí obnovení baskické vlasti. Ostatně k této kmenové vlasti náleží i dolní Navarsko, všecky kraje Euzkadi i ty, jež jsou už ve Francii.

K těmto katolickým složkám dlužno připojiti důležité živly marxistické v Guipuzcoe a zvláště v Biskajsku.

Od prohlášení republiky útoky zákonodárství proti tradiční katolické církvi, pronásledování kněžstva a pálení klášterů seskupuje v defensivě vasko-navarské poslance. Aguirre, budoucí předseda vlády v Bilbao, stojí vedle hraběte de Rodezno, nynějšího náčelníka requetes.

Levicoví katalánští poslanci se domohli autonomního statutu pro Katalánsko. Azaňova vláda, v níž jsou Largo Caballero a Prieto, zamítla požadavky Basků, předložené katolíky.

Po umírněných volbách z r. 1933 se nacionalisté oddělili od karlistů. Karlisté a nacionalisté postupují společně proti lidové frontě, jež ve Vascongadas je při volbách r. 1936 poražena.

Od 17. do 19. července se vzbouřily všecky živly stavějící se proti marxistické revoluci. Co učiní Baskové? Logicky by se měli sjednotiti proti srpu a kladivu. Nestane se tak. Nacionalističtí náčelníci Biskajska se přidávají k madridské vládě, do níž vstoupí jeden z jejich vůdců Irujo. Za náčelníky jde Biskajsko, marxisté a jenom část nacionalistů z Gui-

puzcoy. Ostatní Baskové z Vascongadas (asi polovina), mezi nimiž jsou znamenití národovci, a Navarsko se prohlásí pro Franca.

Co se událo? Vím od jedné z největších morálních autorit Španělska, že když se začalo odbojné hnutí, všichni baskičtí náčelníci katolických stran, zastupující velikou většinu baskického lidu, se sešli a rozhodli se, že budou hnutí podporovati, „jen když to nebude nějaká vojančina". Tajemství této schůze bylo prozrazeno. Indalecio Prieto, poslanec z Bilbaa, nejchytřejší člen madridské vlády, prý se rozjel do Bilbaa a slíbil Aguirrovi autonomii pro Euzkadi, přidá-li se k madridské vládě.

Aguirrova ctižádost, oslnění takovou budoucností před mozky stejně zjitřenými jako neuvědomělými učinily ostatek.

Co třeba především uvážiti, jest, že se proti Francovi nepostavil ani baskický lid ani všecko baskické kněžstvo, nýbrž jen jejich menšina, zlákaná politiky více zaujatými svou osobní budoucností nebo budoucností strany než zachováním podstatných zájmů a posvátných tradic své rasy.

Od září r. 1936, když requetes znovu dobyli Irunu a San Sebastiánu, nacionalisticko-marxistická junta bilbaoská vládne už jenom

nad Biskajskem: nad jednou třetinou baskických provincií. Tehdy vláda protiústavním postupem udělí třem Vascongadám, nad nimiž už nemá výkonné moci, autonomii. Toto gesto nezískalo nové brance, ale rozjitřilo fanatický separatismus málo vzdělaného kněžstva, které je zákonem v „casares", jak se říká baskickým vesnicím, a které k tomu vyzval Aguirre.

Kdo četl o náboženském pronásledování ve Španělsku přesné údaje, podané v knize katalánského poslance Estelricha, líčení, jak se vše bořilo a vraždilo v rudém Španělsku, kdo měl v rukou nevývratné dokumenty, sebrané státní komisí, o nevyličitelných zvěrstvech napáchaných v obcích, jež potom byly osvobozeny, kdo viděl, jako já to viděl, kostely systematicky ničené a znesvěcené, tomu zůstane rozum stát nad obludným spolčením jistých katolíků s marxisty, nad poblouzením biskajských předáků, domnívajících se, že si udrží svou politickou nezávislost, své sociální a náboženské tradice po boku zbolševisovaného Španělska, ovládaného nenávistným atheismem, a je srdcervoucí pomyšlení, že toto šílenství zavinilo zmaření tolika lidských životů a způsobilo tolik škod po nádherném tom kraji.

Toto spolčení bylo ujednáno před výbuchem zběsilosti, který následoval po 17. červenci, ale už předtím se událo příliš mnoho co do boření a vraždění, bylo příliš jasno, že jde o pronásledování katolíků, než aby bylo lze omluviti takové poblouzení.

V květnu r. 1937 dvacet dva baskičtí kněží poslali papeži dokument, v němž konstatují, že od 7. října 1936 se kněžstvu dostalo opory od bilbaoské vlády, ale dodává se: „Je ovšem pravda, že předtím byly páchány útoky na kněze a na posvátné budovy".

Dokud biskajští katolíci bojovali po boku marxistů, tito měli zájem na tom, aby si neznepřátelili své spojence, ale vím, co jsem viděl, když jsem sledoval dráhu, kudy postupovalo národní vojsko ze San Sebastiánu do Bilbaa:

V Eibaru uprostřed dynamitem vyhozených čtvrtí nese farní kostel stopy požáru.

V Munguii ze dvou kostelů je jeden úplně dynamitem rozbořen, druhý byl proměněn v dancing, neřku-li něco jiného.

V Guernice byl kostel spálen. Nebyli to katoličtí Baskové, kteří zničili své kostely, ani národní letouny, vyjma farní kostel v Durangu.

Ze Santanderu do Ovieda, v krajině, kde

rudí nepotřebovali šetřiti svých katolických spojenců, je to něco zcela jiného. Všecky posvátné budovy jsou vypáleny nebo vydrancovány, basilika v Covadonze popleněna, horníci pečlivě vyhodili do povětří všecky gijonské kostely.

Přesto se však podařilo dovedné propagandě představiti Francovy lidi jako katy, nenávistné ničitele chrámů a celých měst jako popravčí uděšených davů.

Slovo k otázce Duranga a Guerniky:

Jacques Maritain píše: „Letecké bomby zničily v Durangu kostely, usmrtily lid, který je plnil, a kněze, když právě konal bohoslužby," poněvadž, praví Maritain, „svatá válka zatvrzeleji nenávidí věřící, kteří se k ní nepřidají, než nevěřící."

Co se týče Guerniky, mluvil o „svatokrádežném zničení celého města s jeho kostely a svatostánky, při čemž bylo utíkající obyvatelstvo koseno střelbou z kulometů".

Navštívil jsem Durango i Guerniku. Mluvím španělsky a vyptával jsem se na místě u prostých nezaujatých lidí. Durango vůbec není zničeno. Bombardovány byly tři kostely: dvě klášterní kaple, jichž rudí používali za kasárna, a farní kostel, který po několik týdnů

sloužil s přilehlou kolnou a sousedním náměstím za intendanční skladiště, a který byl právě vrácen náboženským účelům, což však nebylo známo Francovým letcům. Ostatním chrámům se nestalo nic. Viděl jsem, jak tam byla sloužena mše svatá. Národní letectvo tedy mířilo jen na vojenské cíle.

V Guernice, kde se soustřeďovala vojska jdoucí do blízké fronty, bylo vykonáno jedno bombardování, jehož závažnost a škody jím způsobené byly přeháněny. Casa de los Fueros, posvátný strom, hlavní kostel a okolní čtvrť byly ušetřeny. Lze najíti lepší důkaz, že toto bombardování se nekonalo ze záští k baskickému lidu? Jediný kostel, který lehl popelem, byl zapálen rudými, kteří systematicky bořili město, než odtud odešli, kromě čtvrti, jíž hájili Baskové. Jest podstatný rozdíl mezi ojedinělými škodami způsobenými bombardováním a metodickým ničením obce dům za domem.

Jak takové bajky mohly nalézti úvěr u řady poctivých lidí? Poněvadž byly šířeny lidmi, kteří z odporu k válečným hrůzám, k utrpení, jichž sami zakusili nebo jichž zakusily jim drahé osoby, a pro hořkost zklamání ztratili všecku chladnokrevnost, všecku soudnost a míru. Poněvadž se takových příběhů zmoc-

nili spisovatelé, kteří nezkoumali jejich pravdivost důvěřujíce propagandě, k níž se propůjčili baskičtí kněží. Ti byli tak zarytými separatisty, že si až stěžovali u svaté Stolice, což vysvětluje její potomní váhavost. Poněvadž se této propagandě podařilo namluviti, že celý baskický národ je potírán a utlačován, zatím co se proti tradičnímu Španělsku postavila jenom jedna třetina Basků. Poněvadž rudá propaganda je ku podivu obratně vedena a neuhýbá před žádnou lží, kdežto Franco s počátku vůbec neměl propagandy, jako by měl ještě příliš velikou důvěru ve vnitřní sílu pravdy.

Než byl podniknut útok na železný pás opevnění, Franco nabídl Baskům velmi šlechetné mírové podmínky. Aguirre žádal ještě více a zvláště se domáhal toho, aby se zavázala za splnění podmínek nějaká cizí mocnost. Franco nepřipustil tohoto zákroku ciziny ve vnitřních věcech Španělska, nikdy ho nepřipustí a Španělové, kteří jsou s ním, také ne.

Snadné prolomení železného pásu a rychlý postup z Corconte do Santanderu nasvědčují podle mého mínění, že valná část baskických katolíků, když byli ušetřili svá města zničení, už nelnula k marxistům, jež se naučili znáti.

Těm, kdož by snad ještě chtěli z tohoto

obludného spolčení vyvozovati závěry pro přijetí podávané ruky, řeknu, že jsem nekonstatoval systematické boření chrámů jenom na severní frontě. Projel jsem celý kraj od Algecirasu do Malagy a do Motrilu. V Marbelle, ve Villanuevě i v samé Malaze, jakož i v jiných sevillských čtvrtích a v Cerro de los Angelos jsem spatřil, co zbývalo z kostelů v obcích, v nichž po nějaký čas byli pány marxisté. Památky neskonalé ceny, nádherná umělecká díla byla úplně rozbita. Všude stopy téže nenávisti, téže ničivé zběsilosti. Ve většině případů bylo ovšem zbytečno se poptávati po kněžích, kteří obsluhovali kostely před válkou.

Bylo by žádoucno, aby francouzské kněžstvo, jež je tak špatně informováno, tak náchylno kráčeti ve světle časopisů *Aube* a *Sept* nebo jejich náhražek, přišlo se sem podívati, jaký osud by mu uchoval komunismus. Ono se však nechává hypnotisovati smrtí patnácti kněží zabitých na počátku války (jen v samém Biskajsku separatisté jich zabili dvacet čtyři) a jistým počtem zatčených, kteří byli postaveni pod dozor nebo uprchli do vyhnanství, a zapomíná na 16.750 duchovních, pobitých nebo umučených v rudém pásmu, nemluvě ani o tisících řeholnic, jež potkal

stejný osud. Svoboda je zajisté u sovětů a totalitní tyranie u Franca.

Propaganda požívající neomezeného úvěru se nezastavuje před ničím. Při ofensivě na Santander neváhala přičítati bílým zvěrstva spáchaná rudými rok předtím. Znovu vydala už uveřejněné fotografie, ale převracejíc pověst na ruby. Je tak málo pravděpodobno, že by čtenáři poznali tento podvod!

S uvězněnými baskickými kněžími bylo podle Francových rozkazů jednáno uctivě. Ovšem vláda váhá poslati zpět do vesnic ty, kteří by je znovu vzbouřili, poněvadž nic nepochopili.

Je mi ze srdce líto Basků, kteří se postavili proti Španělsku, svedeni jednak ctižádostí, jednak ilusemi svých vůdců, ale veliký zmatek pochází z toho, že lidé obluzení propagandou uvěřili jako François Mauriac, že je nutno ztotožňovati baskický lid s bilbaoskou vládou. Nuže, tato vláda nebyla, ani nezastupovala celý baskický lid; neváhala se opříti o marxisty, jichž myšlenky a politické programy byly v rozporu se všemi křesťanskými tradicemi tohoto lidu. Propaganda pro Aguirrovu vládu byla konána v Anglii kněžími, jež valencijská vláda ustanovila v Bilbao. Je zajímavo, že byli všichni vyznání ne-

katolického. Je možno, že se k britské antipatii proti jakékoliv diktatuře přidalo u anglických pastorů jakési nepřátelství proti „papeženství" tradicionalistického Španělska.

Bůh chraň, abych přičítal baskickým katolíkům děsný masakr rukojmí v bilbaoských vězeních, ale je to novým důkazem, jak obludné bylo spojení katolíků s marxisty. Burgoská vláda nikdy nedala povražditi rukojmí.

Co se týče domnělých hromadných poprav zajatců, mohl jsem se přesvědčiti v Astursku, kde jich bylo 60.000, jak si počínalo národní velitelství. Přes třetinu zajatců bylo ihned osvobozeno po prohlédnutí jejich průkazů. Jiná skupina byla zaměstnána na opravách zbořených domů, než došly jejich osobní doklady; lidé podezřelí nebo zločinci byli ve třetí skupině, aby byli souzeni řádnými soudy. Jen velmi malá část jich byla odsouzena na smrt. Nikdo nebyl popraven, dokud jeho trest nebyl potvrzen z Burgosu, a Franco dal milost polovici odsouzených.

Lidové soudy rudého pásma mají jiné způsoby čištění. Byl mi uveden jeden případ, že mezi soudci nebylo ani jednoho Španěla a že tedy nerozuměli řeči obviněných. To nám zajišťuje nestrannost jejich rozsudků!

Snad bylo na počátku války použito příliš ostrých odvetných opatření. Snad se vyskytly ojedinělé přestupky proti kázni, ale pořádek, jenž panuje u Franca, jak nás o tom ujišťují věrohodní svědkové, a o němž by se každý mohl přesvědčiti, kdyby francouzské úřady zásadně nezakazovaly návštěvu nacionalistického Španělska, potom okolnost, že už dávno tam byl zjednán vnitřní mír a zaručena spravedlnost, dostačily by na prokázání lichosti pomluv, jež zatajují pravdu za clonou nenávisti.

Baskické drama je srdcervoucí, a to tím více, že jsou-li po mém soudu neomluvitelní biskajští předáci, mnoho jejich příslušníků šlo za nimi s nejlepšími úmysly. Válka je hrozně zkrušila, ale trpěli-li, trpí-li někteří z nich až dosud, poněvadž se zarputile vzpírají navrátiti do Biskajska vtěleného do španělského státu, přehánění a lhaní jisté propagandy, jež využívá jejich citů a dokonce se snaží prodloužiti jejich neštěstí, nesmí nás pohnouti, abychom ztratili s očí skutečnost, vážnější a všeobecnější problém Španělska.

Co je příznačno u pravých nebo domnělých katolíků, kteří projevují nepřátelské city proti Francovi a spolčují se s komunisty podávajícími ruku k smíření, je *systematický od-*

por informovati se jinde než u vládních a u separatistických Basků, vůle pominouti mlčením dobro, jež konají nacionalisté, a zlo, jež se páše u rudých, čímž vzniká děsné zaměňování křesťanů klanějících se Ježíši Kristu s bezbožníky, kteří ničí jeho obrazy a rádi by, aby po něm nezůstalo ani památky.

Co se stalo s kostely?

Po zavraždění několika biskupů, tisícerých kněží a nesčetných laiků, kteří se provinili jen tím, že jsou katolíky, po spálení katedrál, kostelů a všeho toho, co mohlo připomínati katolické náboženství, rudí hodlají zahájiti novou propagandu na základě tak řečené „svobody vyznání". Bývalý baskický ministr Irujo učinil před nedávnem prohlášení o tom, jak se v rudém Španělsku respektuje náboženství. Prohlásil, že v tuto chvíli panuje v Katalánsku náboženská tolerance, že chrám otevřený Basky v Barceloně je velmi navštěvován, a že každou neděli vychází náboženský věstník, vydávaný jakýmsi knězem.

Ve skutečnosti se slouží v celém rudém Španělsku jen *jedna jediná mše*. A přec toto Španělsko čítá ještě přes 7 milionů obyvatel. Neslouží se však v kostele, nýbrž v domě č. 62 Paseo de Gracia v nové barcelonské čtvrti, kde si Baskové zřídili svůj kroužek, vypudivše

odtud majitele domu. Ale což přičítají sebemenší důležitost takovým podrobnostem?

Irujo dále prohlašuje, že tento „kostel" je „otevřen pro Basky". Je to patrně výsada rasy, poněvadž aby se mohlo praktikovati v rudém Španělsku katolické náboženství, nestačí býti katolíkem, ale je ještě třeba býti Baskem! Kastilci, Valencijští, Katalánci, lid z Murcie, z Andalusie, z provincie jaenské a almerijské mají zakázáno vyznávati své náboženství!

Kolik bylo kostelů v části Španělska, která je nyní pode jhem sovětů? Bylo by těžko udati přesný počet, ale je správno se dohadovati, že skoro v každé vsi byl kostel. Kam se poděly a kde jsou věřící, kteří do nich chodili?

Jak může Irujo věřiti, že existuje náboženská tolerance v zemi o 7 milionech obyvatel, když tam všeho všudy jen 20 až 25 Basků (tolik se jich asi vejde do oné místnosti) může obcovati mši svaté?

Dovídáme se z věrohodných pramenů, že volnost vyznávati své náboženství je pro „vládní" Basky přece poněkud větší, ale i kdyby všichni chodili volně do kostela, fakt, že Katalánci tam nesmějí, je děsným výsměchem jakékoliv logice. Ostatně bylo by zajímavo věděti, jak tomu bude nyní po vyloučení umírněných živlů z katalánské generality.

Franco a Francie.

V týdeníku „Candide" z 18. srpna uveřejnil spisovatel katolík Henri Massis článek o své návštěvě u generalissima Franca. Citujeme odtud zajímavou pasáž:

Generál mne vyzval, abych se posadil na malou pohovku, a opustiv svůj pracovní stůl, usedl vedle mne do křesla, patrně aby dodal naší rozmluvě více důvěrnosti a nenucenosti. Pak bez jakéhokoliv úvodu začal mluviti rychlým, poněkud zastřeným hlasem, odpovídaje na mé otázky, které uhadoval v mé mysli, dříve než bych je byl mohl formulovati. Nejprve mně objasnil - jako to již učinil všem francouzským návštěvníkům - své city vůči Francii, skutečné Francii, kterou nezaměňuje s tou druhou: „Víme lépe než kdekoliv jinde, do jaké propasti může marxistické barbarství strhnout ušlechtilou zemi! Neboť je to duše, je to duch, na něž soustřeďuje své útoky; a duch španělský byl jím tak hluboce zasažen, že Španělsko začalo chřadnouti.

Po léta jsem sledoval spousty, které natropil plánovitý rozklad myšlenkový i mravní, jenž se šířil všude, ve škole, v kasárnách... Jako voják měl jsem v rukou instrukce dané Kominternou s úmyslem desorganisovati syste-

maticky naši armádu... Znal jsem dokumenty, které se týkaly ničení kostelů a klášterů, a v našich rukou byl seznam tisíců Španělů, kteří měli býti zavražděni; věděli jsme den, datum... Kéž náš příklad poslouží Francii a ukáže všem Francouzům, kde jsou praví nepřátelé civilisace! Neboť naše povstání se netýká pouze existence Španělska. Řekl jsem, a myslím, plným právem: náš zápas přesahuje národní hranice; vzal na sebe tvářnost křižáckého tažení, v němž se rozhoduje o osudu Evropy, a je to Španělsko, jemuž se opět dostává cti brániti víru, civilisaci a kulturu společnou Francii a nám, kterou bolševism zamýšlí zničiti."

„Ale Francie," - ujal se opět slova, - „nechce znáti jiného nebezpečí mimo nebezpečí německé - což je ostatně vysvětlitelno. Rovněž se zdá, že Francouzi se ničeho neobávají tolik jako vlivu Německa na naši zemi na základě pomoci, již nám poskytlo. Jak máme zapomenouti této pomoci? Dala nám ve chvíli svrchovaně nebezpečné a nejisté to, čeho se nám nedostávalo - a nám se nedostávalo všeho... Důvěru ve vítězství, ano, tu jsme měli, ale nic jiného... Německo nás zásobilo materiálem, který nám chyběl, abychom mohli bojovati proti sovětské výzbroji, jíž

měli rudí nadbytek. Ale toto vše jsme zaplatili, a zaplatili jsme to hotově... Díky svému zemědělskému bohatství, své průmyslové činnosti, díky stavu svých financí nejsme dlužníky nikoho...“

„Není však nebezpečí v myšlenkovém řádu,“ pravil jsem, „že by u vašich lidí vzrostla váha germanismu?“

„Ten měl vždy vliv jen na osamocené jedince - a to spíše z důvodů vědeckých a technických než pro duševní příbuznosti. Naše pojetí světa, naše národní tradice a naše charaktery jsou příliš rozdílné, než aby mohl vzniknouti hlubší kontakt...“

Za zesnulou sestrou mistra Antonína Dvořáka.

Nedávno proběhla novinami kratičká zpráva: Ve Velvarech zemřela *Jana Straková*, poslední sestra mistra Antonína Dvořáka.

Sevřelo se jistě srdce všech, kdož znali tuto milou stařenku, která v ústraní se těšila ze slávy svého velikého bratra.

Jednoho sychravého prosincového odpoledne navštívily jsme s paní ředitelkou Čermákovou babičku Strakovou. Vstoupily jsme do

světničky značně zešeřelé, v níž jsme těžko rozeznávaly obrysy nábytku. Hluboké ticho bylo přerušováno jen monotonním tikáním hodin. Hledala jsem stařenku, která byla sama doma, když se z koutku ozvalo milé: „Vítám vás! Kdopak mě to přišel navštívit?“

Paní ředitelka běžela k posteli a vysvětlovala stařence, kdo jsme, při čemž kladla na stůl něco dobrot, bez nichž se její návštěva nikdy neobešla.

„To jste hodné, že jste přišly. Jsem tu tak sama. Aninka je na posluze, ale už tu musí být co nevidět. Posaďte se!“, mile pobízela. „To víte, já už z té postele nemohu.“

Mezitím, co stařenka vyprávěla o své nemoci, rozhlížela jsem se po chudé světničce. Oči si už zvykly na šero, takže jsem rozeznávala jednotlivé předměty. Nad postelí visel křížek s růžencem a božítělovým věnečkem. Věděla jsem, že mám před sebou zbožnou ženu, která utrpení svého stáří a opuštěnost sdílí se svým Kristem. U okna na stole byl radiový přijimač, jediný přepych této chudé světnice. Chápala jsem, že se stařenka těší ze slávy svého bratra. Pečlivě vystřihovala všechny zprávy, týkající se mistra, všechny kritiky jeho děl a schovávala je jako drahý poklad. Jak nadšenou obdivovatelku měl mistr

Dvořák v této malé, nepatrné sestře, která, ač nebyla hudebně vzdělána, měla tak hluboké pochopení pro skladby svého bratra.

Paní ředitelka přinesla s sebou jeden podřipský časopis, v němž byl právě článek o vítězství hudby Dvořákovy v Japonsku. Přečtla jsem jí to.

„Mám takových článků schováno! Ale počkejte, ukážu vám je." Namáhavě vstala a vedla mě ke stolku, kde měla v dřevěné krabici uloženy své relikvie. Výstřižky z novin. Kdysi byly tam i dopisy, které však stařenka rozdala. „Teď už nemám žádný," povzdychla si, „ale věděla jsem, že jeho dopisy patří více vlasti než mně."

Opět jedna stránka její velkodušnosti. Rozdávala tyto cenné památky, aniž by chtěla vyzískati odměn, které by zmírnily její bídu.

V touze dovědět se něco o milovaném mistru, kladla jsem stařence několik otázek.

„Jak jste si spolu říkali, babičko?"

„On mně Žany, já jemu Antone."

„Měli jste se rádi?"

„Málo jsme se spolu stýkali," odvětila po pravdě. „Já byla malá, když on šel z domova a pak, když už byl slavný, to jsem za ním teprve nešla. Byla jsem příliš chudá. To už jsem se za něho jenom modlila."

„I on musel mít hlubokou víru," vyzvídala jsem.

„Jak hluboce věřil, to nevím, slečinko. Jen si vzpomínám, když jednou přišel domů a tatínek ho prosil, aby uprostřed slávy nezřek se víry, řekl Anton: Tatínku, jsem jenom prostý muzikant, ale v čem jsem se zrodil, v tom zůstanu!"

Tma mezitím už tak pokročila, že nebylo vůbec vidět. Stařenka po paměti našla svíci a rozsvítila.

Stála jsem před ní užaslá. V rysech její tváře, nemocemi ztrhané a vráskami zbrázděné, poznávala jsem zřetelně rysy mistra Dvořáka. Jediné, nač jsem se v té chvíli pohnutím zmohla, bylo: „Jak jste mu podobna!"

Sklonila jsem se rychle k její ruce a v touze vyjádřiti jí všechnu svou úctu, políbila jsem ji.

Zarazila se. Ne, tato prostá duše nebyla ve svém životě zvyklá přijímat podobné pocty. Políbila mě na tváře tiše a nenápadně, jako by chtěla říci: „To patřilo mému bratru, viďte.'

Snad - myslela jsem si tenkrát. Ale dnes, kdy vzpomínám na tyto milé okamžiky, ztrávené, stařenko, ve Vaší milé přítomnosti, musím říci, že ta úcta patřila jen a jen Vám, Vaší velké duši, naplněné nezištnou láskou, Vám, Vy malá sestro velikého bratra! *M. L.*

NEBUDIŽ NEDOROZUMĚNÍ!

Někteří známí nám poukazují na noticku revue „Na hlubinu", v níž se podle jejich mínění zlehčuje obsah „Vinice Páně" a její knihovny. Nevěřte tomu! Vždyť P. Braito sám nás před časem žádal, abychom mu napsali něco o La Salettě pro „Na hlubinu". A nedávno tam vydali knížku zjevení sv. Brigity, aniž se obávali, že tím povedou své čtenáře k „vykolejení života". Není přece myslitelno, aby OO. dominikáni nazývali „náboženskými sensacemi" a dokonce „satanádami" spisy, v nichž se mluví o řádění zlých duchů! To by pohrdali „Životem sv. Antonína Poustevníka" od sv. Athanasia, životopisem sv. faráře Arského a mnoha jinými, v nichž se uplatňuje ďábel. „Případ posedlosti v Earlingu" byl podrobně uveřejněn v loňském kalendáři českých katolíků v Americe, vydávaném OO. benediktiny opatství sv. Prokopa. V čele kalendáře je obraz J. Em. p. kardinála Dra Kašpara s přípisem. Kalendář ten se tiskne v mnohem větším nákladu než „Na hlubinu" a „Vinice Páně" dohromady, a OO. benediktini, americky kritičtí, se neobávali, že české katolíky tím „vykolejí z života". V staroslovanské pannonské legendě se čte, že když byl sv. Cyril mezi Agarjany, nepřátelé pomalovali přes noc dveře domů všech křesťanů obrazy ďáblů a ráno se potměšile tázali Cyrila, co to znamená. Filosof klidně odvětil: „Kde jsou ďáblové zevně, tam jsou uvnitř křesťané. Kde nejsou zevně, tam vězí uvnitř."

Pokud jde o poměr mimořádných zjevení k „depositu fidei", odkazujeme na alokuci p. biskupa liéžského, otištěnou v tomto čísle „Vinice Páně". - Při vší dobré vůli dlužno říci, že ona noticka v revui „Na hlubinu" nebyla dosti opatrně stylisována.

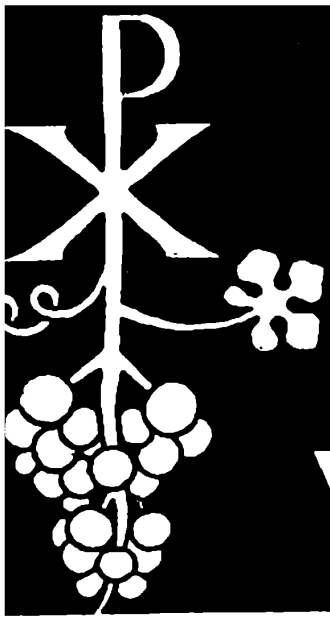
K španělské otázce.

V Lurdech jsme se setkali s řeholní sestrou Kateřinou N., Češkou, která již 12 roků působí ve Španělsku, v Seville. Tázali jsme se jí na tamní poměry. Zažila hrozné dny za vlády rudých, ale pravila, že nyní v osvobozeném území - Francově - vládne vzorný pořádek a úplný klid. Není tam draho a náboženství je chráněno. Na otázku, co na tom pravdy, že byli Francovou vládou i někteří kněží popraveni, pravila: „Ano, ale jací to byli kněží!“

Z toho, že generál Franco onehdy blahopřál kancléři Hitlerovi, cítí se u nás někteří utvrzeni ve svém odporu k národnímu Španělsku. Ale jak má Franco znáti Československo, když i našemu prostředníku Chamberlainovi je „zemí neznámou“? Franco ostatně blahopřál jen k tomu, že se podařilo zachrániti mír. Nedávno výslovně prohlásil, že pomoc od Německa přijal jen proto, že nikdo jiný mu jí nenabízel, a že Německu není nijak zavázán, poněvadž co obdržel, vše hotově zaplatil, a že mezi ideologií německou a národně-španělskou je nepřeklenutelná propast.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze-Dejvicích 676. Toto číslo vydáno 15. října 1938. Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze. - Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegr. v Praze č. 91.529-VII-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 47.

VINICE PÁNĚ

Pobožnost Křížové cesty k uctění Matky Boží La Saletské. - Nevolnictví v království Božím. VII. Nevolníci lidí a nevolníci Boží. VIII. Ježíš Kristus - Ebed Jahve - vzor a učitel svatého nevolnictví. - IX. Maria - nevolnice Páně. X. Apoštolové učí svatému nevolnictví. XI. Svaté nevolnictví v Církvi. - „Povstalci“ a „vládní“. - Friedrich Ritter von Lama: Zase nové zjevení? - Účastnice české pouti do Lurd uzdravena. - Obrázkové pásmo.

V PRAZE-DEJVICÍCH 676

ROČNÍK DEVÁTÝ, ČÍSLO 5

Vinice Páně 1938

náboženský věstník

Řídí a vydává *Dr. Ant. Stříž*. Redakce a administrace *v Praze-Dejvicích 676* (Sadová 3). Telefon č. 70362.
Celoroční předplatné Kč 10·—; jednotlivá čísla po Kč 2·—.
Platí se připojenou složenkou, číslo šekového konta 45.648.
V úpravě Břetislava Štorma tiskne Průmyslová tiskárna v Praze VII.

Kdo pročetl pojednání „Nevolnictví v království Božím“, zvláště poslední kapitoly, otisknuté v tomto čísle „Vinice Páně“, vnikne hlouběji do smyslu „svatého nevolnictví“ čili dokonalého zasvěcení sebe Ježíši Kristu skrze Pannu Marii, jak mu učí *bl. Ludvík M. Grignion z Montfortu*, a lépe pochopí jeho knihu

O pravé pobožnosti k Panně Marii.

Knížka tato, vřele doporučovaná posledními třemi papeži vyšla v knihovně „Vinice Páně“ ve výborném překladu O. A. Tichého. Cena ve vkusné plátěné vazbě 15 Kč.

Do „Arcibratrstva Královny srdcí“ zřízeného kanonicky v intencích bl. Grigniona, přihlásilo se u nás dosud 2180 členů.

Poučení o „svatém nevolnictví“ podává též „Stručný katechismus dokonalého zasvěcení Panně Marii podle nauky bl. Grigniona z Montfortu“, otisknutý v 5. čísle VII. ročníku „Vinice Páně“. Životopis bl. Grigniona vydán v VIII. ročníku „Vinice Páně“.

Byli jsme požádáni, abychom pojednání „Nevolnictví v království Božím“ připravili k italskému vydání pro římský časopis *Regina dei Cuori*.

Pobožnost Křížové cesty k uctění Matky Boží La Saletské.

Ponejprv konána na La Salettě
s českými poutníky 11. července 1938.

Ve spojení s tebou, přesvatá Panno Maria, chci se ubírati touto křížovou cestou, připomínaje si utrpení a smrt tvého božského Syna Ježíše Krista. Chci smísiti slzy své se slzami tvými, abych zkrušil pýchu svého srdce a usmířil Ježíše, rozhněvaného mými hříchy a nevděkem.

Ó Matko Plačící, připomeň mi znovu příčinu svého zármutku, jako jsi ji vyjevila při svém Zjevení na hoře La Saletské. Chci ti pozorně naslouchati a těžiti z tvých mateřských napomenutí, abych byl hoden milostí tak draze získaných utrpením našeho Spasitele.

Naše Paní La Saletská, Smírkyně hříšníků, pros neustále za nás, kteří se k tobě utíkáme.

I. - *Ježíš jest odsouzen na smrt!* - Toto ukrutné odsouzení se obnovuje každodenně. Obnovují je všichni, kdož těžce hřeší. Nebyl

jsem i já mezi těmi nešťastníky? Kolikrát jsem se dopustil smrtelného hříchu, tolikrát jsem vydal na smrt svého Spasitele. Toť také příčina slz naší nebeské Matky při jejím zjevení na La Salettě.

Ó Ježíši, tvá láska je věčná a tvé Srdce je vždy otevřeno, aby na nás vylévalo své milosrdenství. Rač mi uděliti pravé lítosti nad hříchy a úplného obrácení. A Ty, Maria, matko milosrdenství, slituj se nad svými marnotratnými dětmi a vypros nám slzy upřímné kajícnosti, abychom s Tebou oplakávali všecky své hříchy a usmířili spravedlnost Boží.

II. - *Ježíš bere na svá ramena těžký kříž.* - Kříž je těžký a bolestný. Ale množství našich nepravostí doléhá na Srdce Ježíšovo vahou tisíckrát těžší a bolestnější. Naše hříchy jsou břemenem, jež zatěžuje jeho rámě a skličující myšlenka na náš nevděk svírala též srdce přesvaté Panny, když nás navštívila na La Salettě.

Ó Ježíši, králi milosrdenství, poshověj nám a dopřej ještě času, abychom s tvou pomocí napravili hříchy svého života. Ó Maria, nejsoucitnější ze všech matek, zadržuj stále trestající rámě uraženého Ježíše Krista a vypros nám a všem provinilým čas k pokání a polepšení života.

III. - *Ježíš padá pod křížem!* - Jeho úctyhodná tvář klesá do prachu a prach se mísí s krví, která vytéká z ran způsobených trnovou korunou. Znovu povstává, ale je k nepoznání zohaven. Do tohoto stavu jej znovu uvedly hříchy rouhání, nad nimiž tak žalostně naříká naše nebeská Matka. Neviní i tebe svědomí z těchto hříchů? Nebereš i ty jméno Boží nadarmo? Nemlčel jsi, když jméno Páně bylo tupeno a zlehčováno? Snažil ses podávati božské Velebnosti náhradu za znesvěcování jména Božího?

Ó Ježíši, Králi slávy, náš nejsvětější Pane! Za zneuctívání tvého přesvatého jména, rouhání a klení, přijmi v náhradu pocty, které ti vzdávají Andělé a Svatí v nebesích a tvá Církev na zemi.

Přesvatá Panno Maria, víme, že pro zneuctívání jména Božího krvácelo tvé srdce a tvé oči ronily slzy. Přispěj nám, abychom věrně zachovávali svatá přikázání Boží a aby celý náš život byl ustavičným chvalozpěvem úcty a oddanosti Ježíši Kristu a útěchou tvému mateřskému srdci.

IV. - *Ježíš se potkává se svou svatou Matkou!* - Ale běda, v jakém stavu se potkávají, a na jaké cestě! Kdo vylíčí nezměrný jejich bol! Stejně nevylíčitelná však je hrůza hříchu, jež

způsobila bol těchto dvou nejčistších srdcí.

I nyní Matka Páně projevuje tutéž bolest a úzkost, jako tehdy na cestě kalvárské. Praví k nám na La Salettě se slzami zármutku: „Od času co trpím pro vás... a vy na to nedbáte!“

Ó Ježíši, rozpomeň se na onu bolestnou cestu a na úzkosti, které zakoušela tvá požehnaná Matka při tvém utrpení a které nám dala poznati při svém zjevení. Pro svou lásku k této neposkvrněné Matce smiluj se nad námi. A ty, Panno Spolutrpitelko, neustávej prositi svého božského Syna za nás, kteří se k tobě utíkáme.

V. - *Šimon z Cyreny pomáhá Ježíši nésti kříž.* - Zprvu jen z donucení se chápe potupného břemene, ač přece náš Spasitel řekl: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Nikoli z donucení, nýbrž s láskou jest třeba nésti kříž; nikoli se srdcem smutným, nýbrž statečně. To nám Matka Boží připomíná při svém zjevení na La Salettě, stěžujíc si, že lidé se nechtějí podrobiti jhu zákona Božího.

Ó Ježíši, děj se tvá svatá vůle. Přijímáme odevzdaně vše, co tvá požehnaná ruka na nás sešle. Jen o to tě prosíme: Netrestej nás ve svém hněvu, nýbrž ve svém milosrdenství.

Ty pak, ó Maria, těšitelko ztrápených, vypros nám, abychom všecky strasti tohoto života snášeli v duchu víry a vděčnosti a ve spojení s požehnaným utrpením tvým a tvého božského Syna.

VI. - *Veronika podává Pánu Ježíši roušku.* - Láska k božskému Mistru pobádá tuto ženu, aby nějakým způsobem zmírnila jeho utrpení, a dodává jí odvahy, že se neohlíží na nepřátele ani na zaujatý dav. Kde je *náš* soucit s trpícím Spasitelem a jeho svatou Matkou! „Kdybyste sebe více činili, nikdy neodplatíte muk, které jsem pro vás vytrpěla!“ pravila k nám na La Salettě.

Ó Ježíši, oblesku svrchované krásy, mezi lidmi však potupený, chceme stírati kal, který vrhá svět na Tebe a na tvář tvé svaté Církve. Vtiskni svůj obraz do naší duše, k podobnosti Boží stvořené, aby přesvatá Matka tvá nebyla nucena zakrývati svou tvář při pohledu na naše duše hříchem znetvořené.

Ó Maria, tvých slzí svaté krůpěje nechť skanou v duši mou, ať čistotou se zaskvěje a láskou upřímnou.

VII. - *Ježíš padá po druhé pod křížem.* - Tento pád připomíná naše opětovné pády do hříchu. Jak často jsme Pánu slibovali věrnost a lásku, a při nejbližší příležitosti jsme klesli znovu

do téhož hříchu, obnovujíce bolesti jeho Srdce a přesvaté jeho Matky.

Můj Ježíši, milosrdenství! Tvé slitování budiž hojnější než mé nepravosti! Mám je v ošklivosti a pevně si umiňuji chrániti se jich. Svatý Anděle Strážný! Ve chvíli pokušení upoutej mé zraky na plačící Matku Páně, abych z jejího pohledu vyčetl mateřskou výstrahu a včas se vzpamatoval.

Ó svatá Panno, dopřej mi, bych v hoře tvé se vžil a nikdy ostny novými tvé srdce neranil.

VIII. - *Ježíš potkává plačící ženy jerusalemské.* - Praví k nim: „Neplačte nade mnou, ale nad sebou plačte a nad svými syny," předvídaje tresty, které je stihnou pro jejich hříchy. Maria pláče nad námi předvídajíc, že dolehne na nás trestající ruka Páně, nenapravíme-li se včas. Zůstaneme netečni k jejím výstrahám, necitelni k jejím slzám?

Ó Ježíši, obměkči srdce naše a srdce všech hříšníků, abychom přestali hromaditi nepravost na nepravost a slzami pravé kajícnosti oplakávali své hříchy. Dopomoz, aby do celého světa se doneslo poselství tvé Svaté Matky a aby obnovena byla tvářnost země.

IX. - *Ježíš padá po třetí.* - Božská jeho tvář je znovu v prachu. Proč tento třetí pád?

Ježíš chce odpykati tvrdošíjnost hříšníků setrvávajících ve hříšných návycích. Toť tajemství zloby, na něž Svatá Panna poukazuje na La Salettě, stěžujíc si, že lid její se nechce podrobiti. Praví: „Chci-li, aby můj Syn vás neopustil, musím ho prositi bez ustání!“

Ó Ježíši, Vykupiteli náš! Vyznáváme, že jen ustavičné přímluvě tvé svaté Matky vděčíme, že dosud tvé trestající rámě na nás nedopadlo. V prachu před tebou voláme jménem všech hříšníků: Nečiň s námi podle hříchů našich aniž podle nepravostí našich odplácej nám.

Ty pak, ó Maria, neustávej prositi za nás. Ach, kdybys od nás ve hněvu svou odvrátila tvář, kde nalezneme úlevu, kde ochranu a stráž? Ó, Matko, neopouštěj nás, hněv Boží usmiřuj, ač nezdobí nás ctnosti jas, jsme přece podíl tvůj.

X. - *Ježíš jest zbaven roucha a octem a žlučí napájen.* - Pro lidskou marnivost, přepych a smyslnost trpí Ježíš toto potupné obnažení. Pro lidskou požívačnost jest napájen hořkou žlučí. Tyto hříchy odsuzuješ, přesvatá Panno, při svém zjevení na La Salettě skromností svého šatu, zatřením své tváře, svými hořkými slzami a přísně vytýkajíc porušování újmy a postu.

Ó Ježíši nejčistší! Očisť srdce naše ode všech hříšných náklonností a od smýšlení světského. Odříkáme se ducha zlého, všech skutků jeho i vší pýchy jeho.

Maria, královno čistých srdcí, jež jsi zde zvolila za své prostředníky děti chudé, prosté a nevinné, zastři nás jasem své mateřské ochrany, a opatruj zvláště dítky, aby si uchovaly roucho křestní nevinnosti. Chceme uvažovati o potupách Ježíše Krista a o tvých slzách, aby nám zhořkly všecky radosti světské, a v Bohu hledati radost pravou a nepomíjející.

XI. - *Ježíš přibit na kříž.* - Naše ruce se vztahovaly často k věcem nedovoleným, proto ruce Spasitelovy přibity jsou hřeby na kříž. Naše nohy kráčely cestami hříchu, proto nohy Spasitelovy kráčely cestou křížovou a přikovány byly bolestně na tvrdé dřevo. Spasitel však obětuje Otci nebeskému své bolesti a přesvatou krev řinoucí se z ran na odčinění našich hříchů, za nás se modlí a kajícím slibuje ráj.

Ó dobrý Ježíši, poslušný až k smrti kříže, připoutej odbojnou vůli naši k Božím přikázáním a nedopusť, abychom se kdy odloučili od tebe. Všecky hříšné žádosti ať jsou v nás umrtveny, abychom mohli říci se sv. Pavlem:

„S Kristem jsem spoluukřižován; nežiji už já, nýbrž žije ve mně Kristus“ (Gal. 2, 19).

Ó Maria, Matko bolestná, také tvá duše byla proklána pro nás mečem bolestí. V těchto bolestech však jsme byli zrozeni jakožto dítky Boží a tvé mateřské péči svěřeni. Obětuj znovu slzy, které jsi tehdy prolévala, a bolesti, jež jsi trpěla, za nás a za všecky ubohé hříšníky a vypros nám, aby vzpomínka na muky tvého Syna rozněcovala nás vždy k větší lásce k Němu.

XII. - *Ježíš na kříži umírá.* - Jeho oběť jest dokonána. Ale Ježíš nemá dosti na tomto projevu své neskonalé lásky k nám. Chtěl, aby jeho oběť kalvárská se stále tajemně obnovovala na oltáři a abychom z ní stále čerpali ovoce vykoupení. Při každé oběti Mše svaté je nám dopřáno státi na Kalvarii a přivlastňovati si zásluhy utrpení Páně. Ale běda! Jak málo těžíme z tohoto nesmírného pokladu! Mnozí ani v neděli se nezúčastní oběti Mše svaté. Trpce si na to stěžuje Matka Páně na La Salettě: „Na Mši svatou chodí jen několik starších žen.“

Ó Ježíši, jenž jsi na kříži prosil za nepřátele: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí,“ osvěť nešťastné rušitele dne Páně, aby pochopili, jakého dobra se zbavují a jak tě

zarmucují, když ani hodinku nechtějí bdíti s tebou, jenž se za ně obětuješ.

Ó Maria, která při každé oběti Mše svaté obětuješ svého Syna Otci nebeskému, uč nás vážiti ze zdrojů tohoto tajemství, abychom se jím vždy více posvěcovali a obohacovali.

XIII. - *Ježíš s kříže sňat a složen na kříž své Matky.* - Ve Velepísni praví Nevěsta: „Milý můj jest jako kytička myrhy: na prsou mých odpočívati bude.“ Jak dojemně se splňuje to slovo v této chvíli! Ježíš, květ Jesse, posetý ranami a jako myrha vydávající léčivou moc, spočívá v objetí své panenské Matky, jako kdysi v Betlemě. Ale ach, jak lidská zloba zbědovala spanilé údy! Maria však nevyčítá lidem, nýbrž obětuje znovu každou ránu za hříšníky.

I na La Salettě zjevuje se Maria s touto kytičkou myrhy. Na jejích prsou září kříž s umučeným Ježíšem. A při jeho ramenech kladivo a kleště, jimiž nám připomíná: Jako jste svými hříchy přikovali Ježíše na kříž, tak pokáním odčiňujte své viny.

Ó Ježíši, poklade věřících, učiň, ať srdce naše naplňuje neustálá vzpomínka na Tebe, abychom tobě žili, tobě umírali, tobě náleželi v životě i ve smrti.

Prosím tě, ó Matko milá, bys mi v srdce mocně vryla muky, které trpěl Pán.

XIV. - *Ježíš uložen do hrobu.* - Lůno země se otvírá, aby přijalo nejdrahocennější símě: tělo Bohočlověka. Je ve stavu smrti, ale božství s ním zůstává spojeno, a touto božskou mocí vzejde po krátkém odpočinku k novému životu, oslavenému. Svým zmrtvýchvstáním dává nám Pán pevnou záruku, že i my, kdož s ním jsme zemřeli, spolu s ním budeme i vzkříšeni a oslaveni.

Ó Ježíši, jenž ve svaté Eucharistii sestupuješ do našeho srdce, učiň, abychom tě přijímali se vší uctivostí a láskou jako nejvzácnějšího hosta. Zůstaň s námi, když se připozdívá a po noci hrobu rač nás vzkřísiti k životu věčnému.

Pohleď též, ó Pane, na přesvatou Matku svou, která zde na La Salettě sedí pohřížena v zármutek jako matka nad hrobem dítek. Dopřej jí té útěchy, aby ty nesčetné duše, jež hříchem propadly smrti, byly tvou milostí podníceny k pokání a probuzeny k novému životu, aby „opuštěná Paní národů stala se matkou dítek radující se".

Závěrečná modlitba.

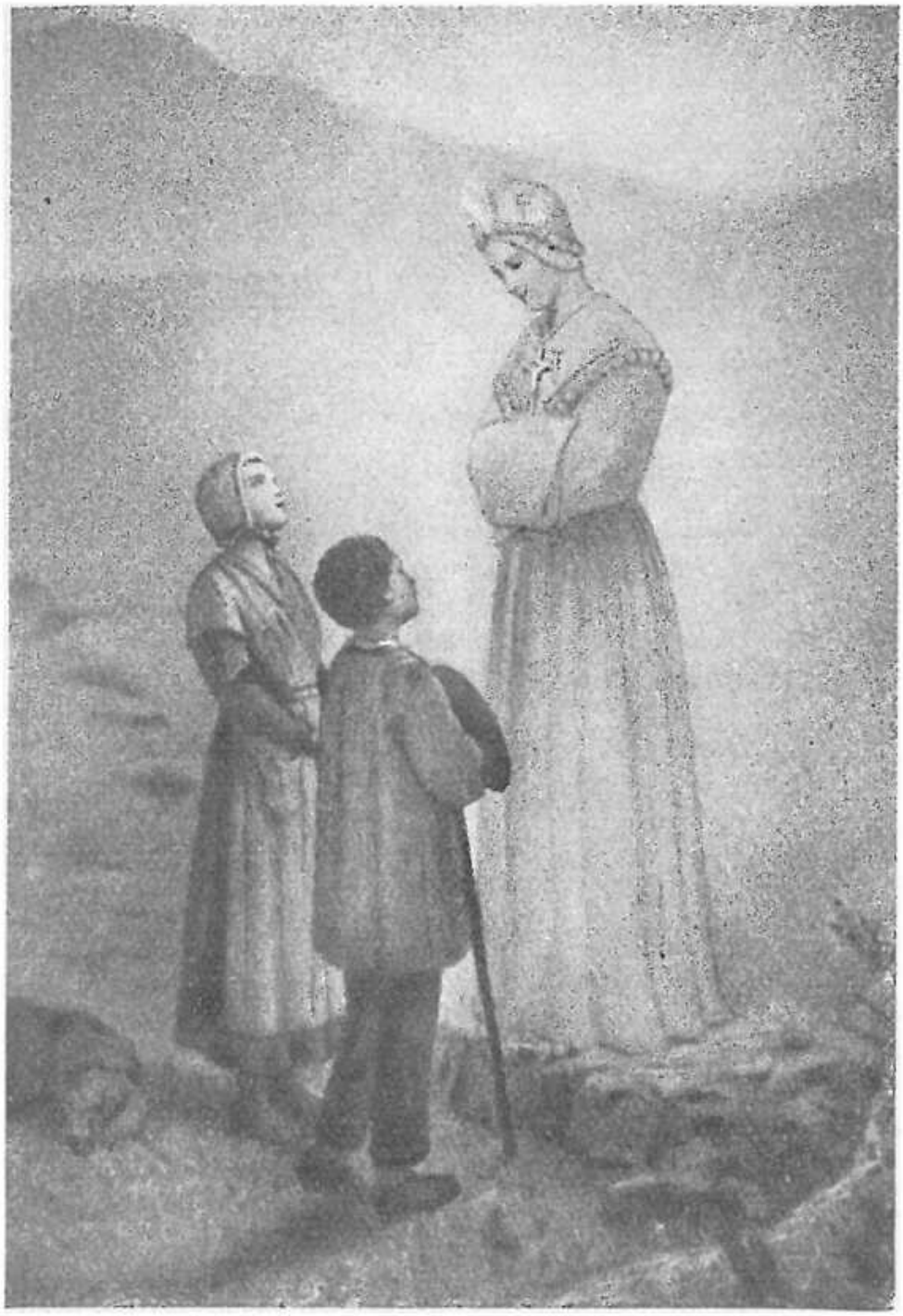
Ó Maria, ty jsi na hoře La Saletské netoliko lkala nad naším nevděkem a zpronevě-

rou, ale povzbuzovala k pokání a slíbila bohaté požehnání nebeské, obrátíme-li se. Ty jsi nad to, kráčejíc vzhůru po úbočí, obětovala strasti vytrpěné na Cestě křížové, Otci nebeskému znovu na usmíření. Děkujeme Tobě za tvou mateřskou péči o nás, za tvé výstrahy a povzbuzení. Nakonec s návrší patřila jsi k Římu a Jerusalému, ukazujíc nám, kam i my máme zraky své obraceti, a vznesla jsi se k nebi, nabádajíc nás, abychom i my k nebi srdcem svým tíhli a za tebou jako dítky za svou matkou spěli. Raduj se, Nebes Královno, požívej své zasloužené slávy a poutej naše srdce k sobě.

Pod ochranu tvou se utíkáme...

Naše Paní La Saletská, Smírkyně hříšníků, pros bez ustání za nás, kteří se k tobě utíkáme.

A. Stříž.

„Přistupte sem, mé dítky, jsem zde,
abych vám oznámila velikou zvěst.“

Zjevení Matky Boží na La Salettě 19. září 1846.

Nevolnictví v království Božím.

Zdůvodnění nauky bl. Grigniona z Montfortu o „svatém nevolnictví".

Z disertační práce Dra Ant. Stříže.

VII. Nevolníci lidí a nevolníci Boží.

Až posud jsme jednali o nevolnictví jakožto poddanství člověka člověku. Ukázali jsme na příčiny, jež působily k vytvoření tohoto příkrého poměru služebnosti, příčiny mravní, hospodářské a sociální. Právnicky pojat, poměr pána a nevolníka představuje absolutní panství a absolutní služebnost. S hlediska přirozeného práva jeví se tento poměr, bereme-li v úvahu přirozenou rovnost všech lidí, něčím násilným a člověka nedůstojným. Avšak ani nynější demokratická doba, hlásající práva člověka a ochranu sociálně slabšího, není zcela oprávněna ukazovati s domýšlivým pathosem na „barbarství starých dob a nekulturních národů". I za dnešních státních a společenských řádů objevují se analogie nevolnictví.

Co jest povinná vojenská služba než dočasné nevolnictví? Za války pak mužstvo, poží-

vající jinak občanských práv, stává se „lidským materiálem“ a bývá vrháno za potravu dělům. I v demokratické době bují panství velkokapitalismu, zotročující masy „svobodných občanů“. Karl Jentsch po této stránce strhuje modernímu pokrytectví masku s tváře, poukazuje, že všecko antické týrání otroků je nepatrné proti tomu, co pozorujeme za nynější „volné pracovní soutěže“. Praví: „Tovární dělník jde ovšem svobodně do továrny nebo do šachty, kde nezřídka malá neopatrnost nebo nedbalost bývá trestána smrtí nebo rozdrcením nebo vytržením údu.“ A usuzuje dále, že ďábel nemohl nic jemnějšího vymysliti než ono „osvobození otroků“, které ve skutečnosti postavilo na místo antického chlebodárce mnohem tvrdší, neosobní panství kapitalismu, celý ten moderní systém svalování veškeré osobní odpovědnosti na společenstva a státní zřízení, na přírodní zákony a jiné neosobní mocnosti, jež utlačený nemůže uchopiti. Podle Jentsche s moderním svobodným dělníkem, jenž sociálními poměry je nucen obětovati svůj život v žáru tavných pecí nebo v ohlušujícím rachotu strojů, stěží by byl měnil středověký podruh, sídlící ve stínu kláštera, ano snad ani antický polní otrok. Již Karel Marx poukazoval, že moder-

ní kapitál, odsoudiv dělníka k duchamorné detailní práci a vyssávaje jeho síly ve službách šílené chamtivosti, vykonává krutější panství než antický majitel otroků.

A co říci o kolektivním hospodářství a komunistickém zřízení sovětského státu? Potlačeno soukromé vlastnictví, občanská svoboda nahrazena ilusí volnosti, i děti prohlášeny za majetek státu, člověk stává se strojem a za sebemenší odpor čeká ho zastřelení nebo krutá mnoholetá nucená práce na Solověckých ostrovech. Tedy otroctví v nejtvrdší formě, a to vše pod honosnými hesly humanity, svobody a demokracie. A což jiného jsou koncentrační tábory?

Nyní však si všimněme poměru, v němž služebnost je absolutním a všeobecným požadavkem a povinností - poměru člověka k Bohu. I zde nalezneme nevolnictví - nevolnictví založené na svatém právu a spravedlnosti, nevolnictví nikoli ponižující a deptající, nýbrž čestné, povznášející člověka a vedoucí k pravé, dokonalé svobodě.

Každá stvořená bytost jest *serva Dei*. Stvoření nerozumné zachovává neúchylně řád Bohem stanovený. Bytostem rozumným jest uložen zákon mravní. Jsou obdařeny svobodnou vůlí, ale tato svoboda jest jim dána,

aby se rozhodovaly pro dobro a dosahovaly tím svého posledního cíle. Mají svobodu rozhodnouti se pro zlo, ale tím ovšem na sebe uvalují tresty. Jako pán měl právo nad životem nevolníkovým, *jus vitae necisque*, tak Bůh nad člověkem. Již v ráji stanovil Bůh uplatnění tohoto práva v případě neposlušnosti: *Smrtí zemřeš*. Jako nevolník jest majetkem pánovým, tak člověk je neomezeným vlastnictvím Božím, mnohem plněji než věci tohoto světa se stávají majetkem člověka, neboť *Hospodinova je země a vše, co ji naplňuje* a člověk nabývá jen disposičního práva na věci, které v podstatě zůstávají majetkem Božím. Je tedy člověk více majetkem Božím než strom je majetkem sadaře, který si jej vypěstoval a než socha je majetkem umělce, který ji z hrubé hmoty vytvořil, neboť sadař nedal bytí stromu ani sochař nedal kameni více než zevní tvar.

Na přečetných místech Starého zákona vyvolení se prohlašují servi Dei a tak i Bůh označuje dokonce i patriarchy, krále a proroky, a ježto v těch dobách nebylo jiné služebnosti než nevolnictví, sluší to pojímati v tomto významu.

Bůh ovšem lidskou přirozenost povýšil k účasti na přirozenosti božské. Toto adop-

tivní synovství Boží mělo býti člověku podnětem, aby svou službu konal ne jako nevolník ze strachu, nýbrž jako dítě z lásky k Otci, právě tak jako andělé v nebesích ve všem naprosto vykonávají vůli Boží, aniž přitom cítí potlačení své svobody; konajíť vše svobodně a z lásky, uznávajíce to za nejrozumější, nejkrásnější a nejprospěšnější.

Člověk však nechtěl býti nevolníkem Božím. Nechtěl přinésti mu v oběť svou svobodu, ani jako tvor svému Tvůrci, ani jako dítě z lásky k svému Otci. Chtěl uplatniti svou volnost. Ale odpoutav se od Boha, upadl v pouta krutého otroctví. Uplatnil svou svobodu tím, že odmítl poslouchati Boha. Ale závislost náleží k podstatě stvořené bytosti. Andělé vykonavše *svou vůli*, chtějíce býti nezávislí na Bohu, odtrhli se od něho a nyní zakoušejí této závislosti v podobě trestající spravedlnosti.

Čí vůli kdo koná, toho uznává za svého pána.[1]) První lidé uplatňujíce svou svobodu oproti Bohu, uposlechli Ďábla. Tím ho uznali za svého pána a uvrhli sebe i své potomstvo v jeho služebnost - v nejhroznější otroctví.

Vysvobození z tohoto otroctví se nazývá *vykoupením*, jak v Starém, tak v Novém zá-

[1]) Sr. Řím. 6, 16 nn.

ně. „Kristus Ježíš... dal sebe sama ve výkupné za všecky“ (I. Tim, 2, 6).

„V něm máme vykoupení skrze krev jeho, odpuštění hříchů“ (Efez. 1, 7, Kolos. 1, 14). Zde jest nový závazek naší služebnosti: kdo vykoupí otroka, zaplativ zaň výkupné, získává jej jakožto nevolníka pro sebe. Ježíš „dal sebe sama za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil *sobě* lid příjemný“ (Tit. 2, 4). Ježíš jest tudíž Pán, *Kyrios*, jak sám sebe nazývá a dává se nazývati. Jemu náležíme jakožto douloi. „Nenáležíte sobě“ (1. Kor. 6, 19).

Syn Boží však se vtělil, netoliko aby nás vykoupil, nýbrž také aby nás vyléčil z pýchy a vzpoury, kterou lidstvo v samém kořeni bylo zachváceno, a aby nás naučil dokonalé poslušnosti - svatému nevolnictví.

VIII. Ježíš Kristus - Ebed Jahve - vzor a učitel svatého nevolnictví.

V Ježíši Kristu se hypostaticky spojují extrémy: božství a člověčenství, Tvůrce a stvoření, svrchovaná moc a velebnost a nejhlubší ponížení. On jest „odlesk slávy“ i „pohanění lidu a povrhel chátry“ (Žalm 21, 7).

Jest *předpovídán* jakožto Král a Panovník v Žalmech i v Prorocích (Žalm 2, 8; Isai. 3, 1; Zach. 9, 9; Mich. 5, 2; Mal. 3, 1 a j.).

Anděl zvěstuje jeho narození praví: „Kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království jeho nebude konce (Luk. 1, 32). - *Vystupuje* jako král. Už brzy po narození přijímá královské pocty od mágů (Mat. 2, 11). Prohlašuje své království, království Boží nebo království nebeské, stanoví podmínky vstupu do tohoto království (Jan 3), jeho zákony a jeho ústavu (Mat. 5 a n.), líčí jeho povahu a osudy v podobenstvích o zrnu hořčičném, o kvasu, o pokladu, o síti (Mat. 13), o svatbě (Mat. 22) a j. Jako král přijímá pocty při vjezdu do Jerusaléma a prohlašuje i ve chvíli svého největšího ponížení: „Ano, já *jsem* král!“ (Jan 18, 37). Jemu, jakožto králi, přísluší svrchovaná moc soudcovská: „Když pak přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, tu posadí se na slavný trůn svůj“ (Mat. 25, 31). A před svým nanebevstoupením prohlašuje: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi“ (Mat. 28, 18).

Týž svrchovaný král jest však také předpovídán jako služebník, *Ebed Jahve* (Isai. 42 a nn.) a také vystupuje za svého celého pozemského života jako služebník, nevolník.

Že v Ebed Jahve je míněna osoba individuální a nikoli ideální ani personifikace národa israelského, že celou onu stať dlužno pojímati ve smyslu prorockém na budoucího Mesiáše a jedině na něho, o tom podává jasné důkazy proti novějším kontroversím P. H. Médebielle ve své knize *L'Expiation dans l'ancien et le Nouveau Testament* (Rome, 1923. Inst. Bibl. Pontif.).

Přichází na svět *ve způsobě nevolníka* (Fil. 2, 7). I o něm platí slovo Pavlovo: Dokavad dědic je maličký, ničím se neliší od nevolníka, ač je pánem všeho (Gal. 4, 1).

Obsahem celého jeho soukromého života bylo: *byl jim poddán* - Marii a Josefovi. Byla to absolutní závislost, dokonalá poslušnost. Jest nevolníkem z lásky.

Brzy po svém veřejném vystoupení prohlašuje: „Nehledám vůle své, nýbrž vůli toho, jenž mne poslal" (Jan 5, 30), „neboť jsem sestoupil s nebe, nikoliv abych činil vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž mě poslal" (Jan 6, 38). A vyznává právem o sobě: „Já vždycky činím to, co mu jest milé" (Jan 8, 29).

Avšak vzdáti se úplně své vůle, své svobody, a podříditi je ve všem a naprosto v životě i ve smrti, toť v podstatě nevolnictví.

Ježíš činí to z lásky. Toto úplné sebevzdání

a dokonalá služebnost je mu přímo potřebou, jako pokrm je potřebou tělu: „Pokrm můj jest činiti vůli toho, jenž mne poslal, a dokonati dílo jeho“ (Jan 4, 34).

Činí se však i služebníkem lidí: „Neboť nepřišel Syn člověka, aby se mu sloužilo, nýbrž aby sloužil a dal svůj život na vykoupení za mnohé“ (Mar. 10, 43). Při poslední večeři koná službu otroka, umývaje nohy apoštolům. Dává se prodati za cenu otroka. Jako otrok jest svázán a vláčen, povoluje úplně zvůli těch, kteří si nad ním osobili moc. Jako otrok konečně umírá na mučidle otroků. Ebed Jahve!

Tak nejdokonalejší svoboda je spojena s nejúplnějším nevolnictvím.

Ježíš Kristus získal pravou svobodu i nám, ale zároveň nás učí dokonalé službě, svatému nevolnictví.

Už jeho příklad jest naučením. Avšak také výslovně tomu učí. Křesťanská dokonalost jest vyznačena v slovech: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sám sebe a vezmi kříž svůj a následuj mne“ (Mat. 16, 24). Marek uváděje tato slova, předesílá: „A přivolav k sobě *zástup* i učedníky své, řekl: Chce-li... atd. (8, 34) a Lukáš: „A řekl *ke všem:* Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi

kříž svůj každodenně a následuj mě“ (9, 23). Zapříti sebe sám - což je to jiného než vzdáti se úplně své vůle, své svobody? Jho kříže - což je to než útlak, jemuž se člověk poddává, bera na sebe nepřetržitě úkoly ukládané mu vůlí vyšší, jíž se bezvýhradně podrobil? Následovati Krista - toť setrvati v poutech poslušnosti jako on, jenž byl poslušný až k smrti kříže.

Poukázali jsme už dříve na důvody, proč Spasitel se nedotýkal otázky nevolnictví. Nyní poznáváme jiný důvod, proč ponechával tuto otázku nedotčenu a proč tak často *douleia* - nevolnictví - se vyskytuje v jeho podobenstvích. Má býti názorným protějškem svrchované moci vládnoucí, jež náleží Bohu Otci nebo jemu samému, jenž z titulu své božské přirozenosti, z titulu dědictví i z titulu výboje ji získal. Proto v Evangeliu Otec nebeský i jeho Jednorozený se představuje jakožto Basileus nebo Kyrios, čímž vyznačena jeho svrchovaná, absolutní moc. Tato svrchovanost by však nevynikla v plné síle, v plném majestátu, kdyby jí neodpovídal korrelativní termín absolutního poddanství, což jest právě nevolnictví, t. j. takový stav služebnosti, v němž poddaný svou osobu, svoje síly a schopnosti a vše, čeho by mohl nabýti, dává zcela

a úplně Pánu v uznání své absolutní závislosti, a to z úcty a z lásky. Tímto úplným sebevzdáním dostává se Pánu největší pocty, jeho královská svrchovanost zazáří v plném majestátu. A mělo by chyběti Bohu a Ježíši Kristu králi takových dokonalých poddaných, když i pozemští králové měli sluhy a dvořany oddané na život i na smrt, a když i nevolníci starozákonní nezřídka se vzdávali možnosti osvoboditi se v milostivém létě a z oddanosti k svému dosavadnímu pánu se mu vzdávali dobrovolně v nevolnictví trvalé?

Takových služebníků žádá si Spasitel, kteří všecko dají a vše vykonají pro svého pána, bez nároků, bez výhrady a ještě řeknou: Služebníci neužiteční jsme (Luk. 18, 10).

Takové služebníky, kteří jako apoštolové všeho se vzdají a celou bytostí přilnou k němu, poctívá pak Pán zvláštní blahovůlí a důvěrou a nenazývá je pak služebníky, nýbrž přáteli svými (Jan 15, 15).

IX. Maria - Ancilla Domini, nevolnice Páně.

Učení křesťanské dokonalosti nevstoupilo v život teprve tehdy, když bylo Ježíšem Kris-

tem prohlášeno. Již na předcích Kristových vidíme četné rysy evangelické dokonalosti, ctnosti v hrdinném stupni. Na úsvitě Nového zákona však září nám evangelická dokonalost v plném lesku ještě před zrozením Spasitele, a to na té, jež byla vyvolena za jeho matku. Není ctnosti, které učil Spasitel, aby již předem nebyla zářila na Marii. Prohlašuje-li Ježíš svá blahoslavenství a předkládá-li potom zákony království Božího, hlásá jen to, čemu se byl se zalíbením a úctou obdivoval od dětství na své přesvaté Matce.

Z jejích úst také slyšíme již v té chvíli, kdy ponejprv její zjev se našim zrakům odhaluje, v den Zvěstování, projev vzdání sebe v naprostou služebnost Bohu - ve svaté nevolnictví.

Ecce, ancilla Domini! Ejhle, nevolnice Páně!

Ancilla, *doulé* odpovídá významem mužskému *servus*, *doulos*. A jako zpravidla nebylo v biblických dobách jiných sluhů než nevolníci, a „děvečky" se jim kladou na roveň (sr. Gen 12, 16; Exod. 20, 10; Levit. 25, 44; 1. Mak. 2, 11 a j.), tak sluší i výraz ancilla bráti ve smyslu *nevolnice*. „Ancilla" se také klade na vytčení rozdílu oproti „libera" v listě ke Galatským (4, 22 nn). Apoštol sice používá zde výrazu paidiské, jako Septanta

v Gen. 12, 16 a 21, 10 nn, ale v hebrejském je zde *amah* a jest jasno, že Apoštol poukazuje na rozdíl mezi svobodnicí a nevolnicí. A Agar vskutku byla egyptská nevolnice.

Obdoby projevu „Ecce, ancilla Domini" nacházíme ve Starém zákoně právě tak, jako chvalozpěv Mariin Magnifikat je analogií chvalozpěvu matky Samuelovy. Prohlásiti se něčím nevolníkem neb nevolnicí jest u Východanů zdvořilostním projevem ponížené úcty a pohotovosti k službám. Tak Ruth praví k Boozovi: Já jsem Ruth, nevolnice tvá (3, 9). Anna ke knězi Helimu: Kéž by nalezla nevolnice tvá milost v očích tvých (1. Král. 1, 18), k Davidovi pak Abigail (1. Král. 25, 26 nn) a žena tekujská (2. Král. 14, 6 nn). Rovněž prorocká vdova a žena sunamská se prohlašuje šifcháh vůči Eliseovi (4. Král. 4, 2 a 16), jakož i Judith doulé vůči Holofernovi (Jud 11, 13 nn).

V projevu Mariině *Ejhle, nevolnice Páně* však nemůžeme spatřovati pouhý výraz ponížené zdvořilosti. Jako v jejím chvalozpěvu Magnificat starší forma se objevuje s novou náplní, tak i v jejím pokorném projevu Ecce ancilla Domini dlužno viděti především *pravdu*. Bez vážného pojetí výrazu ancilla pozbyl by tento projev i jako akt pokory značně

ze své hodnoty. Mimo to v tak vážné chvíli, kdy se rozhoduje o nejvýznamnějším záměru, a vůči samému Bohu, jenž svým prostředníkem sděluje Marii svůj úmysl uskutečniti spásu lidstva, byl by věru málo na místě pouhý zdvořilostní projev. Vždyť i slova andělova „Pán s tebou" a „Požehnaná ty" jsou obdobou známých rčení biblických (sr. Ruth 2, 4; 3, 10; Jud. 13, 23), avšak zde se pod nimi tají hluboká náplň.

Co tedy praví Maria svými slovy: „Ejhle, děvečka (nevolnice) Páně"?[1]) Je to výraz dokonalého sebevzdání Bohu. Pánu Bohu svému jsem se úplně oddala. On jest mým naprostým pánem. Jemu se znovu oddávám v naprostou služebnost. Nemám jiné touhy, než ve všem vykonati jeho vůli. Nemám své vůle, své svobody - vše, co jsem a co mám, náleží jemu. Jsem jeho nevolnicí. Toť mou chloubou a radostí. Ať učiní se mnou, jak se jemu líbí - a záleží-li opravdu na mém vlastním rozhodnutí, ani tak nechci nic jiného než co Pán chce. - Je v tom projev nejhlubší pokory, nejdokonalejší odevzdanosti, ale zároveň výlev nejžhavější lásky.

[1]) Výraz „dívka" v českých překladech odpovídá původnímu výrazu jen tehdy, pojímá-li se ve významu moravském, kde dívka = děvečka, služebná.

Na prvních stránkách Písma svatého vystupuje žena, od níž se očekává rozhodnutí, jak užije své svobody. Eva jí používá k uplatnění své vůle proti vůli Boží, ke vzpouře proti Bohu. A tím vrhá v kletbu a porobu sebe i všecko své potomstvo. - Na prvních stránkách Nového zákona vystupuje opět žena, od níž se očekává rozhodnutí nestihlého významu pro všecko lidstvo. Tato nová Eva klade pokorně svou svobodu v úplnou oběť Bohu - prohlašuje se jeho nevolnicí. Vzpourou nastala zkáza lidstva, dokonalou služebností začíná dílo vykoupení. Toto svaté nevolnictví vtiskuje základní ráz Novému zákonu.

Maria jest matkou vyvolených. Jestliže matka se prohlašuje nevolnicí Páně, nesluší se, aby stejně smýšlely o sobě její dítky, jež jedině touto její služebností získaly přístup k spasení?

X. Apoštolové učí svatému nevolnictví.

Apoštolové hlásali všude mezi národy oblažující zvěst, že milostí Ježíše Krista, jenž se stal pro nás poslušným až k smrti kříže, dostává se lidem vykoupení z poroby hříchu a smrti, že pokřtění jsou obdařeni svobodou dítek Božích, a „jsme-li dítkami, tedy i dědici Boží-

mi a spoludědici Kristovými“ (Řím. 8, 17), ano, že i tvorstvo bude osvobozeno od poroby porušení ve svobodu slávy synů Božích“ (Řím 8, 21). Vůči této neocenitelné, dokonalé, nepomíjející svobodě, jež zjednává člověku tak výsostné důstojenství, jeví se rozdíly sociální svobody a nesvobody tak nepatrnými, že netřeba jich dbáti, poněvadž i „otrok povolaný v Pánu jest osvobozencem Páně“ (1. Kor. 7, 22) a „tvářnost tohoto světa pomíjí“ (tamt. v. 31).

Avšak zároveň co trhají pouta hříchu a uvádějí duše v pravou, svatou svobodu, apoštolové hlásají nové nevolnictví, dokonalou služebnost, v niž se snaží uvésti věřící Kristovy: Nyní však osvobozeni byvše od hříchu, a nevolníky Božími se stavše, máte za ovoce své posvěcení, koncem pak život věčný (Řím. 6, 22). Mezi křesťany nastává sblížení stavů netoliko tím, že „nevolník povolaný v Pánu jest osvobozencem Páně“, nýbrž také tím, že „povolaný svobodník jest nevolníkem - *doulos* - Kristovým“ (1. Kor. 7, 22).

Jestliže Ježíš Kristus „sebe sama zmařil přijav způsobu nevolníka[1]) a ponížil sebe

[1]) Též Vigouroux má tento překlad slova doulos: prenant la forme *d'esclave*. Rovněž v 1. Kor. 7, 22: ...devient *esclave* du Christ.

sama stav se poslušným až k smrti," mají i jeho učedníci míti „to smýšlení v sobě, které bylo i v Kristu Ježíši" (Filip. 2, 5-8).

Apoštolové pak netoliko učí obětovati svou svobodu dokonalou poslušností Ježíši Kristu, jenž si nás vykoupil, ale sami se s chloubou prohlašují jeho nevolníky: Paulus, servus (doulos) Jesu Christi (Řím. 1, 1), Paulus et Timotheus, servi Jesu Christi (Fil. 1, 1), Paulus, servus Dei (Tit. 1, 1), Jacobus, Dei et Domini nostri Jesu Christi servus (Jak. 1, 1), Simon Petrus, servus et apostolus Jesu Christi (2. Pet. 1, 1), Judas, Jesu Christi servus (Jud. 1, 1). Sv. Pavel nazývá se i zajatcem, vězněm (desmios) Kristovým (Efez. 4, 1; Filem. 1, 1).

Dokonce sv. Pavel poukazuje na viditelné znaky, jež nosí na těle jako důkazy, že je skutečným nevolníkem Ježíše Krista. Na konci svého listu ke Galatům praví: Ostatně ať mi již nikdo nepůsobí nesnází, vždyť já nosím na svém těle znaky - *stigmata* - Pána Ježíše (6, 17).

Obyčejně se těmi stigmaty mínily jízvy po ranách, které Apoštol utrpěl od protivníků v bojích pro Krista. Tento výklad podává též Dr. Sýkora v poznámce k tomuto místu ve svém překladu Apoštoláře. Avšak již r. 1911 vystoupil Fr. Jos. Dölger (Sphragis, Pader-

born) s jiným výkladem, jenž se jeví mnohem přiměřenější. Jistě apoštolové užívali slov v tom významu, jaký měla v té době, neboť psali pro své vrstevníky a chtěli, aby se jim rozumělo. Stigmatisovati znamenalo tehdy označiti otroka nezničitelným znamením, aby se poznalo, komu náleží. Podle Aëtia (Tetrabibl. II, 4, 12) bývala taková znamení - stigmata - vpichována jemnými jehlami do kůže a nabodená místa napouštěna trvanlivými barvami, takže stigma bylo nevyhladitelné a uvádělo se v závětech nebo ve smlouvách jako zvláštní znamení té které osoby. Dokladů o tom je hojně jak u antických spisovatelů, tak na objevených smluvních listinách (Dölger, str. 18).

„Tento obyčej se přenesl i na pole náboženské. Bůh je pánem, člověk jeho otrokem. Aby tento poměr viditelně znázornili, vpichovali nebo vpalovali si do těla jméno boha nebo některý jeho symbol. Tím se prohlašovali za jeho majetek a dávali se tak v jeho ochranu. Uvádím aspoň jediný doklad z Herodota (II, 113). Na blízku Kaucha byla malá svatyňka Herakleova; přicházeli tam četní poutníci, přijímali jeho stigmata a tak se stávali nedotknutelnými - *ouk exesti touton hapsasthai.*

Při té příležitosti dávali si také často nové jméno (náboženské); jedním prvkem byl název ochranného boha. Odtud si vyložíme množství jmen, složených se slovem Abd (= služebník, otrok). Uvádím aspoň: Abd-Melquart, Abd-Osir, Abd-Elim, Abd-Ešmun, Abd-Baal, Abdi-Jahu. Jejich řada nemá konce.

Tomuto proudu se neubránili ani Židé. Také v Písmě svatém se shledáváme s obrazy, které předpokládají podobné zvyky (Isai 44, 5; Zjev. 14, 1; 7, 1-3). Proto není divu, že první křesťané si vpichovali do těla nejsvětější jméno nebo aspoň znamení svatého kříže (Dölger, str. 39). Církev jim v tom nebránila - chtěla jim dáti náhradu za to, co z lásky ke Kristu opustili." (Dr. Jos. Miklík, C. SS. R. „Stigmata Jesu" v ČKD roč. 1920 str. 309).

I kdyby se neuznávalo, že sv. Pavel míní „stigmaty Pána Ježíše" zúmyslně vpálené neb vpichované znaky, a setrvalo by se při běžném výkladu, že to byly jízvy po utrpěných ranách, tolik jest jisto, že jde o otrocká stigmata neb jízvy jakožto jejich obdobu, a apoštol tím s chloubou poukazuje, že jest i znamenán jakožto *nevolník Ježíše Krista.*

A jako Ježíš nepřišel, aby se mu sloužilo, nýbrž aby sloužil (Mat. 20, 28), tak i jeho apoštol prohlašuje: Ačkoli jsem svobodný

vůči všem, učinil jsem se otrokem všech (emauton edoulosa), abych co nejvíce lidí získal (1. Kor. 9, 19).[1]) A z téhož listu zaznívá k nám jeho výzva: „Buďte následovníky mými, jakož i já jsem Kristovým“ (11, 1).

XI. Svaté nevolnictví v Církvi.

Když Spasitel mluvil o panictví jakožto stavu dokonalosti, dodal: *Kdo může pochopiti, pochop* (Mat. 19, 12). Podobně není dáno každému, aby se učinil dokonalým nevolníkem Ježíše Krista. Ale přece byli vždy v Církvi hrdinní následovníci Kristovi, kteří se takto dokonale Ježíši Kristu zasvěcovali. Mučedníci a vyznavači prvních století se zříkali svobod a výsad, jež jim skýtal jejich vznešený rod, pro čest nevolnictví Kristova. V „Passio s. Agathae“ uveden rozhovor světice s konsulárem: Quintinian řekl: Jsi-li urozená a vznešeného stavu, proč svými způsoby zosobňuješ otrokyni? Agata řekla: Máš pravdu; jsemť děvečka Kristova, proto se hlásím za jeho otrokyni. *Ancilla sum Christi, proptereaque servam me profiteor.*[2]) I kdyby slova ta byla

[1]) V Polyglottě Vigourouxově překlad: je me suis fait l'esclave de tous.

[2]) Acta Sanctorum Bolland. tom. I. Februarii p. 621.

světici vložena na rty zbožným autorem, přece lze z nich vyčísti názory doby. - Podobně v Aktech sv. Maxima (kolem r. 250) čteme: „Prokonsul řekl k němu: Jak se jmenuješ? Odpověděl: Maximus se jmenuji. Prokonsul: Jakého jsi stavu? Maximus: Původem urozený, avšak otrok Kristův. *Ingenuus natus, servus vero Christi.*" (Acta, n. 1). Že míněno otroctví, nevolnictví a nikoli pouhá služba, patrno z antithese oproti svobodnému, urozenému stavu.

V dobách pronásledování nakládalo se s křesťany jako se skutečnými otroky. Ale i když útlak povolil a křesťanům bylo dopřáno svobody, svaté nevolnictví se objevuje v nových útvarech. Mladí, ušlechtilí mužové se uchylují na poušť, vzdávajíce se všeho, co jim svět nabízel, a tam zprvu jako poustevníci, později jako cenobité žijí v naprosté poslušnosti, zříkajíce se své svobody a všech osobních nároků. Na Západě vzniká mnišství podle řehole sv. Benedikta a nové a nové řeholní řády zaujímají sídla ne již na poušti, nýbrž uprostřed světa a svou kázní, misijní činností a prací kulturní i fysickou stávají se ohnisky a školami křesťanského života. Každé století až do nejnovější doby může se chlubiti zrozením nových řeholních řádů a kongregací.

Jaký je v podstatě stav řeholníka a řeholnice? Je to ve skutečnosti nevolnictví - z úcty a lásky ke Kristu. Řeholník se zavazuje v úplnou a trvalou poslušnost, vzdává se své svobody. Nemá osobního majetku ani práva na majetek. Platí o něm, co platilo o otroku: Quidquid acquirit, domino acquirit. Nemůže měniti místa svého pobytu, nemůže o sobě rozhodovati, ani svým časem a silami volně disponovati.

Církev však připomíná všem věřícím, že se mají pokládati za *nevolníky* svého Vykupitele a zcela se mu oddati, jak to prohlásili již při svém křtu. V Římském katechismu, vydaném z nařízení Sněmu tridentského, se praví: „Farář bude věřící lid nabádati, aby věděl... že se sluší, abychom se Vykupiteli a Pánu našemu nejinak než nevolníci - *mancipia* - navždy oddávali a zasvěcovali. Neboť když jsme přece křtem byli uváděni do Církve, přede dveřmi chrámovými jsme to vyznali; prohlásili jsme totiž, že se odříkáme Satana a světa, a *zcela se dáváme* Ježíši Kristu“ (pars 1, cap. 3, quaest 12).

Je příznačné, že takto mluví Církev právě v době, kdy protestantism uvolňoval pouta náboženská, mravnostní i sociální. A jako protestantism zbavoval Matku Boží její dů-

stojnosti a výsostného významu v díle vykoupení, tak zase jeví se mezi pravověrnými křesťany úsilí připoutati se k Marii jakožto Prostřednici spásy a skrze ni k Ježíši Kristu. Již ve středověku zasvěcují se jednotlivé osoby i celé komunity Marii Panně jakožto nevolníci, prohlašujíce se za *mancipia* nebeské Paní.

Sv. Petr Damiani se zmiňuje o svém bratru Marinovi,[1]) jenž se zasvětil Panně Marii velut servile mancipium. Z podnětu P. Simona de Rojas, gener. vikáře řádu Nejsv. Trojice, byla ustavena v Madridě Sodalitas mancipiorum Deiparae Virginis a král Filip III. vymohl pro ni od papeže Řehoře XV. duchovní výhody. P. Bartoloměj de Los Rios z řádu sv. Augustina, důvěrný přítel P. Simona, rozšiřoval toto zasvěcení ve Španělsku, v Německu i v Polsku, kdež také král Vladislav IV. se prohlásil nevolníkem Panny Marie a šířil toto zasvěcení ve své říši. Podobně se zasvětil kardinál Ferdinand Rakouský, syn španělského krále Filipa III., arcibiskup kolínský Ferdinand Bavorský (r. 1634) a Maxmilian Jindřich, vévoda bavorský (r. 1639), jejichžto písemná osvědčení, v nichž se prohlašují za mancipia B. M. V. jsou dochována.[2])

[1]) Opera, ed. Migne, tom. III, opusc. 33, cap. 4.
[2]) Sr. Kanisiusstimmen 1922.

Rovněž sv. Markéta Marie Alacoque se prohlašuje *esclave* Ježíše Krista, tvrdíc, že k tomu byla Spasitelem přímo vyzvána.[1])

Zakladatel kongregace sulpiciánů Jan Jakub Olier a kardinál de Bérulle, zasvětivše se sami v nevolnictví Panně Marii, nabádali k tomu kleriky i věřící ve Francii. Nejvýznačnějším propagátorem tohoto zasvěcení stal se bl. Ludvík Maria Grignion z Montfortu, apoštolský misionář a zakladatel Tovaryšstva Mariina a kongregace Dcer Moudrosti. Jeho spis *Pojednání o pravé pobožnosti k přesvaté Panně* objevený teprve r. 1842, t. j. za 126 let po jeho smrti, a od té doby stále vydávaný v mnoha řečech, stal se mocnou vzpruhou a školou křesťanské dokonalosti na základě úcty k Panně Marii a dokonalého zasvěcení sebe v její službu, čili „svatého nevolnictví". Vlastním účelem, jejž sleduje bl. Grignion, jest zasvěcení se v dokonalou službu Ježíši Kristu, ale právě proto učí zasvěcovati se Marii, jakožto nejbezpečnější prostřednici, k čemuž uvádí velmi jasné a pádné důvody. Netřeba se obávati přemrštěnosti v nauce bl. Grigniona, když papež Benedikt XV. označuje jeho spis jakožto „summae suavitatis maximique pon-

[1]) Vie et oeuvres de la bienh. Marg. Marie Alacoque par Mons. Gauthey. Paris 1915.

deris libellum" a projevuje vřelé přání, aby se ještě více rozšiřoval: „utinam multo disseminetur latius, atque in longe pluribus christianos spiritus refoveat" (List k P. Ant. Lhoumeauovi, gener. předst. Tovaryšstva Mariina u příležitosti dvoustého výročí smrti bl. Grigniona. - Acta Apost. Sedis, vol. VIII, p. 172).

Mnohé však zaráží pojem esclavage, nevolnictví, jakožto příliš protichůdný nynější svobodomyslné době. A to právě bylo podnětem k této disertaci: exegeticky i dogmaticky zdůvodniti správnost tohoto pojmu, jímž se vyjadřuje dokonalý poměr závislosti a služebnosti člověka vůči svrchovanému Pánu, jíž žádný liberalismus nezamluví a nezruší, a za niž netřeba se styděti. Právě ten se nejvíce povznese a dospěje dokonalé svobody na věčnosti, kdo zde na zemi Bohu upřímně a radostně vyznává svým smýšlením i jednáním:

Ego servus tuus et filius Ancillae tuae (Ž. 115,6), Hle, já nevolník tvůj a syn Nevolnice tvé!

„Povstalci“ a „vládní“.

Mezi četnými knihami, jež byly napsány o španělské vládě, zvláště vyniká právě vyšedší studie hraběte de Saint-Aulaire, nadepsaná „*Obroda Španělska*“ (vyd. Plon v Paříži).

Každá její kapitola je krátkým a jasným komentářem k některé z otázek, jež vznikly španělskou válkou.

Velmi poutavá je kapitola, jež zkoumá nesmyslné názvy, jichž se užívá k označení utkávajících se stran: „vládní“ a „vzbouřenci“; „loyalisté“ a „povstalci“.

Ve skutečnosti byly tyto výrazy vymyšleny vůdci marxistické propagandy. Dnes pařížský komunistický list „l'Humanité“ dává přednost jiným příjmením. Orgán psaný ve Francii pod diktátem z SSSR se náhle ucítil vznícen horoucím vlastenectvím. Dnes rudé vojsko, ona sebranka pobudů ze všech přístavů, ošálených hladomřivců a Španělů násilně zavlečených pod nepřátelské prapory, se stalo přičiněním orgánu III. internacionály „španělským vojskem“ a právě ono bojuje za „osvobození Španělska od cizího panství a vetřeleckých sil.“ Ti, kdož sní o tom, aby

zrušili všecky hranice a vytvořili všeobecnou vlast světového proletariátu, stavějí se vlastenci, ti, kdož chtějí viděti celý svět závislý na ukazech rudého cara, ti nám teď mluví o národní samostatnosti.

To však nebrání, když osud války je už zpečetěn, když v osvobozeném pásmu plyne život normálně, kdežto v rudém pásmu panuje šílený chaos, aby jistí lidé nemluvili ještě o „vládních" a o „vzbouřencích", a aby nenazývali slavné národní hnutí „pronunciamento". Tento způsob jednání vychází u některých ze zlé vůle, u jiných z hrubé nevědomosti nebo z hříšné lenosti.

Je zajímavo pozorovati u rudých toto legální běsnění. Překvapuje, že ti, kdož opěvovali a dosud opěvují všecky revoluce a všecka vzbouření, chtějí vmésti do protivníkova obličeje svrchovanou urážku, nazývajíce ho „vzbouřencem". Neméně překvapuje, že anarchisté jsou okouzleni, jsou-li nazýváni „vládními".

Hrabě de Saint-Aulaire projednává otázku těchto nesmyslných názvů v kapitole „Praví vzbouřenci". Slavný diplomat tvrdí:

„Vzbouřenci" jsou vládou, „vládní" jsou anarchií.

V zemích „demokratických" žurnalistický

ano i diplomatický slovník - diplomacie je tam jen matnějším žurnalismem a úplně v jeho vleku, což je pochopitelno, když je tisk orgánem svrchovaného mínění - dalo španělským nacionalistům jméno „vzbouřenci" a přívržencům lidové fronty jméno „vládní".

Toto použití slov je správné s tou podmínkou, že se výrazy obrátí. Nacionalisté jsou jediní vládní, poněvadž oni sami se hlásí k zásadám řádné vlády, která ostatně funguje v krajinách, jež mají v držení. Už prve, než dali základy obnoveného Španělska, od prvního dne dbali lidských práv, aniž je prohlašovali. „Vládní" je prohlašovali, ale nedbali jich. Nacionalisté ihned pečlivě prováděli to, co La Play definoval takto: podstatná konstituce lidstva, „vládní" porušovali už od počátku svou vlastní konstituci, která vždy bývala jen chytáním na lep.

„Vládní" jsou vzbouřenci, a to vzbouřenci bez omluvy. Neoznačovali bychom je takto, kdyby byli přestoupili jenom všecky Boží a lidské zákony, oni však stejně cynicky přestupovali *své vlastní zákony*, ty, jež vyrobili a jež prohlásili nedotknutelnými, zákony, jež jsou základem budoucí společnosti, zákony, bez nichž - podle jejich vyznání - nejsou oni než zločinci propadající svým vlastním sou-

dům a zasluhující nejpřísnějšího trestu, ježto v očích těchto nesmlouvavých legalistů je ohrožení „Zákona" nejohavnějším ze všech zločinů.

Hrabě de Saint-Aulaire potom zkoumá nezákonnost španělské republiky zrozené z obecních voleb, jež přece daly 22.000 členů obecní rady monarchistům a jen 5.000 republikánům; zkoumá opuštění ústavy, jež nikdy nebyla uvedena v platnost, neboť už v počátcích byla nahrazena „zákonem na ochranu republiky". Studuje také nezákonnost vlády lidové fronty, která při volbách, jež jí dopomohly ke vládě a jež se konaly ve znamení násilí, dostala jenom 4,356.000 hlasů proti 5,052.000.

Poraženi při obecních volbách r. 1931, sestoupili do ulice pomocí propůjčivších se k tomu osob, a přinutili krále k odchodu. Poraženi při všeobecných volbách r. 1933, rozpoutali ve Španělích anarchii. Když se r. 1936 podvodem a lží zmocnili vlády, upevnili se tam zvůlí (81 mandátů prohlášeno neplatnými) a zločiny. Přes to však jsme ujišťováni, že jsou „legální vládou" Španělska. Jsou jí s podmínkou, že se připustí božské právo Revoluce, právo vyšší a starší než všecka ostatní, právo, jež opravňuje ke *všemu*,

jak říkal Ranc, právo, jehož jménem je revoluce vždycky svatou, i když nemá pro sebe lid, ale stává se bezbožnou, jakmile se jí zmocní pokušení učiniti něco proti sobě, byť i se souhlasem lidu.

Pravými vzbouřenci jsou právě tito lid nenávidící demokraté, tito protisociální socialisté, tito nelidští kazatelé lidskosti, tito rušitelé všech zákonů (kromě toho, jejž jsme právě uvedli podle Rancova výkladu). Ano, jsou to rušitelé všech zákonů, zákonů Božích, zákonů lidských, nepsaných zákonů, jež jsou věčným základem lidských společností, zákonů psaných, počítaje v to i jejich vlastní zákony, zákonů národních a zákonů mezinárodních. Vražda je u nich tak hojným zbožím, že ji vyvážejí. Nikomu není neznámo, že připravili nedávno atentát proti Oliveirovi Salazarovi, náčelníku portugalské vlády.

Když byl promluvil o vraždě spáchané lidovou frontou na donu José Calvo Sotelovi, hrabě de Saint-Aulaire zkoumá označení „pronunciamento", jež chtějí rudí aplikovati na národní hnutí, záchranu to Španělska.

Hnutí řízené generálem Franco není jen všední „pronunciamento", to jest pokus vojenského náčelníka zmocniti se osobně vlády státu. Občanským „pronunciamentem" je

převrat způsobený revolučními stranami, jež ač byly v celé zemi menšinou, použily přiklonění se měst, aby se *pronesly* bez mandátu proti monarchii a prohlásily republiku. Franco je generál, který je proti pronunciamentům: proti veřejnému pronunciamentu z r. 1931 ve prospěch republiky, po němž následovalo druhé tajné pronunciamento, jež bez jakéhokoliv hlasování vydalo zemi sovětům. Tento druhý věrolomný útok, jenž korunuje vzpouru zradou, ospravedlňoval a vymáhal by povstání nacionalistů proti tak řečené legální vládě, i kdyby jí byla. Povyšuje na povinnost právo povstání proti povstání. Fakt, že toto přirozené a věčné právo je beze smíchu upíráno doktrináři jednosměrného povstání, dokazuje jen jednu věc, že se vším studem ztratili všechen smysl pro komičnost, a že za to mají neomezené opovržení pro své obecenstvo.

Nacionalisté označovaní jako „povstalci" jsou dvojnásob věrni, jsou věrni své vlasti a své víře. Ti, kdož zarputile vidí legální vládu v hejnu vrahů, zrádců, zbabělců a statistů, které je španělským falešným nosem dorážejícím sovětům, jsou dvojnásobně povstalci, povstalci proti evidentní pravdě a spravedlnosti.

Zase nové zjevení?

Zatím co nevěra, bezbožnost a záští proti Bohu sbírají na celé zemi všecky síly, aby ovládly svět a křesťanství aby vykořenily, přichází Bůh svým věrným rovněž mimořádným způsobem na pomoc. Vždyť podle veřejně vysloveného výroku Svatého Otce (z 11. února 1934) svět stojí před událostmi, jakých lidstvo dosud nepoznalo. Nelze se tedy diviti, slyšíme-li, že právě Ta, jež drtí hlavu Satanovu, zvláštním způsobem se ujímá ohrožených dítek a v této době častěji se mezi nimi dává viděti než kdy v minulosti.

V létě minulého roku (1937) se rozšířila v kraji u Belluna, na jižním svahu Dolomitů, zpráva, že se tam ve vsi Voltago Matka Boží denně zjevuje několika dětem. Brzy se tam hrnuli věřící ve velikých zástupech, ale tamní kněží se úplně vzdalovali účasti; proto také nemohli si o věci utvořiti vlastní, nezaujatý úsudek. Naopak dali se umluviti od donašečů, kteří sami znali jen zkomoleninu skutečnosti, a obrátili se na biskupa bellunského. Ten v dobré vůli přijal jejich stížnosti a vydal ihned zákaz jakýchkoli návštěv onoho místa. Ano farář osady Voltago dokonce vyloučil

ony dítky od přijímání svatých svátostí za to, že následujíce neodolatelného puzení, docházely na místo zjevení, kdykoli v duši slyšely hlas volající je tam.

Prozřetelnost však sama přivodila obrat. Jeden piemontský kanovník a jeden dominikán se setkali na místě zjevení, pozorovali, co se tam dálo a brzy se přesvědčili o nesporné pravosti zjevení. Mezitím biskup se obrátil na Svatou Stolici, která, rovněž se opírajíc o první zcela kusé informace, potvrdila zákaz biskupův. Tu oba oni kněží odebrali se k biskupovi a předložili mu důkazy pravosti oněch zjevení. Pan biskup hned je požádal, aby mu své důkazy podali v podrobném sepsání, aby sledovali dále postup událostí a jemu podávali zprávy. To se též stalo.

V říjnu se zjevení skončila. Biskup, jenž poznal svůj omyl, poslal obdržené úsudky kongregaci sv. Officia do Říma s prosbou o konečné rozhodnutí. Na základě svých dalších osobních dotazů a výslechu svědků dospěl k rozhodnutí, že v průvodu dvou očitých svědků bude věc Voltaga osobně zastupovati před kongregací. Nedávno učinil ještě další krok. Za své návštěvy ve farnosti vystoupil v Salce na kazatelnu a otevřeně volal

ke shromážděným: „*Ó šťastné Voltago!*“... a obraceje se na faráře pokračoval: „*My sami musíme začíti, milý pane faráři, jakožto první dávati dobrý příklad! Musíme se modliti a míti víru, jak to žádala Matka Boží!*“ A poručil konati ve své diecési modlitby, aby Bůh ráčil osvítiti římskou kongregaci, aby i ona poznala pravdu a aby se splnila vůle Boží, oznámená Pannou Marií, aby se činilo pokání na zmírnění hrozících trestů.

Přestávám na této stručné zprávě, zdržuje se zatím dalších sdělení.

Ať jsem za to i nadále obviňován, že slouží m „sensacím“; klidně to přijmu u vědomí, že jsem přinesl skrovný příspěvek k posílení víry v křesťanském lidu a zastal se pravdy.

Friedrich Ritter von Lama.

Účastnice české pouti do Lurd uzdravena.

Dne 20. října t. r. dostali jsme tento dopis:

Veledůstojný pane!

Blíží se ke konci třetí měsíc, co jsme se vrátili z překrásné, nezapomenutelné pouti lurdské. Putovala jsem tam se srdcem plným proseb a důvěry k Panně Marii, že mě vyslyší. Roku 1931 jsem onemocněla těžkou nemocí, tuberkulosou obratlu bederní páteře. Po dvouletém marném léčení jsem byla lékařem odeslána na orthopedickou kliniku do Brna, r. 1933 obratle páteřní počaly hnisat. Na klinice mě položili do sádrového lůžka a převezli do ústavu mrzáčků, odtud pak na vlastní prosbu jsem byla propuštěna do domácího ošetřování. Bolesti, které mi bylo snášet, nedají se vypsat. Každý sebemenší náraz do postele mi působil velkou bolest, nohama jsem nemohla pohnout. V květnu 1935 jsem byla převezena sanitním autem do Brna opět na orthopedickou kliniku a odtud 15. května propuštěna v korsetu. V tom korsetu jsem také jela do Lurd. Každou hodinu své dlouhé a těžké nemoci jsem

prosila Pannu Marii Lurdskou o pomoc, aby se za mě přimlouvala u Božského Srdce Páně. S jakou touhou jsem putovala na místo jejího zjevení! V Lurdech jsem byla zařazena mezi nemocné. Než jsem jela do Lurd, bez korsetu jsem nemohla chodit. Po návratu s pouti korset nenosím, pracuji v domácnosti, též na poli jsem kopala zemáky. Důstojný pane, prosím Vás, splňte mé přání a napište poděkování do „Vinice Páně" a „Růže lurdské". Mé jediné přání jest, aby se šířila úcta k Panně Marii Lurdské.

ANEŽKA P.

Pan farář zdounecký, Vojtěch Král, provází tento dopis dodatkem:

„Obsah dopisu je pravdivý. Je jisto, že A. P. dříve ani s korsetem nemohla pracovati, ba ani pořádně choditi, a nyní bez korsetu koná všecky práce doma i na poli. Po návratu z Lurd pociťovala na zádech silné svědění a když proti němu nic nepomáhalo, byla nucena druhý den korset odložiti a nepociťuje ani bolesti ani nesnáze. V nemoci často přijímala svaté svátosti a vždy mě dojímala její veliká důvěra k Panně Marii. Uzdravená prosí, aby nebyla uváděna celým jménem. Chce jen vzdáti dík Panně Marii a povzbuditi k větší důvěře v její přímluvu."

Obrázkové pásmo.

„Otče, půjdu ve tvých stopách!“

Lehkomyslný otec, oddaný mnoha neřestem a vášním, vydal se jednou se synkem do hor. Když se navečer chtěli vrátit, strhla se hrozná bouře, proto rozhodl se otec, že přenocují v chatě.

Ráno ležely všude kupy sněhu a nikde nebylo možno sehnati povoz, jenž by je dopravil domů. Nezbývalo tudíž než vydati se na cestu pěšky. Otec chtěl syna, kterého velmi miloval, nechati v chatě a poslati proň potom sluhu. Chlapec však se bránil a projevoval odvahu: „Tatínku, jdi jen napřed, já půjdu ve tvých stopách a tak přece dorazíme společně domů!“ „Nuže budiž!“ odhodlal se konečně otec a vyrazili.

Když se otec ohlížel, viděl, jak se syn namáhá klásti nohy přesně do jeho šlépějí. Tak se přece konečně utrmáceni dostali domů.

Ale synova odpověď nešla otci z hlavy. Stále jako by mu zněla v uších slova: „Otče, já půjdu ve tvých stopách!...“ „Stejně jako to dítě krok za krokem šlo za mnou,“ uvažoval, „může snadno ve svém dalším životě

kráčeti v mých stopách. Bude následovati příkladu, který mu dávám.“ Toto poznání bylo pro otce krušné, ale také spasitelné. Za nic nechtěl, aby z jeho dítěte byl špatný člověk. Smířil se s Církví a tak již jeho syn mohl bez nebezpečí vstoupiti do jeho šlépějí.

Je dítě břemenem?

Pan farář potkává devítileté děvče, jež nese na zádech chlapečka. Kněz prohodil k děvčátku: „To neseš těžké břemeno!“ Dítě dobrosrdečně odvětilo: „*To není břemeno, to je můj bratříček!*“

Tak prostá, samozřejmá slova. A přece se v nich obráží nebeský jas duše tohoto dítka Božího! To je řeč andělská. Jak se toto smýšlení liší od úsudku mnoha dnešních matek, jež pokládají dítě za tíživé břímě, jemuž se snaží ujíti nebo se ho zbaviti, protože ruší jejich pohodlný, bezstarostný život. K takové bezcitnosti, nelidské surovosti dospěla nynější sobecká kultura!

Pravá křesťanská matka, obdařená požehnáním nového dítka, řekne těm nízkým osobám, jež jí „litují“: „To není břemeno, to je mé děťátko!“

„Osservatore Romano“ ukazuje na vzor-

nou katolickou matku: „V Pont l'Abbé zemřela v těchto dnech paní Février ová, jež dala život 14 dětem a po smrti svého muže, vojenského úředníka, jenž zemřel na počátku světové války, sama je vychovávala a živila. Dva nejstarší synové zahynuli ve světové válce. Z ostatních 12 dětí 4 se stali kněžími, pátý se připravuje k svěcení, 3 dcery se zasvětily Bohu v řeholi. Matka sama byla vzorná žena, zúčastnila se horlivě všech děl křesťanské charity a pečovala o to, aby její dům se stal dětem od Boha jí darovaným školou všech ctností."

Této matce nebyly dítky břemenem - nyní jsou její korunou.

Františkánské sympatie Leninovy.

Před časem byl ve světovém katolickém tisku uváděn výrok biskupa Herbignyho, známého znalce Ruska, podle něhož průkopník a vůdce ruského bolševismu Lenin na smrtelném loži učinil vyznání, že cesta, kterou razil, nevede k žádoucímu cíli a že *Rusku by byl lépe posloužil tucet pravých františkánů než taková Čeka.*

Amsterodamský katolický list „De Tijd" projevil silnou pochybnost o hodnotě této

zprávy. Avšak biskup d'Herbigny, jemuž neušla kritika „Tijdu", zaslal redakci dopis tohoto znění:

„I já jsem sdílel pochybovačnost ‚Tijdu'. Když tato zpráva o Leninovi byla uveřejněna v ‚Osservatore Romano', stěžoval jsem si na to u Msgra Pizzarda. Ten mě poslal ke knězi, jenž byl svědkem toho vyznání. Byl to pisatel zprávy, bývalý přítel Leninův, maďarský duchovní Bődő, jehož jméno jsem uvedl také ve zprávě o sociálním týdnu. Výpověď tohoto kněze mne donutila, abych už o věrohodnosti nepochyboval."

„De Tijd" k tomu dodává: „S jiné strany jsme byli ujištěni, že jmenovaný maďarský kněz se seznámil s Leninem za universitních studií, jež konali společně. Později tento duchovní navštívil Lenina v Rusku a byl od něho pohostinu přijat."

Strašný ortel.

Do nemocnice v N. přijel muž, horlivý ctitel skobového kříže. Přivezl tam svou ženu, čekající těžkou hodinku. Již při vstupu se mu protivilo, že tam službu vykonávají řeholní sestry, ale mlčel. Když však byli uvedeni do přiděleného pokoje, všiml si, že na stěně visí

kříž. „Ten kříž musí zmizet!“ poroučel. „Nestrpím, aby první pohled mého dítěte patřil kříži!“ Sestry klidně přeslechly projev pyšného vzteku a obsluhovaly ženu.

Dítě přišlo na svět dříve, než se čekalo. Otec přijímal blahopřání k narození zdravého synáčka. Ale zanedlouho se zjistilo, že se příšerně splnilo, co si otec velitelsky vyžadoval. Dítě neuvidělo kříže na stěně - *neboť se narodilo slepé.* - Schildwache 1938, č. 20.

Zatoulaný kus novin.

Octl se na stole Dra Monka, jenž působil jako lékař v městečku Newton Grove v Severní Karolině. Jak se tam dostal, nevědělo se. Patrně v něm byla zabalena nějaká zásilka, kterou Dr. Monk obdržel.

Oči lékařovy maně utkvěly na bezvýznamném papíru.

Zdálo se, že je to kus katolického časopisu. Dr. Monk však nebyl katolík a vůbec v celém Newton Grove nebylo ani jediného katolíka.

Milého lékaře začalo zajímati, co se v tom časopise píše. Mezi jiným bylo tam otištěno kázání, přednesené v katolickém kostele sv. Patrika v Novém Yorku.

Dr. Monk pročetl pozorně celé kázání. Uchvátilo ho. V jeho nitru se vzňala jiskra. Byl puzen zvěděti více o této katolické víře; dychtil poznati ji důkladně.

Na koho se obrátiti? Neznal jediné duše, jež by mu mohla pomoci. Ale posadil se a napsal dopis s prosbou, aby mu bylo vyloženo něco více o katolickém náboženství. Ale komu ten dopis adresovati? Lékař se dlouho nerozpakoval. Napsal prostě na obálku: „Některému katolickému knězi nebo biskupovi ve Wilmingtonu."

Pošta se také dlouho nerozmýšlela. Dodala dopis biskupu wilmingtonskému. Byl jím Msgr Gibbons, pozdější kardinál baltimorský, který svou knihou „Víra našich otců" přivedl statisíce protestantů do katolické Církve.

Biskup Gibbons četl dopis Dra Monka s velikým zájmem a s velikou radostí. Pozoruje, že jde o vážného hledatele pravdy, poslal do Newton Grove kněze, který by ústně pojednal s lékařem a ukojil jeho touhu po výkladu katolické nauky.

Dr. Monk se stal katolíkem. Ale netoliko on sám. I mnoho jiných se dalo poučiti a uvésti do mateřské Církve.

Za nedlouho bylo v Newton Grove tisíc katolíků.

Podnes viděti na tamním hřbitově hrob s nápisem:

„*John Monk, doktor lékařství, po Bohu zakladatel této katolické misie.*“

Ubohý milionář.

Veliké vzrušení ovládlo jednou město Pittsburg. Na novoyorského mnohomilionáře Fricka byl spáchán atentát. Jen o vlásek ho kulka minula.

Útočník Alexander Berkmann, anarchista, byl zatčen a 18. května 1892 postaven před soud. Skutková podstata byla jasná, zločin zasluhoval přísného trestu. Rozsudek vyzněl na 14 let káznice.

Když odsouzenec vycházel ze soudní síně, uvedl přítomné znovu ještě v úžas. Pronikavým hlasem přisahal, že se na milionáři pomstí, jakmile jen nabude opět svobody.

Od té chvíle, kdy byl atentát spáchán, milionář se cítil po celý další život nešťasten. Nikdy již úsměv nepřelétl přes jeho rty. Měl sice v páté avenue v Novém Yorku knížecí palác, ale žil v něm jako zajatec, za železnými mřížemi a pevnými zámky. Ze strachu před dýkou nebo před kulkou neukazoval se již na veřejnosti. Jen velmi zřídka vycházel

ze své pevnosti, a i to jen tajně, postranními dvířky. Všude se cítil ohrožen.

Roku 1906, když Berkmann byl propuštěn na svobodu, bylo milionáři 56 let. Byl znám jakožto „koksový král". Jeho roční příjmy se odhadovaly na 20 milionů franků nebo ještě víc.

Ale šťasten nebyl nikdy. Neustále žil v úzkosti před nějakým vrahem. Tato úzkost mu kalila všecku radost z jeho bohatství a nedala mu ani v noci spáti.

Aby byl lépe chráněn proti vrahu, dával se všude střežiti detektivy, jim vyplácel ročně veliké sumy.

Měl miliony! Ale ty byly stálou příčinou jeho neštěstí a strachu, jenž ho provázel až do hrobu, zatím co tisíce dělníků si vesele zpívalo: „Blaze tomu, kdo nic nemá!" a s chutí pojídali večeři, na kterou si poctivě vydělali.

Svatý humor.

Svět pokládá světce za zasmušilce, škarohlídy, nepřátele smíchu a radosti. Ve skutečnosti je tomu právě naopak. Svatí jsou si dobře vědomi častých výzev Božích k radostnému nadšení: Jubilate! Plesejte! Radujte se! Gaudete! A také mají se z čeho radovati.

Je ostatně známo rčení: Svatý smutný je smutný svatý!

Ze životopisů svatých, starých i nových, je známo mnoho episod, z nichž vyzařuje zdravý humor, a to i ve chvílích největších utrpení a zkoušek. Známy jsou žerty sv. Vavřince mučedníka, sv. Františka Assiského, sv. Filipa Neri, sv. Dona Bosca.

Nedávno vydali belgičtí karmelitáni knihu „Radost u sv. Terezie". V ní se ukazuje, jak tato veliká světice ani ve svých rozmluvách s Ježíšem nezapřela svého humoru.

Jednou na ni dolehlo těžké soužení. Tu zcela důvěrně si stěžovala svému nebeskému Ženichu: „Po tolikerém utrpení musilo i toto ještě přijíti? Proč jenom?" Božský Mistr jí odpověděl: „*Terezie, tak já činívám se svými přáteli!*" Na to prohodila Terezie: „Ah tak! *Tu již ovšem chápu, že máš tak málo přátel!*"

Ani cikány nevábí bezbožectví.

Časopis „Italia" uvádí případ bezbožnické agitace mezi cikány v Rusku. Agitátor bezbožeckého hnutí slíbil pohlaváru cikánské čeledi 1000 zlatých rublů a dva koně, přistoupí-li i s celým táborem k bezbožectví a dá-li mu o tom písemné prohlášení. Pohlavár

přijal peníze i koně a odevzdal mu žádané prohlášení. V noci však cikáni vyjednavače přepadli, uloupili mu dokument a zničili, bezbožníka zahnali a ujeli.

Lekce starého pohana.

Když byl Clémenceau ministrem, navštívila ho jednou jeho bývalá ošetřovatelka, sestra Theonesta. Čekala v předsíni. Clémenceau vyšel ze své úřadovny a spatřil ji. „Pánové," obrátil se na své úředníky, „to je sestra Theonesta, která mě s takovou obětavostí ošetřovala, že jsme se spřátelili... Ale víte přec, sestro, že nejsem pokřtěn?" „Tím líp," odvětila rázně. „Proč? Jak to?" „Kdybyste byl totiž pokřtěn, byl byste odpadlíkem." Tu se otočil Clémenceau ke svým úředníkům: „Slyšeli jste? To platí o vás!"

Český lve, nehněvej se!

Když severoamerickým Indiánům se podařilo skoliti medvěda, sběhli se k němu a jali se ho hned prositi za odpuštění těmito slovy:

„Milý medvěde, nehněvej se na nás, že jsme tě usmrtili! Ty jsi rozumný, i uznáš,

že naše děti mají hlad. Ony tě mají rády a těší se, že tě snědí. Není to čest pro tebe, býti sněden dítkami velikého pohlavára?“

Proč se modlíme společně?

Pohanský guvernér surinamský se tázal křesťanské černošky, proč se křesťané modlívají tak často společně; mohli prý by přec docela dobře se modlit každý sám. Poněvadž právě stál před ohništěm, pravila mu žena: „Milý pane, položte tyto uhlíky každý odděleně a jistě uhasnou; kdežto hoří-li všecky pohromadě, jaký to veselý oheň! Zrovna tak je tomu s křesťany. Jsou-li odloučeni, snadno chladnou, kdežto drží-li se pohromadě, často i vyhaslý a studený se zapálí od blízkého žhoucího.“

Gregoriánský chorál v Africe.

Misionáři zvaní „Bílí otcové“ založili v africké Ruandě seminář k výchově domorodých kněží. Zpravodaj listu „La Croix“ vyličuje, jak byl účasten v neděli Devítník slavných bohoslužeb černých kněží a seminaristů. Dvě řady kleriků tvořily stočlenný chór, řízený též černým knězem. Zvukově

syté a dokonale čisté vlny mohutných zpěvů gregoriánských plynuly do lodi chrámové. „Kdybyste byli zavřeli oči, byli byste se cítili přeneseni do nějaké benediktinské svatyně na Západě. Nikdy nezpíval bílý mnich epištolu a evangelium hudebnější mluvou a dokonalejší měkkou latinou římskou. A nikdy nebděl římský ceremoniář při pontifikální mši pečlivěji nad přesným zachováváním všech předpisů pro tento slavnostní úkon.“ Na Západě se po staletí mluvilo o méněcennosti černé rasy. Brzy však nás Evropany budou tito černoši, kteří radostně a zúplna otevřeli svá srdce závanům Ducha Svatého, zahanbovati. Již dnes nám ukazují, jak i věrnost k církevní liturgii musí býti intimní součástí katolické akce.

Je možno, aby byli také dobří diktátoři?

Nejsou všichni takoví lidé násilníci? Podle mínění jistých lidí ano; stačí jen před nimi vyřknouti to slovo, a už vyskočí jako uštknuti. V Portugalsku však mají opravdu dobrého diktátora. Je to Don Salazar. V listě „Catholic Herold“ o něm píše portugalský dopisovatel:

„Co se týče našeho národního obrození, nesmíme zapomenouti, že nám vládne muž, který denně přistupuje ke Stolu Páně. Je diktátor, ale nemáme pocitu, že bychom žili pod diktaturou. Vládne svoboda. To uznávají i ti nemnozí, kteří nemilují režimu Salazarova. Salazar nám navrátil klid a bezpečnost. Školu a vyučování přivedl k takovému rozvoji, že za několik let nebude u nás analfabetů.

Vystavěl nové silnice, bytové čtvrti pro chudinu, rozvětvil železniční síť atd. Salazar vychovává nové pokolení novými ideami a tato mládež bude po něm dále udržovati jeho režim. Dlužno říci, že naše národní hnutí je hnutí duchovní, úzce spjaté s naší vírou. Nemáme potřebí vojenských parád, ani nevytrubujeme do světa vzrůst své moci."

Podle zpravodaje „Catholic Heraldu" celý portugalský národ se staví svými sympatiemi za generála Franco. Je prý nesprávné domnívati se, že Franco jest pod vlivem nacistických myšlenek. Nějaký čas někteří vůdcové španělské Falangy byli ovládáni nacionálně socialistickými myšlenkami, ti však byli odstraněni. Mužové skutečně vládnoucí mají úmysl vytvořiti stát opravdově křesťanský. V Portugalsku rovněž se nechce nic věděti o nacismu.

Je velmi pozoruhodné, že v Portugalsku musí vysloveně katolický muž dělat pořádek a odklízeti ssuť, kterou nahromadila pekelná vláda zednářstva.

OBSAH.

Strana

Svatá Panna chudých uzdravuje nemocné . . . 5
Svatá Panna chudých pomáhá i u nás 17
Tříté výročí zasvěcení Francie P. Marii. . . . 25
Příbuzná T. G. Masaryka nalezla štěstí v katol. Církvi 33
Konverse univ. profesora Maurice Souriana . . 36
Je válka osudově nutna? 40
Potěšující ovoce Oktávy za sjednocení křesťanů. 44
Co praví konnersreutský farář? 49
Stigmatisace a svátost oltářní. Dr. Jos. Teodorowicz 57, 109
Bl. L. M. Grigniona z Montfortu. List přátelům kříže 65
Závěť španělského kapitána 122
Stigmatisovaný kapucín P. Pius z Pietralciny. . 129
Nevolnictví v království Božím 137, 213, 270
Neznámé dopisy Karla Foucaulda 156
Ve škole sv. Josefa. Hélène Borgéová 178
Mexická mučednice katolické akce 185
Modlitba presidenta republiky argentinské. . . 191
Abbé Louis Jamin z Banneux mluví v Praze . . 193
Z alokuce biskupa liéžského Msgra Kerkhofse o otázce banneuxské 203
Československá národní pout v Lurdech 1938 . 210
Baskická otázka 236
Franco a Francie 251
Za zesnulou sestrou mistra Ant. Dvořáka . . . 253
Křížová cesta k uctění Matky Boží La Saletské . 257
Zase nové zjevení? (Ve Voltago v Italii 1937) . 301
Účastnice české pouti do Lurd uzdravena . . . 304
Obrázkové pásmo 306

Podle mnichovské dohody byla Německem zabrána také naše památná místa:

Filipsdorf, místo zjevení Panny Marie z r. 1866, kde se od té doby událo mnoho uzdravení.

La Saletská kaple u Krautenwalde zbudovaná na poděkování za podivuhodné uzdravení r. 1857.

Teplá s klášterem a chrámem založeným *bl. Hroznatou*, mučedníkem, jehož tělo je tam uloženo.

Jablonné s ostatky blahoslavené *Zdislavy Berkovny*, která tamní chrám a klášter založila.

Ztratili jsme tedy pozůstatky dvou ochránců České země! - Ale kdo u nás o nich věděl? Kolik Čechů putovalo k jejich hrobům?

Přátelé, kteří nezklamali.

Ohlas mnichovské dohody podle listů došlých Jeho Eminence, nejdůst. p. kardinála Dra Karla Kašpara, v říjnu 1938.

Tato sbírka zajímavých listů od význačných osobností zvláště z Francie a Belgie, i od prostých duší, potvrzuje, co jsme zde nedávno napsali, že miliony šlechetných srdcí ve Francii bolestně sdílejí náš osud a vroucími modlitbami vyvažují nemohoucnost Francie oslabené zednářstvím a komunismem. - Sešit vydal Arcidiecésní svaz katolické charity v Praze III., Sněmovní ul. 9 a zasílá jej za malý příspěvek na účely Svazu charity.

Obrázky Matky Boží La Saletské.

„Rozmluva s dítkami“ (viz otisk na 269. straně v tomto čísle), „Matka Boží Plačící“, „Matka Boží vznášející se k nebi“ - 10 výtisků Kč 1·50, 100 výtisků za Kč 12·—.

Obrázky Panny Marie Lurdské.

S modlitbou. 100 výtisků za Kč 12·—. Poutníci lurdští si stěžovali, že marně hledali modlitbu k Panně Marii Lurdské. Zde jest!

Duchovní písně Vinice Páně.

Řada I.: Mešní písně: k Panně Marii, ke cti bl. Anežky, sv. Antonína, za zemřelé. Antifony „Pod ochranu tvou" a „Vesel se, nebes královno", a píseň k sv. Bernadetě. Texty Vladimíra Hornova, nápěvy a doprovody Dra O. Stanovského a O. A. Tichého. - Za Kč 6·—.

Řada II.: Jos. Blatný: „Panenko čistá" „Paní, smutných těšitelko". O. A. Tichý: „Zdrávas, Hvězdo mořská". O. Stanovský: Dvě písně k sňatku. - Za Kč 6·—.

Texty k mešním písním 50 výt. za Kč 5·—.

Dejte si je poslat aspoň na ukázku a jistě už jich nedáte z rukou!

Frederik William Faber: Betlem.

Z angličtiny přeložil Jakub Pavelka. Dva svazky za sníženou cenu pouhých 40 Kč.

Hluboké a úchvatné úvahy vynikajícího theologa, rozjimatele a básníka, jejž možno nazvati moderním *církevním otcem.* „Za své nemoci prožívala jsem přešťastné chvíle čtouc Faberův *Betlem*", děkovala nám zvěčnělá Zdenka Braunerová. Zvláště pro dobu vánoční se hodí tato povznášející četba.

Cesta k věčné lásce.

Vybrané stati ze spisů mystiků a přátel Božích XIV. století. Přeložil Antonín Stříž. - Kniha „Vinice Páně" svazek 13.

I. Cesta očistná, II. Cesta osvícení. III. Cesta sjednocení. IV. Modlitby. - 660 stran na tenkém papíře.

Cena 35 Kč, v původní vazbě podle návrhu B. Štorma 45 Kč.

„Pro svou vnitřní cenu a krásu" - píše *Gral* při šestém vydání této knihy - „zasluhuje nejen šesti vydání, ale šedesáti a šesti set. Takové knihy by se měly hromadně nositi do paláců a chat."

VINICE PÁNĚ. **Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor** Dr. Ant. **Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze-Dejvicích 676. Toto číslo vydáno** 10. prosince **1938. Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze.-Novinová sazba povolena ředitel. pošt a telegr. v Praze č. 91.529-VII-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 47.**